BISERICA ORTODOXĂ
DE RĂSĂRIT
DIN ROMÂNIA

Istoricul Mănăstirii Slătioara

Tipărit cu binecuvântarea
† Î.P.S. VLASIE,
Arhiepiscop şi Mitropolit al
Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Biserica Ortodoxă de Răsărit din România - 2009
Editura „Schimbarea la Faţă”
ISBN 973-98656-0-7

Lucrare realizată sub directa îndrumare a P.S. Episcopi

† Ghenadie Băcăuanul
† Sofronie Suceveanul

© Toate drepturile rezervate Editurii „Schimbarea la Faţă”. Nici o parte din prezenta lucrare nu poate fi reprodusă în format digital sau tipărit, fără acordul scris din partea editurii.

BISERICA ORTODOXĂ DE RĂSĂRIT DIN ROMÂNIA - 240 p.

FORMAT 16/61 X 86, CD. nr. 7
ISBN 973-98656-0-7

Editura „Schimbarea la Faţă”
- Slătioara -
comuna Râşca, jud. Suceava
- 2009 -

PREDOSLOVIE

„Fiule! Ia aminte graiurile mele şi de cuvintele mele alătură-ţi urechea ta. Drepte umblări fă cu picioarele tale şi căile tale le îndreptează. Să nu te abaţi în dreapta, nici în stânga şi-ţi abate piciorul tău de la calea cea rea. Căci căile cele de-a dreapta le ştie Domnul, iar cele de-a stânga sunt răzvrătite. Şi El drepte va face umbletele tale, şi călătoriile tale în pace le va povăţui” (Pilde 4, 20; 26-29).

Robia este cea mai nefericită stare la care poate ajunge un om, indiferent de credinţa sau necredinţa sa. Fie că facem referire la robia trupească, ori de vorbim despre lipsa libertăţii duhovniceşti sau de conştiinţă, avem de-a face cu acelaşi simţământ al decăderii fiinţei umane, de îndepărtare de la originalul zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Doar adevărul ne poate izbăvi din acest plâns şi vaiet al întregii noastre fiinţe, iar adevărul este Unul singur, adică Hristos, Adevăratul Dumnezeul nostru, pe Care primindu-L şi cinstindu-L, ne eliberăm de lanţurile cu care ne înconjoară vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi.

După porunca lui Dumnezeu, datori suntem a ne iubi unul pe altul precum pe noi înşine, însă nu este expresie mai desăvârşită a iubirii faţă de aproapele decât aceea de a-l îndruma către drumul cel singur şi adevărat, care duce către Împărăţia lui Dumnezeu. Şi aceasta, pentru că nu este destul bărbatului celui îmbunătăţit numai singura sa îndreptare spre mântuire, dacă nu va îndrepta şi pe alţii către aceasta, aşa cum şi porunca Sfântului Apostol Pavel este aceea de a zidi pe aproapele nostru. Şi, după cum proorocul David striga către Dumnezeu: *„Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce”* (Ps. 50), ***cu mult mai mult în Legea Darului, noi, slujitori ai Bisericii şi mijlocitori între om şi Dumnezeu, vom propovădui pretutindeni adevărul credinţei spre mântuirea celor care vor vrea să-l primească. Căci adevărul cuprinde într-însul mărturia credincioasă şi nepărtinitoare despre lucrurile trecute, care au avut o înrâurire covârşitoare asupra destinelor duhovniceşti ale oamenilor.***

Şi ce poate fi mai frumos şi mai înălţător, decât să vorbim despre oameni între oameni, despre aceşti bărbaţi şi stâlpi ai Bisericii, ce au înfruntat furtunile unui veac ce a lăsat drept moştenire o pagină plină de zbucium, dar şi de vitejie, în cartea de aur nemuritoare a istoriei şi a vieţii? Cu atât mai mult ne-am simţit îndemnaţi a scrie aceste relatări, cu cât istoria Bisericii aşa-zis „oficială” este plină de omisiuni şi date prezentate eronat, în mod voit sau nu, încât întreaga istorie a acestei Bisericii, cenzurată după bunul plac al apostaziei ecumenismului, atrage după sine dictonul „orb pe orb povăţuind vor cădea în groapă”.

Aproape fără excepţie, noi, ortodocşii tradiţionalişti păstrători ai calendarului şi a tradiţiei sfinţilor Părinţi,am fost acuzaţi pe nedrept, clevetiţi, luaţi în derâdere sau numiţi în fel şi chip. Îi lăsăm pe toţi potrivnicii noştri la judecata lui Dumnezeu, simţindu-ne însă datori să ne facem cunoscută identitatea de ortodocşi, de fii credincioşi ai Sfintei Biserici a Răsăritului. Suntem acuzaţi adesea de către reprezentanţii Bisericii de stil nou, că am ridicat respectarea calendarului iulian la rang de dogmă bisericească. Nimic mai fals. Nu considerăm calendarul drept o dogmă în sine, ci o icoană a timpului, însă nu a oricărui timp, ci a celui liturgic, adică a sfintei rânduieli a slujbelor Bisericii Ortodoxe. Comparaţia calendarului cu o icoană nu este nici forţată, şi nici lipsită de temei dogmatic. Să ne gândim cum o bucată obişnuită de lemn se transformă într-o sfântă icoană, prin faptul că ea este o oglindă prin care simţurile cugetătoare ale închinătorului merg spre contemplarea şi cinstirea nu a lemnului sau a vopselelor, ci a chipului dumnezeirii şi al sfinţilor pe care îi arată. Tot astfel, calendarul iulian a fost consfinţit prin hotărârea cea într-un glas a celor 318 Sfinţi Părinţi de la I Sobor ecumenic, adunaţi la porunca Sfântului Împărat Constantin cel Mare, anume pentru a hotărî data Sfintelor Paşti şi a celorlalte praznice, pentru cât va fi lumea. De aici, se vede cum, prin schimbarea calendarului, au fost anulate hotărârile canonice stabilite la cele şapte Sfinte Sinoade ecumenice, privitoare la data Paştelui şi la perioada postului Sfinţilor Apostoli.

Această carte am împărţit-o în mai multe capitole de sine stătătoare, pentru ca cititorii să înţeleagă mai bine cine suntem noi. Nu suntem nişte schismatici sau eretici, aşa cum ne-au numit de-a lungul istoriei contemporane şi încă ne mai numesc cei ce ţin sceptrul puterii, ci suntem legitimii păstrători ai unei comori. Ştim că suntem oameni supuşi greşelii, mici la suflet şi mari la patimi, însă prin marea milostivire a Ziditorului nostru, avem datoria de a păstra chiar şi cu preţul vieţii avuţia duhovnicească lăsată nouă de părinţii şi înaintaşii noştri. Am trăit binecuvântarea de a fi contemporani cu oameni sfinţi, de a-i cunoaşte şi de a-i asculta. De aceea, atât pe cât ne-a înţelepţit Dumnezeu, în această carte am încercat să surprindem chipul duhovnicesc al Sfântului Ierarh Glicherie Mărturisitorul, cea mai luminoasă şi sfântă figură a mişcării de rezistenţă ortodoxă împotriva înnoirilor eretice, venite din Apusul lepădat de Dumnezeu.

Am considerat de trebuinţă a face cunoscute şi pagini ale Istoriei Bisericii care nu se cunosc foarte bine - fără a mai insista asupra unor evenimente despre care s-a scris în alte împrejurări, ci punând mai mult accent pe evenimentele ce au precedat schimbării calendarului din anul 1924, precum şi al urmărilor canonice pe care le-a avut această inovaţie neortodoxă.

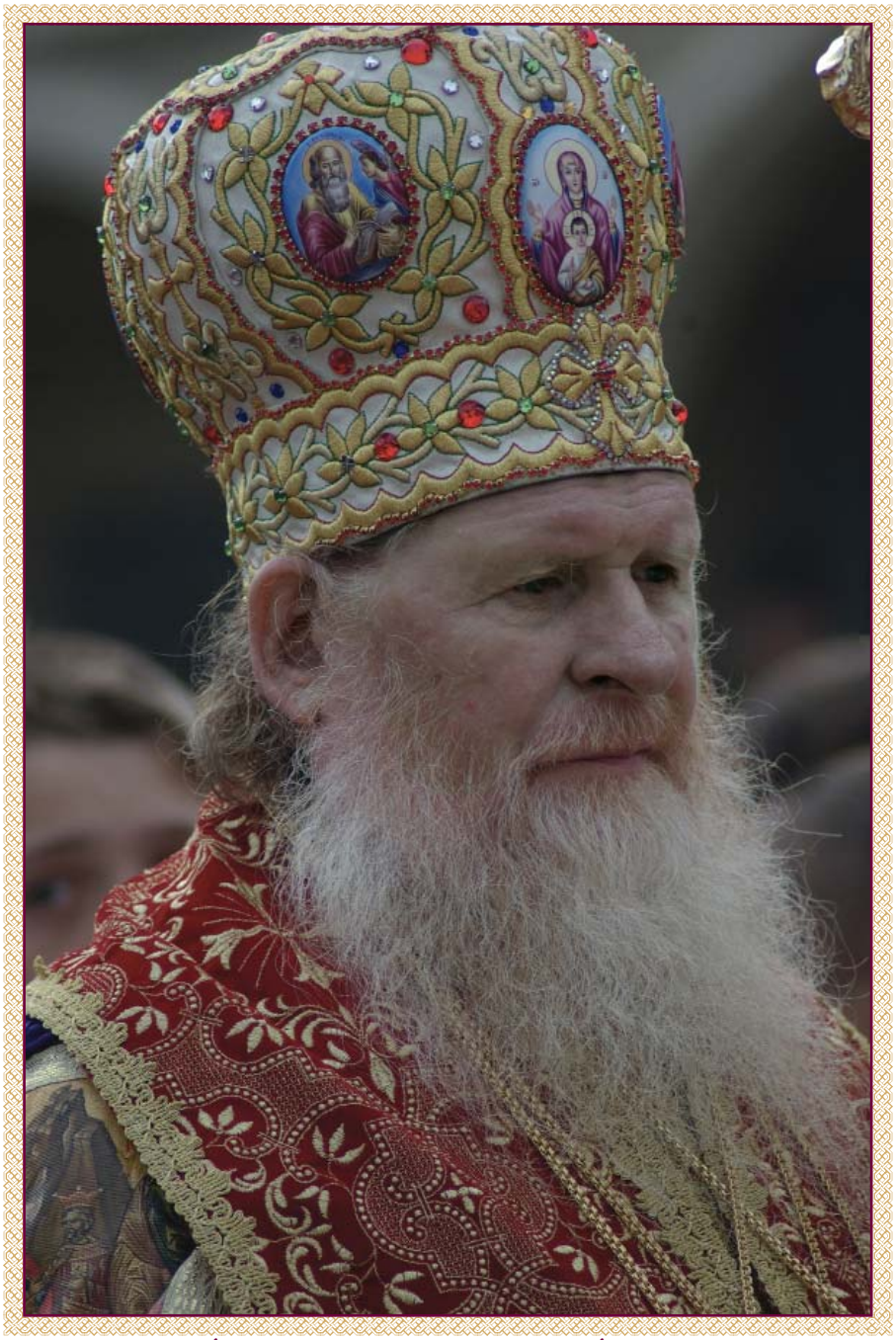
Şi nu în ultimul rând, fiindcă oamenii şi istoriile menţionate se leagă de un anumit loc de pe harta sfântă a României, am evocat istoriile unui leagăn al cre-

dinţei şi stâlp de strajă al Ortodoxiei tradiţionale: MĂNĂSTIREA SLĂTIOARA. Mărturiile din vechime au fost strânse din relatările unor vieţuitori ai acestei mănăstiri, care le-au trăit personal sau le-au auzit prin viu grai. Din toate aceste evocări se desprinde o idee de căpătâi, şi anume aceea că aici, ca şi în alte locuri, adevărul a fost apărat cu preţ de sânge, iar trupurile multora s-au făcut ziduri vii, prin care Biserica lui Hristos a fost apărată.

Vom grăi despre acest adevăr de credinţă cu blândeţe şi dragoste, către urechile celor ce vor să ne asculte; către cei ce ne cunosc sau nu, fără părtinire sau patimă, fiindcă Dumnezeu – Adevărul absolut nu poate fi mărturisit decât prin El Însuşi; *„căci Dumnezeu dragoste este”* (I Ioan 4,8).

„Şi veţi cunoaşte adevărul, şi adevărul vă va slobozi pre voi” (Ioan 8, 32)

Î.P.S. Arhiepiscop şi Mitropolit
† VLASIE MOGÂRZAN

Înalt Preasfinţitul VLASIE MOGÂRZAN,
Arhiepiscop şi Mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România

INTRODUCERE

Graiurile Sfinţilor

Cuvânt al Sfântului Cuvios Ioan Iacob Românul
pentru cei râvnitori cu adevărat
pentru credinţa strămoşească

„Fraţilor şi surorilor întru Hristos,

Aceste rânduri le scriu numai pentru cei care nu s-au amăgit de covrigii roşii şi care se feresc de vântul înşelăciunii. Pentru ceilalţi, care au început să dănţuiască „hora crivăţului", nu mai am nimic de scris. Cine a avut urechi de auzit, acela a căutat să audă strigătul meu şi, cine mai are ochi de văzut, acela poate să vadă cum stau lucrurile. Eu am tunat şi am fulgerat către toţi (prin foile mele) ca să vă feriţi de bătaia vântului de miazănoapte.

Iar acum, când a început ploaia cu banii roşii, eu nu mai strig la nimeni. Cei statornici în credinţă îşi păzesc paşii de alunecare, iar cei slabi de fire şi dornici de mărire se poticnesc la vale. Mare este taina credinţei, dar puţini o păzesc astăzi neprihănită. Nu vă miraţi că îndrăznesc să zic vorba aceasta, că mulţi se botează însă Darul puţini îl păstrează. Când vedeţi pe unii că aleargă singuri spre înşelăciune, atunci să cunoaşteţi că la unii ca aceştia pecetea Darului este ştearsă şi uşor se prăpăstuiesc. Atunci sfaturile nu se mai lipesc de ei şi făgăduinţele se calcă fără milă. Dar noi, fraţilor, să-i lăsăm pe aceştia în „sloboda" lor fericire, să urmăm calea cea strâmtă şi nu vom greşi.

În curtea lui Caiafa de astăzi (adică în mreaja stăpânirii) să nu intrăm, căci slugile cele viclene ne ispitesc şi nu cumva să pătimim ca Sfântul Apostol Petru. Lăsaţi să se încălzească la foc slugile cele năimite, iar noi să urmăm pe Domnul ca şi Sfintele Mironosiţe. În calea noastră stau la pândă vameşii şi fariseii veacului acestuia, dar să nu vă fie frică. „Îndrăzniţi, zice Domnul, Eu am biruit lumea".

Am auzit că unii dintre cei râvnitori au avut ciocniri de cuvinte cu ceata noilor dregători. Nu vă tulburaţi, fraţii mei, căci abia a început ploaia „covrigilor”. Pe mulţi poate să-i „ude”, dacă nu vor fi cu pază şi, cele care se văd astăzi, sunt mici faţă de cele ce urmează. Eu, unul vă sfătuiesc pe voi, cei care urmaţi tradiţiile noastre strămoşeşti, să nu vă tulburaţi şi cu alţii să nu discutaţi. Biruinţa noastră nu se dobândeşte cu sfadă şi cu pleftureală, ci cu blândeţe şi cu dreaptă socoteală. Din sfadă nu iese decât tulburare şi duşmănie. Războiul nostru este nevăzut şi armele noastre trebuie să fie arme duhovniceşti şi anume: sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu şi pavăza credinţei, cu care putem stinge toate săgeţile vicleanului cele aprinse, cum ne învaţă Sfântul Apostol Pavel. Pe cei slabi să-i întărim, iar pe cei vicleni să-i ocolim. Pe cei năimiţi şi pe cei urgisiţi să-i lăsăm în pace, căci sunt acum mărişori şi pot pricepe semnele vremii. Dacă nu se învaţă din păţaniile altora, atunci lăsaţi-i să guste singuri „covrigii” stăpânirii roşii. Aceşti covrigi sunt stropiţi cu sângele mucenicesc al fraţilor noştri credincioşi din ţară. Ei pătimesc acum ca robii la muncă silnică, iar din sudoarea şi sângele lor se plămădesc bacşişuri pentru propagandă. Tot ce iese azi din ţară (de după perdeaua roşie) este ca să farmece ochii şi să astupe urechile celor bicisnici şi neştiutori. Nu mai faceţi vorbă cu ei şi nici nu căutaţi să-i pârâţi ori să-i denunţaţi, ci mai vârtos s-ar cădea să-i plângem pe unii ca aceştia, căci nu ştiu sărmanii la care „domnii au slujit şi câtă pagubă vor dobândi”.

Înainte de a încheia rândurile acestea, vă amintesc de cuvântul Scripturii care zice: „Vrăjmaşii omului sunt casnicii lui” şi iată anume pentru ce: „când fraţii noştri de o credinţă şi de un sânge se fac coadă de topor, adică unelte ale vrăjmaşului credinţei, atunci vătămarea noastră este negrăit de mare”. Zicea Sfântul Apostol Pavel: „Nu vă plecaţi grumazul sub jug străin”. Să stăm bine, să stăm cu frică întru sfânta credinţă şi să arătăm „mila păcii” către toţi, cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.”

PARTEA I

Istoria Schimbării Calendarului

CAPITOLUL I

Biserica

1.1 Ce este Biserica şi cum ne putem mântui în sânul ei

Biserica este aşezământul cel sfânt întemeiat de Însuşi Hristos; este casa Domnului, aşa după cum El Însuşi o numeşte: *„casa Mea, casă de rugăciune se va chema”* (Matei 21, 13), zidită pe temelia patimilor Mântuitorului, ce zice: *„Dărâmaţi Templul acesta şi în trei zile Eu Îl voi ridica”* (Ioan 2, 19), întărită după ziua Cincizecimii, prin lucrarea Sfântului Duh: *„Şi Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului, pe care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaşte (...). Acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu”* (Ioan 14, 16-17, 26).

Întemeierea Bisericii reprezintă lucrarea Sfântului Duh, săvârşită prin propovăduirea Evangheliei de către Sfinţii Apostoli şi Sfinţii Părinţi apostolici, din porunca Mântuitorului: *„Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui, iar cel ce nu va crede, se va osândi”* (Marcu 16, 15-16). Noţiunea de Biserică nu face referire la totalitatea zidurilor care formează incinta unde se adună credincioşii la rugăciune, ci reprezintă totalitatea membrilor unei comunităţi ortodoxe, aşa cum a existat încă de pe vremea Bisericii primare, şi care *„în fiecare zi stăruiau într-un cuget în templu, frângând pâinea în casă, luau împreună hrana într-o bucurie şi întru curăţia inimii, lăudând pe Dumnezeu”* (Fapte 2, 46-47).

Biserica reprezintă nucleul spiritual în care sunt săvârşite cele şapte Sfinte Taine, spre mântuirea sufletului. Din început, Biserica a fost întărită pe mărturisirea adevărului de credinţă, făcut cunoscut omenirii prin propovăduirea Evangheliei lui Hristos. În vremea Sfinţilor Apostoli, noţiunea de Biserică avea un caracter pronunţat, întrucât era înţeleasă şi mărturisită ca singulară, unitară, adevărată şi

mântuitoare, neavând nimic comun cu falsele doctrine, care circulau în acea vreme, precum cele ale fariseilor sau ale saducheilor.

Întemeierea Bisericii

Chemarea Apostolilor (cf. Mt. 4, 19)

Trimiterea Apostolilor la propovăduire (cf. Mc. 16, 15)

Pogorârea Sfântului Duh (cf. Fapte 2, 23)

De-a lungul vremii, urmaşii lui Irod, slugi ale lui Caiafa şi fraţi buni ai lui Iuda au ştirbit unitatea şi dogmatismul Bisericii, lovind cu furie diavolească în identitatea şi individualitatea acesteia. Nu au păzit cu sfinţenie adevărul propovăduit omenirii de către Iisus Hristos şi răspândit prin Sfinţii Apostoli, şi au refuzat să lupte împotriva falsele doctrine ale ereticilor, aşa cum au făcut-o ucenicii lui Hristos. Unii ca aceştia s-au abătut de la calea cea dreaptă a poruncilor dumnezeieşti, încălcând hotărârile sinoadelor ecumenice, au format alte grupări religioase (romano-catolice, protestante, calviniste, puritane, baptiste etc.) lipsite de adevăratele valori dogmatice ortodoxe. Pentru aceasta,

grupările confesionale de acest gen nu pot fi identificate cu Biserica lui Hristos, care este numai Una.

După mărturisirea Sfinţilor Părinţi, în cadrul acestor grupări confesionale nu există mântuire, fiindcă mântuirea este acolo unde se păzesc legile lui Dumnezeu. Dacă în primele veacuri era o singură Biserică instituită prin puterea şi lucrarea Sfântului Duh, astăzi există foarte multe biserici, fiecare propovăduind propriile lor doctrine religioase.

1.2 Care este Biserica lui Hristos?

Răspunsul la această întrebare îl aflăm în mărturisirea de credinţă (Crezul niceo-constantinopolitan), unde se mărturiseşte: *„Cred într-Unul Dumnezeu (...)” şi „întru Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească Biserică”.* Şi care este această Biserică – Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească? Este cea care de-a lungul vremii a respins înnoirile doctrinale de credinţă, cea care nici nu a adăugat, nici nu a extras nimic din ceea ce Duhul Sfânt a predat omenirii prin Sfinţii Apostoli şi Sfinţii Părinţi ai Bisericii. Este Biserica ce şi-a menţinut individualitatea şi identitatea, neacceptând în cadrul ei, nici catolici, nici adventişti, nici baptişti, nici puritani, nici protestanţi, etc - într-un cuvânt, nici o grupare religioasă care s-a abătut de la adevăr.

Sfinţii Părinţi de la Soborul I Ecumenic de la Niceea, anul 325

Sfântul Apostol Pavel mărturiseşte că Hristos este *„cap al Bisericii”*, iar Biserica întemeiată de El este *„trup al lui Hristos”* (Efeseni 2, 22-23). Deci, dacă Întemeietorul este Unul, şi anume Iisus Hristos, atunci şi Biserica trebuie să fie numai Una, aşa după cum, din mărturisirea aceluiaşi apostol, aflăm că este *„un Domn, o Credinţă, un Botez, un*

Dumnezeu şi Tatăl tuturor, Care este peste toate, şi prin toate şi întru toţi". (Efeseni 4, 4-6). Numai în această Biserică, al cărei Cap este Hristos, există mântuire, căci numai aici lucrează Darul Sfântului Duh, prin care dobândim sfinţirea sufletelor şi a trupurilor noastre, prin săvârşirea celor şapte Sfinte Taine şi a tuturor celorlalte ierurgii. Cei care au ieşit din sânul acestei Biserici s-au înstrăinat de Păstorul cel Bun şi nu pot dobândi mântuire, fără numai dacă se reîntorc în sânul Bisericii lui Hristos.

Din mărturisirea Sfântului Ciprian aflăm că „nu este mântuire afară de Biserică", de unde trebuie să înţelegem că mântuirea există doar în Biserica cea dreptslăvitoare, întemeiată de Hristos pe piatra dreptei credinţe, după cum Însuşi a spus că *„pe această piatra voi zidi Biserica şi porţile iadului nu o vor putea birui"*(Matei 16, 18). Toate confesiunile ce s-au depărtat de la piatra dreptei credinţe sunt „porţile iadului", care încearcă să dezbine Biserica lui Hristos. Porţile iadului reprezintă mulţimea tuturor ereticilor şi a schismaticilor care s-au ridicat împotriva lui Dumnezeu, începând cu Simon Magul, şi continuând cu ecumenismul de astăzi, erezia tuturor ereziilor.

Acolo unde se desfăşoară lupta împotriva lui Dumnezeu domneşte Satan, iar Darul Sfântului Duh lipseşte cu desăvârşire. Acolo unde nu este Darul Sfântului Duh, nu este nici sfinţenie, nu sunt nici Sfintele Taine, căci lipseşte puterea lucrătoare a Sfântului Duh, care *„pe toate le sfinţeşte"*. În aceste condiţii, totul se transformă într-un ritual gol şi lipsit de sfinţenie, în care liturghia nu mai este sfântă, iar pâinea şi vinul nu mai sunt Sângele şi Trupul lui Hristos, căci cine le poate sfinţi şi implicit transforma, dacă lipseşte Darului Sfântului Duh?

1.3 Darul şi adevărul

Ne spun Sfinţii Părinţi că pecetea Darul Sfântului Duh se pierde prin nepăzirea cu sfinţenie a poruncilor lui Dumnezeu, care sunt *stâlp şi temelie a adevărului*. Această pecete a Darului Sfântului Duh se pierde şi datorită inovaţiilor în materie de credinţă, adică prin adău-

garea sau scoaterea unei părţi cât de mici din învăţătura Sfinţilor Apostoli şi a Sfinţilor Părinţi, prin nerespectarea hotărârilor sinodale de la cele şapte sinoade ecumenice cât şi a tuturor celorlalte sinoade locale, fixate atunci când Ortodoxia era una şi nedespărţită.

Începând cu anul 1054, în sânul Bisericii se produce marea schismă, adică divizarea în Biserica de Răsărit şi Biserica de Apus, pentru ca mai târziu, în anul 1924, diavolul să semene neghină şi în Biserica de Răsărit. Este perioada când se introduce calendarul gregorian în Biserica Ortodoxă Română, lucru care era potrivnic hotărârilor sinodale ale Sfinţilor Părinţi, după cum vom arăta de-a lungul acestei lucrări. Astăzi, în România există două Biserici ce se numesc ortodoxe, însă numai una este ortodoxă în duhul Sfinţilor Părinţi.

Unele iscoade, vânzători ai legii lui Hristos şi influenţaţi de duhul viclean al diavolului, au scornit şi au introdus înnoiri de credinţă păgubitoare pentru mântuirea noastră, considerându-se mai înţelepţi decât Duhul Sfânt, prin Care toate s-au hotărât, după cum mărturisesc Sfinţii Apostoli ce s-au adunat la Sinodul din Ierusalim, dar şi Sfinţii Părinţi, participanţi la Sinodul I de la Niceea „părutu-S-au Sfântului Duh şi nouă (…)". Astfel, cei din Apus (catolicii) au introdus pseudo-dogma filioque, existenţa purgatoriului, primatul papal, infailibilitatea papei etc. şi, nu în ultimul rând, schimbarea calendarului. Aceasta din urmă a fost impusă mai multor Biserici Ortodoxe, iar în anul 1924 şi Bisericii Ortodoxe Române, încălcându-se astfel legile Bisericii apostoleşti şi sobornicеşti, păzite cu atâta sfinţenie până atunci.

Fiind o înfăptuire necanonică, schimbarea calendarului a creat o sciziune în sânul Bisericii Ortodoxe Române şi a avut drept urmare formarea unei Biserici nou-calendariste, ce şi-a adjudecat titulatura de Biserică oficială, având titulatura de «Biserica Ortodoxă Română». Pe măsura întăririi relaţiilor ecumenice cu diverse confesiuni religioase, B.O.R. a renunţat la denumirea de Biserică oficială, întrucât această sintagmă stânjenea «raportul de egalitate cu celelalte confesiuni» din cadrul mişcării eretice a ecumenismului. Biserica Ortodoxă de Răsărit a rămas credincioasă Sfintei Tradiţii, ţinând sărbătorile după calendarul iulian şi păstrând neatins tot dogmatismul Bisericii şi rânduielile canonice.

Ortodoxie înseamnă **dreaptă credinţă**, însă prin acceptarea calendarului gregorian (1924) Biserica Ortodoxă Română a dovedit faptul că nu mai este păstrătoare a dreptei credinţe strămoşeşti, ci soră a Bisericii din Apus, deoarece a acceptat unele înnoiri de credinţă impuse de aceasta. Sfântul Ioan Evanghelistul mărturiseşte că *„Legea prin Moise s-a dat”*, iar Darul şi adevărul *„au venit prin Iisus Hristos”* (Ioan 1, 17). Deci, cei care au lovit în „Darul şi adevărul” coborât din cer pe pământ prin Iisus Hristos, s-au înstrăinat de Cel de la care am primit Darul şi adevărul, adică Iisus Hristos. S-au lepădat de Dânsul într-o manieră premeditată, dar ascunsă oamenilor, după cum şi Mântuitorul ne zice: „cel care se leapădă de cuvintele Mele, de Mine se leapădă”. Deci, dacă Biserica Ortodoxă Română (de stil nou) s-a lepădat de cuvintele lui Hristos şi le-a primit pe cele ale Apusului (schimbarea calendaristică, ecumenismul actual, botezul prin stropire etc.) în aceste condiţii, ea a încălcat cu îndrăzneală adevărul dumnezeiesc, străjuit cu înţelepciune de atâtea veacuri. Unde nu este adevăr, nici mântuire nu este, ci osândă în mijlocul împărăţiei întunericului şi al gheenei.

Spune Sfântul Evanghelist Ioan că *„Duh este Dumnezeu şi cei ce I se închină trebuie să fie în Duh şi adevăr”* (Ioan 4, 24). Biserica de stil nou încălcând adevărul de credinţă a îndepărtat din mijlocul ei Darul Sfântului Duh, iar Hristos spune că *„de nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, unul ca acela nu va putea să intre în Împărăţia lui Dumnezeu”* (Ioan 3, 5), iar unde nu este lucrarea Sfântului Duh, nimic nu se săvârşeşte: nici mirungere, nici hirotonie, nici Sfintele Taine, nici dezlegare de păcate.

Căutaţi adevărul, *„iar adevărul vă va face liberi”* (Ioan 8, 32). De nu vom căuta adevărul ne vom osândi şi vom auzi cuvintele lui Hristos, pe care odinioară le adresase evreilor: *„Dar voi căutaţi să Mă ucideţi pe Mine, Omul care v-am spus adevărul, pe care l-am auzit de la Dumnezeu”* (Ioan 8, 40).

În continuare, ne propunem să dezvăluim creştinătăţii căile prin care adevărul a fost încălcat, iar minciuna a fost ridicată la rang de adevăr. Cei care vor asculta şi vor crede, pe aceştia îi vom ferici prin cuvintele lui Hristos *„cel care este de la Dumnezeu ascultă cuvintele*

lui Dumnezeu" (Ioan 4, 47), iar cei care nu vor crede, pe aceştia îi vom mustra tot prin cuvintele Mântuitorului, care zicea iudeilor: *„de aceea voi nu ascultaţi, pentru că nu sunteţi de la Dumnezeu, ci sunteţi de la tatăl vostru diavolul şi vreţi să faceţi poftele tatălui vostru. El de la început a fost ucigaş de oameni şi nu a stat întru adevăr, pentru că nu este adevăr în el. Când grăieşte minciuna, grăieşte dintru ale sale, căci este mincinos şi tatăl minciunii"*(Ioan 8, 44-47).

Dacă nu primim adevărul, înseamnă că în zadar S-a născut Hristos pe pământ pentru noi, căci însuşi El zice: *„Eu pentru aceasta M-am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr"* (Ioan 8, 37), iar Sfântul Apostol Pavel îi întăreşe pe Tesaloniceni prin cuvintele: *„Staţi neclintiţi şi ţineţi predaniile"* (II Tesaloniceni 2, 15).

1.4 Anul 1054 în istoria Bisericii

Regulamentul canonic şi dogmatismul Bisericii au fost propuse, acceptate şi reglementate în cadrul sinoadelor ecumenice şi locale, începând cu Sinodul Sfinţilor Apostoli din Ierusalim, din jurul anului 50 şi continuând cu cele şapte sinoade ecumenice şi locale. De-a lungul timpului, scutul Ortodoxiei a fost lovit de săgeţile ereziei. Începând cu erezia lui Arie şi continuând cu cele ale lui Macedonie, Apolinarie, Evnomie, Marcian, Nestorie, Dioscor etc, Sfinţii Părinţi - purtători de Duh Sfânt - au luptat şi au reuşit să combată toate ereziile pe care diavolul le-a semănat în ţarina Ortodoxiei, în primul mileniu al erei creştine. Relaţiile de stabilitate între Biserici au rezistat până în secolul al IX-lea, când începe perioada de decădere spirituală în lumea creştină, prin activitatea de ofensivă a papei Nicolae I, ales pe scaunul pontifical al Romei în anul 858, de al cărui nume se leagă cele mai sângeroase lupte între Biserica de Răsărit şi cea de Apus.

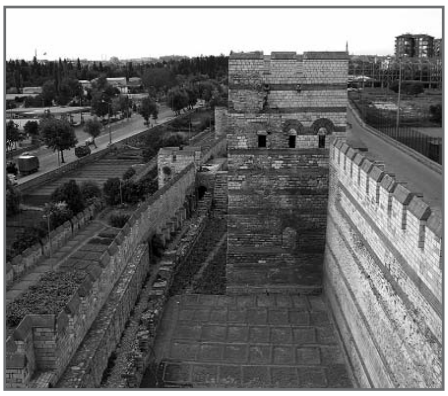
Firul istoriei atestă faptul că scaunul Patriarhiei din Constantinopol a primit binecuvântarea dumnezeiască prin viaţa sfinţită a patriarhilor şi slujitorilor acestui centru spiritual, exceptând cazul lui

Teofilact, fiul de împărat, căruia nu i se cuvenea o asemenea cinste. Nu putem face aceeaşi afirmaţie cu privire la scaunul episcopal al Romei, care a fost necinstit prin viciile papei şi ale slujitorilor lui, lucru ce a grăbit apariţia reformei. Mai dificilă era combaterea ereziilor ale căror protagonişti s-au dovedit a fi chiar cei care purtau straie de ortodocşi, iar în inima lor nutreau otrava ereziei. Aceştia erau reprezentanţii Bisericii din Roma, având drept căpetenie pe papa Nicolae I (858-867) care, din motiv că Fotie, patriarhul Constantinopolului, nu a voit să-i recunoască infailibilitatea şi supremaţia papală, face cea dintâi dezbinare în trupul Bisericii lui Hristos. Papa Nicolae I moare puţin timp după ce a săvârşit schisma, deşi în această vreme erau deja introduse mai multe erezii.

În anul 1043, Mihail Cerularie devine patriarh al Constantinopolului. Acesta întăreşte relaţiile cu creştinii ortodocşi locuitori ai Italiei meridionale, pronunţându-se împotriva regulilor bisericeşti apusene, care se doreau a fi impuse credincioşilor ortodocşi din această regiune. Ortodocşii de credinţă răsăriteană, care locuiau în Italia, rămân credincioşi tradiţiei Bisericii Ortodoxe de Răsărit. Printre aceştia se remarcă personalitatea plină de sfinţenie a Sfântului Nil, care în mai multe rânduri a combătut regulile şi disciplina Bisericii din Apus.

Biserica Sfânta Sofia din Constantinopol, simbol al Ortodoxiei şi al strălucirii Bizanţului

Ruinele zidurilor cetăţii Constantinopolului

În preajma anului 1054, situaţia devine mai tensionată, când patriarhul Constantinopolului, Mihail Cerularie refuză să intre în comu-

niune cu apusenii (Biserica din Roma). În scrisoare adresată patriarhului Mihail Cerularie, papa Leon al XIX-lea critica o serie de inconveniente, ce se potriveau mai mult Bisericii din Roma, decât celei din Constantinopol. Scrisoarea lui Leon al IX-lea era adusă la Constantinopol de către trei delegaţi: cardinalul Humbert, arhiepiscopul de Amalfi şi cardinalul Frederic al Lorenei. Ei nu erau numai purtătorii scrisorii papei către partiarhul Constantinopolului, ci şi a unei scrisori adresate împăratului Constantin Monomac. Împăratul conta pe sprijinul papei în vederea unei alianţe creştine împotriva musulmanilor. Scrisoare papei către patriarh s-a dovedit a fi grosieră şi insolentă, fără a-i recunoaşte decât titlul de arhiepiscop, deşi cel de-al II-lea Sinod ecumenic acorda episcopului de Constantinopol titlul de patriarh. Delegaţii papei ajunşi la Constantinopol au fost primiţi cu multă amabilitate de către împărat, care refuză să se ocupe personal de probleme bisericeşti, scopul lui fiind instituirea cruciadelor. Delegaţii papei dau publicităţii un lung răspuns la scrisoarea patri-arhului Constantinopolului, prin care susţineau prin filieră occidentală regula şi disciplina Bisericii din Roma, împotrivindu-se celor mai vechi şi mai respectabile orânduieli ale Bisericii de Răsărit. Atacul latinilor la adresa Bisericii de Răsărit a fost tolerat de împăratul Con-stantin Monomac, nu însă şi de patriarhul Mihail Cerularie, care refuză a intra în comuniune cu ei, deşi era ameninţat cu excomunicarea.

Astfel papa Romei, Leon al IX-lea, în scrisoarea adresată către patriarhul Mihail Cerularie, critica:

✣ anatema pronunţată de patriarhul Cerularie împotriva prelaţilor latini din Răsărit, care săvârşeau Sfânta Liturghie folosind azima (pâine nedospită);

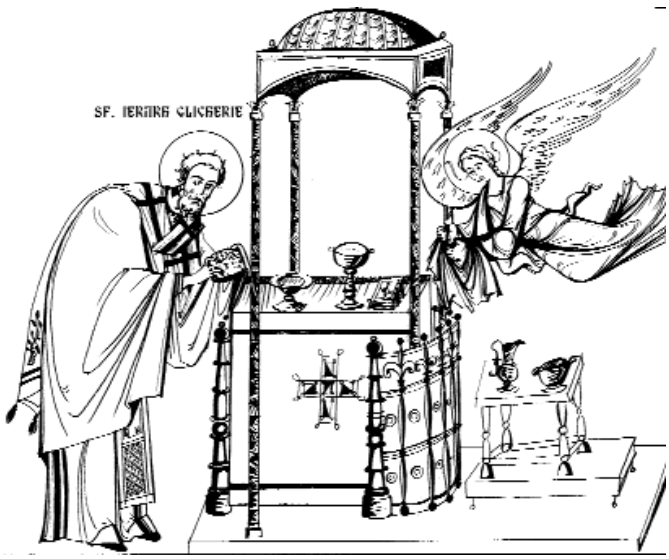
✣ amestecul canonic şi legislativ al patriarhului de Constantinopol asupra celorlalte patriarhii din Orient, Alexandria şi Antiohia;

✣ nerecunoaşterea titlului de patriarh al Constantinopolului, atribuit lui Mihail Cerularie, ci numai pe cel de arhiepiscop;

✣ injuriile personale, aduse la adresa patriarhului de Constantinopol.

Din motive dogmatice, precum dogma filioque, cât şi ale altora lipsite de canonicitate, precum postul în ziua sâmbetei, interzicerea căsătoriei preoţilor laici, infailibilitatea papei, primatul jurisdicţional,

azima liturgică, purgatoriu, amestecul papei în eparhiile din Orient etc, toate acestea determină pe patriarhul Mihail Cerularie să refuze comuniunea liturgică cu reprezentanţii Bisericii din Roma, deşi aceştia aveau sprijinul împăratului. Prelaţii latini, reprezentanţi ai papei, bucurându-se de sprijinul împăratului Constantin Monomac îndrăznesc a intra în Biserica Sfânta Sofia, lăsând pe Sfântul Jertfelnic (Sfânta Masă) o scrisoare însoţită de sentinţa de excomunicare a patriarhul Mihail Cerularie, după care delegaţii papei părăsesc Constantinopolul. La rândul său, patriarhul Mihail Cerularie anatematizează pe „papa de la Roma şi pe toţi urmaşii lui". Această anatemă asupra papei şi a tuturor urmaşilor lui este semnată de patriarhul Cerularie, de 12 mitropoliţi, doi arhiepiscopi şi întregul cler al Patriarhiei din Constantinopol. În acest moment ruptura (schisma) era realizată definitiv. Biserica din Constantinopol, prin patriarhul Cerularie **anatematiza** încălcarea dogmelor şi a hotărârilor canonice de către papa de la Roma, iar papa de la Roma **excomunica** pe patriarhul Cerularie şi sinodul său, din prisma unor motive neîntemeiate, injuste şi personale. În momentul în care s-a produs ruptura între cele două Biserici, în cadrul Bisericii de Apus existau deja câteva erezii, ceea ce au constituit focarul dezbinării. Însă schisma şi erezia nu s-au oprit aici.

CAPITOLUL 2
Chestiunea calendaristică

2.1 Calendarul

Timpul are un rol fundamental nu numai în viaţa cotidiană, ci şi în toate activităţile întreprinse de om. Alături de lungime şi masă, timpul este o mărime fundamentală, cu precizarea că este ireversibil, făcând imposibilă revenirea la un moment trecut, iar acele teorii care susţin întoarcerea în trecut a anumitor persoane, lucruri etc. sunt cât se poate de false. Pentru măsurarea intervalelor de timp, încă din Antichitate (500 î.Hr.-597 d.Hr.), oamenii şi-au imaginat şi au creat anumite „etaloane", iar pentru stabilirea succesiunii timpului (cronologie) au inventat calendarul şi erele. Astfel, primele intervale de timp de acest fel au fost ziua şi noaptea, iar pentru intervalele de timp mai mici decât acestea, oamenii au folosit deplasarea umbrei obiectelor.

Privit la scară macroscopică, timpul este continuu şi imposibil de măsurat de către om. Dacă îl privim la scară microscopică, pentru a-l măsura trebuie să-i ataşăm un etalon (unitate de măsură).

Pe de o parte, cel dintâi etalon imperfect îl constituie legătura dintre deplasarea şi dimensiunea umbrei unui obiect, iar pe de altă parte, trecerea timpului. Acest raport reprezintă un etalon imperfect considerat a fi un submultiplu al etalonului zi. În aceste condiţii, era nevoie de o intuiţie genială, pentru a se putea trece la cel de-al doilea etalon considerat a fi uniform. La început, s-a luat ca etalon timpul necesar curgerii uniforme a unei anumite cantităţi de lichid ori nisip, ori timpul necesar arderii uniforme a unei anumite cantităţi de substanţă (lumânări, făclii etc.). Mai târziu, măsurarea mult mai precisă a timpului s-a făcut pe baza mişcărilor periodice (mişcarea pendulului) şi mai ales pe baza mişcărilor periodice ale aştrilor, începând cu mişcarea Pământului. Odată cu începuturile Renaşterii (1500) apar condiţii de dezvoltare a ramurilor ştiinţei. Apar primele ceasuri mecanice portabile, pentru ca mai târziu să apară ceasurile mole-

culare, atomice sau mecanice, după tipul de oscilaţii pe care le foloseau ca etalon. Evoluţia noţiunii de timp şi a unităţilor de măsură a timpului descoperite de-a lungul anilor, a dus la un dezacord între teoria materialistă şi cea idealistă, între rezultatele ştiinţei şi afirmaţiile religiei, între invenţiile omeneşti şi descoperirile dumnezeieşti.

Materialismul implică posibilitatea alegerii noţiunii de timp, posibilitatea de a-l percepe, de a-l reprezenta, de a-l măsura, fiind o concepţie ştiinţifică în formare, o concepţie despre lume aparţinând îndeosebi claselor sociale progresiste. Idealismul implică o opunere cu îndârjire în faţa oricărei tendinţe ale progresului ştiinţific, ce intră în contradicţie cu Sfânta Scriptură şi cu dogmele religiei. Idealismul era concepţia revoluţionară şi antiştiinţifică a claselor sociale dominante care *„ascultau de Dumnezeu mai mult decât de oameni”* (Fapte 5, 29), fiind reprezentat de marile cercuri religioase. Materialismul vorbea despre aşa numitele „rezonanţe” (particule care trăiesc numai 10^{-23} secunde), de teoriile lui Galilei (nanosecunda, femtosecunda); susţinea ideea că vechimea tuturor oamenilor era de 2-3 ori mai mare decât se credea, că cele mai vechi aşezări au apărut acum circa 8.000-10.000 ani, iar nu cu 5.800 ani înainte de Hristos, după cum susţine Sfânta Scriptură. Idealismul s-a opus cu îndârjire acestor teorii ştiinţifice, acceptând doar ceea ce Dumnezeu a grăit omenirii.

2.2 Timpul şi măsurarea lui

După consemnările primilor cosmonauţi, se crede că ziua şi noaptea aveau alte durate decât cele de azi, cunoscute de noi. Dacă Pământul ar avea perioada de rotaţie egală cu perioada de revoluţie, ar prezenta întotdeauna aceeaşi faţă către soare. Astfel, locuitorii din emisfera orientată mereu spre soare nu ar vedea nici stele, nici planete, ci numai soare, iar cei din emisfera opusă soarelui ar sta mereu în întuneric. Pe Pământ s-a putut intui noţiunea de timp după alternanţa dintre zi şi noapte, însă nu s-a putut găsi o unitate de măsură exactă, care era legată de condiţiile de rotaţie a Pământului. Animalele care hibernează încep pregătirile pentru aceasta încă de la

sfârşitul verii, când ziua scade, iar nu sub acţiunea variaţiei de temperatură, după cum se credea. Cercetătorii afirmă că există în creier un centru care joacă rol de „ceas biologic"; de aceea, odată cu creşterea nopţii omul simte nevoia de mai multă odihnă. Odată cu dezvoltarea ocupaţiilor de zi şi noapte a apărut necesitatea utilizării unor diviziuni de măsurare a timpului, mai mici decât cele de până atunci. Astfel, ni s-a transmis pentru zi subdiviziunile „zori de zi", „mijitul zorilor", „crăpat de ziuă", „amiază", „apus", „amurg"- toate determinate de mişcarea soarelui. Noaptea se recurge la alte repere luminoase, adică la stele strălucitoare sau alte grupuri de stele numite constelaţii. De aici au rezultat cele 12 constelaţii ale zodiacului (moştenite de la babilonieni), care în funcţie de simbol, denumire şi formă reprezintă regiunea de pe cer, spre care se deplasează soarele în călătoria sa anuală. Intrarea soarelui în fiecare constelaţie reprezintă începutul unei luni; de aici numărul celor 12 luni ale anului.

Egiptenii nu au cunoscut aceste constelaţii până la contactul cu vechii greci, însă sistemul lor se baza pe 36 de stele numite decani, care împărţeau anul în 36 de săptămâni a câte 10 zile. Proprietatea lor remarcabilă era aceea că fiecare stea avea câte un răsărit heliacal (ultimul răsărit al stelei respective fiind văzut cu ochiul liber înainte de răsăritul soarelui) şi un apus heliacal. S-a observat că Luna revine periodic în aceeaşi poziţie şi în aceeaşi formă (fazele Lunii), iar acest interval de timp a fost numit lună. Existenţa celor patru faze ale Lunii (lună plină, lună nouă, primul şi ultimul pătrar) a permis o divizare a acesteia în unităţi noi, egale cu 7 zile, numite săptămâni. Mai târziu, s-a observat că stelele formează pe cer anumite grupări, ce corespund unor imagini din viaţa cotidiană. Aceste grupări au fost numite constelaţii, a căror formă nu se schimbă. Astfel se cunosc constelaţiile Scorpionului, Gemenii, Taurul, Carul Mare, Carul Mic, Cloşca cu pui etc.

Odată cu dezvoltarea cunoştinţelor astronomice, s-a observat că Soarele parcurge acelaşi traseu printre constelaţiile zodiacului şi că la fiecare 365 de zile şi 6 ore ocupă aceeaşi poziţie. Astfel, ia naştere o nouă unitate de timp numită an. Începutul anului era recunoscut după revenirea la acelaşi anotimp, la babilonieni – primăvara, la indieni – apariţia zăpezii, iar la slavi – culesul recoltelor. Se realizează astfel

un calendar pe baza căruia anul avea 12 luni, luna avea 29 de zile şi 6 ore, însumând în total un număr de 354 de zile. Diferenţa dintre anul lunar (format din 12 luni) şi anul solar (întoarcerea Soarelui în punctul din care a plecat) era de 11 zile şi 6 ore, ceea ce rezultă că în 10 ani se înregistra un decalaj de 111 zile, ceea ce face ca iarna să cadă în lunile de vară reprezentate de anumite constelaţii care apăreau numai iarna, iar altele numai vara.

Din încercările oamenilor din Antichitate de a pune în acord anul solar cu cel lunar, au apărut peste 200 de calendare. Abia în sec. al V-lea, Democrit şi Epicur leagă noţiunea de timp de cea a materiei în sensul că timpul nu există independent de materie. Calendarul care se apropia cel mai mult de valoarea corectă era cel egiptean, folosit pentru stabilirea sărbătorilor religioase. Între calendarul egiptean şi cel solar diferenţa era de aproximativ sfert de zi (5h, 48 min şi 46 sec), iar în 1460 de ani această diferenţă ajungea la un an. Pentru corectarea acestei diferenţe, în vremea lui Ptolomeu al III-lea s-a decretat introducerea unei zile suplimentare la fiecare 4 ani, numită *epogomena*.

La romani, până la reforma lui Cezar exista un calendar arbitrar. Cel dintâi creat de Romulus avea 10 luni a câte 30 de zile iar succesorul său, Numa, a mai introdus 2 luni. În secolul I î.Hr. egipteanul Sosigene din Alexandria, colaboratorul lui Iuliu Cezar la reforma calendaristică, propune anul solar de 365 de zile cu adăugarea de 1 zi la fiecare 4 ani. Acest calendar este cunoscut sub numele de **calendarul iulian** şi intră în vigoare în anul 46 î.Hr. sau 708 de la înteme-ierea Romei. Acest calendar s-a menţinut până la 15 octombrie 1582 în Apus, când a fost înlocuit cu cel gregorian. Calendarul iulian a fost folosit în Franţa până în 1582; în Polonia până în 1586; în Ungaria până în 1587; în Germania protestantă până în 1700; în Anglia până în 1752; în Japonia până în 1873; în Turcia până în 1916 etc.

În ţările ortodoxe, reforma a întârziat aproape 3 secole, fiind considerată erezie catolică. Astfel, în Bulgaria ortodoxă, reforma are loc în anul 1916; în Rusia reforma are loc la 30 ianuarie 1918; în România - la 1 octombrie 1924, iar în Grecia - la 1 martie 1924. Decalajul calendarului iulian faţă de timpul astronomic real a determinat trecerea la calendarul gregorian. Reforma impusă de papa

Grigore al XIII-lea nu se baza pe argumente religioase, ci numai ştiinţifice, deoarece sărbătoarea Paştelui nu mai cădea în zilele impuse de hotărârile sinodale ale Sfinţilor Părinţi.

2.3 Simbolistica Paştelui în Noul Testament

Sărbătoarea cea mai măreaţă a creştinătăţii, după care se aşează întreaga rânduială bisericească de peste an, este Învierea Domnului, prin care se propovăduieşte una dintre dogmele de căpătâi ale creştinătăţii: *„aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie”*. Sărbătoarea Învierii Domnului nu are dată fixă în calendarul bisericesc. Deoarece Învierea Domnului a avut loc a treia zi după paştile iudeilor, ce se serbează la luna plină a lunii Nisan (Martie), data Paştelui creştinilor se stabileşte în funcţie de echinocţiul de primăvară şi luna plină.

Mai înainte de moartea Sa, Mântuitorul a instituit Cina cea de Taină: *„Şi mâncând ei, a luat Iisus pâine şi binecuvântând a frânt şi le-a dat lor şi le-a zis: Luaţi mâncaţi, acesta este trupul Meu, şi luând paharul şi mulţumind le-a dat lor şi au băut din el toţi. Şi a zis lor: Acesta este sângele Meu, al legii celei noi, care pentru mulţi se varsă. Aceasta să o faceţi întru pomenirea Mea”* (Luca 22, 19-20). După mărturisirea Sfinţilor Părinţi, Paştile legii vechi reprezenta umbra celui pe care Hristos avea să-l instituie mai târziu. Mielul pascal al legii vechi reprezenta pe Iisus Hristos care S-a jertfit pentru păcatele lumii. Sabatul legii vechi a fost înlocuit cu ziua Duminicii, ziua Învierii Domnului, considerată a fi ziua cea dintâi a săptămânii. Pentru credincioşii Noului Testament, Paştile nu mai reprezintă ziua ieşirii evreilor din Egipt, ci Învierea Domnului, prin care toţi care cred în El au înviat de la moarte la viaţă.

2.5 Dispute legate de data Paştelui în Noul Testament

În privinţa prăznuirii Paştelui, practica creştină întemeiată pe baza instituirilor vetero-testamentare, s-a dezvoltat în legătură cu evenimentele sfinte din Noul Testament, dar şi cu hotărârile sobornicești. La început, numirea de Paşti a fost aplicată de primii creştini comemorării anuale a Cinei cele de taină, care avea loc în seara zilei de 13 nisan sau în joia dinaintea Duminicii Învierii şi consta într-o masă rituală, care amintea Cina şi se săvârşea Sfânta Euharistie. Primii creştini înţelegeau prin Paşti nu numai sărbătoarea Învierii, ci şi pe aceea a Cinei şi a Patimilor Domnului, iar aceasta a dat naştere unor mari diferenţe regionale în Biserica timpurie în ceea ce priveşte data şi modul prăznuirii Paştelui.

Creştinii din părţile Siriei şi ale Asiei Mici comemorau întâi moartea Domnului (Paştile Crucii) la 14 nisan, apoi prăznuiau Învierea (Paştile Învierii) la 16 nisan, indiferent de ziua săptămânală în care ar fi căzut aceste date. Adepţii acestei practici se numeau quatrodecimani, fiindcă prăznuiau Paştile odată cu iudeii.Trebuie ştiut că, pentru iudei 14 nisan era numai ajunul Paştilor, iar sărbătoarea Paştilor se începea în noaptea spre 15 nisan. Alţi iudaizanţi mai moderaţi (de prin părţile Antiohiei) serbau Paştile duminica, dar legau atât de mult data Paştelui creştin de a celui iudaic, încât aveau grijă ca acea duminică să cadă în timpul săptămânii azimilor iudaice, chiar când aceasta cădea înainte de echinocţiul de primăvară. De aceea ei erau numiţi protopashiţi, adică cei ce serbau Paştile mai înainte de data canonică.

Majoritatea creştinilor din Egipt, Grecia şi Palestina, prăznuiau Paştile în aceeaşi zi din săptămână în care a murit şi a înviat Domnul, adică ei comemorau moartea Domnului în vinerea cea mai apropiată de 14 nisan, numind-o „Paştile Crucii”, iar Învierea o ţineau în duminica următoare, care cădea după 14 nisan sau după prima lună plină care urma echinocţiului de primăvară, duminică, pe care o numeau „Paştile Învierii”. Ei priveau Paştile Crucii ca zi de tristeţe şi îl petreceau cu post şi întristare, prelungind postul până în ziua Învierii. Aceste practici au dat naştere la dispute şi controverse seri-

oase, care aveau să ajungă până la schismă. Şi Bisericile din Asia Mică dar şi cele din Apus găseau îndreptăţire la prăznuirea Paştelui în tradiţie. Bisericile din Asia Mică se refereau la aceea, că ei prăznuiesc Paştile împreună cu evreii după predania Sfinţilor Apostoli Filip şi Ioan. Bisericile care sărbătoreau Paştile după 14 nisan, spre exemplu Biserica Romei, invocau tradiţia Sfântului Apostol Pavel.

Diferenţa dintre practica romană şi cea asiatică era veche. Referitor la această diferenţă, în anul 155 a avut loc o discuţie între Sfântul Policarp, episcopul Smirnei şi Anicet, episcopul Romei. Ei n-au ajuns la o înţelegere în privinţa prăznuirii Paştelui, însă au rămas în pace şi comuniune euharistică, păstrând fiecare practica sa. În anul 167 a avut loc o dispută referitoare la Paşti în Laodiceea (Frigia). Episcopul Meliton de Sardes (Lidia) publică o scrisoare în care apăra obiceiul bisericilor din Asia Mică. La aceasta răspunde Victor I, papa Romei (189-199), ameninţând cu excomunicarea pe cei ce nu acceptă obiceiul apusean. Despre această dispută au scris Clement Alexandrinul şi Ipolit Romanul. Adepţii practicii asiatice susţineau că Hristos a pătimit pe 15 nisan, iar pe 14 nisan a săvârşit Paştile; *„de aceea, se cuvine şi noi să facem cum Hristos a făcut”.*

Între anii 190-192 a avut loc a treia şi cea mai importantă dispută. Deoarece Bisericile din Asia Mică susţineau că se cuvine a sărbători Paştile numai pe 14 nisan, episcopul Romei, Victor I, s-a adresat episcopilor din Asia Mică cu cerinţa de a se uni cu practica romană. În documentul papal Libellus Synodicus s-a păstrat informaţia, că vechiul Sinod de la Roma *„a interzis de a sărbători după obiceiul iudeilor sfântul şi tainicul Paşte în a patrusprezecea zi a lunii, ci numai în marea şi dătătoarea de viaţă duminică”.* La iniţiativa papei Victor I au fost convocate în mai multe locuri sinoade şi toate s-au pronunţat pentru practica romană, cu excepţia Sinodului din Efes (192), care l-a însărcinat pe episcopul Efesului, Policrat să apere practica asiatică. Episcopul Policrat, în epistola adresată episcopului Victor şi Bisericii de la Roma, s-a pronunţat ferm pentru ritualul asiatic, respingând ameninţarea şi declarând că cei din Asia păstrează tradiţia apostolică. În această dispută intervine cu succes Sfântul Irineu, episcopul Lyonului, ucenicul lui Policrat. Pronunţându-se

pentru obiceiul apusean, Sfântul îl roagă însă pe papa Victor să nu tulbure pacea Bisericii. Cuvântul autoritar al lui Irineu a potolit spiritele şi s-a restabilit pacea, fiecare păstrându-şi obiceiul său. Diferenţa dintre Bisericile din Asia Mică şi celelalte, din care cauză se şi ducea disputa se referea ca atare la:

✣ Ziua prăznuirii Paştelui. Creştinii din Asia Mică săvârşeau Paştile în a 14-a zi a primei luni de primăvară, nisan, indiferent în ce zi a săptămânii ar fi căzut. Celelalte biserici sărbătoreau Paştile doar în zi de duminică.

✣ Deosebirea prin aceea că apuseni ţineau post aspru înainte de Paşti (vineri şi sâmbătă), apoi priveghere (sâmbătă spre duminică) şi după miezul nopţii sărbătoreau Învierea Domnului, ce se deschidea solemn cu Sfânta Euharistie. Creştinii asiatici pe 14 nisan posteau, iar în seara aceleiaşi zile săvârşeau Paştile şi Euharistia. Cu această singură zi Paştile lor se şi termina.

În perioada premergătoare Sinodului I ecumenic, existau deosebiri majore în privinţa prăznuirii Sfintelor Paşti, dar Sfinţii Părinţi au avut grijă ca aceste nepotriviri să nu distrugă unitatea şi pacea Bisericii. Disputele pascale au încetat odată cu instituirea Sinodului I ecumenic de la Niceea (325), unde s-a încercat o uniformizare a datei Paştelui. Sfântul Împărat Constantin cel Mare primise o scrisoare de la episcopul Evsevie al Cezareii, prin care i se solicita stabilirea grabnică şi corectă a datei Paştelui. Împăratul dă următorul răspuns: *„Negreşit, este o lucrare foarte grea şi mai presus de toată elocvenţa, aceea de a explica tainele lui Dumnezeu, de a arăta cu de-amănuntul chestiunea atât de însemnată şi în acelaşi timp, atât de greu de înţeles, a prăznuirii sărbătorii Paştelui, de a descoperi originea sa şi de a găsi cuvinte, care să răspundă la vrednicia aceleia despre care se vorbeşte”* (din Viaţa Sfântului Constantin, după Evsevie, p. 443). Înţelegând dificultatea acestui lucru, dar şi neplăcutele consecinţe în cazul în care s-ar fi tolerat, împăratul organizează Sinodul I ecumenic în anul 325, care se desfăşoară în Niceea Bitiniei şi la care participă 318 Sfinţi Părinţi (episcopi, preoţi şi diaconi din toată lumea Imperiului Roman). În cadrul acestui sinod, pe lângă combaterea tulburărilor provocate de Arie, se stabileşte şi data Paştelui ortodox.

2.4 Stabilirea datei Paştelui în cadrul Sinodului din Niceea (325)

Despre prăznuirea Paştelui ne spune Sfântul Apostol Pavel: *„Curăţiţi aluatul cel vechi, ca să fiţi frământătură nouă, precum şi sunteţi fără aluat: căci Paştile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi. De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutăţii şi al vicleşugului, ci cu azimile curăţiei şi ale adevărului."* (I Corinteni, 5, 7-8).

Echinocţiul de primăvară, pe care Sosigene îl fixase la 24 martie, peste 384 de ani (adică pe vremea Sinodului I ecumenic de la Niceea, din anul 325), coborâse până la 21 martie. Sfinţii Părinţi de la Sinodul I, care s-au ocupat de problema uniformizării datei Paştelui, au observat acest lucru şi au hotărât ca pe viitor să se considere ca dată a echinocţiului de primăvară ziua de 21 martie. Astfel, în cadrul Sinodului ecumenic de la Niceea, s-au stabilit patru reguli privitoare la data prăznuirii Paştelui şi anume:

✣ Paştile trebuie prăznuit întotdeauna după primăvărească isimerie (echinocţiul de primăvară);

✣ Paştile nu se cade a se prăznui în aceeaşi zi cu evreii;

✣ Paştile nu trebuie să se ţină niciodată mai înainte de primăvărească isimerie (echinocţiul de primăvară), ci după cea dintâi lună plină a lui martie, care va fi după echinocţiu.

✣ Paştile să se ţină în cea dintâi duminică care va fi după luna plină a lui martie (Pidalion, pag. 8).

Primele două reguli le avem din canonul 7 al Sfinţilor Apostoli, iar ultimele două sunt stabilite de predaniile Sfinţilor Părinţi. Pentru inexactitatea mişcării lunii, data Paştelui nu poate fi aceeaşi pentru fiecare an. În anul 325, echinocţiul de primăvară a fost la 21 martie şi s-a hotărât de Sfinţii Părinţi de la acest sinod ecumenic, ca nimănui să nu-i fie iertat a schimba această dată a isimeriei (echinocţiului) după care se stabileşte data Paştelui.

Data Paştelui este legată de două fenomene cereşti: echinocţiul de primăvară (21 martie, dată neschimbătoare) şi luna pascală (sau plină, cu dată schimbătoare). Luna pascală poate cădea mai devreme sau

mai târziu faţă de echinocţiul de primăvară, ceea ce determină instabilitatea datei Paştelui. Dacă luna plină cade începând cu 21 martie se numeşte lună pascală, iar dacă cade mai înainte de 21 martie se numeşte nepascală şi se mai aşteaptă încă 29 de zile (perioadă după care Luna revine în acelaşi punct) după care apare următoarea lună plină şi de aici încolo se socoteşte data Paştelui.

Dacă luna plină cade pe 20 martie se socoteşte a fi nepascală. Trebuie să se mai aştepte încă 29 de zile, adică până la 18 aprilie. În aceste condiţii, Paştele se va prăznui abia în prima duminică de după 18 aprilie. Deci 18 aprilie + 7 zile (intervalul unei săptămâni) = 25 aprilie, cea mai târzie dată. Dacă luna plină cade pe 21 martie, Paştele poate cădea chiar şi pe 22 martie, aceasta fiind cea mai timpurie dată a prăznuirii Paştelui.

✣ Exemplu: 20 martie = lună plină – lună nepascală; se mai aşteaptă 29 de zile până pe 18 aprilie. Se poate întâmpla ca 18 aprilie să fie duminică, caz în care se va mai aştepta încă 7 zile, până duminica viitoare, adică până pe 25 aprilie. Dacă luna plină va fi în zilele de 21, 22, 23… martie = lună pascală. De va fi duminică, se aşteaptă până duminica viitoare, când se prăznuieşte Paştele; de nu va fi duminică, se prăznuieşte în prima duminică de după ziua în care a apărut luna pascală.

Din punct de vedere teologic, Hristos-Mântuitorul nu este numai capul nevăzut al Bisericii, ci şi axa timpului, centrul istoriei religioase al omenirii. Înainte de El istoria se îndrepta spre El, era orientată mesianic spre El, era timpul de aşteptare. Hristos e veşnic prezent în timp, în Biserică şi în istorie. După întruparea Fiului lui Dumnezeu a început *„plinirea vremii”* (Efes. 1, 10). Fiecare act divin din iconomia mântuirii a avut loc în trecut, într-un anumit moment al istoriei, însă devine prezent continuu în tainele Bisericii. În timpul marilor praznice, precum Învierea sau Naşterea Domnului, noi ne transformăm într-un fel de martori oculari ai evenimentelor, devenind contemporani cu ele.

2.5 Calendarul bisericesc iulian de la Niceea

Calendarul iulian a fost alcătuit la anul 45 î. Hr. de astronomul alexandrin Sosigene, pe vremea împăratului roman Iulius Cesar (100-44 î. Hr.), pentru care a şi fost numit calendar iulian. Conducându-se de anul astral, Sosigene a întocmit cel dintâi calendar solar ştiinţific, scriind „o simfonie a timpului", conform datelor ştiinţei astronomice, care era pe atunci în floare la Alexandria. Acest calendar a fost introdus oficial în Imperiul Roman prin ordinul lui Iulius Cezar din 1 ianuarie anul 45. Deşi calendarul iulian este orientat spre anul astral, calculul şi durata lui nu coincide cu anul astral. Însă Sosigene, cunoscând durata exactă a anului tropic, (cercetând şi tăbliţele lui Ghipparh sau Ipparh), a restabilit mai întâi coincidenţa anului civil cu cel astronomic, apoi a determinat pentru viitor durata anului calendaristic de 365 zile. Dar pentru că diferenţa de 6 ore, cu care durata anului solar (tropic) depăşeşte pe cea a anului civil sau calendaristic, cu aproape o zi la 4 ani, el a hotărât să se adauge câte o zi în plus la fiecare patru ani. Deci la fiecare patru ani era câte un an de 366 zile, numit an bisect (de la latinescul bissextilis). În felul acesta, coincidenţa (echivalenţa) anului civil cu anul astronomic trebuia să se restabilească după fiecare 4 ani.

Anul tropic nu poate fi considerat mai exact decât cel astral, însă el este mai accesibil. Calendarul iulian realizează cea mai bună egalizare a anului astral (sideric) cu cel tropic (solar, astronomic), întrucât a fost întocmit ţinându-se cont de cele trei corpuri astronomice principale: soarele, luna şi stelele. În virtutea acestui fapt, calendarul iulian este considerat un calendar bisericesc autentic.

În anul 325, Sfântul Sinod de la Niceea, care a stabilit şi principalele dogme ale Ortodoxiei, a adoptat calendarul iulian drept calendar ecleziastic (bisericesc), introducând în subdiviziunile acestui calendar şi periodul de şapte zile ale vechii săptămâni a iudeilor. La Sinodul I ecumenic de la Niceea, din 325, Sfinţii Părinţi au stabilit un calendar unitar pentru Biserica Ortodoxă şi au stabilit o formulă de calcul pentru aflarea datei Învierii Mântuitorului. Pentru aceasta Părinţii Bisericii s-au folosit de calendarul evreiesc pentru ciclul lunar

şi de calendarul iulian pentru ciclul solar. Sincronizarea lor a dat naştere unui ciclu de 532 de ani, numit marele indict, în cadrul căruia poziţia Sfintelor Paşti în anul bisericesc se repetă o dată la 532 de ani.

Temelia folosită de Sfinţii Părinţi la Sinodul I ecumenic de la Niceea, din 325, spre alcătuirea unui calendar bisericesc unitar pentru întreaga Biserică a fost canonul 7 apostolic, cu cele două cerinţe ale sale - astronomică şi duhovnicească. Astfel, canonul hotăra ca Învierea Domnului să se prăznuiască după echinocţiul de primăvară, lucru necesar pentru sincronizarea fenomenelor astronomice cu calculele matematice, şi să se respecte succesiunea evenimentelor din viaţa Mântuitorului.

Respectarea acestor reguli ridica o problemă Părinţilor întruniţi la Niceea, deoarece în calcularea datei Învierii Mântuitorului interveneau două calendare diferite. Echinocţiul de primăvară se calcula după calendarul iulian, utilizat în întreg Imperiul Roman, în timp ce data lunii pline pascale era determinată după calendarul evreiesc, lunar, paştele evreiesc prăznuindu-se în ziua ce corespundea primei luni pline a primăverii din calendarul evreiesc şi putea să cadă cel mai târziu la 14 nisan (martie), în orice zi a săptămânii. Prin urmare, era necesară stabilirea unei corelaţii între cele două calendare, care să permită alcătuirea unui calendar bisericesc unitar şi a unui mod de calcul a datei Sfintelor Paşti.

Nici calendarul iulian, nici cel evreiesc nu erau foarte precise din punct de vedere astronomic, însă Sfinţii Părinţi nu au acordat acestui fapt o atenţie deosebită. Ei au căutat să creeze o legătură indivizibilă şi armonioasă între cele două calendare pentru a obţine o corespondenţă cât mai precisă între ciclul lunar şi cel solar, care să respecte condiţiile canonice şi mai puţin să fie un ideal absolut de precizie astronomică. Pentru sincronizarea celor două calendare era necesară determinarea perioadei de timp după care datele calculate în cele două sisteme calendaristice diferite coincid şi se realiniază. Pentru aceasta trebuia calculată lungimea medie a lunii lunare şi a anului solar. Sfinţii Părinţi cunoşteau aceste date, deoarece măsurători astronomice suficient de precise fuseseră făcute încă din antichitate. Astfel, se ştia că, după o perioadă de 19 ani, fazele lunii cad la

aceleaşi date ca în primul an al ciclului, iar după 28 de ani soarele încheie un ciclu, după care datele calendarului cad în aceleaşi zile ale săptămânii, precum la începutul ciclului.

Cunoscând aceste calcule astronomice, Sfinţii Părinţi au unit ciclul solar cu cel lunar într-o perioadă de timp numită marele indict. Acesta a fost calculat ca fiind intervalul de timp de 532 de ani, obţinut prin combinarea ciclului lunar de 19 ani cu cel solar de 28 de ani (19 x 28 = 532 ani). La încheierea unui mare indict de 532 de ani, ciclurile lunar şi solar, dar şi zilele săptămânii revin la datele din primul an al indictului. În plus, faţă de calculele astronomice ale anticilor, Duminica Învierii Domnului cade la aceeaşi dată ca în primul an al indictului. În acest fel a fost obţinut ritmul unic matematic, astronomic şi pascal al calendarului bisericesc.

Aşadar, Sfinţii Părinţii de la Niceea, călăuziţi de Sfântul Duh, au reuşit să sincronizeze cele două calendare - inexacte prin ele însele - pentru a obţine un calendar ce are importanţa ştiinţifică de a corela fazele lunii cu echinocţiul de primăvară. În plus, respectarea condiţiilor impuse de canonul 7 apostolic oferă acestui calendar o valoare ecleziastică deosebită.

Astfel, marele indict sau ciclul de la facerea lumii, ce este o schemă universală de calcul a timpului, rămâne până în zilele noastre temelia tuturor calculelor calendaristice şi a cărţilor liturgice ale Bisericii Ortodoxe, stabilind în plus data Sfintelor Paşti pentru fiecare an. Calendarul bisericesc slujeşte la rânduirea tipicului sărbătorilor de peste an, el fiind format din două cicluri: cel al sărbătorilor cu dată fixă, care sunt stabilite la o anumită dată în calendar, şi cel al sărbătorilor cu dată schimbătoare, în funcţie de data Sfintelor Paşti din acel an. Primul ciclu, cel neschimbător, se mai numeşte ciclul mineiului, termenul provenind din cuvântul grecesc „menaion”. Cel de-al doilea ciclu, cel al sărbătorilor cu dată schimbătoare, se mai numeşte şi ciclu pascal, deoarece datele acestor sărbători depind de data Învierii Domnului, ce este variabilă.

Sfinţii Părinţi au introdus în uzul ecleziastic calendarul iulian, stabilind cu ajutorul lui sărbătorile cu dată fixă şi, prin urmare, ciclul mineiului. Cu toate acestea, ciclul ecleziastic al mineiului diferă de

calendarul iulian, având anumite caracteristici, modelate după Scriptură, care îl disting de modul civil de măsurare a timpului. Concret, orele liturgice sunt denumite diferit de orele civile ale calendarului iulian: ceasul întâi corespunde orei 6 dimineaţa, ceasul trei orei 9 dimineaţa, ceasul şase orei 12 şi ceasul nouă orei 15. Ziua liturgică începe seara şi se termină seara, după cuvintele Scripturii: *„Şi a fost seară şi a fost dimineaţă, ziua întâi”* (Fac. 1, 8). Acesta este şi motivul pentru care rânduiala liturgică a zilei începe cu vecernia.

Această nepotrivire nu este un lucru lipsit de însemnătate, deoarece diferenţa dintre datele calendaristice liturgice şi cele civile este de o zi pentru evenimentele ce se petrec între asfinţitul soarelui şi miezul nopţii. De asemenea, există o neconcordanţă similară în ceea ce priveşte calcularea anilor, deoarece anul bisericesc, numit şi indict, începe la 1 septembrie, în timp ce anul civil începe la 1 ianuarie. Sfinţii Părinţi au înlocuit săptămâna de 8 sau 10 zile cu cea de 7 zile a calendarului iulian. Astfel, pentru a-L slăvi pe Dumnezeu, ei au rânduit ca săptămâna să aibă 7 zile, iar duminica să fie zi de odihnă pentru a aminti mereu omului de Învierea Mântuitorului. De asemenea, din calendarul iulian au fost îndepărtate sărbătorile păgâne ale romanilor, fiind aşezate zile de pomenire şi cinstire ale evenimentelor din viaţa Mântuitorului, a Preacuratei Maicii Sale şi a Sfinţilor.

Prin urmare, ciclul mineiului constituie ciclul sărbătorilor ecleziastice cu dată fixă, ce urmăreşte curgerea timpului liturgic, în timp ce calendarul iulian a rămas să fie folosit în scopuri civile, pentru măsurarea timpului în afara Bisericii. Mai mult, Sfinţii Părinţi, cunoscând că data echinocţiului de primăvară este variabilă, datorită impreciziei calendarului iulian şi a complexităţii fenomenelor astronomice, au stabilit data echinocţiului la 21 martie, aşa cum a fost în anul 325. Deşi l-au păstrat tot sub acest nume, toate modificările aduse de Sfinţii Părinţi calendarului iulian, pe care l-au aşezat la temelia ciclului mineiului, îndreptăţesc afirmaţia că, după 325, ar fi fost mai potrivită denumirea de calendar iulian nicean.

2.6 Corelarea calendarului iulian (nicean) cu canonicitatea Bisericii Ortodoxe

Vasta majoritate a Bisericilor Ortodoxe păstrează o tradiţie ce datează de la întemeierea Bisericii, folosind calendarul iulian (nicean) sau vechi, în calcularea anului liturgic. Practica curentă a inovaţiilor calendaristice de-a lungul timpului, nu sunt semne ale Sfintei Tradiţii şi nici lucrări ale Sfântului Duh, aşa cum afirmă teologia noastră tradiţională, ci numai circumstanţe conjuncturale supuse greşelii şi căderii omeneşti. Schimbările în Biserică au loc de-a lungul timpului şi sunt întotdeauna în legătură cu obiceiurile anterioare, însă nicidecum nu răstoarnă o practică de tradiţie bisericească de aproape două milenii, cum s-a întâmplat în România în 1924. Biserica lui Hristos ne cheamă către o atitudine evlavioasă faţă de tot ceea ce ne-a lăsat ea moştenire. Când Sfântul Ioan Gură de Aur ne cheamă să studiem cele ale Bisericii, ne spune că trebuie să o facem cu evlavie. Despre Sfânta Tradiţie subliniază în mod clar: „Este tradiţie, nu mai căuta". Azi avem deja creată o teologie a Sfintei Tradiţii. Însă a trata calendarul Bisericii ca pe o tradiţie secundară, desemnându-i pe cei loiali ei unei poziţii de sfidare, dar şi abordarea Sfintei Tradiţii cu un duh de neîncredere, aceste procedee sunt în afara atitudinii de evlavie care trebuie să ne călăuzească.

Părinţii Bisericii erau pe deplin conştienţi de lipsurile calendarului iulian. De aceea, la Sinodul de la Niceea, ei au avut o autoritate singulară şi au încercat să stabilească un calendar, care să uniformizeze pe cât posibil legătura dintre canoanele Bisericii Ortodoxe şi astronomie. Deoarece nici calendarul iulian, nici cel evreiesc, după care se calcula data paştelui evreiesc, nu erau foarte precise din punct de vedere astronomic, Sfinţii Părinţi au căutat să creeze o legătură indivizibilă şi armonioasă între cele două calendare, pentru a obţine o corespondenţă cât mai precisă între ciclul lunar şi cel solar, care să respecte condiţiile canonice ale Bisericii, ceea ce au şi reuşit la Sinodul I.

A învinui pe Sfinţii Părinţi de la Niceea de ignoranţă ştiinţifică ar fi o nedreptate, întrucât chiar şi Sfinţii Părinţi ce au convocat Sinoa-

dele Bisericii din 1583, 1756, 1587, precum şi sinoadele Bisericilor locale din secolele XIX şi XX, pentru a osândi calendarul papei Grigorie al XIII-lea, au fost perfect conştienţi de abaterile celor două calendare de la precizia astronomică, de vreme ce, în zilele lor echinocţiul de primăvară după calendarul iulian era cu cel puţin unsprezece zile în urma echinocţiului din vremea lor.

În fond, Sfânta Tradiţie se oglindeşte în unitatea istoriei Bisericii, a canoanelor Bisericii şi a consensului patristic. Canoanele apostolice dar şi multe altele afirmă limpede că, calcularea Paştilor potrivit formulei niceene a fost stabilită spre a realiza uniformitatea în Biserică şi nu spre a cinsti „ceasurile şi zilele". Nu putem înlătura hotărârea Bisericii că Paştele nu trebuie sărbătorit o dată cu evreii. Nu putem justifica prăznuirea Paştilor împreună cu evreii sau înaintea Paştelui evreiesc (o abatere de la practica obişnuită care s-a petrecut în Biserica Română) ignorând canoanele existente, ce interzic prăznuirea Paştelui în prima duminică de după echinocţiul de primăvară, dacă acea duminică se întâmplă să coincidă cu Paştele evreiesc, sau să cadă înaintea Paştelui evreiesc – canoane ce au drept scop eliminarea practicilor diferite! Nici nu putem înlătura calendarul iulian, ignorând unitatea sa cu canoanele şi practicile Bisericii Ortodoxe.

Normele ecumenismului politic cer, din partea celor implicaţi în această mişcare eretică, să lase orice prezumţie de călăuzire dumnezeiască în practicile tradiţionale ale Bisericii noastre. Inovatorii au început să-şi ignore abaterile de la Tradiţia Bisericii şi să atace tradiţiile străvechi ale Bisericii noastre, ca şi cum ele ar fi inovaţii sau greşeli. Dacă aruncăm calendarul iulian şi calculăm Paştile potrivit altui calendar, atunci identitatea noastră distinctă ca ortodocşi va fi pierdută şi vom ajunge să sărbătorim praznicul Paştelui împreună cu heterodocşii. Izbânda lui Hristos asupra morţii se va închina izbândei politicilor ecumeniste asupra Bisericii Ortodoxe.

Că o asemenea izbândă imposibilă va fi slujită de erudiţia de compromis a teologilor ortodocşi modernişti, este un gând ce ar trebui să ne facă pe toţi să reflectăm îndelung asupra forţelor ce lucrează din interiorul Biserici, pentru distrugerea şi decăderea ei. Este un păcat al vremilor noastre, că anumite idei insidioase vin într-un timp, când

atât de puţini îşi cunosc cu adevărat credinţa, iar absurdităţile ecumeniste pot pretinde să ridice semne de întrebare asupra adevărului.

2.7 Calendarul gregorian

Până în zorii celui de-al doilea mileniu al creştinătăţii, de-a lungul timpului celor şapte sfinte sinoade ecumenice, cele cinci patriarhii ale lumii ortodoxe au mers într-o conglăsuire de credinţă, ele fiind mereu în comuniune, închegându-se astfel Biserica lui Dumnezeu în care trăim astăzi, cu tot dogmatismul şi Tainele ei. Aceste soboare bisericeşti au avut ca model prima adunare a Sfinţilor Apostoli de la anul 50 din Ierusalim, ale cărei hotărâri au fost pecetluite - ca şi ulterior la sinoadele ecumenice - cu formula: *„Părutu-S-au Duhului Sfânt şi nouă”* (Fapte 15, 28). Astfel, prin post şi rugăciune şi numai prin călăuzirea Duhului Sfânt, iar nu cu de la sine putere, Sfinţii Părinţi statornicesc temelia credinţei şi alcătuiesc sfintele canoane, formulând dogmele Bisericii Ortodoxe.

De-a lungul timpului, Patriarhia Romei introduce unele inovaţii neacceptate de Patriarhiile Răsăritului, precum: infailibilitatea papei; adaosul „filioque” - adică purcederea Duhului Sfânt «şi de la Fiul»; introducerea statuetelor religioase ca obiecte de cult şi a instrumentelor muzicale (orga) în Biserică; ideea de purgatoriu ca loc intermediar între Rai şi iad; celibatul în preoţie; folosirea azimei la Liturghie; prescurtarea slujbelor; botezul prin stropire sau turnare şi nu prin întreita afundare. Toate aceste inovaţii vor culmina în anul 1582, când papa Grigorie al XIII-lea va introduce şi schimbarea calendarului iulian cu cel gregorian.

Având o ascensiune lipsită de canonicitate, prin introducerea acestor idei eretice în dogmatismul lor, Apusul este anatematizat de către Patriarhiile Răsăritului. Astfel, în 1054 se produce marea schismă care persistă până în zilele noastre, adâncindu-se odată cu adoptarea de noi abateri eretice, în special după Conciliul Vatican II (1962-1965) când Biserica Catolică a adoptat un aşa-numit „aggiornamento”,

adică o înnoire a dogmelor şi canoanelor bisericeşti, având ca rezultat o pătrundere până la erezie, a duhului lumesc şi a spiritului modernist în Biserică.

De-a lungul sutelor de ani, papii Romei, care deţineau atât prerogativele puterii politice cât şi religioase, au căutat să cucerească lumea. Însă piatra de poticnire şi săgeata pe care instituţia pontificală o avea în inimă era Bizanţul. Papa tânjea mereu după frumuseţea Ortodoxiei şi urmărea cu orice preţ să o subjuge. Dar Dumnezeu a ridicat întotdeauna oameni înţelepţi, adevărate făclii în întunericul necredinţei, care au stat prin tăria cuvântului şi puterea credinţei lor, ca o stâncă în faţa potrivnicilor. Cei puternici care uită dreptatea şi calcă jurământul, vor să slăbească pe cei ce deţin adevărul. Astfel, în Apus se născocesc cruciadele (1096), iar la 1200 se instituie Inchiziţia, scriindu-se o altă filă sângeroasă în istoria creştinismului. Pe acest fundament al crizei de canonicitate şi grave abateri , se conturează cel mai zguduitor eveniment din Biserica Apusului - apariţia luteranismului şi calvinismului, ca mişcări protestante, cu un scop anticatolic declarat, care dau lovitura de graţie Bisericii din Apus.

Protestantismul cucereşte Europa, astfel încât papa Grigorie al XIII-lea se hotărăşte să aducă ceva inovator în Biserică. Sub influenţa astronomului Lilio Luigi, care susţinea rămânerea timpului în urmă, în fiecare an cu câte 11 minute şi câteva secunde (echinocţiul nu mai corespundea datei de 21 martie, stabilită la Sinodul I ecumenic din anul 325), acesta adună minutele şi secundele, din anul 325 până în 1582 şi obţine 10 zile. În anul 325 data echinocţiului de primăvară era 21 martie. În 1582, deci peste 1257 de ani s-a observat că echinocţiul de primăvară coborâse cu 10 zile, adică la 11 martie, ceea ce a determinat o nouă reformă numită „reforma gregoriană”.

Calculele astronomice efectuate în anul 1582 nu mai corespundeau cu cele efectuate în anul 46 î.Hr. care s-au dovedit viabile vreme de 1257 de ani. În 1582, calculele noilor astronomi voiau să dovedească că anul calendaristic (măsurat după calendarul iulian) la un interval de 400 de ani, rămânea în urmă cu trei zile faţă de anul tropic (solar). În aceste împrejurări, papa decide introducerea în practica Bisericii a inovaţiei calendaristice, denumită reforma gregoriană. Astfel, ziua de

5 octombrie devine 15 octombrie.

Spre deosebire de calendarul iulian, cel gregorian ia în consideraţie numai soarele, adică este mai apropiat de anul tropic. Prin aceasta, a fost distrusă legătura calendarului cu luna şi stelele; mai mult decât atât, calendarul devenise mai complicat şi pierduse caracterul ritmic. Calendarul gregorian se bazează pe fracţia 97/400 în ciclul de 400 de ani 97 sunt bisecţi. Bisecţi sunt consideraţi anii, numărul de ordin al cărora se termină cu doi de zero ori se împarte la 4 şi nu se împarte la 100, sau se împarte la 400. Dacă e să începem cu 1600, atunci din anii: 1600, 1700, 1800, 1900, 2000, 2100, 2200, 2300…, numai cei subliniaţi sunt bisecţi. Îndreptarea calendarului prin reforma „gregoriană" a fost aplicată treptat (în cursul secolelor XVI-XVIII), de către toate Bisericile şi statele catolice. Statele protestante, la început, n-au acceptat reforma calendarului, afirmând că „mai bine ne despărţim de Soare, decât să ne unim cu Roma", însă, mai apoi, către a doua jumătate a sec. XVIII (anul 1775), calendarul gregorian a cucerit, practic, întreaga Europă.

Introducerea calendarului gregorian în uzul Bisericii avea să nască o eroare fatală raportată la data Sfintelor Paşti, întrucât acest calendar de sorginte catolică nu se supune hotărârilor soborniceşti de la Niceea, în vederea prăznuirii Sfintelor Paşti. Vom prezenta mai jos un tabel al anilor când Sfintele Paşti prăznuite după calendarul gregorian nu mai respectă canonicitatea impusă de Sinodul I ecumenic.

Ani / Situaţii precedente	*Data Paştelui după calendarul gregorian*
2065, 2076 / 1970, 1981	26 aprilie
2087, 2098, 2008, 2092 / 1997, 2003	27 aprilie
2019, 2030, 2103, 2114	28 aprilie
2035, 2057, 2068, 2646 / 1962, 1963	29 aprilie
2062, 2073, 2084 / 1967, 1978, 2000	30 aprilie
2098, 2016, 2100 /1994, 2005	1 mai
2021, 2027, 2032, 2111, 2116	2 mai
2043, 2054 / 1964	3 mai
2059, 2070, 2081 / 1975	4 mai
2013, 2097, 2024, 2108 / 2002	5 mai

2040	6 mai
2051	7 mai
2070 / 1983	8 mai

Dacă scara pascală, adică perioada canonică în care se poate prăznui Sfintele Paşti, stabilită de Sfinţii Părinţi de la Sinodul I ecumenic este 22 martie-25 aprilie, în tabelul de mai sus se poate vedea cum calendarul gregorian depăşeşte această scară pascală. Bisericile care şi-au subordonat acest calendar au intrat în necanonicitate faţă de deciziile Sfinţilor Părinţi de la Niceea. A nu recunoaşte necesitatea corectării calendarului iulian ar fi o notă de ignoranţă din partea noastră, dar pe de altă parte, a introduce în Biserică calendarul gregorian lipsit de orice suport solid, şi care denaturează rânduiala sărbătorilor bisericeşti, dar şi data Paştelui, postul Sfinţilor Apostoli, sărbătorile cu dată variabilă - aceasta ar fi cea mai grosieră indiferenţă la adresa Bisericii strămoşeşti, clădită pe sânge de mucenici. Chiar dacă, presupunând prin absurd că ar fi fost necesară inovaţia calendaristică din 1582, isimeria (echinocţiu) trebuia păstrată la aceeaşi dată stabilită de Sfinţii Părinţi (21 martie) iar calendarul gregorian trebuia păstrat numai pentru uzanţele civice, însă nicidecum introdus în Biserică.

2.8 Pascalia

Pascalia, acceptată şi transformată în canon de către conştiinţa fără de greşeală a Bisericii, reprezintă o capodoperă a armoniei liturgice, ea fiind temelia calendarului bisericesc, care foloseşte soarele şi luna într-o unitate echilibrată pentru anotimpuri, zile şi ani. Calendarul iulian face ca această unitate armonioasă să devină posibilă, în timp ce calendarul gregorian introduce dezechilibrul în ciclul liturgic. Fiind adoptată de către Sfinţii Părinţi ai Bisericii şi adeverită de către Duhul Sfânt, pascalia reprezintă un absolut inviolabil! A tăgădui acest fapt ar fi egal cu a nega lucrarea Sfântului Duh, întrucât toate calculele privind unitatea şi acordul ciclului liturgic au Pascalia la baza armonioasei lor alcătuiri.

În secolul IV (între anii 284 şi 322), pe baza tabelelor şi a calendarului iulian a fost întocmită pascalia alexandrină, ce corespunde cu toate normele biblice şi bisericeşti referitoare la sărbătorirea Sfintelor Paşti. Alexandrinii (Sfântul Dionisie, Sfântul Anatolie, episcopul de Laodiceea, Sfântul Petru etc) au demonstrat că Paştile trebuie săvârşit primăvara, după echinocţiul de primăvară. Sfântul Epifanie al Ciprului scria: *„Paştele nu poate fi săvârşit, dacă n-a trecut echinocţiul, ceea ce nu respectă iudeii. Noi săvârşim Paştile după echinocţiu, chiar dacă ar săvârşi şi ei (!), pentru că de multe ori şi ei îl săvârşesc împreună cu noi. Iar când ei săvârşesc Paştile înainte de echinocţiu, atunci îl săvârşesc singuri…”.*

Principiile pascaliei ortodoxe răsăritene au fost formulate de monahul Matei Vlastar (prima jumătate a sec. XIV), în lucrarea sa intitulată „Sintagma Alfabetică”, unde se precizează: „Referitor la pascalia noastră trebuie să atragem atenţie la patru hotărâri, două dintre care se conţin în canonul apostolic, iar două îşi iau începutul din tradiţia nescrisă. Prima – noi trebuie să sărbătorim Paştile după echinocţiul de primăvară. A doua – să nu-l sărbătorim în aceeaşi zi cu iudeii. A treia – de a-l sărbători nu numai după echinocţiu, ci după prima lună plină, ce urmează a fi după echinocţiu. Şi a patra – după luna plină şi numaidecât în prima zi a săptămânii (duminica)”.

Despre sensul simbolic al echinocţiului ca fenomen astronomic, acelaşi Vlastar spune: „Astfel după aceasta (adică după renaşterea omului prin patimile, moartea şi învierea Domnului Iisus Hristos), lumina cucerniciei trebuie să crească, iar întunericul păcatului să scadă, atunci nu fără temei se săvârşeşte Paştile mântuitoare după echinocţiu, când lumina zilei se măreşte iar întunericul nopţii se micşorează”.

Principiul fundamental de a sărbători Paştile după echinocţiul de primăvară trebuie privit ca normă neclintită a pascaliei ortodoxe, întărită la început în Alexandria. Pascalia alexandrină consideră Nisan (Aviv) luna, în care luna plină de după echinocţiul de primăvară apare după 21 martie, dată recunoscută drept limită pascală neschimbătoare. Astfel, 21 martie devine graniţă pascală (lat. *terminus pascalis*) sau hotarul invariabil al echinocţiului de primăvară. Deci echinocţiul de primăvară este întrebuinţat pentru pascalie ca termen-hotar, limită,

pentru determinarea lunii Aviv (Nisan).

În Biserica Ortodoxă, Paştele nu poate avea loc decât în intervalul a 35 de zile bine stabilite - de la 22 martie la 25 aprilie. Prezenţa acestor 35 de zile a făcut posibilă întocmirea a 35 de tabele privitoare la sărbătorile cu dată variabilă (schimbătoare) dependente de data Paştelui. Aceste tabele sunt cunoscute sub denumirea de pascalie. În cadrul pascaliei se deosebeşte o pascalie parţială şi o pascalie generală.

Pascalia parţială este pascalia stabilită pe un mare număr de ani, unde sunt prezentate data Paştelui şi a tuturor sărbătorilor cu dată schimbătoare, în funcţie de data Paştelui. Prin mijlocirea acestei pascalii se întreţine cea mai perfectă uniformitate în serviciul bisericesc. Pascalia parţială conţine un număr de 35 de tabele, în care sunt prezentate sărbătorile cu dată schimbătoare în raport cu cele 35 de zile în care ar putea cădea Paştele.

Pascalia generală este pascalia întocmită pentru un număr de 532 de ani, ceea ce echivalează cu un period, după care data Paştelui şi a sărbătorilor cu dată schimbătoare reîncep din acelaşi punct şi în aceeaşi ordine. Introducerea calendarului gregorian în locul celui iulian a determinat o nouă calculare a pascaliei (de fapt introducerea unei noi pascalii) şi în mod implicit schimbarea datei Paştelui, precum în anii 1926 şi 1929, micşorarea duratei postului Sfinţilor Apostoli sau chiar anularea acestui post (atunci când Paştele cade mai târziu de 3 mai s.n.).

2.9 Legătura dintre pascalia alexandrină şi calendarul iulian

Calendarul iulian este opera astronomilor alexandrini. Fiind conştieţi de greşeala calendarului iulian şi de faptul că momentul echinocţiului variază, astronomii alexandrini s-au folosit genial de această greşeală pentru a corela anul solar cu anul lunar şi au stabilit data de 21 martie drept limită a Paştelui pentru întregul Indiction – pascalia pentru 532 de ani, adică perioada în care Paştele cade în aceleaşi zile şi luni, în care a fost sărbătorit de la început şi pe întreaga

durată a indictului. Legătura indestructibilă dintre calendarul lunar şi cel iulian este evidenţiată îndeosebi de următorul fenomen specific: ştiind că un ciclu lunar este egal cu 19 ani, iar un ciclu solar este egal cu 28 de ani, să analizăm aceste cifre, multiplicând mai întâi: 19 = 19 x 1 şi 28 = 4 x 7. Ce se întâmplă când le multiplicăm între ele? 19 x 4 = 76, adică perioada de 76 de ani, după a cărei trecere începutul anului lunar coincide exact cu începutul anului iulian.

Aşadar, multiplicând 76 cu 7 obţinem 532 (sau 19 x 28 = 532), adică acea perioadă, după a cărei trecere, Paştele iarăşi cade în aceleaşi zile şi luni, în care a fost sărbătorit, după cum au stabilit pascaliştii alexandrini. Din 1941 a început al 15-lea indiction. Prin urmare, Paştele din 1941 a căzut pe aceeaşi dată ca şi cel din 1409 – 25 martie / 7 aprilie (cu 532 de ani în urmă), iar cel din 2004 cade pe aceeaşi dată ca şi cel din 1472 – 29 martie / 11 aprilie. Deci pascalia alexandrină este o pascalie periodică.

Calendarul iulian şi pascalia iuliană reprezintă cele mai vechi şi cele mai eficiente mijloace de organizare a slujbelor bisericeşti. Odată cu acceptarea reformei calendaristice impuse de Biserica Romei, trebuia să fie acceptate şi o serie de prescripţii apusene. Considerăm că nu oricine poate admite introducerea în Biserică a altor prescripţii (îndreptări), ce atrag după sine dezorganizarea întregului serviciu religios.

În Biserica de Răsărit, totul este coordonat şi reglementat. Aici totul se face după tipic şi orice inovaţie, care nu este adaptată la regulile stabilite de atâtea veacuri, este respinsă de cele mai multe ori ca fiind schismă sau erezie. În aceste condiţii, adoptarea calendarului gregorian fără a se pregăti mai întâi mijloacele de adaptare la vechile orânduieli, implică acceptarea benevolă a regulilor Bisericii din Roma.

În anul 1924, Biserica Ortodoxă din România acceptând calendarul gregorian a fost silită să abandoneze vechile orânduieli ale slujbelor bisericeşti, toate pascaliile şi întocmirile lor ce erau rodul ostenelilor Sfinţilor Părinţi. Motivul neîntemeiat al acestei dezorganizări a fost schimbarea datei echinocţiului de primăvară (isimeria) de la 21 martie la 11 martie. În anul 1582, echinocţiul coborâse până la 11 martie, dar aceasta nu înseamnă că Biserica din Apus nu a greşit prin schimbarea calendarului. Căci spun şi marii dascăli ai Bisericii:

„Nu poartă grijă Dumnezeu şi Biserica de această pândire a vremilor şi a zilelor, decât pentru singură unirea şi pacea. Echinocţiul a coborât până la 11 martie, însă greşeala Bisericii Apusului constă în aceea că s-a rupt de trupul Bisericii lui Hristos, încălcând hotărârile dumnezeieşti ale celor 318 Sfinţi Părinţi. A dezbina Biserica, a se împotrivi cu prigonire, a face împerecheri şi despărţiri şi a se deosebi pe sineşi pentru totdeauna de obştescul sobor al Bisericii, lucrul acesta este păcat neiertat şi are multă muncă şi pedeapsă. Căci trebuie să ştie ei, latinii, că şi soboarele cele din toată lumea care s-au făcut după cel dintâi, de către ceilalţi Sfinţi Părinţi, vedeau cu adevărat şi ei, ca nişte înţelepţi ce erau că mult s-a pogorât isimeria (echinocţiul), dar nu au voit a o strămuta din 21 martie, unde a găsit-o cel dintâi Sobor, cinstind şi mai mult înnoirea şi unirea Bisericii, decât neînsemnata isimerie care nu pricinuieşte vreo tulburare la stabilirea datei Paştelui. Însă nerespectarea isimerii pricinuieşte latinilor două necuviinţe mari, adică a prăznui ei Paştile ori cu iudeii, ceea ce este împotriva canonului al 7-lea apostolesc, ori mai înainte de iudei” (Pidalion, ed. Credinţa Strămoşească, 2004, pag. 39).

Până aici, am arătat că toate Bisericile care au adoptat calendarul gregorian au intrat în necanonicitate, în sensul că nu respectă canoanele stabilite de Sfinţii Părinţi de la Sinodul I din Niceea, cu privire la data Paştelui. Aceste Biserici, care în materie de credinţă au încălcat canoanele Sfinţilor Părinţi, se numesc **schismatice**, adică rupte de adevăratul trup al Bisericii lui Hristos. Adevărata Biserică a lui Hristos rămâne cea care respectă cu sfinţenie întregul dogmatism şi canonicitate, revelate nouă prin lucrarea Sfântului Duh în cadrul celor şapte sfinte sinoade ecumenice şi locale. Pe parcursul acestei lucrări, vom arăta că inovaţia calendaristică nu a condus numai la schismă ci şi la osândirea celor care au acceptat-o.

CAPITOLUL 3
Schimbarea Calendarului

3.1 Influenţa scolasticismului din Apus

Scolasticismul se poate defini ca fiind mişcarea intelectuală care s-a dezvoltat între anii 1050-1350, având drept scop studiul Sfintei Scripturi de pe poziţie filosofică. Termenul de scolasticism a fost folosit mai întâi la curtea lui Carol cel Mare, desemnând pe învăţaţii medievali de la curtea regală care foloseau filosofia în studiul Sfintei Scripturi. Era cea dintâi încercare de a raţionaliza teologia, cu scopul de a susţine credinţa prin raţiune. Ca urmare, teologia urma să fie tratată din punct de vedere filosofic, iar nu duhovnicesc. Revelaţiile Sfinţilor Părinţi urmau să fie reorganizate sistematic, prin folosirea logicii deductive a lui Aristotel.

În virtutea acestui curent, noile descoperiri ale ştiinţei trebuiau armonizate cu religia, trebuiau să împace filosofia naturală a lui Aristotel, dobândită prin procese raţionale, cu teologia Sfintei Scripturi, susţinută prin credinţă şi revelaţii. Apariţia filosofiei lui Aristotel în Europa prin intermediul unor traduceri, a generat naşterea scolasticismului. Traducerile filosofice au fost salutate de unii simpatizanţi, care mai târziu au încercat să le asocieze cu teologia. În secolul al XII-lea, Universitatea din Paris reprezenta centru principal al scolasticismului. „Scolasticii nu căutau atât de mult adevărul, cât încercau să organizeze în mod raţional un corp de adevăruri acceptate, aşa încât acele adevăruri să poată fi un întreg armonios, fie că veneau prin credinţă dintr-o revelaţie sau prin raţiune din filosofie. Gândirea medievală căuta atât unitate intelectuală, cât şi unitate politică şi ecleziastică. Întrebarea la care ei doreau să dea un răspuns era dacă credinţa este sau nu raţională" („Creştinismul de-a lungul secolelor", Earle E. Cairns, p. 227).

Scolasticul medieval care accepta ideile lui Aristotel, era considerat ca fiind un realist moderat sau conceptualist. Dintre aceştia, îi putem aminti pe Toma d'Aquino sau Abelard. Cel din urmă era un celebru profesor de teologie, susţinător a numeroase prelegeri teologice în cadrul Universităţii din Paris. Doctrina teologică susţinută de el

punea un accent prea mare pe raţiune, derivând din aceasta într-un pericol la adresa adevărului. Concepţia lui Toma d'Aquino, aceea că raţiunea precedă revelaţia ca mijloc de cunoaştere, a condus la ipoteza că adevărul poate fi împărţit în două sfere, una a adevărului secular şi alta a adevărului sacru. Separarea reală este vizibilă în gândirea unor nominalişti, care credeau că există un domeniul al adevărului ştiinţific şi altul al adevărului teologic. În realitate, cele două părţi constituiau entităţi ale unei singure puteri, Dumnezeu-Creatorul.

Introducerea curentului scolasticismului în sprijinul studiului teologic, a atras după sine o serie de inconveniente. Unul dintre ele, în spiritul căruia papa Grigorie al XIII-lea avea să introducă schimbarea calendarului, era acela prin care astronomia avea întâietate faţă canoanelor şi legilor bisericeşti. Aceasta a fost posibil de vreme ce opera papei Grigorie al XIII-lea - schimbarea calendarului - nu a fost analizată din punct de vedere bisericesc, ci numai astronomic.

3.2 Anul 1582 pe plan bisericesc

După dezbinarea trupului Bisericii Mântuitorului în anul 1054, relaţiile dintre cele două Biserici se deteriorează şi mai mult. În anul 1572, scaunul episcopal al Romei este ocupat de papa Grigorie al XIII-lea, care continuă opera tiranică a predecesorilor săi - Inchiziţia. Istoricul bisericesc Meletie, în capitolul 15 al lucrării sale intitulate „Istoria bisericească" prezintă pe episcopul Romei angajat într-un proiect de înşelare duhovnicească, mai grandios decât al tuturor înaintaşilor lui. Acesta întemeiază în Roma o serie de şcoli culturale, în cadrul cărora sunt primiţi copiii săraci ai grecilor sau de altă naţionalitate, pentru a li se preda doctrina Bisericii Apusene. Scopul instruirii acestor tineri, era de a-i transforma în apostoli şi propovăduitori ai credinţei Bisericii Apusului.

Din porunca papei Grigorie al XIII-lea se zideşte un turn înalt, numit „Turnul vânturilor". În 1582, papa Grigorie al XIII-lea se afla în una din sălile turnului numită „Sala calendarelor" urmărind cu

atenţie cum razele soarelui se mişcau pe parchetul pe care era trasată o linie de la nord la sud. Savanţi italieni, precum Ignatius Dante, Aloysius Lilius, Pietro Cicchone, Luigi Lilio se străduiau a-l convinge pe papă de întârzierea calendarului faţă de soare şi de necesitatea unei noi rectificări. Pentru a-l convinge pe papă, savanţii italieni au trasat o linie pe pardoseala din sala calendarelor, şi străpungând peretele de la sud au lăsat să pătrundă în încăpere razele soarelui. Astfel s-a dovedit că zilele solstiţiului şi ale echinocţiului se deplasase cu alte zece zile întregi. Însuşi Soarele mărturisea întârzierea calendarului iulian. Aceasta însă nu era o noutate! Ceea ce descoperiseră savanţii italieni în secolul al VI-lea, savanţii din Alexandria care au întocmit pascalia după calendarul iulian, o ştiau încă din secolul al III-lea. Calculele ştiinţifice ale astronomului Luigi Lilio nu au ajuns la rezultatul scontat. El s-a folosit în mare parte de calculele lui Scaliger (doctor italian) care erau în contradicţie cu cele ale Bisericii Răsăritului. Se ştie că ciclul solar are o perioadă de 28 de ani, cel lunar de 19 ani, iar indictionul este de 15 ani. Produsul lor este 7980 (28x19x15 = 7980).

Papa Grigorie al XIII-lea

Iulius Scaliger se folosea de numărul 7980 pentru a dovedi că dintre toate numerele cuprinse între 1 şi 7980, numai numărul 4714 se bucură de proprietatea, ca împărţit pe rând la numerele 28 (numărul ciclului solar), 19 (numărul ciclului lunar) şi 15 (numărul indictionului) se obţine drept rest al acestor împărţiri, numerele 10, 2 şi 4. Din aceste calcule, conform hotărârilor Bisericii din Apus, rezultă că cel dintâi an al erei creştine este anul 4714, iar nu anul 5508, după Tradiţia Bisericii Ortodoxe. După calculele lui Scaliger, în vremea acelor discuţii s-a constatat o diferenţă de 10 zile, numărate de la Soborul I de la Niceea (325), iar nu din anul în care a intrat în uz calendarul iulian (anul 46 î.Hr.), aşa cum ar fi fost

normal. În realitate, dacă s-ar fi calculat începând cu anul 46 î.Hr. diferenţa ar fi fost cu mult mai mare. După hotărârea papei Grigorie al XIII-lea, ziua de 5 octombrie devine 15 octombrie, pentru a putea egaliza, pe cât posibil, anul calendaristic cu cel solar.

Reforma calendarului a fost realizată în mod samavolnic, brusc şi lipsit de canonicitate, generând dificultăţi mai ales pentru reformişti (savanţii italieni) care s-au lovit de numeroase dificultăţi de ordin practic, precum imposibilitatea de a-şi mai menţine jurnalul astronomic în care erau notate minutele, orele, zilele etc. După ce au introdus un gol de zece zile, savanţilor le era imposibil a stabili cu precizie calculele astronomice. Prin introducerea reformei, armonia dintre anul lunar şi cel solar stabilită de pascalia alexandrină a fost distrusă. Ordinea din calculul fazelor lunare a fost schimbată şi astronomii au început să calculeze mişcările lunii în mod artificial, prin introducerea unei acceleraţii de o zi plină la un interval de 310 ani. Rezultatul a fost o catastrofă astronomică, dar şi bisericească – Paştele calculat după calendarul reformat, în unii ani cădea mai înainte de Paştele evreilor, fapt condamnat de Sinod ecumenic de la Niceea.

Reformiştii latini, de vreme ce au schimbat calendarul iulian s-au văzut obligaţi să schimbe şi pascalia Bisericii, întrucât între calendarul bisericesc şi pascalie este o legătură de nezdruncinat.

3.3 Compromisul calendarului gregorian pentru anii 1926 şi 1929

Soluţia de compromis găsită de adepţii calendarului gregorian era următoarea: prăznuirea Paştelui şi a celorlalte sărbători din ciclul pascal (Izvorul Tămăduirii, Înălţarea Domnului, Pogorârea Sfântului Duh, Sfânta Treime), după calendarul iulian, iar celelalte sărbători din cursul anului cu dată neschimbată, să fie ţinute după calendarul gregorian. Acest lucru nu poate fi posibil, întrucât apar două calendare. Compromisul calendarului gregorian s-a simţit din plin în anii 1926 şi 1929, atunci când Biserica Ortodoxă Română (de stil nou) a prăznuit Paştele la o dată anticanonică, deşi data Paştelui urma a fi

fixată tot după calendarul iulian, după hotărârea stabilită la congresul de la Constantinopol.

În anul 1926 luna plină a fost nepascală, adică înainte de echinocţiu, la 13 martie. S-a mai aşteptat încă 29 de zile până la viitoarea lună plină, care a fost la 12 aprilie când luna plină (a lui martie) a fost pascală, adică după echinocţiu (21 martie). La această dată evreii au sărbătorit Paştile. Toate ţările ortodoxe au mai aşteptat încă 7 zile (prima duminică de după ziua în care a fost luna pascală) până la 19 aprilie, când au serbat Paştile după pascalia şi calendarul iulian.

În acest an, Biserica Ortodoxă Română a oficiat paştele la data de 22 martie/4 aprilie, înaintea Paştelui evreilor şi în acelaşi timp cu catolicii. Biserica Ortodoxă Română s-a trezit într-o situaţie liturgică fără precedent în toată istoria ei, aceea de a prăznui Paştile complet izolată de celelalte Biserici Ortodoxe. La această gravă abatere se adaugă şi încălcarea canonică în ceea ce priveşte relaţia cu paştele iudaic, care nu poate să fie simultan şi nici după Paştele ortodox.

În anul 1929, luna plină a fost iarăşi nepascală (la 16 martie), deci mai înainte de echinocţiu. S-a mai aşteptat încă 29 de zile până la data 15 aprilie (duminică) când luna era pascală. De la această dată s-a mai aşteptat încă 7 zile, până în viitoarea duminică, 22 aprilie când toate celelalte Biserici Ortodoxe au sărbătorit Paştile urmând pascalia tradiţională, adică cea rămasă după vechiul calendar. Biserica Ortodoxă Română a sărbătorit Paştile la 18/31 martie, tot înaintea evreilor ca şi în 1926, fără a respecta scara pascală 22 martie – 25 aprilie şi izolându-se prin aceasta de celelalte Biserici surori, încălcând iarăşi dispoziţia privitoare la paştile iudaic.

Instituirea calendarului gregorian nu era cea mai potrivită soluţie de rezolvare a acestei probleme astronomice. Diferenţa dintre anul calendarului iulian şi cel solar putea fi anulată datorită anului bisect. O zi în plus la 4 ani realiza legătura perfectă între cer şi pământ.

Introducerea calendarului gregorian este o hotărâre necanonică, deoarece nu este adoptată la nivel ecumenic şi contravine hotărârilor sfintelor sinoade ecumenice. Prin bula papală din 1582, papa Grigorie al XIII-lea impune acest calendar tuturor Bisericilor din Roma, cât şi altor state aflate sub influenţă romană.

3.4 Biserica Ortodoxă de Răsărit respinge calendarul gregorian

După ce marii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe de Răsărit au luat cunoştinţă de înnoirile calendaristice necanonice ale papei Grigorie al XIII-lea, pentru a înlătura acest pericol spiritual, hotărăsc instituirea unui nou Sinod ecumenic la 20 noiembrie 1583, ţinut la Constantinopol sub conducerea lui Ieremia, arhiepiscopul Constantinopolului şi patriarh ecumenic, cât şi a patriarhului Alexandriei, Silvestru, la care participă alţi mulţi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe de Răsărit. Tema dezbaterilor o constituie inovaţia calendaristică săvârşită la Roma de către papa Grigorie al XIII-lea şi nesupunerea acestuia faţă de hotărârile celorlalte mari patriarhii ortodoxe, precum Alexandria, Constantinopol, Antiohia şi Ierusalim. Sinodul ecumenic întrunit în fosta capitală a Imperiului Bizantin, în anul 1583, a luat atitudine împotriva înnoirilor calendaristice de ordin astronomic, introduse de papa Grigorie al XIII-lea în Biserică.

În anul 1582-1583, papa Grigorie al XIII-lea trimite misionari în părţile Răsăritului pentru a atrage adepţi din rândurile Ortodoxiei. În aceste condiţii erezia se infiltra şi printre ortodocşi. Pentru combaterea acestei erezii, în anul 1583, Ieremia, patriarhul Constantinopolului organizează un sinod bisericesc, la care participă Sofronie, patriarhul Ierusalimului, Silvestru, patriarhul Alexandriei şi un mare număr de arhierei ai Bisericii Ortodoxe de Răsărit. În urma sfătuirilor sinodale, s-a pecetluit următoarea enciclică: *„Oricine nu urmează învăţăturile sfintei noastre credinţe Ortodoxe, după cum au aşezat şi cele şapte sfinte soboare ecumenice, care au hotărât pentru Sfintele Paşti şi pentru calendar şi care bine le-au legiuit să-l urmăm, şi va voi să urmeze după pascalia şi după calendarul cel născocit de ateii lui papa sau va voi să strice dogmele şi obiceiurile, pe care ni le-au predat Sfinţii Părinţi ai Sfintei noastre Biserici Ortodoxe,* (unul ca acesta, n. ed.) *să fie dat anatemii şi scos afară din rândul creştinilor Sfintei noastre Biserici, condusă de Domnul nostru Iisus Hristos. Voi,*

binecredincioşilor creştini ortodocşi să rămâneţi în cele în care v-aţi născut, aţi crescut şi v-aţi învăţat. Şi, când va sosi vremea, însuşi sângele vostru să-l vărsaţi, ca să păstraţi credinţa care ne-au lăsat-o Sfinţii Părinţi; şi mărturisirea voastră să o păstraţi şi să vă feriţi de aceştia (latinii, n. ed.). *Să vă ajute Domnul nostru Iisus Hristos şi smeritele noastre rugăciuni să fie cu voi cu toţi. Amin".*

În anul 1756, amestecul papei în cadrul Bisericii Ortodoxe de Răsărit a bulversat din nou lumea creştină. De data aceasta Chiril, arhiepiscopul Constantinopolului şi patriarh ecumenic adoptă o atitudine dură împotriva papei şi a tuturor celor care împărtăşeau ideile sale eretice. În aceste condiţii Chiril, patriarh ecumenic fiind, promulgă o nouă enciclică împotriva celor care au îndrăznit a schimba calendarul şi pascalia. Redăm aici textul acelei enciclice emise în anul 1756: **„Chiril, din mila lui Dumnezeu, arhiepiscopul Constantinopolului şi patriarh ecumenic.**

Preacinstiţilor clerici care sunteţi cu noi în Biserica lui Hristos, har şi pace vouă de la Dumnezeu. Noi, pe care ne-a învrednicit Dumnezeu Sfântul să ne aflăm în faţa acestui tron apostolesc şi patriarhicesc, canoniceşte şi apostoleşte, pentru a păzi cu credinţă fierbinte şi evlavie sfânta credinţă ortodoxă, pe care am primit-o de la Sfinţii Apostoli şi de la cele şapte sfinte soboare ecumenice, împreună cu dogmele celor şapte Sfinte Taine ale Bisericii noastre Ortodoxe, Apostolească şi Sobornicească de Răsărit, pe acestea să le ţinem curate şi nepătate, după cum de sus şi de la început Biserica le-a primit de la Sfinţii Apostoli, neclintite, fără să adauge sau să scoată nici un cuvânt până astăzi şi nici până la sfârşitul veacului acestuia; pe acestea toate le păstrează curate ca pe Mireasa lui Hristos. Pentru acest pericol am hotărât să ne supunem mai mult lui Dumnezeu decât oamenilor.

Mai întâi ca să păzim apostoleştile şi sobornicestile canoane nemişcate şi neştirbite, după cum le-am primit. Al doilea, ca luând toate armele Sfântului Duh să ridicăm şi să ştergem cu desăvârşire prin înfricoşat blestem şi veşnică anatemă, împotriva celor care au vrut să îndrăznească a face pogorământ să primească, cât suntem în viaţă şi după moartea noastră până la sfârşit, orice adăugare sau

scoatere (schimbare, n.ed.). *Şi am hotărât cu tot sfinţitul cler, care este cu noi şi cu adunarea creştinească, să dăm anatema de trei ori, fie că sunt din rândul clericilor, fie al laicilor (mirenilor), despărţiţi sunt de la Dumnezeu Atotţiitorul, blestemaţi şi neiertaţi şi după moarte să nu putrezească. Pietrele şi fierul să putrezească, iar ei niciodată, să moştenească lepra lui Ghiezi şi să se spânzure ca Iuda, să fie suspinând şi tremurând pe pământ ca şi Cain, să fie mânia lui Dumnezeu pe capetele lor, să fie la un loc cu Iuda şi cu iudeii cei luptători de Dumneuzeu, să crape pământul şi să-i înghită ca pe Datan şi Aviron, îngerul Domnului să-i gonească pe ei cu sabia în toate zilele vieţii lor, şi toate blestemele patriarhilor şi ale sfintelor soboare să cadă peste dânşii, să fie veşnic sub anatema şi focul veşnic. Amin."*

În anul 1848, ca urmare a tulburărilor bisericeşti datorate tot imixtiunii papei în Biserica Ortodoxă, este promulgată o nouă anatemă la adresa papei şi a tuturor acoliţilor lui. De data aceasta enciclica sinodală este semnată de reprezentanţii tuturor celorlalte patru patriarhii ale lumii creştine, Antim, arhiepiscopul Constantinopolului şi patriarh ecumenic, Ierotei, patriarhul Alexandriei şi a tot Egiptul, Metodie, patriarhul Antiohiei şi Chiril, patriarhul Ierusalimului, împreună cu ale lor sfinte soboare. Redăm aici textul enciclicei: *„Ţinem mărturisirea curată, după cum ne-a predat-o Sfinţii Părinţi, respingând orice înnoire (reformă) ca o născocire a diavolului. Cel care primeşte înnoire nu mai predică curată şi întreagă credinţa ortodoxă, care este asigurată şi păstrată din vechime şi care nu primeşte nici adăugare, nici micşorare, nici schimbare. Dacă cineva ar îndrăzni să schimbe, să sfătuiască sau să gândească una ca aceasta, singur s-a lepădat de credinţa lui Hristos şi singur a căzut în veşnica anatemă, pentru că a hulit împotriva Sfântului Duh, zicând că nu s-a grăit adevărat în cărţi şi la sfintele soboare a toată lumea. Toţi care au primit înnoiri (reforme) de bunăvoie s-au îmbrăcat cu blestemul ca şi cu o haină, fie că sunt papi, ori patriarhi, ori clerici, ori laici, ori înger din Cer"* („Scrieri Duhovniceşti", Sf. Ioan Iacob Românul, vol. II, editura Gordian, Timişoara, 1996).

Aceste circulare au fost răspândite în întreaga lume creştină. Deci în anul 1924, când schimbarea calendarului a fost adoptată şi în

România, se cunoşteau aceste circulare, prin care se anatematiza acţiunea săvârşită de papa Grigorie al XIII-lea din anul 1582. Cu toate acestea a fost acceptat blestemul în locul binecuvântării, aceasta pentru că la mijloc erau interese politice, iar nu duhovniceşti.

Sfinţii Părinţi adunaţi la cel de-al III-lea Sinod ecumenic prin cel de-al 7-lea canon, anatematizând pe catolici pentru că au ştirbit Simbolul Credinţei, au hotărât şi aceasta: *„Altă credinţă nimănui nu îi este slobod, să aducă sau să scrie sau să alcătuiască, fără numai cea hotărâtă de Sfinţii Părinţi, cei adunaţi în cetatea Niceii împreună cu Sfântul Duh; iar pe cei ce îndrăznesc ori a alcătui altă credinţă, ori a propune, ori a o proaduce celor ce voiesc să se întoarcă la cunoştinţa adevărului (...), aceştia de ar fi episcopi sau clerici, să fie străini (destituiţi), episcopii de episcopie şi clericii de clericat, iar de ar fi mireni să se anatematisească (...).”*

Tot în acest sens putem adăuga hotărârea celui de-al VII –lea Sinod ecumenic, care prin cel dintâi canon al său hotărăşte: *„...cu îmbrăţişare primim dumnezeieştile canoane şi întreg aşezământul lor şi neclătit îl întărim, care s-au aşezat de trâmbiţele Sfântului Duh, prea lăudaţii Apostoli, de către sfintele ecumenice sinoade, de către cele ce s-au adunat pe alocuri spre predarea unor aşezăminte ca acestea şi de către Sfinţii Părinţi ai noştri, căci, de unul şi acelaşi Sfânt Duh luminându-se, au hotărât cele folositoare; şi pe cei ce ei îi dau anatemei şi noi îi anatematisim, pe cei ce ei îi caterisesc şi noi îi caterisim, pe cei ce ei îi afurisesc şi noi îi afurisim, iar pe cei ce ei îi dau certării şi noi aşijderea îi supunem certării...”* iar în tâlcuirea aceluiaşi canon se mai adaugă: *„iar noi, nici adăugăm, nici scădem, ci ne îndestulăm în canoanele cele hotărâte de Sfinţii Părinţi”.*

Dacă un sinod ecumenic nu îndrăznea să încalce hotărârile sinodale de la Niceea, în ceea ce priveşte sărbătoarea Paştelui, cu atât mai mult nu avea puterea să facă acest lucru sinodul tâlhăresc de la Constantinopol, transformat în conferinţă, din anul 1923.

Redăm în continuare câteva spicuiri din Actul sinodal al sfântului şi marelui Sinod ecumenic ce s-a adunat în numele lui Iisus Hristos, în Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Pururea Fecioară Maria, din Constantinopol:

„Culegeri din Actul sinodal al sfântului şi marelui sinod, care s-a adunat întru numele Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în Biserica Preasfintei Stăpânei noastre, Născătoarea de Dumnezeu şi Pururea Fecioară Maria, cea numită «Mângâierea», în Constantinopol, la anul mântuirii 1583, 20 noiembrie, sub conducerea lui Ieremia, arhiepiscopul cetăţii lui Constantin şi patriarh ecumenic şi a patriarhului Alexandriei, Silvestru, dimpreună şi cu alţi mulţi ierarhi ai Sfintei Biserici de Răsărit.

Întru care patriarhul Ieremia luând cuvântul a zis:

„Fiindcă iarăşi Biserica papei Romei celei vechi, cea care se mulţumeşte cu născociri noi, fără a socoti câtuşi de puţin primejdia, s-a învoit cu astronomii ei şi au mutat pre acelea care se făceau bine de către dreptslăvitorii creştini - Sfintele Paşti - cele de Sfinţitul a toată lumea Sobor al celor 318 de Dumnezeu purtători părinţi, cele poruncite şi hotărâte de celelalte sfinte soboare, pecetluite şi primite de cei de preste tot pământul ortodocşi creştini, şi săvârşite după cum sau poruncit. Drept aceea, pricina aceasta - a născocirilor papei - de mare sminteală s-a făcut. Şi pentru aceasta, ajungând înaintea smereniei noastre nişte bărbaţi din Armenia, întrebând şi zicând, că-i sileşte pre dânşii papa, ca să primească şi ei acele născociri în privinţa calendarului, au mai zis: Rugămu-vă pre voi, ca să ne spuneţi, ce au hotărât Sfinţii Părinţi!

Iară smerenia noastră, socotindu-se dimpreună cu fericitul patriarh al Alexandriei, întru Duhul Sfânt desluşind şi explicând, înfăţişează curat şi limpede cele hotărâte de Sfinţii noştri Părinţii pentru acestea:

Întâi:

Întru această întâi expunere lămureşte şi documentează pe larg sfântul sinod acesta, cum că Armenia, conform hotărârilor sfintelor soboare ecumenice, latură este în dioceza Patriarhiei Constantinopolului, iar nicidecum sub Roma cea veche, punând de faţă întreaga istorie ce a urmat cu episcopii Armeniei, şi bazat pe canoanele sfintelor soboare ecumenice, zice că: obiceiurile cele din început au poruncit ca să le ţinem, iar papii se opintesc ca afară de enoria

lor a stăpâni cu sila, care împotriva învăţăturilor lui Hristos este. Căci Mântuitorul acestea au zis, trimiţând în lume pre Sfinţii Apostoli: „Pre toţi învăţaţi-i, zice, să nu-i siliţi; şi cel ce voieşte a veni către Mine…" şi câte în Sfinţitele Evanghelii se urmează. Se cuvenea acestor apuseni, a nu-i învăţa scornituri şi străine învăţături, pricinuitoare de sminteală; însă Biserica Domnului nostru Iisus Hristos cea Ortodoxă de Răsărit, păzeşte moştenirea Sfinţilor Apostoli şi a sfintelor soboare şi câte sunt ale Dumnezeiescului Duh.

Iar al doilea:

Întărim pre tot creştinul ortodox, cel ce pofteşte să cunoască adevărul, cum că nu este nici o neconglăsuire întru a noastră pascalie ortodoxă; ci urmând cineva rânduielilor Sfinţilor Părinţi, rămâne drept şi în veac statornic, întrucât păzeşte rânduiala care a primit-o dintru început nestrămutată, cea cu bunăcuviinţă şi cu dreaptă socoteală de la Sfinţii Părinţi. Căci nimeni din cei de acum, ori cu ştiinţa, ori cu astronomia, după cei aleşi ai lor, nici o sfinţire nu au, fără numai păreri deşarte, iar de celelalte ale adevărului sunt departe. Deci, în patru se adună hotărârile pentru Sfintele Paşti, după care ni se porunceşte că:

✣ *se cuvine după isimeria cea de primăvară (echinocţiu) a săvârşi Paştile;*

✣ *nu întru aceiaşi zi cu jidanii să prăznuim Paştile;*

✣ *nu imediat după isimerie, ci întru întâia duminică de după luna plină, care va fi după isimerie;*

✣ *după luna plină pascală, în prima duminică.*

Pentru aceasta, nimeni cu totul să nu cugete pentru cei preacunoscători aceşti Sfinţi Părinţi, cum că s-au amăgit întru aceasta şi au greşit, care acum de acei noi astronomi, precum zic ei, mai bine s-a îndreptat. Fiindcă cu Darul lui Hristos de la Sfântul Întâiul Sobor până acum, pururea Sfintele Paşti, după pasca legii se fac şi în duminică; ci nici o tulburare n-am cunoscut, ca să ne ridicăm spre a le îndrepta. Bine s-a rânduit de Sfinţii Părinţi şi în veci rămân nestrămutate. Foarte rău de cei de acum, noii astronomi ai Romei Vechi care au adăugat cele 10 zile la luna lui octombrie; deoarece afară de altele şi confuzie (tulburare) se aduce înlăuntru întru acest nou sistem

de calendar, şi socotindu-se şi privindu-se. Pentru că întru toată perioada cea de 128 de ani, o zi numai se zice că prisoseşte. Şi, cum cunoscut fiind că de la întâiul Sfânt Sobor, 1265 de ani trecând până acum numai 9 zile şi ceasuri 10 fără o jumătate de secundă s-ar aduna şi ar lipsi; şi de este aşa atunci nu ajunge a se face 10 zile. Acestea cu totul, tot cu greşeală se arată de ei. Acestea toate socotindu-se şi după a elinilor (filosofilor) înţelepciune se arată că afară de tot cuvântul, cele 10 zile ale lui octombrie astronomii Romei le-au adăugat, numai ca să se arate oamenilor, ca făcând ceva slăvit şi nou pentru schimbare, după cum se cădea lor să nu facă înnoiri ca acestea; căci aduc şi pricinuiesc în Biserica lui Hristos despărţire nu puţină.

Pentru aceasta, acei care îndrăznesc a face aceste înnoiri, nu cu bun cuvânt se socotesc credincioşi, răsturnând cele bine aşezate şi poruncite de Sfinţii Părinţi, care sunt nu numai cu bună socoteală, ci şi dumnezeieşti.

Şi noi, către amândouă expunerile le zicem, însemnând după adevăr în 1583, anul de la întruparea Domnului nostru Iisus Hristos, noiembrie 20, indictionul 12, cele hotărâte de patriarhul Ieremia al Constantinopolului, patriarhul Silivestru al Alexandriei şi ceilalţi ai sfântului sobor de faţă ierarhi".

În ştiinţă să fie, că în condica cea scrisă cu mâna, purtând nr. 285 a bibliotecii sfintei Colibi a celei din Schitul Kavsokalivei, cu hramul „Lauda Acatistului", după care am copiat Actul Sinodal de mai sus, iar în româneşte s-a tradus de cuvioşia sa, părintele Ignatie de la Schitul Ivirului, la foaia 1165 se află în rândul hotărârilor ale acestui sfânt sobor din 1583 şi şapte anatematismosuri (anateme):

I. Orişicine nu ar mărturisi cu inima şi cu gura că este mădular al Bisericii de Răsărit botezat ortodox şi că Sfântul Duh purcede numai de la Tatăl fiinţial şi ipostatic, aşa cum Hristos spune în Evanghelie, ci (de ar mărturisi, n. ed) **că Duhul purcede de la Tatăl şi de la Fiul în acelaşi timp, unul ca acesta să fie lepădat afară de Biserică şi să fie anatema.**

II. Orişicine nu ar mărturisi că în taina Sfintei Liturghii, laicii trebuie să se împărtăşească odată cu cele două sfinte părţi, a Preasfântului Trup şi a Preasfântului Sânge, ci să spună că este

de ajuns a primi numai Trupul pentru că Sângele este inclus, chiar dacă Hristos le-a sfinţit separat şi le-a dăruit fiecăruia din Apostoli, unul ca acesta să fie anatema.
III. Orişicine ar spune că Domnul nostru Iisus Hristos, la Cina cea de Taină a folosit azime ca şi evreii şi nu pâine dospită, unul ca acesta să fie departe de noi şi sub anatemă, ca unul ce gândeşte ca un evreu şi vrea să introducă doctrina lui Apolinarie şi a armenilor în Biserica lui Hristos, cu a Cărui încuviinţare îl dăm de două ori anatemei.
IV. Orişicine ar spune că atunci când Hristos Dumnezeu va veni să judece lumea, El nu va veni să judece sufletele împreună cu trupurile, ci numai să hotărască asupra trupurilor, să fie anatema.
V. Orişicine ar spune că atunci când mor unii oameni, sufletele creştinilor care s-au pocăit în această viată, dar nu şi-au câştigat mântuirea merg în purgatoriu - care este un basm grecesc - unde focul şi chinurile îi purifică şi ei cred că nu sunt chinuri veşnice, aşa cum credea blestematul Origen, şi dau din această pricină slobozire păcatelor, pe unii ca aceştia îi dăm anatemei.
VI. Orişicine ar spune că papa e capul Bisericii şi nu Hristos Dumnezeu, şi că papa are autoritatea de a trimite în Rai prin scrisorile sale, şi că poate ierta păcatele prin plata indulgenţelor, unul ca acesta să fie anatema.
VII. Orişicine nu ar urma hotărârile Bisericii, stabilite prin cele şapte soboare ecumenice şi Sfintele Paşti socotite pentru a le urma, ci vrea să urmeze noua invenţie a pascaliei şi a noului calendar al astronomilor atei papişti, şi vor să răstălmăcească şi să distrugă dogmele şi tradiţia Bisericii, pe care noi le-am moştenit de la Sfinţii Părinţi, anatema unora ca aceştia şi să fie îndepărtaţi de Biserică şi de împărtăşirea credinţei.

Rugăm pe toţi binecredincioşii ortodocşi; rămâneţi în credinţa strămoşească ce-aţi învăţat-o pînă acum, în care v-aţi născut şi crescut, şi când vremurile o vor cere, vărsaţi-vă sângele pentru a păstra credinţa moştenită de Sfinţii Părinţi. Luaţi aminte la cele scrise mai înainte şi credeţi că Hristos vă va ajuta să le împliniţi. Fie ca umila noastră binecuvântare să fie cu voi cu

toţi. Amin."
Urmează semnăturile ierarhilor:
Ieremia al Constantinopolului
Silvestru al Alexandriei
Sofronie al Ierusalimului
(dimpreună cu tot soborul episcopilor prezenţi la acest sfânt sinod)
Anul 1583 de la Naşterea Domnului, indictionul 12, 20 noiembrie"
(„Boldurile Sfintei noastre Biserici de Răsărit", de schimonahii Teofilact şi Arsenie, Sfântul Munte, pag. 99-102).

După această sfântă adunare sinodală din 1583, întorcându-se din Rusia la Constantinopol, patriarhul Ieremia a adunat iarăşi mare sobor, tot în aceeaşi Biserică a Maicii Domnului „Mângâierea", de faţă fiind şi patriarhul Meletie al Alexandriei, ce ţinea locul patriarhului Ioachim al Antiohiei şi patriarhului Sofronie al Ierusalimului, şi alţi mulţi dintre arhierei din fiecare eparhie a Bisericii Răsăritene a ortodocşilor. În cadrul acestui sobor, s-a dat voie ca Rusia să aibă ptriarh; unde, dimpreună luând în dezbatere iarăşi chestiunea schimbării calendarului de către papistaşi, Meletie Pigas, patriarhul Alexandriei a zis următoarele:

„Ştiţi fraţilor, că semnul distinctiv al dragostei către Mântuitorul Dumnezeu este îngrijirea pastorală. Căci singur, El zice: «Petre, iubeşte-Mă, paşte oile Mele». Din această pricină şi noi multe nevoinţe şi osteneli şi primejdii am suferit de multe ori şi suferim, precum ştiţi. Şi iată acum eu, fiind chemat în Constantinopol prin scrisorile patriarhului ecumenic, fratele şi conliturghisitorul nostru şi ale altor arhierei, pentru nevoile Bisericii şi pe lângă aceea primind scrisori din Moscova ortodoxă, de la evlaviosul ţar Teodor, eu îngrijindu-mă şi de una şi de alta, adică şi de nevoia Bisericii şi de neliniştea ţarului, rog evlavia voastră, după o riguroasă tratare a cuvintelor mele, să declaraţi ceea ce vi se pare cu dreptul despre cele ce se vor zice.

Şi aşa mai întâi, fiindcă Biserica lui Hristos cea întărită prin Darul lui Dumnezeu, a dobândit perfecţiune şi în dogmele bunei cinstiri şi în disciplina Bisericească, cu deciziunile şi explicările ale Însuşi Mântuitorului prin Apostoli şi prin Sfinţii Părinţi, care au

petrecut pre pământ, atât la Sfântul Sinod al celor 318 purtători de Dumnezeu Părinţi în Niceea, cât şi la celelalte sfinte sinoade ecumenice până la al şaptelea, precum şi la sinoadele ortodoxe locale, care au fost în deosebite timpuri printre cele şapte ecumenice; fiindcă, zic, Biserica Ortodoxă a dobândit perfecţiunea nu numai în dogmele cunoştinţei de Dumnezeu (teognosiei) şi ale evlaviei, ci şi în ale sacrei discipline bisericeşti, pentru aceea justeţea cere ca şi noi să înlăturăm orice novism (înnoire) din curtea Bisericii, ştiind că novismele totdeauna au fost cauze de turburări şi dezbinare în Biserici, şi să urmăm hotărârilor Sfinţilor Părinţi, păstrând toate cele legiuite de dânşii, fără schimbare, fără nici o adăugare sau scădere, după întâiul canon al Sfântului Sinod al VII-lea ecumenic, care glăsuieşte aşa:

«Celor ce au primit sfinţita dregătorie să le servească de mărturii şi de conducător canoanele şi aşezămintele cele scrise, pe care primindu-le cu plăcere să cântăm cu David cel grăitor de Dumnezeu, zicând către Domnul Dumnezeu: «În calea mărturiilor tale m-am desfătat, ca întru toată bogăţia»; şi «poruncit-ai dreptate a fi mărturiile tale în veac»; şi «înţelepţeşte-mă şi voi fi viu» (Ps. 118,14; 138 şi 144). *Şi, dacă glasul proorocesc ne porunceşte a păzi în veci mărturiile lui Dumnezeu şi a vieţui cu dânsele, apoi adevărat este că ele rămân nestricate şi neclintite. Căci şi văzătorul de Dumnezeu, Moisi zice: «La acestea nu trebuie a adăuga şi nici nu trebuie a scădea»* (II Lege 12, 32). *Şi dumnezeiescul Apostol Petru, lăudându-se cu dânsele, strigă: «La ele doresc îngerii să privească». Şi Pavel zice: «Sau noi, sau înger din cer, de va vesti vouă, afară de ceea ce aţi primit, anatema să fie»* (Galateni 1-8). *Fiindcă aceasta este singură şi adevărată pentru noi, bucurându-ne de aceasta ca cel ce ar afla dobândă multă, primim canoanele cele dumnezeieşti cu dulceaţă şi întreg şi neclătit ţinem aşezământul acestor canoane, expuse de toţi lăudaţii Apostoli, trâmbiţele cele Sfinte ale Duhului, şi de cele şapte sfinte sinoade ecumenice şi de cele ce s-au adunat pe alocurea pentru darea acestor sfinte aşezăminte, şi de Sfinţii Părinţii noştri; căci ei toţi, fiind luminaţi de unul şi acelaşi Duh au legiuit cele de folos. Şi pe aceia, pe care ei i-au predat anatemei, şi noi îi anatematisim, iar pe care ei i-au caterisit, şi noi îi caterisim, şi pe care ei i-au*

excomunicat, şi noi îi excomunicăm, iară pe care ei i-au supus certării, şi noi îi supunem certării, că dumnezeiescul Apostol Pavel, carele s-a suit până la al treilea cer şi au auzit graiuri nespuse, lămurit strigă: «că neiubitor de argint este chipul» (Evrei 13, 5)".

După aceste cuvinte ale patriarhului Alexandriei, Ieremia, patriarhul ecumenic a zis: *„Noi toţi am mărturisit aceasta, încă de când neam învrednicit de treapta arhieriei şi chiar de la dumnezeiescul botez; şi acum mărturisim şi poruncim tuturor să păzească aceasta, întru toate urmând părinţilor noştri; şi pre care-i salută ei şi noi îi salutăm, iară pre care ei îi resping, pe aceia în acelaşi chip şi noi îi respingem, conform cu întâiul canon al ecumenicului Sinod din Calcedon, şi cu întâiul canon al Sinodului al VII-lea".*

După acestea, urmează dezbaterile pentru învoirea aşezării patriarhului în Rusia, după care împreună cu acesta au rânduit şi opt canoane pentru buna aşezare a Bisericii, dintru care cel de-al optulea sună aşa: *„Dorim ca cele hotărâte de Părinţi în privinţa Sfintelor şi Mântuitoarelor Paşti să rămână neclintite. Şi hotărâm aşa: Toţi cei ce ar cuteza să strice aşezământul sfântului ecumenic marelui Sinod ce au fost întâi la Niceea, în prezenţa prea iubitorului de Dumnezeu împărat Constantin, aşezământ ce se atinge de Sfânta Serbare a Mântuitoarelor Paşti, să nu aibă comuniune cu Biserica şi să fie îndepărtat de la ea, dacă cu îndărătnicire se vor împotrivi la cele cu temei bine orânduite şi poruncite; şi, aceasta este zis pentru mireni. Iară, dacă cineva dintre preoţii Bisericii, episcop sau prezbiter sau diacon, după această hotărâre ar îndrăzni, pentru răzvrătirea popoarelor şi tulburarea bisericilor, să se despartă şi să săvârşească Sfintele Paşti împreună cu iudeii, pre unul ca acela Sfântul Sinod l-a osândit la înstrăinare de la Biserică. Şi aşa trebuie a ne conforma cu acest canon al Părinţilor; ceea ce până acum, deopotrivă cu toate celelalte, prin Darul lui Dumnezeu, păzeşte Biserica lui Hristos. AMIN".* Anul 7101 (1583) Februarie 12, pomenirea Sfântului Meletie, în Constantinopol („Boldurile Sfintei noastre Biserici de Răsărit", de schimonahii Teofilact şi Arsenie, Sfântul Munte, pag. 102-105).

3.5 Necanonicitatea schimbării calendarului. Caterisirea canonică (prin puterea sfintelor canoane)

a slujitorilor din Bisericile ce au adoptat calendarul gregorian

Schimbarea calendarului în Apusul Europei prin hotărârea papei Grigorie al XIII-lea şi impunerea acestuia - nu numai Bisericilor aflate sub jurisdicţia administrativă a Romei, dar şi Bisericilor dreptcredincioase din Răsărit, a stârnit un val de nemulţumiri din mai multe motive. Mai întâi, nu era de datoria episcopului Romei de a lua hotărâri asupra situaţiei Bisericii din Răsărit, fiindcă numai episcopul Constantinopolului era împuternicit în acest sens. Amestecul episcopului Romei avea drept scop obţinerea recunoaşterii primatului papal din partea episcopului de Constantinopol, care în acea vreme se afla pe poziţii ecleziastice de egalitate cu cel al Romei, în ceea ce priveşte administraţia bisericească în cadrul Imperiului Roman de Răsărit. În mod firesc, după ce ar fi obţinut recunoaşterea primatului, episcopul Romei ar fi impus Bisericilor Răsăritene acceptarea rătăcirilor dogmatice şi canonice. Biserica de Răsărit nu a acceptat schimbarea calendarului, mai întâi din motive canonice, dintre care vom prezenta câteva.

Cu toate acestea, de-a lungul vremii episcopii Romei vor întreprinde toate eforturile pe plan politic, social, economic şi spiritual, alteori recurgând chiar şi la constrângeri prin forţă, pentru ca schimbarea calendarului să fie acceptată şi de Biserica Răsăritului. Prin unii păstori duhovniceşti ai Bisericii Ortodoxe, care nu mai manifestau nici un interes în apărarea şi păstrarea comorii de credinţă a Răsăritului, Biserica eretică a Apusului reuşeşte să-şi impună punctul de vedere, în aplicarea planului apostat de dominare spirituală şi de distrugere a tot ceea ce reprezenta altădată păstrarea cu sfinţenie a dogmelor bisericeşti.

Nici astăzi, la începutul celui de-al XXI-lea secol, Biserica Apusului nu a renunţat la idealul de distrugere a Ortodoxiei. Odinioară, în umbra Bisericii Catolice se afla masoneria; astăzi, puterea acesteia s-a amplificat prin instituirea ecumenismului. Numai prin această filieră, Biserica din Apus a putut să impună Bisericii de Răsărit acceptarea inovaţiilor calendaristice, deşi acest lucru era împotriva hotărârilor sinodale ale Sfinţilor Părinţi, prin care Duhul Sfânt a grăit întregii omeniri.

Necanonicitatea schimbării calendarului se dovedeşte prin încălcarea următoarelor sfinte canoane:

❖ Canonul 7 al Sfinţilor Apostoli, care glăsuieşte astfel: *„Dacă vreun episcop, preot sau diacon va sărbători Sfânta zi a Paştelui înainte de primăvăreasca isimerie (sau odată cu evreii) să se caterisească”.*

Prin schimbarea calendarului şi a pascaliei, Biserica de stil nou din România a încălcat aceste canoane. În anul 1926 şi 1929, Miron Cristea (greco-catolic), susţinut de Iuliu Maniu, prim-ministru (tot greco-catolic), impune Bisericii sărbătorirea Paştelui în aceeaşi zi cu Biserica Catolică din Apus. Mitropolitul Gurie al Basarabiei a criticat dur această hotărâre a patriarhului Miron Cristea, iar clerul ortodox rus din Bucureşti a luat o poziţie adversă. Acest fapt a determinat pe mulţi credincioşi să se reîntoarcă la calendarul iulian.

❖ Canonul 7 de la Sinodul al III-lea ecumenic din Efes, care spune: *„Nimănui nu-i este slobod a aduce, a scrie sau a alcătui altă credinţă (reguli de credinţă), afară de cea hotărâtă de Sfinţii Părinţi, aflaţi în cetatea Niceea împreună cu Duhul Sfânt. Dacă cineva va îndrăzni a alcătui altă credinţă sau a propune cuiva care vrea să se întoarcă la cunoştinţa adevărului, de va fi cleric să se caterisească, iar de va fi mirean să se afurisească”.*

❖ Canonul I al Sinodului al IV-lea din Constantinopol: *„Canoanele aşezate de Sfinţii Părinţi la fiecare Sinod ecumenic, hotărâm să se păzească”.*

❖ Canonul I al Sinodului local din Antiohia: *„Toţi cei ce îndrăznesc a dezlega hotărârea Sfântului şi marelui Sinod cel adunat în Niceea, în fiinţa bunei cinstiri a prea iubitului de Dumnezeu împărat Constantin pentru Sfânta sărbătoare cea mântuitoare a Paştelui, să fie neîmpărtăşiţi şi lepădaţi de la Biserică, de vor stărui împotrivindu-se mai cu prigonire celor bine dogmatisite. Şi acestea să fie zise pentru mireni. Iar, dacă vreunul dintre proiestoşii Bisericii, episcop sau preot sau diacon, după hotărârea aceasta ar îndrăzni pentru răzvrătirea popoarelor şi tulburarea Bisericilor a se osebi şi cu iudeii ar săvârşi paştele,* (cu atât mai mult înaintea lor, n. ed.) *pe acesta Sfântul Sinod străin de Biserică l-a judecat, ca pe unul ce nu numai luişi s-a*

făcut pricinuitor de păcat, ci şi multora de stricăciune şi răzvrătire. Şi nu numai pe unii ca aceştia îi cateriseşte de Liturghie, ci şi pe cei ce vor cuteza a se împărtăşi cu aceştia după caterisire. Iar cei caterisiţi să se lipsească şi de cinstea cea din afară, pe care a câştigat-o sfântul canon şi de preoţia lui Dumnezeu."

❖ Canonul 37 al Sfântului Sinod local din Laodikia spune: *„Nu se cuvine creştinilor de a lua de iudei sau eretici sărbătoreştile daruri trimise de aceştia şi nici a serba împreună cu ei".*

❖ Canonul I de la Sinodul II ecumenic, ce zice: *„Au hotărât Sfinţii Părinţi cei adunaţi în Constantinopol a nu se strica credinţa Sfinţilor Părinţi cei 318 adunaţi în Niceea Bitiniei, a rămâne aceea domnitoare şi a se anatematisi toate eresurile."*

❖ Canonul I de la Sinodul VI ecumenic: *„... hotărâm cu dumnezeiesc Dar a fi neînnoită şi nestrămutată credinţa cea predanisită nouă, atât de înşişi văzătorii şi slujitorii Cuvântului, aleşilor de Dumnezeu Apostoli, dar încă şi de cei 318 Sfinţi Părinţi adunaţi în Niceea în zilele lui Constantin... Legiuim cu ale tuturor bărbaţilor celor care au făcut bună încuviinţare Bisericii lui Dumnezeu, care au fost luminători în lume, Cuvântul vieţii ţinându-l, credinţa a o păzi adevărată şi până la sfârşitul veacului neclintită a rămâne şi conscriptele lor şi dogmele lor cele de Dumnezeu predanisite. Lepădăm şi noi şi anatematisim pe toţi, pe care ei i-au lepădat şi i-au anatematisit, ca pe vrăjmaşii adevărului şi care au întărâtat cele deşarte împotriva lui Dumnezeu şi nedreptate au cugetat spre înălţime. Iar, dacă cineva nu va ţine şi nu va îmbrăţişa prozisele dogme ale bunei cinstiri de Dumnezeu şi nu vor slăvi şi nu vor propovădui aşa, şi s-ar apuca a meşteşugi împotriva acestora, anatema să fie, după hotărârea cea acum aşezată de către Sfinţii Părinţi, iar din creştinescul catalog ca un străin să se scoată şi să cadă. Că noi, nici a se adauge, nici a se scoate, după cele mai înainte hotărâte, nicidecum am socotit..."*

❖ Canonul 21 de la Gangra, în tâlcuirea sa, osândeşte pe cei care introduc scornituri: *„Acestea le-am hotărât, nu ca să rupem pe creştinii care se nevoiesc întru Dumnezeu după canoane şi dumnezeieştile Scripturi, ci pentru ca să îndreptăm pe cei ce cu mândrie între-*

buinţează nevoinţa, se fălesc împotriva celorlalţi şi născocesc noutăţi în canoanele Bisericii."

❖ Canonul 19 al Sinodului din Sardichia: *„Dacă cineva (episcop sau preot) ar îndrăzni altceva a face afară de cele socotite de toţi, sârguindu-se a plăcea mai mult mândriei şi trufiei decât lui Dumnezeu, acesta va pierde cinstea şi vrednicia episcopiei sau a preoţiei, adică se va caterisi."*

Refuzul de a primi inovaţiile calendaristice este pe deplin întemeiat de canonul 15 al celui dintâi şi celui de al doilea Sobor de la Constantinopol din 861, care zice: *„Cei care se despart de împărtăşirea cu mai marii şezători ai lor, din motiv de schismă sau erezie propovăduită de aceştia, şi care schismă sau erezie sunt oprite şi certate de Sfintele Sinoade şi de către Sfinţii Părinţi, aceştia nu numai că nu se osândesc, dar şi de cinste se învrednicesc, pentru că au păzit Biserica de schismă, erezie sau învăţături greşite. Aceştia se pot despărţi chiar şi mai înainte de hotărârea Sinodului, căci nimic nu greşesc".*

Caterisirea ce cade în mod implicit asupra clericilor, care au primit inovaţiile calendaristice în materie de credinţă (calendarul gregorian) este întregită şi prin faptul, că mulţi dintre aceştia dezleagă necanonic în zilele de miercuri şi vineri, sau chiar anulează unul din cele patru posturi de peste an, despre care canonul 19 al Sfântului Sobor din Gangra zice: *„Dacă vreunul din cei ce se nevoiesc, fără trupească nevoie s-ar mândri şi posturile cele predate norodului, care se păzesc de Biserică, le-ar dezlega, întărind întru sine cugetare de deplinătate, anatema să fie"*, iar canonul 69 al Sfinţilor Apostoli zice: *„Dacă vreun episcop, prezbiter, diacon, citeţ sau cântăreţ, sfântul şi marele post nu-l posteşte, sau miercurea şi vinerea, anatema să fie. Fără numai de s-ar opri pentru boală trupească. Iar de va fi mirean să se afurisească".*

O altă poruncă bisericească zice: *„Cine va dezlega miercurea sau vinerea, acela răstigneşte pe Hristos, ca şi evreii, fiindcă miercuri a fost vândut, iar vineri răstignit"*(„Îndreptarea legii", pag. 381), iar din canonul 56 al celui de-al VI-lea Sinod ecumenic aflăm: „S-a hotărât ca Biserica lui Dumnezeu din toată lumea, urmând numai o singură rânduială să ţină postul şi să se îndepărteze ca şi de orice fel de

junghiere, aşa şi de ouă şi de brânză, care sunt rodul animalelor, de la care ne înfrânăm. Iar, dacă nu se va păzi aceasta, de vor fi clerici să se caterisească, de vor fi mireni să se afurisească".

În anul 1956, Sinodul Bisericii Române (de stil nou), cu de la sine putere, încalcă rânduială canonică a Sfinţilor Părinţi şi hotărăşte dezlegarea anticanonică a posturilor, astfel:
„Pentru copiii de la 7-12 ani şi pentru credincioşii de orice vârstă, care sunt „cuprinşi de slăbiciuni" şi suferinţe trupeşti, pravila postului să fie obligatorie numai în zilele următoare:
- toate miercurile şi vinerile de peste an;
- prima şi ultima săptămână din sfântul şi marele post al Paştelui şi tot astfel din postul Naşterii Domnului;
- cinci zile din postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel".

Prin prezentarea acestor canoane bisericeşti, am încercat să aducem la cunoştinţa publicului realitatea din Bisericile neo-calendariste, adică cele ce ţin rânduiala liturgică urmând calendarul gregorian, dovedind în mod coerent caterisirea canonică, adică cea căzută asupra clericilor acestor Biserici prin puterea sfintelor canoane, de vreme ce nici un sinod bisericesc nu a pronunţat caterisirea asupra acestora, ce necinstesc canoanele Sfinţilor Părinţi în materie de credinţă. La acestea se adaugă şi anatemele Sfinţilor Părinţi, şi cele ale patriarhilor celor patru patriarhate ortodoxe, elaborate de-a lungul vremii. Conform celor de mai sus, putem trage concluzia că slujitorii Bisericilor de stil nou, începând cu cel dintâi om al Bisericii (patriarhul) şi până la cel mai de jos slujitor (citeţul) - toţi aceştia duc pe umerii lor povara caterisirii, ce survine prin puterea sfintelor canoane şi a anatemelor patriarhilor răsăriteni. Cât despre mireni, aceleaşi sfinte canoane şi decizii ale patriarhilor îi afurisesc şi îi excomunică din Biserica lui Hristos. Deşi caterisirile la adresa acestor clerici, cât şi afuriseniile asupra mirenilor în cauză au fost puse în vigoare cu multă vreme mai înainte de timpurile noastre, ele rămân valabile, până când un alt sinod a toată lumea se va reuni pentru a le anula. Până în prezent, nici un sinod ecumenic nu a îndrăznit a le dezlega, deci ele rămân valabile şi lucrătoare.

3.6 Schimbarea calendarului – act al masoneriei

După izgonirea din rai, istoria omului continuă cu cele două ramuri: cea a lui Set (fiii lui Dumnezeu) şi cea a lui Cain – revendicat de către francmasoni drept protopărintele lor. Înclinaţiile sale şi a seminţiei sale spre latura ocultă, magică, s-a remarcat prin inventarea uneltelor, tehnicii, tehnologiei, artei, instrumentelor. „Mason" înseamnă propriu-zis zidar; omul de tip cainit se vrea şi el a fi un „zidar", un „ziditor", dar nu se mai aseamănă Ziditorului său. Înrăutăţirea progresivă a seminţiei magice („masonice") cainite a determinat luarea hotărârii radicale de stârpire (eliminare) fizică prin potopul universal. În urma acestuia, supravieţuiesc doar opt suflete: Noe cu fii săi (Sem, Ham şi Iafet) şi soţiile lor, din seminţia setită binecuvântată a drepţilor. Însă situaţia se înrăutăţeşte din nou şi semiţii, iafetiţii şi hamiţii cad în idolatrie, lucru dovedit în momentul zidirii Turnului Babel, care a însemnat unirea neamurilor împotriva lui Dumnezeu. Interesant este faptul că francmasonii nu fac de obicei nici o referire la acest moment crucial al istoriei omenirii. În loc de aceasta se face o trecere la alt moment important din istoria construcţiilor: Templul Regelui Solomon. Originile societăţilor francmasonice sunt destul de greu de trasat cu siguranţă, cronologia prezentând fluctuaţii semnificative. Totuşi, pentru apariţia francmasoneriei moderne speculative se propune ca dată secolul XVII, în Scoţia.

Obiectul masoneriei era acela de a nu divulga secretul nici chiar cu preţul vieţii. Mai târziu, activitatea masonică s-a extins. După informaţiile lui I. P. Culianu, existau diverse forme de cult secret şi de grupări secrete iniţiatice precum: Alianţele bărbăteşti (în sensul strict al cuvântului), Societăţile medicale de vraci, Societăţi profetice în care se practica transa (hipnoza). Alianţa bărbătească (masculină) era o organizaţie secretă, războinică, în care comportamentul bărbatului imita comportamentul unui animal de pradă (ca lupul, leul, taurul etc.) practicând uciderea şi canibalismul („Cult, magie, erezie" - Ioan Petru Culianu, Ed. Polirom, 2003). Aceştia erau cei care ucideau cu sânge

rece, în numele sectei masonice, crezând că aduc slujbă lui Dumnezeu. În anul 926, la York, tăietorii de piatră englezi au redactat o constituţie, un regulament profesional prin care consfinţesc păstrarea secretului sectei. Astfel, York devine centrul tradiţional şi emblema francmasoneriei.

În 1054, la Strasbourg, tăietorii de piatră masoni care construiau marea catedrală a oraşului se organizează într-un „Atelier", reprezentând prima lojă masonică, în sensul că denumirea de atelier era folosită ca un sinonim al lojei. În cadrul acestei loji arhiepiscopul de Canterburry şi regele Eduard erau numiţi mari maeştri. Obiectul francmasoneriei era acela de a submina viaţa politică, socială, economică şi spirituală a celor mai puternice state ale lumii, iar scopul lor era de a dobândi sceptru de ocârmuire al întregii lumi, sau cel puţin al unor părţi importante ale lumii.

Între anii 1700-1734, apar primele raze serioase ale masoneriei pe pământ românesc. Pentru a masca obiectul şi scopul masoneriei, cel dintâi mason român, domnitorul Vlad Dracul, împrumută simboluri bisericeşti precum: vulturul bicefal, crucea şi dictonul „Dumnezeu şi dreptul meu". Din lucrarea lui Horia Nestorescu Bălceşti, numită „Ordinul Masonic Român", aflăm că în 1744 se înfiinţează în Iaşi o lojă masonică având reprezentanţi pe marele căpitan Vasile Balş (1740), marele vornic Iordache Dulgheru (1741), caimacanul Iordache Cantacuzino (1742) şi caimacanul Sandu Sturdza (1743), iar întâiul venerabil al lojii era episcopul Leon Gheuca, episcopul Huşilor.

În 1767, la Sibiu a luat fiinţă «Loja Sfântul Andrei», în cadrul căreia activează prinţul Alexandru Moruzi, viitor domnitor al Moldovei şi al Ţării Româneşti. În 1782, la Cluj ia fiinţă prima lojă, sub conducerea baronului Francisc Fritsky Fekete. Un an mai târziu, apare traducerea cărţii abatelui Pera - «Taina Francmasonilor», în traducerea arhimandritului Gherasim de la Mitropolia Moldovei, care în prefaţă precizează: „deşi poate a-mi pricinui multă defăimare, am tradus această carte, anume ca toţi cei ce pot citi, să cunoască greşita socoteală ce au despre această tagmă".

În 1843, la Bucureşti apare loja «Dreptate – Frăţie», printre ai

cărei membri întâlnim pe Ion Ghica, Nicolae Bălcescu, Christian Tell. Alături de aceasta, funcţiona şi loja «Rose de parfait silence» (Trandafirul marii tăceri), condusă de C.A. Rossetti, Dimitrie Brătianu, Ion C. Brătianu, cât şi loja «Steaua Dunării», al cărei membru principal era domnitorul Al. I. Cuza.

Masoneria devenise o forţă indiscutabilă atât pe plan politic (organiza mişcările sociale de proteste, alegea domnitori, organiza senatul, camera deputaţilor etc.), cât şi în sfera socială (elabora legi social-morale în acord cu principiile lor) ori economic (organiza şi controla economia de piaţă), dar şi bisericesc (propunea, impunea sau desfiinţa o serie de hotărâri bisericeşti, potrivit scopului urmărit de ei). **În acest sens, a fost acceptată în România schimbarea calendarului iulian cu cel gregorian, cât şi elaborarea unor principii morale şi bisericeşti care au determinat nemulţumirea mitropolitului Nicolae al Ardealului.**

La 11 martie 1937, Mitropolitul Nicolae al Ardealului concluzionează: *„Francmasoneria este o organizaţie mondială, secretă, în care evreii au un însemnat rol, având un rit cvasireligios, luptând împotriva concepţiei religios-morale a creştinismului, împotriva principiului monarhic şi naţional, pentru a realiza o republică internaţională laică. Ea este un ferment de stricăciune morală, de dezordine socială. Biserica osândeşte francmasoneria ca doctrină, ca organizaţie şi ca metodă de lucru ocultă. Sfântul Sinod şi-a însuşit concluziile referatului şi a hotărât: „Biserica osândeşte francmasoneria ca doctrină ce propovăduieşte renunţarea la orice credinţă şi adevăr revelat de Dumnezeu, îndemnând pe om să admită numai ceea ce descoperă cu raţiunea lor. Ea propagă astfel necredinţa şi lupta împotriva creştinismului, ale cărui învăţături sunt revelate de Dumnezeu. Vânând pe cât mai mulţi intelectuali să şi-i facă membri şi obişnuindu-i pe aceştia să renunţe la credinţa creştină, francmasoneria îi rupe de la Biserică şi, având în vedere influenţa însemnată ce o au intelectualii asupra poporului, e de aşteptat ca necredinţa să se întindă asupra unor cercuri tot mai largi. În faţa propagandei anticreştine a acestei organizaţii, Biserica trebuie să răspundă cu o contra-propagandă.*

Măsurile bisericeşti au fost tardive, deoarece luând cunoştinţă de ceea ce se pregăteşte, fruntaşii masoneriei în frunte cu marele maestru Jean Pangal s-au „autodesfiinţat". Comentariul oficial al actului de desfiinţare suna patriotic şi gongoric: „o delegaţie din partea lojii masoneriei naţionale, în frunte cu d-l. Pangal şi însoţit de câţiva fruntaşi, ingineri şi ofiţeri superiori, s-au prezentat la sfânta patriarhie ca să anunţe oficial pe înaltul ierarh de actul de auto-desfiinţare pe care l-au hotărât. Motivele arătate şi care au dus la această hotărâre sunt: îndreptându-se nenumărate atacuri împotriva acestei loji naţionale, că ar fi antimonarhică, antinaţională şi anticreştină şi vrând să arate că înţelege să fie în serviciul ţării şi al dinastiei, şi respectuoşi faţă de Biserica strămoşească, membrii acestei loji au hotărât desfiinţarea".

Pe lângă Î.P.S. Patriarh, a luat parte la acest act mitropolitul greco-catolic Alexandru Niculescu al Blajului şi arhiepiscopul romano-catolic Alexandru Cesar al Bucureştilor, semnând toţi trei telegrama adresată M.S. Regelui, căruia i se aducea la cunoştinţă această hotărâre a lojii masonice. Miron Cristea, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române ar fi spus atunci: „Francmasoneria a murit, Dumnezeu s-o ierte". Culmea e că patriarhul care prezida Sfântul Sinod în 1937 era el însuşi mason, care n-a ştiut însă să reziste presiunilor regale. Carol al II-lea decisese să domnească ca suveran absolut, desfiinţase partidele politice, nu avea nevoie de o francmasonerie oficială activă. Aşa că a obţinut sprijinul Sinodului Bisericii Ortodoxe Române pentru a împinge masoneria română în adormire" („România masonică", Teşu Solomovici, Ed. Teşu, 2005, pag. 237-240).

3.7 Statul şi intensificarea luptei împotriva Bisericii în sec. al XIX-lea

După trecerea spre cele veşnice a marilor reprezentanţi ai Bisericii - ierarhi precum Veniamin, Gherasim, Iosif sau Chesarie în Moldova, ori Grigorie sau Calinic în Ţara Românească, Biserica a suferit o etapă de decădere spirituală. Iubirea pentru dezvoltarea culturală a monahismului şi a clerului românesc, interesul sporit în dezvoltarea tiparului, cât şi tipărirea de noi cărţi, spiritul administrativ şi al iubirii de cei necăjiţi şi neajutoraţi, la care se adaugă spiritul patriotic - toate acestea începeau a se face mai puţin simţite odată cu deschiderea celui de-al XIX-lea secol al erei creştine.

Deşi încă din 1843 se vorbea despre instituirea unei şcoli în cadrul Mănăstirii Neamţ, înfiinţată cu sprijinul guvernului, va mai dura încă zece ani până ce proiectul va fi realizat. Se simţea cum un suflu al teologiei din Apus bătea la porţile Ortodoxiei Răsăritului. Se aşteptau, probabil, predicatori ca Ioan Rosa sau călugări dominicani din partea papei, prin care să poată insufla fiilor Ortodoxiei Răsăritene duhul ereziilor din Apus. Odată cu instituirea unităţilor de învăţământ teologic, s-a urmărit ceea ce M. Kogălniceanu şi A.I. Cuza promiseseră cu multă vreme mai înainte – reforma radicală în Biserică - ceea ce nu a fost posibil atâta vreme cât la hotarele Ortodoxiei veghea un sfânt, precum Calinic de la Cernica, despre care N. Iorga zicea: *„Trăind în sfinţenia muncii şi a înfrânării, era socotit ca sfânt de credincioşii din eparhie şi părerile de rău ale multora se îndreptară mult timp către mormântul lui, pe care-l voise la Cernica, locul lui de învăţătură şi pregătire duhovnicească, unde se retrăsese. Trăind până departe în timpuri noi, pe care el nu le mai înţelegea nici pentru a le mai combate, precum ar fi fost datoria sa, cruţat de dânsele, venerat pentru o vârstă ca a sa şi pentru o astfel de viaţă, chiar şi de cei mai antireligioşi din noul curent apusean, care stăpânea statul cel nou, el încheie cu vrednicie şirul curaţilor călugări fără de arginţi, al ctitorilor de cărţi şi de clădiri de închinare, al sufletelor*

de arhierei care o clipă nu şi-au închipuit că fapta ori gândul lor scapă de sub ochiul priveghetor al lui Dumnezeu" (Istoria Eparhiei Râmnicului, pag.156-166).

Pe plan spiritual, secolul al XIX-lea reprezintă începutul decăderii Bisericii. De acum înainte se vor încălca legile cele vechi de atâtea veacuri, pe care cei de până acum le-au păstrat cu sfinţenie, se vor introduce inovaţii înnăscute din sentimentul mândriei şi al necredinţei, se vor încălca cu multă îndrăzneală rânduielile canonice insuflate de Duhul Sfânt. Toate acestea se datorează faptului că Biserica nu mai era ocârmuită de oamenii înduhovniciţi, plini de Duhul Sfânt, ci de oameni politici, nebotezaţi sau chiar eretici. Decăderea se face mult mai simţită odată cu înfiinţarea seminarului teologic la Neamţ sau Iaşi, despre care istoricul N. Iorga zicea: *„Alte şcoli decât mănăstirile; alte cetiri, decât ale vechilor volume de asceză; alt mediu decât al fraţilor de obşte, altă tradiţie decât aceea prin care printr-un lung şir de ierarhi se urca până la Alexandru cel Bun al Moldovei şi până la Alexandru, fiu al lui Basarab al Ţării Româneşti, în forme prescrise de un stat încălcător în puterea altor doctrine de cârmuire decât ale voievozilor, dădură o altă generaţie de arhierei Bisericii româneşti. Dacă ar fi trăit seminarul din Iaşi, în chiliile însufleţite de Paisie, cu profesori purtând rase de călugări, el ar fi pregătit clerici potrivit cu datina. Seminarul ieşean însă nu. El avusese încă din 1821 profesori ardeleni ca Bob, nepot de Vlădică unit, fost el însuşi unit, ca Vasile Pop, doctor în filozofie, autor de scriere latină asupra (împotriva) obiceiurilor populare româneşti, ca Mamfi şi Costea crescuţi în acelaşi spirit naţional şi laic (…). În acest amestec al patriotismului, al ideilor de origine romană, de simpatie pentru apusul francez, pentru limbă, pentru civilizaţia lui liberală, pe de o parte şi cu ortodoxismul strict, pe de alta, care se răzima pe nestrămutate canoane, se formă un alt rând de conducători şi reprezentanţi de căpetenie ai Bisericii noastre"* („Istoria Bisericii Româneşti", N. Iorga, vol.2, pag. 243, 246).

Este vremea când nu se mai poate vorbi despre reprezentanţii Bisericii ca fiind apărători şi păstrători ai minunatului tezaur ortodox

moştenit de la strămoşii lor. Principala cauză pentru care se dă lupta nu mai este aceea pentru care militau Sfântul Atanasie, Sfântul Nicolae, Sfântul Spiridon, Sfântul Vasilie cel Mare etc, adică vegherea cu stricteţe asupra dogmelor şi canoanelor bisericeşti. De data aceasta, marii ierarhi ai Bisericii se lasă conduşi de un curent politic, străin de Ortodoxia Sfinţilor Părinţi: *„Iar cât despre politica care au urmat-o în organizarea bisericească a românilor, aiurea se cuvine a o înfăţişa şi a o judeca din punct de vedere naţional, permanent şi ireductibil, căci de un punct de vedere canonic ortodox nu se poate vorbi la nişte episcopi, care de la început până la sfârşit au mers după indicaţiile statului"* (Istoria Bisericii Româneşti, N. Iorga, vol.2, pag. 250).

Amestecul nejustificat al statului în Biserică, cât şi tendinţa tiraniei necanonice a oamenilor politici, de a ştirbi legile şi orânduiala bisericească strămoşească, acestea toate au declanşat calomnia susţinută de Biserica Rusă la adresa Bisericii Române. Biserica Română care a trăit de atâtea veacuri prin păstrarea valorilor spirituale strămoşeşti, a fost învinuită grosolan pentru novismele introduse prin influenţa Apusului, fiind denumită de Rusia drept „ţară prigonitoare de Ortodoxie care-şi pregăteşte trecerea la catolicism" (N. Dobrescu în „Convorbiri literare", 1907).

Mare era nemulţumirea unor episcopi, la adresa oamenilor politici, implicaţi în activitatea spirituală a Bisericii, şi care ignorau rolul şi puterea sfintelor canoane. Despre episcopul Melchisedec, zicea N. Iorga: „Deprins din Rusia să asculte de voia stăpânului ţării şi cunoscând din studiul istoriei bisericeşti a Moldovei, desele amestecuri ale Domnilor în rosturi religioase, care după canoane nu-i puteau privi, el nu protestă împotriva tiraniei necanonice a lui Vodă-Cuza." („Istoria Bisericii Româneşti", N. Iorga, vol.2, pag. 252).

Revoluţia din 1848 avea să deschidă drumuri noi, atât culturale cât şi spirituale. Deşi ţara noastră număra oameni politici cu o cultură aleasă, energici în vederea propăşirii româneşti, sau număra figuri bisericeşti pline de credinţă şi înrădăcinate în adevărul Ortodoxiei, precum cea a mitropolitului Veniamin, în aceste condiţii „Biserica românească ar fi putut lua un nou avânt şi ar fi putut scrie un bogat

capitol în istoria timpurilor noi. Ceea ce a împiedicat-o de la aceasta a fost amestecul statului, care de la Chiselev până în zilele de azi, a luat-o în stăpânire, uneori încetul cu încetul, alteori prin lovituri mari neaşteptate, smulgându-i pe rând moşiile, averea cealaltă, drepturile, autonomia sprijinită pe canoane, cultura proprie, şcolile speciale, autoritatea şi prestigiul, urmând prin aceasta, când exemplul Rusiei cu Biserica robită, când al Apusului cu Biserica cu totul izgonită afară din viaţa oficială, după ce i s-au luat mai toate mijloacele, care-i pot îngădui să se ţină de sine" („Istoria Bisericii Româneşti", N. Iorga, vol.2, pag. 259).

Soarta Bisericii intrase pe mâna unor „filosofi fără religie având ură asupra călugărimii, precum Pavel Chiselev, care voia să transforme mănăstirile de rugăciuni şi cultură în adăposturi pentru lepădături şi naufragiaţii societăţii". Aceşti *filosofi fără religie*, după cum îi numea Iorga, au fost iniţiatorii unui program numit «Regulamentul Organic», care prevedea o serie de legi îndreptate împotriva rânduielilor bisericeşti şi a vieţii monahale: „Regulamentul poartă pecetea anticlericalismului francez şi a stăpânirii Bisericii de către stat, ca în Rusia. Viaţa canonică deosebită, pe care o duseseră până atunci Biserica e înlăturată fără cruţare şi fără pietate, fără simţ istoric şi fără înţelegere a drepturilor, ce derivă din prescripţii cu caracter nestrămutat şi dintr-o practică de atâtea veacuri. Episcopii şi mitropoliţii se aleg de adunările obşteşti extraordinare, cuprinzând un număr covârşitor de laici şi clerului nu-i mai revine decât sarcina de a-i sfinţi după datină" („Istoria Bisericii Româneşti", N. Iorga, vol.2, pag. 264).

În aceste condiţii, Biserica avea să piardă chiar şi pe ultimii oameni de seamă, înzestraţi cu duhul Ortodoxiei canonice, precum mitropolitul Veniamin, care la 18 ianuarie 1842 îşi dădea demisia motivând *„a fi împovărat de ani, dar mai ales incapabil de a lua asupră-şi răspunderea unei schimbări care lovea în canoane".* Pe când acesta se retrăgea spre mănăstirea Slatina, unde a şi murit împăcat cu gândul că a întrebuinţat toate mijloacele de care dispunea spre întărirea şi apărarea Ortodoxiei, în acelaşi timp un alt episcop străin de origine şi de Ortodoxie, pe calea simoniei râvnea a dobândi moştenirea sa duhovnicească.

Divanul ad-hoc din Moldova, sub conducerea lui Kogălniceanu şi având ca reprezentanţi ai Bisericii pe Melchisedec şi Scriban, clerici şi şefi ai Partidului Naţional, cer autocefalia Bisericii, ca fiind fiică şi membră a sfintei soborniceşti şi apostoleşti Bisericii a Răsă-ritului, încercând prin aceasta o conformare la cerinţele Bisericii din Răsărit. În acest sens se cerea înfiinţarea unei autorităţi sinodale centrale, pentru necesităţile duhovniceşti canonice şi disciplinare, precum: caracterul românesc al episcopatului, reforma monahismu-lui, crearea unor seminarii şi pentru monahi, alegerea episcopului de către adunarea obştească a ţării, salarizarea de către stat a slujitorilor Bisericii, fond clerical pentru toate averile bisericeşti, buget, făcut de către Sfântul Sinod şi ministru, dar controlat de către adunare, erudiţie teologică, mai ales în cazul episcopilor, plată şi pentru parohiile catolice.

Despre aceste cerinţe, N. Iorga afirma că ele reprezintă „un început de stratificare, de laicizare, de descălugărie a Bisericii, pe care numai clerici foarte îndrăzneţi o puteau iscăli". Pe baza acestor principii, activitatea bisericească era tratată ca şi oarecare serviciu al statului, lucru care a înlesnit procesul de secularizare al averilor mănăstireşti, cât şi suprimarea pe nedrept a câtorva feţe bisericeşti, deposedarea din funcţie şi trimiterea lor în surghiun, precum este cazul mitropolitului Sofronie în anul 1859.

Se urmărea o nouă orientare a Bisericii prin iniţiativa personală a lui Kogălniceanu, care prin legea seminarelor din 1860 îmbogăţea programul seminarului din Iaşi, încerca instituirea unei facultăţi de teologie, pentru ca mai târziu, în 1864 să treacă seminarele sub organizarea generală a învăţământului, rupând legăturile lor fireşti cu episcopatul şi dându-le o orientare laică, cu profesori luaţi numai pentru ştiinţă şi dintre laici (N. Iorga, „Istoria învăţământului", ultimul capitol).

Lupta împotriva descentralizării Bisericii se înteţeşte mai ales în vremea domniei lui Cuza-Vodă, care încercă să introducă un absolutism moderat, prin crearea episcopiei celei noi a Dunării de Jos pe cale pur laică, fără a cere vreun tomos patriarhal sau oarecare hotărâre sinodală, prin secularizare averilor mănăstireşti sau prin

tentativa de a da Bisericii o nouă orânduială. O nouă orânduială se prefigura prin legea redactată de profesorul Laurian, care prevedea autonomia Bisericii româneşti, numirea episcopului de către Domn şi judecarea celor duhovniceşti de către Sinod. Se constituie două grupări conducătoare ale Bisericii, una păstrând linia canonicităţii bisericeşti, cealaltă luptând pentru introducerea inovaţiilor guvernului. Din cea dintâi făceau parte episcopi ca Nifon sau Calinic de Râmnic, care *„indiferenţi pentru astfel de vălmăşaguri ale lumii, făceau parte din vechiul episcopat canonic”* („Istoria Bisericii Româneşti”, vol. 2, pag. 295). Din cealaltă partidă mai puţin canonică, făcea parte reprezentanţi ai Bisericii precum Calinic Miclescu, devenit mitropolit al Moldovei la 18 mai 1865 „pentru că fusese loial faţă de guvern (…)” (N. Dobrescu în „Convorbiri literare”, 1907, pag. 115).

În aceste condiţii, pe scena Bisericii se dădea lupta dintre reprezentanţii celor două părţi, surprinsă în fraze de acest gen: „Furtuna se înteţi atunci împotriva episcopilor necanonici. Scribanii şi Iosif Bobulescu era în fruntea luptătorilor; cu averea şi cu numele său, cu autoritatea cinstei şi a bătrâneţilor sale, contele Scarlat Rosetti, care făcu să apară foaia Eclesia, susţinea cauza canonicităţii; un Nicolae Roznovanu din Iaşi putea să viseze de domnie; opoziţia care se îndrepta tot mai mult împotriva Domnitorului însuşi, era foarte bucuroasă de a căpăta o chestie nouă. Patriarhia de Constantinopol avea prilej să-şi răzbune pentru secularizare şi pentru planul Domnitorului de a da ţării calendarul apusean, care fu respins însă de o conferinţă a calendarului românesc” (N. Dobrescu în „Convorbiri literare”, 1907, pag. 136-137).

3.7 Biserica românească sub principele Carol

Odată cu instalarea principelui Carol, mulţi dintre oamenii politici sau bisericeşti sperau la o situaţie înfloritoare a statului şi a Bisericii. Dar lucrurile nu au atins rezultatul scontat, fiindcă „noul

principe Carol propune o soluţie ce nu se putea înfăptui decât păstrând pe necanonici, dar aducând pe patriarh să-i recunoască. În nădejdea unor avantaje, ca şi din plăcerea de a fi măgulit, acesta se arătă destul de prevenitor la scrierile arhiereilor care-şi cereau umil iertare" (N. Dobrescu în „Convorbiri literare", 1907, pag 134). După ce România dobândeşte independenţa în 1877 şi după ce în 1881 suveranul ţării se proclamă rege, se fac demersuri hotărâtoare pentru dobândirea autocefaliei Bisericii, ceea ce s-a şi reuşit în 1885, prin persoana ministrului Cultelor, Dimitrie Sturza. Mai târziu, Biserica avea să treacă printr-o nouă lege de organizare, instituită de ministrul Take Ionescu, la adresa căreia Iorga făcea afirmaţia: „Această organizaţie suferea însă de mai multe rele esenţiale. Felul de alegere al episcopilor îi supuneau fluctuaţiilor şi intereselor politice, uneori chiar intereselor personale. Episcopii nu mai puteau proveni din mănăstiri dintre care cele mai multe devenise închisori, spitale sau aziluri, uneori şi şcoli sau ruine. Celelalte erau lăsate în seama unor egumeni ignoranţi, care se impuneau alegerii episcopului pentru un motiv sau altul. Acolo nu mai era nici cărturărie, nici gospodărie, nici râvnă pentru Biserică, nici simţ al chemării" (N. Iorga - „Istoria Bisericii Româneşti", vol. 2, pag.299).

Prin continua instruire a clerului din partea statului, cât şi prin prezenţa unor momente de decădere morală, în urma cărora se stingeau două cariere episcopale - cea a talentatului Atanasie Mironescu şi cea a *„asprului călugăr de la Roman"* - Gherasim Saffirin, Biserica Românească se vede lipsită de acea forţă spirituală, care până atunci reprezentase centrul de susţinere al credinţei ortodoxe. Pe fondul retragerii silite a mitropolitului Atanasie şi a episcopului Gherasim Saffirin, pe scena Bisericii se afirmau figuri clericale noi. Aceştia erau unii dintre cei ce mai târziu aveau să instituie o altă reformă pentru Biserica românească, despre care Iorga zicea: „Încercările de reformă, ca acelea îndrăzneţe şi susţinute cu talent, care făcură pentru câtva timp populară figura tânărului arhimandrit Iuliu Scriban, aveau dezavantajul că erau dezorganizate, recomandând uneori formule catolice şi întrebuinţau aceleaşi mijloace ca autorii de articole şi de broşuri cu caracter polemic contra persoa-

nelor, oricare ar fi fost valoarea lor adevărată.

În această atmosferă, veni în 1910 reforma bisericească, inspirată ministrului Haret de sfătuitorii săi mireni, care trecuseră prin şcoli de preoţie. Reforma era puternic influenţată de spiritul protestant. Menţinându-se toate drepturile pe care şi le arogase statul, se minimaliza încă şi mai mult autoritatea episcopilor, care rămâneau să fie aleşi de acum înainte de camerele reunite, creştinii şi heterodocşii fiind primiţi la vot cu ceilalţi. Consistoriul superior nu a câştigat niciodată autoritatea care i se credea posibilă, iar puterea a rămas de fapt tot în mâna episcopilor, însă aceştia erau personalităţi fără nici un relief, asemenea cu Conon Arămescu Donici, fost episcop de Huşi. Atitudinea naţionalistă a acestui bătrân prelat, când el rostea făţiş care ne este datoria faţă de ai noştri cei robiţi, avea să se schimbe în timpul războiului din slăbiciune de caracter, datorită poate şi vârstei, în cedare faţă de îndemnurile care-l chemau de partea ocupaţilor germani. Şi el va târî cu dânsul în această prăpastie şi pe câţiva dintre oamenii, care inspirase până atunci cele mai înalte speranţe. În cursul acestor lupte, episcopatul nu avu nici un rol (…). Bună a fost şi atitudinea părintelui Gurie Grosu din Basarabia, devenit vicar al Mitropoliei Moldovene. Episcopii ardeleni fură siliţi a mărturisi, fie şi făţarnic, aderenţă faţă de puternicii din Budapesta, iar guvernul, cum am arătat mai sus, pusese în fruntea episcopatului transilvănean al ortodocşilor pe Vasile Mangra, care plăti, renegându-şi tot trecutul naţional" (N. Iorga -„Istoria Bisericii Româneşti", vol 2, pag. 301-303).

Despre criza spirituală pe care o traversa Biserica Românească, organul de presă al Mitropoliei din Sibiu avea să anunţe: „Tulburarea continuă în organismul bisericesc prin reforme şi para-reforme, care sunt înveninate uneori de un spirit de partid politic inevitabil, precum şi demisionări de mitropoliţi, disciplinări de episcopi, chiar juste fiind, nu sunt nici într-un caz menite a produce în organismul Bisericii acea pace netulburată, care este indispensabilă pentru reculegerea şi întărirea lui („Telegraful Român", nr. 36 din1909, Sibiu). Pe fondul acestei crize spirituale, odată cu retragerea şi decesul Î.P.S. Conon, scaunul mitropolitan din Bucureşti devenise vacant. În aceste

împrejurări a fost ales episcopul de Caransebeş, Miron Cristea, unul dintre solii aflaţi în capitala României, care susţineau unirea ţinuturilor de peste munţi cu vechiul regat. Împrejurările au adăugat la prestigiul acestui şef al Bisericii şi pe cel de regent, ce i-a revenit prin statutul constituţional. Odată cu crearea Patriarhiei Române, sub oblăduirea directă a patriarhului Miron Cristea, influenţat de opera liberalului Al. Lepădatu, Biserica românească va cunoaşte o nouă reformă, care „nu a dat rezultatele dorite de toată lumea; alegerile s-au făcut după normele politicianismului nărăvit, prefecţii punându-şi candidaturile fără a avea nici o tragere de inimă pentru Biserică. **Şi totuşi hotărârea luată prea uşor şi fără cunoştinţa psihologiei populare, complexă, conservatoare şi mistică, de a primi calendarul apusean, a provocat o sciziune care durează încă"** (N. Iorga, „Istoria Bisericii Româneşti", vol. 2, pag. 305, 307).

3.8 Prima încercare de introducere a calendarului gregorian în Biserica Ortodoxă Română

Cu mult mai înainte de secolul al XIX, mitropolitul Gheorghe Movilă, (episcop de Rădăuţi, între 1577-1588, mitropolit al Moldovei şi Sucevei între anii 1588-1591, 1595-1600 şi 1600-1605) a avut o poziţie tranşantă faţă de schimbarea calendarului de către papa Gregorie al XIII-lea. Cronicarul Gheorghe Şincai notează: *„Grigorie al XIII-lea papa de la Roma (nu vreau să scrieu pentru ce) pe vremea aceasta au înnoit călindariul şi vrea ca toţi creştinii să primească înnoirea. Iară Gheorghe Movilă mitropolitul Moldovei i-au scris, precum arată Okolschi, să dea pace românilor, să rămână pe lângă călindariul cel vechiu, şi l-au ascultat papa în anul de acum"* („Hronica Românilor", tomul II, Iaşi, 1853, pag. 238). Din rândurile lui Ghe. Şincai se înţelege că papa făcea presiuni, de vreme ce scrie că *„papa vrea ca toţi creştinii să primească înnoirea"* calendarului, însă autorul nu lasă să se cunoască de ce a spus *„nu vreau să scrieu pentru ce"*,

dar nici nu prezintă argumentele, prin care mitropolitul Gheorghe Movilă şi-a pledat cauza ca papa *„să dea pace românilor, să rămână pe lângă călindariul cel vechiu”* – adică cel iulian, aşa cum îl ţinea la vremea aceea întreaga Ortodoxie. Nu se cunosc nici motivele pentru care papa cu care coresponda mitropolitul, a luat act şi a dat curs intervenţiei, adică *„l-au ascultat”* pe mitropolitul Gheorghe Movilă, după cum se exprimă Gheorghe Şincai.

În secolul al XIX-lea, în lumea ortodoxă se deschide din nou problema îndreptării calendarului, fără să se ajungă la vreun rezultat. La scară patriarhală, împotriva acestei iniţiative a fost patriarhul Constantinopolului Agatanghel, iar în cadrul Bisericii Ortodoxe Române din acea vreme, acestei îndreptări i s-a opus marea parte din ierarhia Bisericii din epoca lui Alexandru Ioan Cuza. De vreme ce principele Cuza nu a reuşit să introducă în Biserică această recomandare, care îi fusese impusă de francmasoni, a încercat totuşi introducerea calendarului gregorian în viaţa de stat, începând cu 13 octombrie 1863, fără a reuşi însă.

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza a propus ierarhilor Bisericii să se pronunţe asupra introducerii calendarului gregorian. Deşi convocată de două ori, adunarea a respins de fiecare dată acceptarea calendarului nou. Printre ierarhii de atunci erau: mitropolitul primat Nifon; episcopul Melchisedec Ştefănescu al Huşilor; arhimandritul Iosif Naniescu (devenit ulterior mitropolit al Moldovei); Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica, care s-a opus categoric acestei inovaţii, spunând: *„Iară eu, cu cei fărădelege nu mă voi socoti”*, şi mulţi alţi ierarhi păstrători ai vechilor tradiţii bisericeşti.

„La o altă solicitare din partea autorităţilor civile române, la începutul secolului al XIX-lea şi tot în vremea domniei Regelui Carol I, într-o şedinţă a Senatului, doi ierarhi şi-au spus cuvântul. Este vorba de mitropolitul Moldovei, Iosif Naniescu (1875-1902) şi de mitropolitul primat Iosif Gheorghian (1886-1893, 1896-1909). Şedinţa Senatului în care s-a discutat problema îndreptării calendarului a avut loc la 19 februarie 1900. Mitropolitul Iosif Naniescu s-a pronunţat categoric împotriva schimbării calendarului cu motivarea:

calendarul a fost „reglat odată pentru totdeauna”. Ierarhul moldovean vedea problema calendaristică nu atât o problemă ştiinţifică ci una de ordine morală şi bisericească („Cronica bisericească”, în revista „Biserica Ortodoxă Română”, an XXIII, nr. 12/martie, 1900, p.1155)”.

Între anii 1901-1904, din iniţiativa patriarhului Ioachim al III-lea, al Constantinopolului, Bisericile Ortodoxe ale Constantinopolului, Ierusalimului, Greciei, Rusiei şi Serbiei, prin reprezentanţii lor, s-au exprimat în vederea respingerii reformei calendaristice a papei Grigorie al XIII-lea. În acelaşi sens s-a exprimat şi Sinodul local de la Moscova (1917-1918), subliniind ideea că ierarhii Bisericii Ortodoxe din Moscova militează pentru „a ţine şi de a păstra stilul (calendarul) vechi atât pentru calcularea timpului bisericesc, cât şi pentru practica liturgică.”

Delegaţia oficială a patriarhului ecumenic la conferinţa de la Londra (localitatea Lambet) din 1920, unde au participat 252 de episcopi anglicani, a hotărât menţinerea stilului vechi pentru calculul timpului şi al sărbătorilor bisericeşti. Problema a fost reluată în cadrul întregii Ortodoxii, după primul război mondial. Începând de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi până după primul război mondial, stilul nou a fost adoptat oficial în viaţa civilă din toate statele popoarelor ortodoxe: în Bulgaria şi Rusia (U.R.S.S.) în 1918, în Serbia şi România în 1919, iar în Grecia - în 1923.

Întreaga Europă era răvăşită de acţiunile primului război mondial. La 6 decembrie 1916 armata germano-austro-ungară ocupă Bucureştiul. Ocuparea României de forţele germano-austro-ungare a avut un teribil ecou mai întâi pe plan social, politic, economic, dar şi pe plan spiritual (bisericesc). Biserica Austro–Ungariei era subordonată Patriarhiei Romei, conformându-se cu plecăciune hotărârilor papale. Ungurii primiseră schimbarea calendarului în anul 1587, iar germanii, la origine încreştinaţi de unii soli ai Romei, primiseră schimbarea calendarului în 1700. Profitând de situaţia social-politică a României în 1916, guvernul german aservit Patriarhiei Romei, propune României prăznuirea Naşterii Domnului şi a zilei Sfântului Vasilie odată cu Biserica Catolică. La conducerea Bisericii Române în

acea vreme se afla Î.P.S. Conon, care sub presiunea forţelor germano-austro-ungare este gata să accepte. Nu lipseşte însă nici protestul Bisericii Ortodoxe Române faţă de hotărârea ordonanţei germane, acţiune de protest venită din partea arhimandritului Mitropoliei Primate a României, Galaction Cordun.

Arhimandritul Galaction Cordun, un om cu o educaţie aleasă, absolvent al Academiei teologice din Sankt Petersburg şi secretar al Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, adresează Î.P.S. Mitropolit Conon un memoriu, reprezentând protestul personal la adresa intervenţiei guvernului german de a introduce în Biserica Ortodoxă Română calendarul gregorian. Iată ce se scria din textul memoriului:

„Înalt Preasfinţite Preşedinte al Sfântului Sinod al Bisericii Române:

Arhimandritul Galaction Cordun - Secretar al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Chestiunea ce preocupă astăzi toate straturile societăţii româneşti din teritoriile ocupate de streini, e fără îndoială cea a introducerii calendarului gregorian, ce ni s-a impus de către comandamentul şi guvernământul german, a-l pune şi în uzul Bisericii noastre, chiar după trecerea Anului Nou şi Bobotezei noastre ortodoxe. Din punct de vedere al dreptului tradiţional şi al practicei observate în Biserica noastră de Răsărit, încă din cele mai depărtate timpuri, această inovaţiune care nu reprezintă în sine o dogmă inalterabilă, ci numai un calcul cu 11 sau 13 zile diferenţă între un calendar şi celălalt, ar constitui totuşi o mare lovitură morală pentru poporul nostru ortodox, şi în acelaşi timp ar fi şi un succes enorm pentru Biserica papală, a cărei mână se poate întrevedea şi aci, care, prin autoritatea germană, se străduieşte acum să ne forţeze

ca să primim calendarul ei; şi mai ales în aşa circumstanţe, când misiunea armatelor ocupante şi preocupările lor, sunt îndreptate cu totul în altă parte, decât în aceea de cum serbează românii: Paştele, Naşterea Domnului şi Anul Nou. Şi chiar în însăşi faptul ocupării teritoriului nostru, ele nu pot vedea o rămânere şi mai departe aci după încheierea păcii, ca în consecinţă să anticipeze în măsuri bune de pe acum, spre a-şi putea ulterior facilita bunul mers al administraţiei teritoriului nostru.

Am spus că introducerea calendarului gregorian şi în uzul Bisericii noastre n-ar constitui o abatere dogmatică, întrucât ştiut lucru este tuturor, că până la despărţirea bisericilor creştinii se ţineau de mai multe ere, aveau numărătoare diferite şi începeau Anul Nou unii de la întâi ianuarie, cum e la noi, alţii de la întâi septembrie al nostru bisericesc, mulţi la întâi martie şi aşa mai încolo.

Astfel s-a întâmplat şi cu calendarul papei Grigorie al XlII-lea, care găsi de cuviinţă să-l pună în uz în anul 1582 în locul celui iulian, care avea o tradiţie ce se pogora din anul 46 înainte de Hristos, şi care până atunci era în întrebuinţare în toate părţile lumii. Calendarul nou fu primit cel dintâi de statele romano-catolice în 1582 şi 1583; de poloni în 1583; de unguri în 1587; olandezii, danezii şi germanii protestanţi îl primiră abia în 1700 şi nu fără oarecare opoziţie. Englezii îl primiră şi mai târziu în 1752, iar suedezii în 1753. Bisericile Ortodoxe însă nu-l primiră în nici un chip. Deosebirea sau diferenţa între cel nou şi cel iulian este că gregorianul merge înaintea celui iulian cu l0 zile: de la 5 octomvrie a acestuia, socotindu-se şi ziua ce se mai adaogă până la 1700. De la 1700 până la ziua ce s-adaogă a anului 1800, cu l1 zile. De la 1800 până în ziua ce s-adaogă a anului 1900, cu 12 zile ş. a. m. d.

Din cauză însă că 400 de ani gregorieni sunt mai mici cu trei zile decât 400 ani după calendarul iulian, Grigorie al XIII-lea spre a împlini această lipsă, a dispus ca din câte patru ani seculari ce urmează, cum de exemplu: 1600, 1700, 1800, 1900, 2000, 2l00, 2200 etc, numai anii divizibili prin 400 să fie bisecţi; iar ceilalţi ani, care în calendarul iulian sunt bisecţi, deşi nu sunt divizibili prin 400,

să rămână ani obişnuiţi. Din care cauză după calendarul gregorian, fiecare an secular nedivizibil cu 400 (cum de exemplu 1800 şi 1900, 2100 sau 2200) apucă c-o zi mai înainte; iar cel divizibil prin 400 rămâne tot în ziua anului ce a trecut. Cum vedem dar, noul calendar ar putea fi respins numai din două consideraţiuni capitale: întâi, aceea a tradiţiei Bisericilor Ortodoxe, alături de care a avut cinstea de a sta şi Biserica noastră naţională, chiar dela începutul încreştinării românilor, şi apoi în al doilea rând, pentrucă el a fost opera Bisericii Catolice prin papa Grigorie XIII-lea, carele în timpul turburărilor bisericeşti din Apus şi a despărţirii luteranilor de catolicii papali, a căutat să-şi impună calendarul său. Afară de acestea, e şi atenţiunea deosebită ce trebuie să dăm faptului, că ţăranul român, chiar dacă e analfabet, totuşi el îşi are calendarul sărbătorilor sale înşirate pe răboji. Nu-l vei putea induce niciodată în eroare, că poate, de exemplu, să cadă Naşterea Domnului în cutare sau cutare zi, şi nu când ştie el, după socoteala lui calendaristică primitivă.

Pentru introducerea acestui calendar sau mai bine pentru uşurătatea introducerii lui, ne trebuieşte cel puţin 80% inteligenţi în popor, cu o raţiune a lucrurilor serioase mai dezvoltată, ca să se poată face şi acest pas înspre progres (dacă poate fi numit astfel), fără a se simţi vreo împotrivire cât de mică. Deşi deasupra tuturor motivelor de reprobare stau consideraţiuni capitale, ca: tradiţii, apucături strămoşeşti, etc, peste care nu se poate trece aşa uşor de un popor ce-şi venerează trecutul neamului şi cenuşa înaintaşilor, şi mai ales când aşezământul moştenit de la ei nu împiedică întru nimic înflorirea progresivă, în orice câmp de activitate, a ţării, a neamului şi a năzuinţelor noastre, alături de alte popoare civilizate, care înaintează pe calea progresului, fără a îndrăzni să schimbe vreo iotă din tezaurul sfânt al tradiţiilor lăsate prin testament de străbunii lor. Păstrarea cu scumpătate a totului ce ne-au lăsat înaintaşii, ne poate da siguranţa izbânzii în oricare împrejurare grea, şi chiar în cea de faţă pentru viitor.

Un popor se poate învinge numai prin slăbiciunea sau lipsa respectului către tradiţiile lăsate de făuritorii neamului lui. În spri-

jinul afirmaţiunii mele de mai sus, că armatele germane în teritoriul ocupat numai de chestiunea calendarului, nu se pot – cred - ocupa pentru un moment, stă şi faptul că românii din Imperiul Austro-Ungar, deşi zac de sute de ani sub efigia acestei împărăţii, totuşi păstrează până astăzi tradiţionalele lor obiceiuri religioase, rânduiesc slujbele bisericeşti după calendarul vechi iulian, fără de a fi împiedicaţi întru nimic în îndeplinirea vechilor lor rânduieli strămoşeşti, atât din partea autorităţilor superioare guvernamentale, cât şi celor eclesiastice de rit catolic. În mâna ce caută să dirijeze acest aranjament, daţi-mi voie să întrevăd sub masca Bisericii Catolice ascunzându-se cu cea mai mare precauţiune, umbre de renegaţi tot dintre ai noştri, plecaţi din cauza nesatisfacerii ambiţiunilor lor prea exagerate, care servind în această chestiune cauza bisericii duşmane, doresc să-şi poată câştiga acolo un titlu nenorocit de glorie şi o recompensă poate şi mai mare de cât 30 de arginţi, preţul vânzării rânduielilor Bisericii Domnului.

De aceea eu, ca un smerit slujitor al Sfintei Biserici de Răsărit, fiu sufletesc al Î. P. S. Voastre, conştient de rolul ce trebuie să am în împrejurări de aşa natură şi la aşa vremuri, vă fac cunoscut că printre alţi clerici devotaţi care vă vor sprijini, fac cerc şi eu în jurul Î. P. S. Voastre, declarându-vă că în atitudinea energică ce va trebui să luaţi întru apărarea drepturilor noastre tradiţionale, voiu fi gata a va apăra chiar şi cu preţul vieţei mele, jertfind şi ultima picătură de sânge pentru respectul aşezămintelor noastre bisericeşti şi al predaniilor moştenite din străbuni.

Faceţi, Î. P. S. Stăpâne, marele gest. Puneţi cârja arhipăstorească înainte şi apăraţi cu tot curajul tezaurul sfânt, ce vi s-a încredinţat. Sunteţi într-o vârstă şi într-o situaţiune, când nu mai puteţi aştepta nimic de la lume; şi în demnitatea ce ocupaţi, trebuie să vă fie o plăcere a vă uni cu Domnul în lupta păstrării aşezămintelor Lui. Ieşind cu râvnă la lupta pe faţă, veţi reîmprospăta şi Î.P.S. Voastră prin exemplul dat, pe marii noştri mitropoliţi şi marii patrioţi din trecut, care au fost gata şi au şi murit mulţi dintr-înşii apărând cu cârja drepturile tradiţionale şi predaniile bisericeşti şi naţionale. Veţi fi un martir al neamului. Şi, cât am vrea să fiţi, mai

ales acum, când nu trebuie să disperăm, cu toate sacrificiile purtate în unitatea noastră naţională de mâine. În credinţa că veţi dovedi şi cu fapta, ceea ce propovăduiţi de mult cu cuvântul, sunt al Î. P. S. Voastre supus fiu sufletesc.

Această adresă, eu, arhimadritul Galaction Cordun o înmânez Î.P.S. Voastre, Mitropolitul Conon, ca un protest, după primirea ordonanţei germane de a se sărbători Naşterea Domnului şi Anul nou odată cu Biserica Catolică" („Cuvinte de viaţă pentru cei trudiţi", arhim. G. Cordun, Buc, 1922, p. 314-319).

În urma acestui protest adus la cunoştinţa guvernului român, dar şi a guvernului german, arhimandritul G. Cordun este arestat şi închis ca ostatic pe data de 31 ianuarie 1917. La cererea sa primeşte aprobarea guvernului de a fi internat, cu domiciliu forţat, în mănăstirea Săveni – Ialomiţa. În această situaţie, arhimandritului G. Cordun i se aduc la cunoştinţă următoarele, din partea Poliţiei Centrale din Bucureşti, la data de 27 iulie 1917:

„POLIŢIA CENTRALĂ BUCUREŞTI

27 iulie 1917
No 10591

Din cuprinsul actelor de ostatici al Poliţiei Centrale care s-a depus aci spre cercetare, se poate vedea că arhimandritul Cordun, in-ternat acum la Săveni, a fost găsit vinovat de o activitate păgubitoare intereselor germane, ceea ce face imposibilă reintegrarea sa în demnitatea ce o ocupa până acum; prin urmare i se aplică numai dispoziţiunea pentru pensionare. Cererea sa, pentru achitarea salariului rămâne respinsă. Însă în vederea lipsei de mijloace a petiţionarului, i se acordă o subvenţie lunară de lei 30, din fondul general de ajutor. Cu privire la cererea sa de transportare la Bucureşti, se menţine dispoziţia Politiei Centrale din 3 Iulie 1917. Urmează semnătura Comandantului.

La această adresă, arhimandritul Galaction Cordun răspunde:

„Înaltei Comandaturi Imperiale Germane din Bucureşti:

Prin aceasta am onoare de a vă înştiinţa, că am luat cunoştinţă de

răspunsul din adresa cu No. 10591 de la 27 Iulie 1917, din care aflu cu îndoită surprindere că eu, printr-o activitate dăunătoare intereselor germane, m-aş fi făcut vinovat şi îndatoririlor mele de cleric şi că, aşa stând lucrurile, mă puneţi în stare de retragere, iar ca pensiune, faţă de completa mea lipsă de mijloace, binevoiţi a-mi acorda suma de lei treizeci, adică 30. Acum, în ce priveşte atitudinea mea ce am avut-o ca cleric în timpul când ţara mea a fost liberă şi stăpână pe destinele ei, am convingerea faţă de Dumnezeu, unicul meu Jude-cător, ca păstor de suflete precum şi faţă de conştiinţa mea, că mi-am făcut strictamente datoria de slujitor al altarului şi că nu m-am abătut cu nimic şi nici o clipă măcar de la obligaţiunile impuse demnităţii mele bisericeşti, ce ocupam şi cu voia lui Dumnezeu voiu mai ocupa încă în Biserica Naţională a ţării mele.

Sunt dator către mine însumi ca demnitar bisericesc, să nu primesc fără o respectuoasă dar hotărâtă întâmpinare, învinuirea cea mai grea ce se poate aduce unui membru al Bisericii Creştine de treapta întâi, conştient de rolul său faţă de Dumnezeu şi popor, anume că s-ar fi îndepărtat o clipă măcar, de la apostolatul sfânt şi slujba căruia s-a consacrat şi în care se află.

Aşa fiind, nu pot înţelege pentru ce mi se curmă funcţiunea mea de la Sfânta Mitropolie din Bucureşti şi cum de am putut fi - fie chiar şi numai pentru timpul trecător al ocupaţiunei - pus în poziţiune de retragere (...).

Nu mai puţin, nu pot să nu-mi exprim mirarea că faţă de lipsa mea de mijloace, pe care o recunoaşte şi stabileşte atât de clar şi însăşi onorata comandatură prin adresa citată mai sus, mi se acordă drept pensiune şi sprijin de existenţă, în aceste vremuri de groaznică scumpete, suma de lei treizeci, adică 30. Mă opresc un moment la constatarea atât de adevărată a onoratei comandaturi a lipsei mele de mijloace. Oare, dacă eu m-aş fi abătut de la îndatoririle mele de arhimandrit şi dacă, după cum ziceţi în adresa de mai sus, aş fi desfăşurat o activitate de agitaţiune politică şi războinică, care era dăunătoare sau nu intereselor germane, ar fi fost foarte lucrativă şi pentru mine ca pentru aţâţi alţii în această ţară, atât de nenorocită, unde s-au vândut atâtea conştiinţe, m-aş găsi eu astăzi cu rangul meu bisericesc,

cu situaţiunea şi trecerea mea în lume, în aşa hal de lipsă, încât acest lucru să fie notoriu?

Una contrazice pe cealaltă. N-am agitat contra intereselor germane şi mă găsesc astăzi aici, în completă mizerie luptând din greu cu cele mai mari dificultăţi şi nevoi. Socotesc deci, că în ce priveşte aprecierea rolului, ce l-am avut ca cleric în ultimul timp în Biserica Română, nu poate fi la mijloc decât o gravă eroare de informaţiune; iar în ce priveşte suma ce se fixează ca pensiune, nu poate fi decât efectul unei erori de transcriere, căci nu mă duc cu gândul aşa departe să cred că, după o închisoare omorâtoare de şapte luni, să se urmărească a se face din persoana mea şi un obiect de derâdere.

În încheiere, mulţumesc cu recunoştinţă onoratei comandaturi imperiale pentru gestul său mărinimos, căreia îi adresez şi de data asta rugămintea respectuoasă de a binevoi să încuviinţeze internarea mea la Mănăstirea Cernica, la 8 km distanţă de Bucureşti, sau la Căldăruşani, 36 km depărtare, unde am dreptul legal de a mă adăposti la vremuri grele, consfinţit de toate legiuirile Bisericii noastre Naţionale, sub acoperământul cărora, pe lângă că s-ar uşura şi comandatura imperială de a-mi servi ajutorul hotărât, apoi aci mi s-ar da posibilitatea - ceea ce v-ar atrage adânca mea recunoştinţă - de a-mi îndeplini îndatoririle mele spirituale, la care mă obligă misiunea mea către Arhipăstorul Suprem, Stăpânul tuturor, Împăratul Hristos Domnul. Iar în ce priveşte controlul şi supravegherea mea, rămân la mărinimia şi înţelepciunea guvernului imperial.

În caz însă, când tratativele pentru schimbul ostaticilor cu cei din Moldova se vor relua şi sfârşi cu bine, vă fac rugămintea respectuoasă a mă înscrie şi pe mine în numărul celor ce pleacă acolo, întrucât condiţiunile de viaţă ce mi se oferă de Dvs. aci, sunt în contrazicere violentă cu cerinţele rangului şi drepturilor mele câştigate.

Arhimandritul Galaction Cordun, 29 Iulie 1917”

CAPITOLUL 4

Introducerea calendarului gregorian în folosinţa Bisericii

4.1 Conferinţa Pan-ortodoxă de la Constantinopol, din anul 1923

Se cuvine făcută precizarea că, pentru această întrunire de la Constantinopol, nu e folosit termenul de **sinod**, ci acela de **conferinţă**. Diferenţa constă în aceea că sinodul reprezintă o adunare episcopală, care se convoacă ocazional, pentru a lua unele hotărâri în probleme de dogmă, canoane, morală şi administraţie bisericească, pe când conferinţă reprezintă o reuniune a reprezentanţilor unor state, ai unor organizaţii politice, ştiinţifice etc, cu scopul de a dezbate şi de a hotărî asupra unor probleme de perspectivă ale activităţii lor. Mai exact, diferenţa constă în faptul că termenul de „sinod" este folosit pentru o adunare bisericească, având ca model prima adunare a Sfinţilor Apostoli din anul 50, ale cărei hotărâri sunt pecetluite cu formula *„părutu-S-au Duhului Sfânt şi nouă"* (Fapte 15, 28), iar termen de „conferinţă" este folosit pentru o întrunire laică, ale cărei hotărâri nu sunt considerate ca fiind inspirate de Duhul Sfânt.

Evitarea folosirii termenului ortodox de „sinod"şi utilizarea celui de „conferinţă" duce la concluzia că hotărârile adunării ortodoxe din 1923, sunt precum ale oricărei reuniuni „politice" sau „ştiinţifice". Toate problemele care s-au discutat la acea conferinţă au un caracter îndoielnic ortodox. Par mai mult „adaptări" la lumea „modernă", decât dezbateri în duhul Sfinţilor Părinţi, pe a căror învăţătură se sprijină Ortodoxia. Conferinţa de la Constantinopol din 1923 a dat Bisericii din Răsărit o notă de occidentalizare, de înfrăţire în duhul catolicismului.

În anul 1919, în timpul aflării sale necanonice în scaunul arhiepiscopal de la Atena, francmasonul Meletie Mataxakis prezintă Sinodului din Grecia chestiunea schimbării calendarului. Biserica Greacă acceptă propunerea cu condiţia înfiinţării unei comisii speciale, care să fie în măsură a studia această problemă. Comisia înfiinţată trimite Sinodului din Grecia următorul text definitivat: „Schimbarea calendarului iulian, dacă aceasta nu contravine principiilor dogmatice şi canonice ale Bisericii, poate fi realizată cu condiţia acordului tuturor celorlalte Biserici autocefale şi implicit a Patriarhiei de Constantinopol, cu condiţia de a nu trece la calendarul gregorian, ci să fie elaborat un nou calendar mai exact din punct de vedere ştiinţific, purificat şi de alte neajunsuri proprii celor două calendare - iulian şi gregorian".

Propunerea comisiei se arată a fi exprimată cu abilitate, fără însă a aduce argumente plauzibile în vederea necesităţii schimbării calendarului. Totuşi, comisia punctează obligativitatea păstrării principiilor dogmatice şi canonice, cât şi a caracterul sobornicesc (acordul tuturor Bisericilor) în vederea realizării acestui proiect calendaristic. După cele dintâi etape, aceste condiţii vor fi uitate.

La 20 mai 1919 are loc o nouă întrunire a Sinodului Bisericii Greciei, unde se acceptă în unanimitate părerea arhiepiscopului Meletie, anume aceea că: „Statul este liber să accepte calendarul gregorian, ca fiind cel european, iar până la crearea unui nou calendar, rămâne valabil în uzul Bisericii calendarul iulian". Sinodul din Grecia face cunoscut guvernului grec opinia arhiepiscopului Meletie Metaxakis, cât şi hotărârile comisiei privitoare la reforma calendaristică.

Puţin timp mai târziu, contra deciziei sale, arhiepiscopul Meletie Metaxakis manifestă o simpatie deosebită faţă de calendarul gregorian. După instalarea sa nelegală şi anticanonică pe scaunul patriarhal al Constantinopolului, acesta continuă să acţioneze metodic în acest sens. În circulara din 3 februarie 1923, adresată întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe din Alexandria, Antiohia, Ierusalim, Serbia, Cipru, Grecia şi România, noul patriarh Meletie accentuează chestiunea schimbării calendarului bisericesc. Motivul susţinut de Meletie în privinţa schimbării calendarului, îl constituia necesitatea folosirii unui

calendar comun ţărilor din Europa şi America. Nu a lipsit nemulţumirea din partea reprezentanţilor Bisericii. Este evident faptul că principiile care au condus la schimbarea calendarului bisericesc nu erau de ordin teologic, liturgic, canonic sau tradiţional, ci se puteau regăsi în gândirea semi-laică a curentului ecumenist în vederea unirii politico-religioase a tuturor creştinilor.

În circulara sa, patriarhul Meletie Metaxakis îşi exprimă dorinţa, ca reprezentanţii Bisericilor Ortodoxe participante la acel sinod să-şi dea consimţământul în vederea înfiinţării unei noi comisii, pentru a dezbate chestiunea schimbării calendarului, cât şi a celorlalte chestiuni urgente.

Cele mai vechi patriarhii ale lumii ortodoxe: Alexandria, Antiohia şi Ierusalimul se opun dezideratului lui Meletie publicat prin circulara mai sus amintită. Deci, încă de la început, 3 februarie 1923, aceste trei patriarhii ortodoxe nu au acceptat schimbarea calendarului. Cu toate acestea, la 10 mai 1923, noua comisie sub oblăduirea patriarhului Meletie Metaxakis, începe lucrările de dezbatere privitoare la schimbarea calendarului. La dezbateri iau parte nouă membri. Patriarhia Constantinopolului este reprezentată de către patriarhul Meletie Metaxakis, mitropolitul Calinic şi profesorul de teologie Antoniadis. Biserica Ciprului este reprezentată de către mitropolitul Vasilie de Niceea (viitor patriarh ecumenic între anii 1925-1929). Biserica Sârbă este reprezentată de către mitropolitul Gavriil (viitor patriarh al Serbiei) şi profesorul doctor Milancovici. Biserica Greciei este reprezentată de mitroplitul Iacov, iar cea Română - de arhimandritul Iulie Scriban.

Cu excepţia acestor nouă membri, la primele dezbateri participă şi arhiepiscopul Anastasie Gribanovschi al Chişinăului şi Hotinului, membru al Sinodului Bisericii Ruse din afara Rusiei, care părăseşte adunarea celor nouă membri, din motiv că nu deţinea instrucţiuni precise din partea ierarhilor ruşi, în vederea schimbării calendarului.

La dezbaterile congresului refuză să participe reprezentaţii celor trei patriarhii: Alexandria, Antiohia şi Ierusalim. Nu sunt trimişi delegaţi nici din partea Patriarhiei Moscovei, a Arhiepiscopiei Sinaiului şi nici din partea Bisericii Ortodoxe Bulgare. Deci, la această

conferinţă din 1923 de la Constantinopol, au refuzat să ia parte chiar mai mult de jumătate din Bisericile Ortodoxe.

Un renumit teolog şi dogmatist, profesorul S. Troiţki, afirma: „Membrii conferinţei de la Constantinopol din 1923, în calitate de reprezentanţi ai unor Biserici, nici măcar nu aveau dreptul să facă cunoscut punctul de vedere al Bisericilor pe care le reprezenta, din motiv că chestiunea schimbării calendarului trebuia analizată iniţial de către Sinodul fiecărei Biserici participante. În acest caz, delegaţii nu au făcut decât să-şi prezinte punctul de vedere personal, iar nu punctul de vedere al Bisericilor, pe care ei le reprezentau. În aceste condiţii, conferinţa de la Constantinopol are caracterul unei reuniuni restrânse, iar nu sobornicească".

Deşi la început această conferinţă a fost convocată ca o „Comisie a Bisericilor Ortodoxe" sau „Comisia Pan-ortodoxă", la cea de-a treia reuniune, 28 mai 1923 i se schimbă titulatura în „Conferinţă pan-ortodoxă".

În memorandumul de la 14 iulie 1929, adresat Sinodului arhieresc al Bisericii din Grecia, mitropolitul Irineu de Kesandri afirma: „Ce drept avea acest venetic (Meletie Metaxakis) să întrunească fără consimţământul Scaunului ecumenic o conferinţă pan-ortodoxă? Şi conform cărei legi sau pravile, întâistătătorul unei Biserici locale a putut să anuleze hotărârea tuturor Patriarhilor Răsăriteni asupra chestiunii calendarului şi pascaliei. Este permis oare în treburile civile, ca o instanţă judecătorească inferioară să anuleze decizia celei superioare?"

Din punct de vedere legislativ-bisericesc, conferinţa de la Constantinopol este necanonică, dacă avem în vedere componenţa, împuternicirile şi funcţiile ei. Hotărârile elaborate la această conferinţă au fost luate pe nedrept în numele întregii Bisericii, de aceea nu pot avea nici o însemnătate pentru Bisericile locale. Rezoluţiile acestei conferinţe se află într-un dezacord pronunţat faţă de canoanele Bisericii Ortodoxe. La cea de-a doua şedinţă, patriarhul Meletie prezenta spre dezbatere următoarele chestiuni:

❖ Chestiunea mutării marilor sărbători în cinstea unor sfinţi în duminica următoare, cu scopul de a micşora numărul zilelor nelucrătoare;

✣ Impedimentele privitoare la oficierea unor căsătorii;
✣ Chestiuni privitoare la căsătoria unor feţe bisericeşti;
✣ Cinul episcopal şi căsătoria;
✣ A doua căsătorie a diaconilor şi a preoţilor văduvi;
✣ Este oare necesar ca taina preoţiei să urmeze după cea a căsătoriei?
✣ Chestiunea slujbelor religioase;
✣ Posturile;
✣ Necesitatea de a convoca în fiecare an sinoade pan-ortodoxe.

Toate aceste chestiuni şi implicit schimbarea calendarului, sunt puse în discuţie în funcţie de următoarele tendinţe inovatoare:
✣ înlocuirea calendarului iulian bisericesc privitor la sărbătorile schimbătoare şi neschimbătoare, cu admiterea posibilităţii ca Paştile să devină o sărbătoare cu dată fixă şi într-o anumită duminică (ceea ce era imposibil din punct de vedere canonic);
✣ acordul de a adopta orice sistem calendaristic mai perfecţionat din punct de vedere ştiinţific, admiţând chiar schimbarea rânduielii săptămânii de 7 zile;
✣ admiterea episcopatului căsătorit şi a căsătoriilor repetate pentru clerici;
✣ căsătoria clericilor după hirotonie;
✣ scurtarea slujbelor şi a posturilor.

Principala chestiune discutată în conferinţă a fost acceptarea aşazisului calendar „iulian-revizuit" (de fapt, acest calendar revizuit coincidea cu cel gregorian). Acest calendar oferea posibilitatea ca toate sărbătorile să fie celebrate în acelaşi timp cu heterodocşii. Concomitent, creştinii ortodocşi tradiţionalişti erau asiguraţi că nu va fi adoptat calendarul romano-catolic.

Pentru a domoli reacţia ortodocşilor, în cadrul celei de-a patra şedinţe, patriarhul Meletie dă citire telegramei patriarhului Damian al Ierusalimului, care cuprindea următoarele: „O schimbare în calendarul bisericesc ar fi nefolositoare şi nu va fi acceptată de patriarhia noastră, întrucât ne va plasa într-o poziţie nefavorabilă în relaţie cu locurile sfinte de pelerinaj şi cu latinii". La aceasta Meletie răspunde că temerile patriarhului Ierusalimului sunt nejustificate, deoarece

peste un oarecare număr de ani va apărea o diferenţă între data prăznuirii Paştelui la ortodocşi şi la catolici.

Primele cinci rezoluţii ale conferinţei constantinopolitane din 1923 sunt în contradicţie cu tradiţia şi canoanele Bisericii Ortodoxe Sobornicești. Abolirea pascaliei alexandrine a constituit o abatere de la canonul 7 apostolic şi de la hotărârile Sinodului I ecumenic. Conform acestor canoane, sărbătoarea Paştelui este interzisă a se prăznui înainte sau în aceeaşi zi cu paştele evreiesc. După pascalia gregoriană, uneori Paştele poate cădea în aceeaşi zi cu paştele evreiesc, sau alteori chiar şi mai înainte. Hotărârile Sfinţilor Părinţi de la Sinodul din Antiohia îi excomunică pe cei care încalcă pravilele referitoare la sărbătoarea Paştelui. Acelaşi duh îl găsim şi în enciclicele patriarhilor răsăriteni. De teama acestor sancţiuni, şi fiind conştiente de responsabilitatea canonică, nici una dintre Bisericile locale dintre cele care acceptase noul calendar, în privinţa ciclului de sărbători de peste an, nu a îndrăznit să introducă pascalia gregoriană, cu excepţia Bisericii din Finlanda şi a Bisericii Române, care în 1926 şi 1929 a sărbătorit Paştile la o dată anticanonică, aşa după cum s-a arătat în Cap. 3.

Bisericile care au primit inovaţia calendaristică au început să practice simultan două calendare - cel gregorian pentru sărbătorile cu dată fixă şi cel iulian pentru sărbătorile cu dată schimbătoare (cele care ţin de ciclul pascal). Nici o Biserică nu a adoptat rezoluţiile 3, 4, şi 5 ale conferinţei din Constantinopol, care erau în totală contradicţie cu Tradiţia Bisericii şi canoanele Sfinţilor Părinţi.

Arhiepiscopul Hrisostom, el însuşi un iniţiator al reformei, preciza: „Patriarhii răsăriteni refuzând să participe la congres, au respins toate deciziile lui printr-un singur act - absenţa lor.” Iar masonul Zervudakis, în monografia sa despre Meletie Metaxakis, susţinea: „Meletie a stârnit mari disensiuni, când a hotărât să introducă la Constantinopol unele tradiţii americane, cât şi ideile sale novatoare referitoare la calendar, pascalie, căsătoria clericilor etc.”

La 1 iunie 1923, un grup de lideri religioşi şi avocaţi s-au reunit la Constantinopol la un miting, ce s-a transformat într-un atac asupra patriarhiei cu scopul de a-l răsturna pe Meletie şi a-l izgoni din oraş. Cu toate acestea, adunarea de la Constantinopol a difuzat la 25 iunie

o nouă circulară adresată tuturor Bisericilor locale, în speranţa obţinerii unei aprobări generale din partea lor, cu privire la rezoluţiile asupra reformei calendaristice şi a celorlalte puncte discutate. Încercările masonului Meletie a întâlnit o opoziţie serioasă din partea patriarhului Fotie al Alexandriei, care în epistola sa din 25 iunie 1923, către patriarhul Grigorie al Antiohiei, caracteriza reforma calendarului ca fiind „fără rost, necanonică şi dăunătoare", iar despre rezoluţiile acestui congres zicea că: „duhnesc a erezie şi schismă".

Patriarhul Meletie este gata a recurge la înşelătorie, pentru a-şi atinge scopurile sale neortodoxe. În scrisoarea din 10 iulie 1923, el încredinţează pe arhiepiscopul Serafim al Finlandei că „noul calendar a fost acceptat pentru uzul bisericesc în comun acord cu opinia generală a Bisericilor Ortodoxe". Patriarhul Tihon a fost înşelat în aceeaşi manieră. Sub falsa impresie că reforma calendaristică a fost acceptată de întreaga Biserică Ortodoxă, patriarhul Tihon publică un edict prin care introduce noul calendar în jurisdicţia Bisericii Ruse. Când s-a descoperit adevărul, rezoluţia patriarhului a fost anulată. Mitropolitul Antonie al Kievului va declara, în numele arhiereilor ruşi de peste hotare, că reforma calendarului nu poate fi acceptată de Biserica Rusă, fiindcă se află în contradicţie cu sfintele canoane şi vechea tradiţie a practicii Bisericii, consfinţită de către sinoadele ecumenice.

Patriarhul Dimitrie al Serbiei îl informează pe Meletie că va fi de acord cu rezoluţiile conferinţei referitoare la schimbarea calendarului numai dacă vor fi acceptate simultan de către toate Bisericile Ortodoxe, iar arhiepiscopul Chiril al Cretei sugerează să fie amânată acceptarea rezoluţiilor până la un acord comun al tuturor Bisericilor, cu scopul de a evita schisma în Biserica Ortodoxă. Numai mitropolitul Miron Cristea de la Bucureşti, în scrisoarea din 17 decembrie 1923 anunţă că Biserica Ortodoxă Română acceptă rezoluţiile conferinţei, care vor fi puse în vigoare în cursul anului 1924.

Amestecul brutal al autorităţilor civile în adoptarea noului calendar pentru uzul bisericesc în Grecia, România şi Finlanda este confirmat de valul de violenţă, îndreptat la adresa celor care au rămas fideli credinţei Sfinţilor Părinţi. Conform rezoluţiei a şasea a conferinţei pan-ortodoxe, Patriarhia Constantinopolului intenţiona să

întrunească un nou sinod în anul 1925.

După cum mărturisea mitropolitul Hrisostom de Florina, primul ierarh al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din Grecia, reprezentanţii Bisericii Sârbe şi Polone îi considerau pe întâistătătorii Bisericilor locale care au adoptat noul calendar ca fiind „schismatici", evitând comuniunea liturgică cu ei. În ciuda reacţiilor negative la adresa rezoluţiilor conferinţei din 1923, ce priveau schimbarea calendarului, cât şi în ciuda altor rezoluţii anticanonice, calendarul gregorian a fost treptat acceptat de către corpul guvernant al mai multor Biserici locale. În 1924, succesorul lui Meletie, Grigorie al IV-lea, a introdus calendarul gregorian în jurisdicţia Patriarhiei din Constantinopol. Biserica Greacă va accepta noul calendar la 1 martie 1924, iar Biserica Română la 1 octombrie 1924, primind drept recompensă statutul de patriarhie.

Schimbarea calendarului s-a realizat mai mult din dorinţa de a apropia marile confesiuni creştine, aceasta fiind o etapă în împlinirea dezideratului ecumenist de unire a Bisericii lui Hristos cu celelalte biserici sau confesiuni eretice. În enciclica Patriarhiei Constantinopolului din anul 1920, cunoscută ca principalul punct de întărire al ecumenismului de pe baze neortodoxe, se cere „acceptarea unui calendar uniform pentru celebrarea marilor sărbători creştine în acelaşi timp de către toate Bisericile". Deşi în enciclică se spune: „cu responsabilitate cerem şi invităm judecăţile şi opiniile celorlalte Biserici surori din Răsărit, a venerabilelor Biserici creştine din Apus şi de oriunde din lume", practic la conferinţa din 1923 s-a făcut abstracţie de poziţia Patriarhiei Ierusalimului, de cea a Patriarhiei Alexandriei şi de cea a Patriarhiei Antiohiei.

Adoptarea chiar şi în parte a rezoluţiilor anticanonice ale conferinţei de la Constantinopol, a distrus unitatea liturgică de secole a Bisericii Ortodoxe şi a introdus calul troian al ecumenismului în curtea Bisericii Ortodoxe.

4.2 Biserica Ortodoxă Română şi calendarul gregorian. Anul 1924

În anul 1923, Biserica Ortodoxă Română se afla în stadiul de Biserică autocefală, fiind încă legată de Patriarhia de Constantinopol. Desprinderea de aceasta şi ridicarea ei la rangul de patriarhie, depindea de bunăvoinţa patriarhului ecumenic. Această binecuvântare a fost obţinută în timpul conferinţei din 1923 de la Constantinopol, deoarece până în 1925, când Biserica Ortodoxă Română este recunoscută oficial ca Patriarhie, nu se mai realizează decât un schimb formal de scrisori între Sinodul Bisericii Ortodoxe Române şi patriarhul ecumenic de Constantinopol. Adoptarea calendarului gregorian, după modelul Patriarhiei din Constantinopol, constituie cauza obţinerii binecuvântării în privinţa statutului de patriarhie al Bisericii Române. În aceste condiţii, Biserica Ortodoxă Română sub oblăduirea patriarhului Miron Cristea, a impus cu forţa o „reformă" ce nu era obligatorie şi despre care se spusese „să fie aplicată la momentul oportun, adică atunci când împrejurările vor fi favorabile îndreptărilor admise" (I.B.U. pag. 534).

Conferinţa de la Constantinopol din anul 1923, unde s-a decis schimbarea calendarului iulian cu cel gregorian, (fiind în mod evident o operă masonică), a avut drept scop dezbinarea şi slăbirea puterii Bisericii Ortodoxe. Conform strategiei masonice, prin care toţi arhiereii trebuiau să aibă o licenţă teologică obţinută în străinătate, viitorii arhierei, şefi spirituali ai Bisericii Ortodoxe, urmau să fie bine instruiţi în aplicarea planurilor masonice. Miron Cristea, viitor mitropolit primat şi devenit ulterior patriarh al României, fusese trimis să studieze teologia la Academia Protestantă din Budapesta, unde era instruit nu în apărarea tezaurului Ortodoxiei, ci în scopul distrugerii ei, prin aplicarea hotărârilor masonice internaţionale. Pimen Georgescu, viitor mitropolit al Moldovei, fusese trimis să studieze teologia la Paris, în mijlocul lumii catolice. Singurul episcop român care se opune inovaţiilor calendaristice este Visarion Puiu, care, după acţiunea de protest, este forţat să urmeze calea exilului. El va muri în surghiun la Paris, denigrat de cei din ţară.

Introducerea în 1919 a calendarului iulian în viaţa socială, dar nu şi în Biserică, nu a adus nici o nemulţumire a maselor populare. Indignarea s-a manifestat din plin, atunci când calendarul gregorian a fost introdus şi în uzul Bisericii. În România, în anul 1919 când în viaţa civilă s-a introdus calendarul gregorian, în Biserică nu s-a schimbat nimic. În 1920, mitropolitul primat al Bucureştiului şi preşedintele Sinodului Bisericii Ortodoxe, Î.P.S. Miron Cristea (viitor patriarh şi înalt regent) a prezentat sinodului un raport intitulat „Chestiunea unui nou Sinod Ecumenic al Bisericilor Ortodoxe Răsăritene". Miron Cristea propunea nouă capitole, ce urmau a fi dezbătute la acest Sinod. Printre acestea, la punctul al doilea figura schimbarea calendarului, lucru care nici nu s-a discutat. Era adevărat ceea ce afirma într-un raport al său, Î.P.S. Miron Cristea: „Noi ierarhii şi teologii români nu avem, după canoane, altă cădere în privinţa aceasta, decât să alegem chestiunile bisericeşti care vor trebui revizuite, să le studiem din vreme cu toată răspunderea şi cu toată evlavia creştinească, ca nu cumva socotindu-ne înţelepţi să facem naufragiu în cele ale credinţei, ca apoi, după ce le vom pregăti astfel, să le supunem spre hotărârea soborului general al tuturor Bisericilor Ortodoxe surori. De la calea acesta nu ne putem abate - întâi, pentru că suntem datori, după porunca Sfintei Scripturi, să păstrăm unitatea duhului în legătura păcii; al doilea, pentru că o singură Biserică Ortodoxă nu e bine să schimbe uşor şi cu de la sine putere, fie şi numai pentru hotarele ei, moştenirea ortodoxă pe care o are în comun sau în diviziune cu celelalte Biserici surori, ci trebuie să facă toţi paşii posibili pentru a revizui cele de lipsă în comun acord cu întreaga Biserică Ortodoxă."

Sinodul Bisericii Ortodoxe Române din 1924, ce a hotărât introducerea calendarului gregorian în uzul Bisericii, a declarat că decalează cu 13 zile numai sărbătorile cu dată fixă, iar pascalia rămâne cea veche. Aşa a fost în 1925. Însă pentru anul 1926 Sinodul desemnează pentru Sfintele Paşti altă zi, decât cea după pascalia veche. Se întâmplă un mare scandal şi o mare ruşine, ca Sfânta zi de Paşti, temelia creştinismului, în aceeaşi ţară şi Biserică să se prăznuiască de două ori. Între anii 1927-1928, sinodul lasă să se serbeze

Sfintele Paşti după pascalia veche, iar în 1929 Sfintele Paşti se prăznuiesc odată cu catolicii. Faţă de această situaţie preoţimea şi teologii din Bucureşti au luat atitudine prin gazete şi reviste.

În octombrie 1928 la Bucureşti se întruneşte un congres la care participă preoţi din toată ţara. Aici s-a cerut patriarhului şi Sinodului Bisericii Ortodoxe Române să schimbe hotărârea despre Sfintele Paşti, dar glasul poporului nu a fost ascultat. Î.P.S. Gurie al Basarabiei, episcopul vicar al Hotinului, Iustinian al Ismailului şi Dionisie, vicarul Chişinăului au spus hotărât că în Basarabia Sfintele Paşti nu se pot sărbători decât pe 22 aprilie, după vechea pascalie. Cu toate acestea, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române hotărăşte pentru anul 1929 ca Sfintele Paşti să fie prăznuite la 18/31 martie (odată cu catolicii) însă pentru Basarabia s-a lăsat cuvânt că, dacă nu se va putea prăznui odată cu catolicii la 18/31 martie, să se prăznuiască la 22 aprilie, odată cu toţi pravoslavnicii din toate ţările, chiar şi din Japonia, unde Paştele se prăznuia tot după pascalia veche şi calendarul iulian.

Nici o Biserică Ortodoxă, cu excepţia Bisericii Române, nu au prăznuit Paştele odată cu catolicii şi înaintea evreilor (v. Cap. 3.3). Doar Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a hotărât să prăznuiască Paştele în aceste condiţii anticanonice, intrând prin aceasta în schismă, încălcând hotărârile Sinodul I ecumenic, canonul 7 apos-tolic şi canonul 1 din Antiohia. Teologii români, profesori universitari şi vestiţi scriitori ai vremii din ţara noastră, precum Nae Ionecu, Nichifor Crainic (fost secretar general al Ministerului Cultelor), Mircea Vulcănescu, Gheorghe Racoveanu, Octavian Goga şi alţii au dezbătut din toate punctele de vedere hotărârea Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, găsind că este „rătăcirea cea mai de pe urmă”, şi declarând că, „din ziua de 24 ianuarie 1929 Biserica Ortodoxă Română nu mai are sinod”.

4.3 Calendarul gregorian denaturează postul Sfinţilor Apostoli

Deosebit de revoltătoare este încălcarea tipicului bisericesc, de către Biserica de stil nou, în ceea ce priveşte prăznuirea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Biserica Ortodoxă a stabilit în cinstea acestor Sfinţi Apostoli, un post care, potrivit tipicului bisericesc, are o durată schimbătoare, putând dura între 8 şi 41 de zile.

Din Tradiţia Bisericii Ortodoxe, ştim că posturile ar trebui să ţină cel puţin opt zile. De unde ştim acest lucru? Dintre cele patru posturi de peste an, singurul post variabil ca durată este postul Sfinţilor Apostoli. Variabilitatea sa este determinată de data schimbătoare a Paştelui şi de data fixă a praznicului Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, adică 29 iunie. În urma hotărârii ecumenice cuprinse în horosul dogmatic de la Niceea (325), Biserica Sobornicească din toate locurile şi timpurile a stabilit o serie de rânduieli de tipic liturgic, pentru reglarea acestei perioade. Ştim că intervalul în care poate avea loc Paştile a fost fixat între 22 martie şi 25 aprilie, după calendarul iulian, astfel că ziua de 22 martie este cea mai timpurie dată la care se pot împlini concomitent toate condiţiile canonice.

Spre exemplu, pentru cea mai timpurie dată a Paştelui (Duminică, 22 martie), avem: joi, 1 mai (la 40 de zile de la Paşti) – Înălţarea Domnului; Duminică, 11 mai (la 50 de zile de la Paşti) - Pogorârea Sfântului Duh. După aceasta, conform rânduielii canonice, urmează săptămâna de harţi. După săptămâna de harţi urmează postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, care în acest caz ţine de la 19 mai până la 29 iunie (cea mai lungă perioadă a postului Sfinţilor Apostoli, adică 42 de zile).

Dacă Paştele cade la 25 aprilie (cea mai târzie dată în care se pot întruni toate condiţiile canonice), avem: joi 3 iunie (la 40 de zile de la Paşti) - Înălţarea Domnului; Duminică, 13 iunie (la 50 zile de la Paşti) - Pogorârea Sfântului Duh. După aceasta, urmează săptămâna de harţi (după rânduială canonică), iar după săptămâna de harţi, luni, 21 mai, începe postul Sfinţilor Apostoli, care ţine până la 29 iunie (aceasta este cea mai scurtă perioadă a postului, adică 8 zile). În

aceste condiţii, postul Sfinţilor Apostoli arată astfel:

❖ în primul caz (Paştele la 22 martie) - începutul postului la 19 mai;
❖ în al doilea caz (Paştele la 25 aprilie) - începutul postului la 21 iunie.

Pentru ambele cazuri, sărbătoarea Sfinţilor Apostoli are loc la data de 29 iunie. Durata minimă tradiţională a postului Sfinţilor Apostoli poate începe cel târziu pe data de 21 iunie şi ţine până la 29 iunie, deci cel puţin 8 zile. Odată cu adoptarea reformei calendaristice din octombrie 1924, Biserica Română s-a văzut pusă în faţa unor mari dileme liturgice. Reforma a implicat un decalaj calendaristic de 13 zile.

Se poate vedea din aceste calcule, cum un sinod local (cel al Bisericii Ortodoxe Române) hotărăşte lucruri în contrasens cu Biserica Sobornicească a Sfinţilor Părinţi, şi anume, post în zile sobornicesti şi canonice de harţi, dar şi reducerea unui post sub durata de 8 zile. Iată prin ce „motive" susţin reprezentanţii Bisericii de stil nou lipsa acestui post: *„Postul Sfnţilor Apostoli rânduit de Biserică începe în prima zi de după Duminica Tuturor Sfinţilor şi ţine până în ziua sărbătorii Sfinţilor Apostoli. Lungimea acestui post variază în funcţie de data sărbătorii Sfintelor Paşti. În anii în care, datorită situaţiei calendaristice, postul acesta dispare, se instituie un post special de trei zile, înaintea sărbătorii Sfinţilor Apostoli"* („Îndrumări misionare. Despre Posturi", Pr. Prof. dr. Ene Branişte). Ed. IBM al BOR, Bucureşti 1986, p. 742).

Despre vechimea acestui post, Constituţiile Apostolice mărturiseau: „durata postului Sfinţilor Apostoli se scurtează, de la 42 de zile (durata cea mai lungă) până la 8 zile (durata cea mai scurtă)" iar nu până la desfiinţare (precum în anii când Paştele cade după data de 3 mai după calendarul gregorian). Aşa s-a întâmplat în anii 1945 şi 1956 (Paştele la 6 mai stil nou), când Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca postul să se ţină în cele trei zile dinaintea sărbătorii Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel (sărbătoarea căzând înaintea Duminicii Tuturor Sfinţilor, în seara când trebuia lăsat sec). Aceeaşi situaţie a fost şi în anul 1983 (Paştele la 8 mai s.n.), când postul a fost de numai două zile.

Referitor la postul Sfinţilor Apostoli, Sfântul Simeon al Tesalonicului spune: *„Postul Sfinţilor Apostoli se face pentru cinstirea lor şi este cu dreptate, căci de multe bunătăţi ne-am învrednicit printr-înşii şi pentru că postul, lucrător şi învăţător înfrânării şi ascultării s-a arătat nouă până la moarte. Aceasta până şi papistaşii fără voie o mărturisesc, cinstindu-i cu post la pomenirile lor. Noi, după aşezămintele Sfinţilor Apostoli cele date prin Clement, după Pogorârea Sfântului Duh ne veselim o săptămână (harţi), pentru că nu cu hrană să ne îngreuiem, precum avem învăţătură, iar după acea săptămână de rând, cinstind pe Apostolii care ne-au învăţat să postim".*

Situaţia postului Sfinţilor Apostoli în anii 1945 şi 1956, după calendarul gregorian, a fost următoarea:

✣ duminică 24 iunie s.n. - Pogorârea Sfântului Duh, dar şi Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul;
✣ luni 25 iunie s.n. - Sfânta Treime, dar şi necanonicul lăsat de sec pentru postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel (în săptămâna de harţi);
✣ marţi 26 iunie s.n. - (începutul postului Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel). ***După Tradiţia Bisericii, este săptămâna de harţi!***
✣ miercuri 27 iunie s.n. - post;
✣ joi 28 iunie s.n. - post;
✣ vineri 29 iunie s.n. – Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel.

Situaţia Postului Sfinţilor Apostoli în anul 1983, după calendarul gregorian, a fost următoarea:

✣ duminică 26 iunie s.n. - Pogorârea Sfântului Duh dar şi necanonicul lăsat de sec pentru postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel;
✣ luni 27 iunie s.n. - Sfânta Treime, harţi, dar şi începutul postului Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel;
✣ marţi 28 iunie s.n. – post;
✣ miercuri 29 iunie s.n. - Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel.

Ambele situaţii sunt anticanonice din punct de vedere al tipicului bisericesc tradiţional. Pogorârea Sfântului Duh nu poate cădea în acelaşi timp cu Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, ultima dată

tradiţională pentru această sărbătoare fiind 13 iunie, iar tipicul bisericesc nu are nici o indicaţie în acest sens. Cât despre situaţia din anul 1983, ea nu mai suportă comentarii: postul începe în ziua Sfintei Treimi, în săptămâna de harţi! Situaţia catastrofală nu se opreşte aici. Astfel, în anii pe care îi vom prezenta mai jos, nu se va mai putea vorbi de postul Sfinţilor Apostoli. Deci vor fi numai trei posturi într-un an, sau se va posti iarăşi în săptămâna de harţi, când Sfinţii Părinţi au hotărât zile de harţi, adică de dezlegare la mâncare de dulce. Aşa vor sta lucrurile pentru anii:

Anii / Situaţii precedente	**Data Paştelui / Postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel**
2043, 2054 / 1964	3 mai stil nou / NU EXISTĂ
2059, 2070, 2081 / 1975	4 mai stil nou / NU EXISTĂ
2013, 2097, 2024, 2108 / 2002	5 mai stil nou / NU EXISTĂ
2040	6 mai stil nou / NU EXISTĂ
2050	7 mai stil nou / NU EXISTĂ
2070 / 1983	8 mai stil nou / NU EXISTĂ

Ce va mai institui Sinodul Bisericii Ortodoxe Române pentru anii din tabelul de mai sus, când postul Sfinţilor Apostoli nu va mai exista? Se va posti iarăşi în săptămâna de harţi?

4.4 Alte dezacorduri între calendarului gregorian şi Tipiconul Bisericii Ortodoxe

Biserica Ortodoxă a stabilit în acest Tipicon (ghid al sărbătorilor bisericeşti) hotare exacte ale timpului, în ale căror limite se prăznuiesc sărbătorile fixe ce cad în perioada Sfintei Patruzecimi. De exemplu, sărbătoarea Sfântului Ioan Botezătorul poate fi numai din miercurea săptămânii lăsatului de carne (hotarul de sus) şi ajunge până în marţea săptămânii a patra a Postului Mare (cel mai târziu hotar). Însă calendarul gregorian anulează aceste hotare, pentru că toate sărbătorile fixe se sărbătoresc cu 13 zile mai înainte. Acelaşi lucru poate fi spus şi despre sărbătoarea Bunavestire (25 martie).

Conform tipicului bisericesc, Bunavestire se sărbătoreşte în perioada de timp, care începe din joia săptămânii a treia a Postului Mare şi se termină în ziua de miercuri a săptămânii luminate.

Însă, după calendarul gregorian, timpul prăznuirii Bunei-vestiri începe cu 13 zile mai devreme, adică din vinerea primei săptămâni şi ţine doar până în joia săptămânii a şasea a Postului Mare. Din totdeauna Biserica a prevăzut coincidenţa unor mari sărbători fixe cu sărbătorile schimbătoare. În acest caz de coincidenţă, Sfinţii Părinţi au stabilit rânduiala exactă a dumnezeieştii slujiri, însă calendarul gregorian anulează şi această regulă a Bisericii Ortodoxe. Astfel, calendarul gregorian nu permite prăznuirea Bunei Vestiri în zilele săptămânii patimilor, dar nici coincidenţa acesteia cu praznicul Paştelui, ceea ce reprezintă o altă abatere de la tipicul bisericesc.

Iată ce afirma despre Tipiconul bisericesc, arhiepiscopul Serafim Sobolev în 1948: „Cineva poate spune că încălcarea Tipiconului nu este un mare păcat, fiindcă nu este o abatere de la dogme. Dar şi cuvintele Mântuitorului Hristos: *„De nu va asculta nici de Biserică, să-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş”* (Matei 18, 17) nu vorbesc direct de încălcarea unor sau altor dogme ale adevărului credinţei noastre. Oricum, după mărturia acestor cuvinte dumnezeieşti, cine dintre noi nu va arăta ascultare Bisericii, acela se desparte de ea şi intră în rândul marilor păcătoşi, fiindcă în acest caz se aplică pedeapsa capitală - excomunicarea din Biserică. Pe deasupra, adepţii stilului nou, neglijând Tipiconul, comit deschis, cu obrăznicie păcatul neascultării Bisericii.

Din punct de vedere al credinţei ortodoxe, această atitudine defăimătoare a fiilor Bisericii faţă de Tipicon este inadmisibilă, cum este inadmisibilă şi abaterea noastră de la dogmele şi pravilele canonice. Şi aceasta este clar. Aşa cum nepăsarea noastră faţă de hotărârile dogmatice şi canonice duce la abaterea noastră de la Ortodoxie, la aceeaşi abatere ne duce încălcarea tipicului despre care s-a vorbit, a Tipiconului. Fiindcă Tipiconul este pentru noi legea sfântă, care ne conduce la dreptmăritoarea săvârşire a slujbelor dumnezeieşti, a sărbătorilor şi posturilor. Tipiconul este

cartea sfântă, legată de numele minunatului vas al harului, Sfântul Cuvios Sava cel Sfinţit şi adoptată de Biserica Ortodoxă, ca una dintre cărţile da bază. Tipiconul nu este altceva decât glasul Maicii noastre Biserica; să nu avem o atitudine defăimătoare faţă de acest glas, ci să-i fim în ascultare necondiţionată şi neclintită, dacă dorim a fi credincioşi şi devotaţi Sfintei Biserici şi tuturor normelor ei ortodoxe".

4.5 Sinoade Ortodoxe care au condamnat calendarul gregorian

❖ **I. Înainte de 1924:**

1. Sinodul Pan-Ortodox de la Constantinopol, condus de patriarhul Ieremia (1583);
2. Sinodul Pan-Ortodox de la Constantinopol, condus de patriarhul Ieremia (1587);
3. Sinodul Pan-Ortodox de la Constantinopol, condus de patriarhul Ieremia (1593);
4. Sinodul local al Ierusalimului, condus de patriarhul Dositei (1670);
5. Sinodul local de la Constantinopol, condus de patriarhul Agatanghel (1827);
6. Sinodul local de la Constantinopol, condus de patriarhul Antim (1895);
7. Sinodul local de la Constantinopol, condus de patriarhul Ioachim (1902);
8. Sinodul local de la Ierusalim, condus de patriarhul Damian (1903);
9. Sinodul local de la Petrograd, condus de mitropolitul Macarie (1903);
10. Sinodul local de la Bucureşti, România (1903);
11. Sinodul local de la Atena, condus de mitropolitul Procopie (1903);
12. Sinodul local de la Constantinopol, condus de patriarhul Ioachim (1904);
13. Sinodul local de la Atena, condus de Ghermano al Demetriei (1921).

✣ II. După 1924:

14. Sinodul local de la Alexandria, condus de patriarhul Fotie (1924);
15. Sinodul local de la Antiohia, condus de patriarhul Grigorie (1924);
16. Sinodul local de la Ierusalim, condus de patriarhul Damian (1924);
17. Sinodul local din Cipru, condus de arhiepiscopul Chiril (1924);
18. Sinodul local de la Karloviţ, condus de mitropolitul Antonie Hrapoviţki (1926);
19. Sinodul local de la Atena, condus de Ghermano al Demetriei (1935);
20. Sinodul local de la Atena, condus de Ghermano al Cicladelor (1938);
21. Sinodul local de la Atena, condus de arhiepiscopul Matei al Atenei (1949);
22. Sinodul local de la Atena, condus de mitropolitul Hrisostom al Florinei (1950);
23. Sinodul local de la Atena, condus de arhiepiscopul Agatanghel (1957);
24. Sinodul local de la Atena, condus de arhiepiscopul Avxentie Pastras (1974);
25. Sinodul local de la Atena, condus de arhiepiscopul Andrei al Atenei (Mateiţii) (1985);
26. Sinodul local de la Atena, condus de arhiepiscopul Avxentie Pastras (1985).

PARTEA a II-a

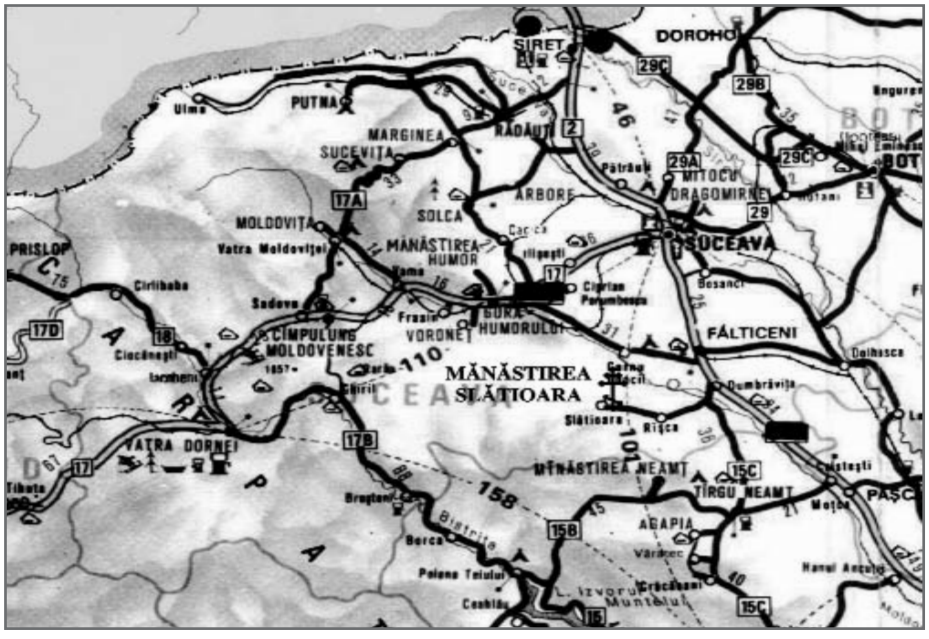
Istoricul

Mănăstirii Slătioara

CAPITOLUL 1
Mitropolia Slătioara

1.1 Mănăstirea Slătioara – simbol al luptei sfinte

Mitropolia Slătioara a fost şi va rămâne, prin darul lui Dumnezeu, o cetate de scaun a Ortodoxiei Răsăritene, un bastion nebiruit până în prezent de valul ispitirilor. Ea este situată la 28 km sud-vest de oraşul Fălticeni, în partea nordică a satului Slătioara, la 7 km nord-vest de comuna Râşca, accesul făcându-se prin şoseaua naţională Fălticeni - Târgu Neamţ, în dreptul localităţii Praxia. De aici înainte, cotind spre comuna Bogdăneşti şi până spre partea de nord a localităţii Slătioara, fiecare piatră îşi poate spune istoria ei ţesută cu lacrimi şi sânge, evocând lupta unor oameni prigoniţi de către semenii lor, dar iubiţi de Dumnezeu, Care i-a şi ocrotit, după făgăduinţa dată celor ce-L iubesc: *„Eu vă voi da tărie şi vă voi ocroti şi dreapta Mea cea tare vă va sprijini”* (Isaia 41,10).

Aşezământul monahal al Mănăstirii Slătioara este construit la poalele Subcarpaţilor Orientali, în mijlocul cetăţii verzi a pădurilor de conifere şi foioase. În prezent (anul 2009), obştea numără 65 de vieţuitori, deşi mai înainte de anul 1989, în ciuda prigoanei şi a lipsurilor de tot felul, aici vieţuiau mai mult de o sută de monahi, ce se osteneau pentru mântuirea lor şi a tuturora.

Hramul acestui sfânt lăcaş este închinat slăvitei Schimbări la Faţă a Domnului, prăznuită la data de 6 august (19 august, conform calendarului civil), zi în care Mănăstirea Slătioara devine un al doilea Tabor pentru mulţimile nenumărate de creştini sosiţi din toată ţara, dar şi din străinătate.

Începând cu anul 1999, când s-au descoperit sfintele moaşte ale mitropolitului Glicherie, întemeietorul acestui sfânt locaş monahal, şi în urma canonizării sale (iunie 1999), la Mănăstirea Slătioara a început să se prăznuiască cel de-al doilea hram, şi anume ziua de 15 iunie, dată la care este prăznuit Sfântul Ierarh Glicherie Mărturisitorul.

1.2 Incursiune în istoria plină de sfinţenie a Mănăstirii Slătioara

Introducerea calendarului gregorian în uzul Bisericii Ortodoxe a constituit scânteia ce a aprins revolta multor credincioşi ortodocşi, în frunte cu unii monahi. În momentul introducerii calendarului gregorian în viaţa bisericească, un rol important în mişcarea de rezistenţă, constituită pentru apărarea adevăratei credinţe ortodoxe, l-au avut ieromonahul Glicherie Tănase şi ierodiaconul David Bidaşcu - pe atunci, vieţuitori ai schitului Procov, aparţinând de Mănăstirea Neamţ. În Moldova, primul pas spre înfăptuirea schimbării calendarului a fost făcut la Mănăstirea Neamţ, o veche lavră atestată documentar încă din prima jumătate a secolului al XIV-lea. Cel dintâi egumen al sihăstriei Neamţului (începând cu anul 1320), a fost cuviosul Gherman, un sihastru îmbunătăţit, format la şcoala duhovnicească a Sfântului Munte Athos. Pentru început, el va construi o mică bisericuţă din lemn, pur-

tând hramul Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, strângând în jurul său un număr de 40 de monahi iubitori de Hristos.

Cuviosul ieroschimonah Gherman era un iscusit dascăl al rugăciunii lui Iisus, un înflăcărat apărător al comorii numită Ortodoxie, pe care Dumnezeu a predat-o omenirii prin întruparea Fiului şi conlucrarea Sfântului Duh, care vorbea prin Sfinţii Apostoli. După moartea cuviosului Gherman, este ales stareţ cel mai iubit dintre ucenicii săi, ieroschimonahul Chiprian, care petrecuse împreună cu dascălul său multă vreme în Sfântul Munte Athos. Din prima jumătate a secolului al XIV-lea până în prima jumătate a secolului al XX-lea, aici a fost o adevărată şcoală a sfinţeniei şi a erudiţiei ortodoxe, ce a odrăslit multe generaţii de călugări sfinţi, neîntrecuţi cărturari, filologi şi teologi, ce au luminat prin ostenelile lor sufletele însetate de Dumnezeu ale românilor ortodocşi din Moldova, Muntenia şi Ardeal, pe care vitregia vremurilor îi separase. Ei trăiau uniţi într-un cuget – acela de a propovădui şi apăra dreapta credinţă dumnezeiască, murind cu nădejdea răsplătirilor veşnice în ceruri.

La începutul secolului al XX-lea, acest frumos şirag al continuităţii sfinţeniei se va întrerupe pe neaşteptate. La Conferinţa de la Constantinopol (1923), unde s-a hotărât introducerea calendarului gregorian în uzul Bisericii, un rol important l-a avut patriarhul Miron Cristea, ridicat la cârma Bisericii din rândurile populaţiei de confesiune greco-catolică, printr-o ascensiune mai mult decât dubioasă, având sprijinul lojelor francmasonice. El a fost o figură bisericească nefastă, neascunzându-şi nici o clipă simpatia faţă de catolicism, căpătată în perioada studiilor teologice la Academia din Budapesta. În introducerea acestei inovaţii potrivnice sfintelor canoane, patriarhul Miron Cristea a fost susţinut de o serie de clerici năimiţi, adevăraţi lupi îmbrăcaţi în piei de oaie, şcoliţi pe băncile universităţilor eretice ale Apusului. În anul 1924, el dispune introducerea acestui calendar şi în rânduiala liturgică a Bisericii Ortodoxe Române, deşi în uzul societăţii civile calendarul gregorian fusese introdus încă din anul 1919. Ca urmare a acestui fapt, data de 1 octombrie (ziua de prăznuire a Acoperământului Maicii Domnului) devine 14 octombrie (Sfânta Cuvioasă Paracheva), iar zilele de pomenire ale celorlalţi sfinţi dintre

aceste două date au fost cu desăvârşire desfiinţate.

În această vreme de cumplite încercări şi tulburări, Mănăstirea Neamţ va fi lipsită de oblăduirea înţeleaptă a unor păstori precum cei de demult, despre care am amintit. În 1924, stareţ al Mănăstirii Neamţ era arhiereul Nicodim Munteanu, viitorul patriarh al Bisericii de stil nou. El s-a situat de la început pe o poziţie favorabilă primirii acestor inovaţii, după cum aflăm dintr-o întâmplare din viaţa Sfântului Cuvios Ioan Iacob Românul, sihastrul din Pustia Hozevei, mare nevoitor şi râvnitor pentru păstrarea credinţei ortodoxe adevărate şi a sfintelor canoane. Această mărturie a fost adusă de ucenicul Sfântului, părintele schimonah Ioanichie Pârâială, şi este legată de moartea patriarhului Nicodim, când, după rânduială, toate patriarhiile ortodoxe ale lumii îi fac parastase la 40 de zile. Când a sosit rândul patriarhului din Ierusalim să facă pomenirea, stareţul Bisericii Româneşti din Ierusalim, arhimandritul Victorin, a vrut să îl trimită pe cuviosul Ioan să ia parte la această slujbă. Sfântul a refuzat să

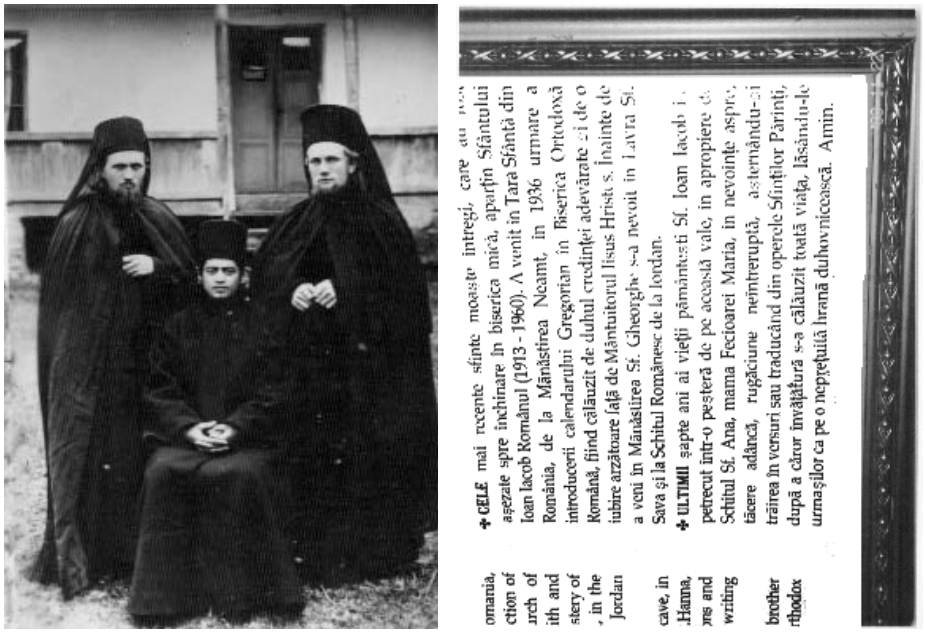

Patriarhul Nicodim Munteanu al României în anul 1946

îndeplinească această poruncă, din motiv că „patriarhul Nicodim a fost un prigonitor al Bisericii strămoşeşti păstrătoare a vechiului calendar”. Poziţia Sfântului Ioan a fost perfect întemeiată, el cunoscându-l foarte bine pe fostul stareţ al lavrei nemţene, cel care de fapt îl primise în mănăstire. De când a primit hirotonia întru preot şi până la mutarea sa la veşnicele lăcaşuri, Sfântul Ioan nu l-a pomenit la rugăciune pe patriarhul Nicodim, ştiind că acesta a făcut parte din francmasonerie.

Acestor ierarhi vânduţi li se potrivesc cuvintele Domnului din Sfânta Evanghelie, atunci când îi mustră pe iudeii necredincioşi şi ispititori prin cuvintele: *„Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici, că închideţi Împărăţia cerurilor*

înaintea oamenilor, că voi nu intraţi şi nici pe cei ce vor să intre nu îi lăsaţi" (Matei 23, 13).

Sfântul Ioan Iacob în ziua călugăriei (în stânga imaginii). Cuviosul Ioan a părăsit Mănăstirea Neamţ şi s-a retras în pustia Hozeva în anul 1932, din pricina introducerii calendarului gregorian în uzul Bisericii (aşa după cum este menţionat şi în afişul aflat la căpătâiul sfintelor sale moaşte, aflate în biserica Mănăstirii Hozeva).

Printr-un conformism neduhovnicesc şi necanonic, stareţul Mănăstirii Neamţ, arhiereul Nicodim Munteanu, se supune ordinului patriarhal, făcând cunoscut întregii obşti introducerea calendarului gregorian în rânduiala bisericească a mănăstirii, poruncind totodată obştii să se supună orbeşte acestei inovaţii. Acest fapt va trezi o aprigă împotrivire a monahilor vieţuitori în obşte, avându-i în frunte pe părintele duhovnic al mănăstirii, arhimandritul Mina Prodan.

Din păcate, această rezistenţă a fost un foc de paie. Spunem acest lucru nu pentru a face judecăţi ori a da sentinţe, ci le facem cunoscute în duhul adevărului, fiindcă singurul Judecător a acelora, ca şi al nostru, este numai Unul Dumnezeu. După mărturia unuia dintre ucenicii săi, ierodiaconul David Bidaşcu, părintele Mina spunea deseori, îmbărbătându-i pe cei ce nu primiseră inovaţia cea fărădelege: „mu-

Obştea Mănăstirii Neamţ la anul 1920. Al treilea din dreapta-jos a imaginii este ieromonahul Glicherie Tănase

rim şi nu primim schimbarea". Nu se ştie ce anume s-a întâmplat puţin mai târziu, dar nici motivul pentru care părintele Mina Prodan şi-a schimbat poziţia. Se ştie doar că, fiind constrâns de împrejurări, el va fi detaşat disciplinar ca preot duhovnic la Spitalul Militar din Bucureşti unde, în timpul celui de-al doilea război mondial, refuză să primească vizita unuia dintre foştii săi ucenici, N.M., refuzând totodată orice discuţie pe marginea evenimentelor din 1924, legate de schim-

Ieromonahul Glicherie Tănase, împreună cu părintele David Bidaşcu (dreapta) şi obştea Schitului Pocrov

barea calendarului. Oare îl apăsa conştiinţa, iar compromisurile sociale nu îi dădeau voie să vorbească? Dacă în 1924 sfătuia ucenicii prin cuvintele: „care puteţi, alergaţi la munţi”, iată că după câţiva ani, îl putem vedea în postura omului ce a îmbrăţişat minciuna şi compromisul, neputând explica cine sau ce l-a determinat să accepte această situaţie.

În 1924, datorită situaţiei necanonice nou-create, mulţi monahi părăsesc mănăstirea. Stareţul Nicodim Munteanu face apel la jandarmerie, întorcând în mănăstire, prin abuz de forţă, o parte dintre monahii nemulţumiţi. Cei care nu voiau să se întoarcă erau arestaţi şi torturaţi cumplit. Ieromonahul Glicherie Tănase, ierodiaconul David Bidaşcu şi schimonahul Damaschin Chiribuţă rămân în obşte, fără însă a primi calendarul gregorian, săvârşindu-şi pravila de rugăciune după rânduiala calendarului iulian. Însuşi ieromonahul Glicherie avea să mărturisească mai târziu: „când îmi venea rândul să slujesc de săptămână la Sfântul Altar, porunceam cântăreţilor să schimbe zăloagele (semnele, n.ed.) de la Minei (cartea de canoane a sfinţilor de peste an, n.ed.) cu treisprezece zile în urmă, ceea ce îmi pricinuia mari nemulţumiri din partea stareţului”. Nesupunerea ieromonahului Glicherie l-a determinat pe stareţul arhiereu să-l trimită ca egumen la schitul Procov, un schit al Mănăstirii Neamţ. Această situaţie a durat vreme de doi ani.

Biserica mare a Mănăstirii Neamţu în perioada interbelică

În anul 1926, acelaşi patriarh de tristă amintire, Miron Cristea, a hotărât schimbarea datei Sfintelor Paşti şi serbarea acestora în acelaşi timp cu papistaşii (catolicii), şi mai înainte de paştele iudaic, după ce în anul 1925, Paştele s-a sărbătorit tot după pascalia iuliană, vrând a

împăca spiritele revoluţionare şi a muşamaliza fărădelegea schimbării calendarului. Iată cum această hotărâre nesăbuită a mutării hotarului legii Bisericii avea să ducă Biserica Ortodoxă Română într-un păcat foarte grav, şi anume acela al neascultării faţă de Sfinţii Părinţi.

Miron Cristea, patriarhul României, în anul 1938

Cu acest prilej, o nouă mulţime de monahi părăsesc lavra Neamţului. După o perioadă de cruntă prigoană din partea jandarmilor, monahii fugari sunt repuşi în libertate. Folosindu-se de acest scurt răgaz de linişte, unii dintre ei, sprijiniţi de poporul credincios, au început să ridice biserici în care urma să se slujească după rânduiala ortodoxă tradiţională, urmând calendarul iulian. Astfel, s-au ridicat bisericile de la Brusturi şi Zăneşti (judeţul Neamţ), Rădăşeni (judeţul Suceava) şi Balş (judeţul Iaşi) etc. Până în pragul celui de-al doilea război mondial (anul 1936), păstrătorii vechilor predanii aveau aproape 40 de sfinte lăcaşuri, ridicate prin osteneli, de multe ori pecetluite prin sângele mucenicesc.

În toamna anului 1930, ieromonahul Glicherie va merge pentru închinare la Ierusalim şi Sfintele Locuri, unde va ajunge în octombrie şi unde petrece vreme de şase luni, până după Învierea Domnului. Se închină la toate bisericile şi locurile sfinte, slujind la Bethleem de Naşterea Domnului, conform calendarului iulian. A doua zi de Paşti, ieromonahul Glicherie merge la patriarhul Damian pentru blagoslovenie, respectând un vechi obicei al locului pentru a primi binecuvântare cu ocazia acestui mare şi slăvit paznic. Patriarhul Damian îl îmbărbătează pe părintele Glicherie, sfătuindu-l să se întoarcă în România, unde să ducă mai departe lupta în apărarea dreptei credinţe, până când Dumnezeu va voi să încununeze cu ierarhia, Biserica după vechiul calendar. Tot atunci, patriarhul Damianos în-

mânează părintelui Glicherie un număr de sfinte antimise şi sfântul şi marele Mir, dând totodată părintelui Glicherie binecuvântare de a sfinţi bisericile din România după vechiul calendar.

Ieromonahul Glicherie la Ierusalim (al doilea din dreapta imaginii), alături de Patriarhul Damian. Luna octombrie a anului 1930

Întors în România, după anul 1930, părintele Glicherie împreună cu părintele David şi părintele Damaschin săvârşesc sfintele slujbe ale Bisericii după calendarul iulian, întărind credinţa dreptslăvitoare în mijlocul poporului din Moldova şi încurajând poporul în vederea construirii unor biserici unde slujbele aveau să se desfăşoare după calendarul iulian.

Convinsă de lipsa de temei şi necanonicitate a introducerii noului calendar, în care se putea vedea fără umbră de îndoială apropierea Bisericii stilului nou de catolicism, mulţimea poporului se va alătura în număr mare păstorilor şi celorlalţi credincioşi, păstrători ai vechiului calendar. Acest fapt a stârnit mânia clericilor Bisericii de stil nou, care în multe sate din Moldova rămăseseră aproape fără enoriaşi. Credincioşii ortodocşi de stil vechi au fost atât de crunt persecutaţi încât, după mărturia unor martori oculari, la Brusturi au fost strânşi în faţa Bisericii şi bătuţi cu bastoanele de către jandarmerie, în timp ce vaietele erau înăbuşite de zgomote de muzică. Credincioşii erau bătuţi cu muzică, la fel cum erau creştinii primelor veacuri, când îi ucideau închinătorii de idoli, iar strigătele de durere le erau acoperite de vacarmul tobelor şi al instrumentelor cu care aceşti slujitori ai diavolului sărbătoareau pe spurcaţii zei cărora se închinau!

1.3 Icoane vii din ale luptei de rezistenţă ortodoxă din vremurile de prigoană: ieromonahul Glicherie, ierodiaconul David, schimonahul Damaschin

Ieromonahul Glicherie la biserica de stil vechi din Rădăşeni - 14 octombrie 1933

Anul 1936 are o mare însemnătate în desfăşurarea istoriei Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România şi implicit a Mănăstirii Slătioara. În acest an, credincioşii din Buhalniţa (judeţul Neamţ) finalizaseră lucrările de construcţie a unei bisericuţe, în care aveau să se desfăşoare slujbele după rânduiala calendarului iulian. În lipsa unui arhiereu dreptcredincios, este chemat ieromonahul Glicherie pentru a săvârşi slujba de sfinţire a noului sfânt lăcaş. După Sfântul Simeon al Tesalonicului, în vreme de prigoană şi în lipsa arhiereului, preotul evlavios are binecuvântare şi putere a săvârşi slujba dumnezeiească de sfinţire a Bisericii (Sfântul Simeon Tesaloniceanul, Întrebarea 127).

Mulţimea credincioşilor este atacată de jandarmerie, care declanşează focuri de avertisment. În timpul derulării acestui atac, ieromo-

nahul Glicherie este identificat, arestat şi transportat la sediul legiunii de jandarmi din Piatra Neamţ, iar de aici la Ministerul de Interne din Bucureşti.

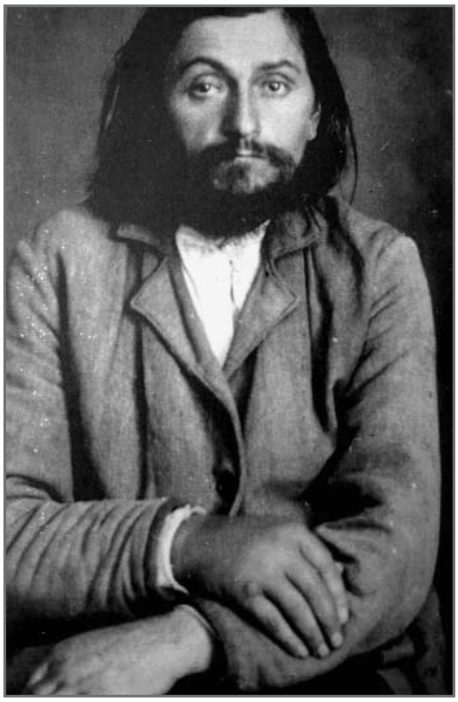
O zi mai târziu, ziarul „Universul" din 16 septembrie 1936 avea să consemneze: *„Episcopul* (Sfântul Glicherie era pe atunci ieromonah, nu episcop, aşa cum este numit în articolul citat, n.ed.) *stilist Glicherie, supranumit «Faima Moldovei», a fost adus în capitală. A fost arestat cu ocazia tulburărilor de acum două zile de la Piatra Neamţ. Şeful stiliştilor a fost adus în capitală sub o puternică escortă de jandarmi. El va fi ţinut la dispoziţia autorităţilor, până la terminarea anchetei de la Piatra Neamţ".*

Învinuit de provocarea acelui eveniment, ieromonahul Glicherie este condamnat la trei ani de temniţă şi muncă silnică. După eliberarea din închisoare, se întoarce în mijlocul credincioşilor de la Brusturi (Neamţ), dar pentru că autorităţile căutau din nou prilej să îl acuze de „răzvrătire", credincioşii hotărăsc să îi construiască o chilie într-o sihăstrie din mijlocul codrilor, în hotarul numit „Ghizinoaia", din apropierea satului Slătioara (judeţul Suceava). Aici, părintele Glicherie va locui împreună cu ierodiaconul David, cu precădere în timpul celui de-al doilea război mondial, fiind cercetaţi de numeroşi credincioşi. Răbdarea lor în necazuri şi ispite a dat roade.

În urma celui de-al doilea război mondial, cele 40 de biserici dărâmate în anul 1936 sunt reconstruite, cu mari eforturi. Prin actul Ministerului Cultelor nr. 38955 din 3 august 1945, se aproba funcţionarea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, recunoscută sub denumirea de Cult Creştin Tradiţionalist. Calitatea de persoană juridică a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi s-a obţinut prin sentinţa civilă nr. 202 din 10 iunie 1947 a Tribunalului Judeţean Neamţ, cu menţiunea expresă a respectării credinţei strămoşeşti neschimbate, pe temeiul respectării Sfintei Tradiţii şi a canoanelor Sfinţilor Părinţi. Biserica se va organiza în jurul părintelui Glicherie, care ulterior va deveni mitropolit.

Puţin mai târziu, autorităţile statului comunist ateu au declanşat marea prigoană, demolând toate lăcaşurile de cult. A scăpat doar biserica din com. Balş, judeţul Iaşi, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil", care există şi în prezent. Totodată, au fost arestaţi

preoţi, monahi şi monahii care nu au acceptat noul calendar, dar şi mulţi credincioşi, fiind acuzaţi de instigare.

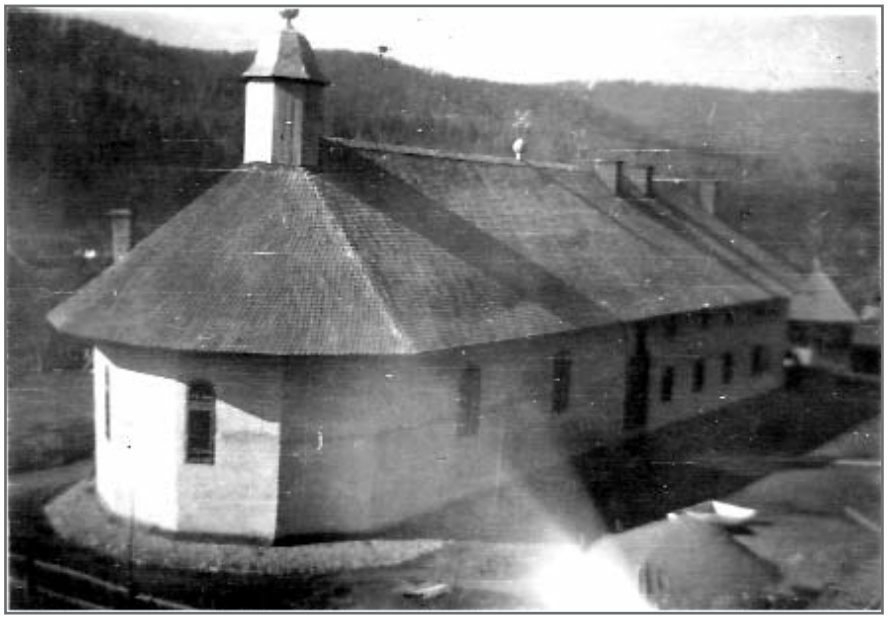

Ieromonahul Glicherie în arestul de la Buhalniţa - Piatra-Neamţ, anul 1936

Când autorităţile au permis întoarcerea în sat a celor doi părinţi, împreună cu schimonahul Damaschin, aceştia iau hotărârea de a întemeia un schit, unde să se poată retrage. Deoarece localitatea Slătioara se află la poalele pădurilor, mulţimea credincioşilor a ales ca în acest loc să se ridice o bisericuţă şi câteva chilii. Terenul a fost donat de Gheorghe Ciocan, iar construcţia bisericii schitului începe în anul 1947, având de înfruntat multe piedici din partea autorităţilor statului. Cel dintâi paraclis, unde se săvârşea Sfânta Liturghie, a fost foarte mic. Astăzi se mai păstrează doar locul unde a fost aşezată Sfânta Masă (Jertfelnicul). După recunoaşterea juridică a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, într-o perioadă de numai câţiva ani, un număr foarte mare de credincioşi s-au întors la calendarul ortodox, grupându-se în jurul ieromonahul Glicherie Tănase. Acest lucru a stârnit din nou nemulţumiri din partea slujitorilor Bisericii de stil nou.

Pentru început, în anul 1947 s-a ridicat un adăpost pentru monahi şi o bisericuţă de lemn, cu o arhitectură simplă, în formă de navă, în care se săvârşeau Sfânta Liturghie, ierurgiile şi pravila călugărilor. Imediat ce biserica a fost înălţată, a început a se aduna credincioşi iubitori de viaţă monahală, iar dintre primii vieţuitori putem aminti pe părintele Neofit Văcăreanu, schimonahul Chesarie Anton, monahii Nectarie Păstrăvanu, Clement Cucoş etc.

În ciuda vitregiei timpurilor şi a lipsurilor materiale de tot felul, obştea se înmulţea. Cei ce se alăturau celor doi întemeietori erau atraşi de buna rânduială a vieţuirii monahale a părinţilor, trăită după tipicul Sfântului Munte Athos. Ei erau stâlpi vii şi însufleţiţi al rânduielilor călugăreşti şi exemple ale învăţăturii duhovniceşti. Numele lor

Biserica Mănăstirii Slătioara în anul 1951

era deja sinonim cu lupta pentru credinţa cea adevărată. Părintele Glicherie devenise cunoscut oamenilor, care îl numeau „Faima Moldovei".

Imediat ce împrejurările au fost prielnice, părinţii au cumpărat o nouă suprafaţă de teren, amplasată lângă cea donată, pe care s-au putut construi noi clădiri. Printre noii veniţi, a fost şi schimonahul Damaschin Chiribuţă (care pustnicise mult timp în pădurea vecină,

unde îşi ridicase o colibă modestă); monahii Ioanichie şi Gherontie (venit din Basarabia), schimonahul Eftimie Ştefan, schimonahul Paisie Pietraru, venit din Sfântul Munte Athos şi credinciosul Onofrei Onofrei, viitorul mitropolit Silvestru - întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, după mutarea la Domnul a mitropolitului Glicherie, în anul 1985.

Mănăstirea Slătioara - curtea şi blocul de chilii în preajma anului 1960

În anii de început, ascultarea de econom (administrator) al mănăstirii a fost încredinţată părintelui Ioasaf Manolache, care îl vizitase de multe ori pe Sfântul Glicherie în vremea prigoanei, la ascunzătoarea de la Ghizinoaia. Mai târziu, părintelui Ioasaf i-a urmat în funcţia de econom părintele arhimandrit Tarasie Beşleagă. În funcţia de stareţ al mănăstirii a fost numit părintele ierodiacon David Bidaşcu, cel cu care Sfântul Glicherie a împărţit pâinea şi suspinul pribegiei. Mănăstirea Slătioara devine astfel centrul duhovnicesc, de unde erau păstoriţi credincioşii multor localităţi lipsite de biserici şi preoţi după vechiul calendar.

În urma recunoaşterii juridice a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, într-o perioadă de numai câţiva ani, un număr foarte mare de credincioşi s-au întors la vechiul calendar, alăturându-se grupării conduse de ieromonahul Glicherie Tănase. Reprezentanţii Bisericii Ortodoxe de stil nou adresează plângeri către Ministerul Cultelor şi către Guvernul României, invocând motive false, nejustificate, la adresa credincioşilor de stil vechi. Scopul statului comunist-ateu era distrugerea şi înlăturarea oricărei activităţi de ordin religios. În acest scop, în anul 1952, guvernul elaborează şi aprobă un decret de lege prin care toţi monahii şi monahiile sub 50 de ani trebuiau să părăsească mănăstirile. Astfel, nimeni nu putea să intre în monahism până la vârsta de 50 de ani. Începutul acestui an coincide cu o nouă perioadă de prigoană a Bisericii.

În noaptea de 14 spre 15 februarie 1952, organele Securităţii din oraşele Suceava, Neamţ şi Bacău au organizat o acţiune simultană de arestare a reprezentanţilor şi a persoanelor mai influente din conducerea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi. Sediul cultului Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din Târgu-Neamţ a fost devastat. Arhiva şi însemnele legale de persoană juridică a fost confiscate şi ridicate, fără a se întocmi vreun act legal. Unul dintre martorii oculari, ieromonahul Agatanghel ne relatează: *„Pe la orele 24.00, au intrat în curtea mănăstirii şapte autocamioane cu ofiţeri şi militari ai trupelor de securitate. Toţi monahii se aflau la slujba Utreniei. În momentul în care autocamioanele au intrat în curte, incinta mănăstirii era deja încercuită de patrule de jandarmi. Funia de la clopot, singurul semnal de alarmă, a fost tăiată. Sub influenţa ameninţării, toată obştea mănăstirii a fost adunată în arhondaric. De pe un tabel al securităţii au fost apelate numele a 11 persoane care au fost arestate, printre care figurau ieromonahul Glicherie, Dionisie Hugeanu, Nifon Marinache, David Bidaşcu, Meftodie Marinache, Alexandru Antoniu etc”.* Motivul arestării îl constituia desfăşurarea de activităţi religioase, ceea ce era contrar principiilor statului comunist.

Aceştia sunt aruncaţi în închisoare pentru o perioadă de doi ani, fără a li se fi intentat proces şi fără a fi judecaţi, ci numai pe baza ordonanţei de guvern nr. 371 din mai 1952, conform căreia sunt in-

ternaţi în coloniile de muncă de la Canal, Poarta Albă şi Capul Midia, timp de 24 de luni pentru activitate „antidemocratică". În lipsa starețului Glicherie Tănase, conducerea mănăstirii este preluată de către monahi. La 14 februarie 1954 toţi cei arestaţi, în frunte cu întâistătătorul lor, ieromonahul Glicherie, sunt eliberaţi şi se întorc la Slătioara.

1.4 Hirotonia întru arhiereu a arhimandritului Galaction Cordun

Mitropolitul Galaction Cordun, ce avea să devină mai târziu întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, ducea o luptă cumplită cu vitregiile sorţii, căutând să afle o scăpare din „cea mai satanică lucrare înfăptuită prin cei care purtau emblema de şefi spirituali ai poporului", aşa după cum el însuşi avea să mărturisească mai târziu.

În anul 1916, arhimandritul Galaction Codun ocupa funcţia de secretar al Patriarhiei Române din Bucureşti. Datorită convingerilor sale religioase, el este arestat şi închis în Mănăstirea Săveni – Ialomiţa. În urma războiului, este eliberat şi repus în treapta de arhimandrit al Patriarhiei Române din Bucureşti. Pentru nobilele sale calităţi de om al Bisericii, slujitor al lui Dumnezeu pus în slujba poporului, dar şi pentru meritele sale deosebite pe plan cultural - autor a 64 de lucrări: traduceri, cuvântări, tratate sau opere originale - arhimandritul Galaction Cordun este ridicat la treapta de arhiereu al Patriarhiei Române din Bucureşti, în luna martie a anului 1935. În cele ce urmează, vom reda premisele care au stat la baza alegerii şi hirotonirii întru arhiereu a arhimandritului Galaction Cordun:

„Prin alegerea P.S. Nifon Criveanu ca episcop al Huşilor, P.S. Episcop Vartolomeu al Râmnicului a fost lipsit de ajutorul arhiereului său vicar. Pe temeiul că eparhia Râmnicului Noul Severin este una dintre cele mai mari şi mai întinse eparhii, P.S. Sa a cerut şi a obţinut să i se dea un nou arhiereu vicar în persoana arhimandritului Galaction Cordun, preot şi mare eclesiarh la catedrala patriarhală din Bucureşti.

Spre a satisface cererea de multe ori repetată a P.S. Episcop al Râmnicului, fiind şi toate cerinţele legale îndeplinite, Sfântul Sinod în şedinţa de la 23 martie 1935 a purces la alegerea unui arhiereu vicar. În acest scop o comisie specială, prevăzută în art. 3 din regulamentul pentru alegerea arhiereilor vicari, a propus Sfântului Sinod următoarele persoane, dintre care să se aleagă prin vot secret, viitorul arhiereu vicar cerut de P.S. Episcop Vartolomeu: preacuviosul arhimandrit Galaction Cordun, preacucernicul preot N. Gheorghiu de la Biserica Dobroteasa din Bucureşti, preacuviosul arhimandrit Filaret Jocu de la catedrala patriarhală din Bucureşti şi preacuviosul arhimandrit Chesarie Păunescu, director şi profesor al Seminarului monahal din Cernica. Procedându-se la votare se constată că sunt prezenţi cincisprezece episcopi membri votanţi şi au întrunit: preacuviosul arhimandrit Galaction Cordun, şase voturi, preotul N. Gheorghiu, două voturi, preacuviosul arhimandrit Filaret Jocu, cinci voturi şi preacuviosul arhimandrit Chesarie Păunescu, două voturi, dar fiindcă nici unul dintre cei propuşi nu a întrunit majoritatea legală şi orele fiind înaintate, s-a suspendat votarea amânându-se pentru o dată ulterioară".

În şedinţa din 26 martie, după propunerea P.S. Episcop Lucian al Romanului s-a repetat votarea cu treisprezece episcopi membri alegători. La deschiderea scrutinului s-a constatat că preacuviosul arhimandrit Galaction Cordun a întrunit opt voturi, preacuviosul arhimandrit Chesarie Păunescu un vot, iar patru au fost albe. Funcţie de rezultatul votului, Î.P.S. Patriarh a declarat ales ca arhiereu vicar pe preacuviosul arhimandrit Galaction Cordun. Apoi a dispus examinarea canonică, care a avut loc în ziua de 27 martie, şi găsindu-se că îndeplineşte condiţiunile canonice cerute pentru a fi hirotonisit arhiereu, s-a dispus îndeplinirea celorlalte cerinţe legale în vederea hirotoniei. Hirotonia ca arhiereu a noului vicar s-a săvârşit în Biserica Domniţa Bălaşa din Bucureşti, în ziua de 31 martie 1935, de către P.S. Episcopi: Vartolomeu al Râmnicului Noului Severin, Gherontie al Constanţei şi Policarp al episcopiei misionare, primind titlul de Craioveanul.

P.S. Arhiereu Galaction Cordun Craioveanul este născut în com. Brehueşti-Hancea din jud. Botoşani. Şi-a făcut studiile teologice superioare la Academia Imperială Teologică din Petersburg, dobândind titlul de magistru. Înainte de război cu câţiva ani, a fost numit preot la catedrala mitropolitană din Bucureşti, unde a slujit până la alegerea ca arhiereu vicar. În ultimii trei ani, a fost mare eclesiarh al acestei catedrale. În timpul războiului a fost internat de armatele de ocupaţie ostatic la Săveni-Ialomiţa şi apoi deportat în Bulgaria. După război, în special între anii 1923-1926 a funcţionat ca misionar cultural la C.F.R. dezvoltând o lucrare apreciabilă printre muncitorii şi funcţionarii căilor ferate. Cu acest prilej şi cu mijloacele puse la îndemână de C.F.R., a tipărit 64 de lucrări, cărţi, cuvântări, tratate, traduceri şi originale. Se ştie că P.S. Arhiereu Galaction a intrat la o vârstă foarte tânără în călugărie" (text preluat din „Revista Sfântului Sinod", editată de B.O.R., anul LIII (1935), nr. 3-4, martie-aprilie, pag. 174-175, Bucureşti).

P.S. Episcop Galaction Craioveanul

Deşi în preajma anului 1916 se arăta a fi un combatant aprig la adresa calendarului gregorian, considerând că este singurul care împărtăşeşte acest punct de vedere şi nefiind sprijinit de nimeni, după anul 1924 se resemnează în faţa sorţii, lăsând totul în mâna lui Dumnezeu, continuând a sluji în Biserica mitropolitană din Bucureşti după calendarul gregorian. El însuşi avea să mărturisească mai târziu, arătând cauza pentru care acceptase fărădelegea: *„Când am fost eliberat din Mănăstirea Săveni şi mi s-a încredinţat din nou înalta treaptă de preot slujitor, arhimandrit în Biserica mitropolitană din Bucureşti, slujind cea dintâi Sfântă Liturghie după o absenţă apăsă-*

toare, stând în faţa Sfintei Mesei rugam pe Dumnezeu ca să nu lase ca fărădelegea să biruiască dreptatea, nici toiagul păcătosului asupra dreptului. Dar om fiind şi eu, am plecat grumazii în faţa Dumnezeirii zicând: Facă-se voia Ta, Doamne".

Iată ce simţăminte nutrea chiar şi atunci când fusese ridicat la treapta arhieriei, aşteptând vremea prielnică ca Dumnezeu să-i împlinească rugăciunea: „Să nu laşi Doamne toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor". Amărăciunea inovaţiei calendaristice avea să o soarbă din plin vreme de treizei şi unu de ani, din 1924 până în anul 1955, când Dumnezeu a împlinit prin el cuvintele Proorocului David, ce zice: *„Cere de la Mine şi voi da ţie neamurile moştenirea ta şi semnţia ta marginile pământului"* (Ps. 2, 7).

1.5 Reîntoarcerea arhiereului Galaction Cordun la vechiul calendar

Preasfinţitul Galaction Cordun

Trebuie să spunem că Preasfinţitul Galaction îşi manifestase, în repetate rânduri, poziţia fermă împotriva schimbării calendarului şi bineînţeles, contra inovaţiilor eretice pe care aceasta le prezenta în consecinţă. În prima parte a acestei cărţi, am schiţat portretul duhovnicesc al acestui mare bărbat al Bisericii, amintind totodată şi despre prima sa ripostă oficială, printr-o scrisoare adresată Î.P.S. Conon, mitropolitul primat al Bisericii Ortodoxe Române, la 29 decembrie 1916.

Am mai văzut şi cum, pentru poziţia sa luată împotriva amestecului forţelor de ocupaţie germană în treburile bisericeşti în 1916-1917, la 31 ianuarie 1917, el a fost reţinut de Poliţia centrală germană şi internat ca ostatic sub pază la Săveni, judeţul Ialomiţa. Acesta era doar începutul suferinţelor pentru cel ce avea să devină primul întâistătător al celei prigonite şi asuprite pentru dreptate - Biserica Ortodoxă de Stil Vechi. Ca o proorocire a celor ce aveau să se întâmple în preajma schimbării calendarului, el spune: *„În aşa grele zile şi neasemănat de obijduitoare pentru noi, se vor găsi cu ruşine slujitori ai Altarului, ca Ana şi Caiafa, purtând titluri de arhierei şi prezbiteri care pentru siguranţa vieţii lor personale, nu vor mai purta grija Bisericii, deoarece grija Bisericii Domnului în numele căreia s-au consacrat slujitori, nu-i mai interesează, că Biserica lui Hristos şi aşezămintele Lui au îmbătrânit, nemaicorespunzând vremurilor noastre".*

În primăvara anului 1955, arhiereul Galaction Cordun se afla în rezervă, ca pensionar, fiind internat la Spitalul Militar din Bucureşti din motive de sănătate. Tot în această vreme, în Mănăstirea Slătioara, ieromonahul Glicherie Tănase găseşte la unul dintre monahii aflaţi sub oblăduirea sa un exemplar din broşura elaborată în anul 1916, de către arhimandritul Galaction Cordun, prin care îşi manifesta împotrivirea faţă de introducerea calendarului gregorian în Biserică.

Din nou, ieromonahul Glicherie trăieşte simţământul înflăcărat al împlinirii unui vis dumnezeiesc; încă o dată simte pe Dumnezeu coborând pe pământ, după cum el însuşi a mărturisit mai târziu, zicând: *„Când am deschis acea broşură şi am citit aceste rânduri: «această adresă am înmânat-o Î.P.S. Mitropolit Conon, ca un protest, după primirea ordonanţei germane de a sărbători Crăciunul şi Anul Nou 1916-1917 odată cu Biserica Catolică» am simţit că renasc pentru a doua oară - nu din pântece de femeie, ci din dreapta cea creatoare a lui Dumnezeu, din Duh Sfânt. Ştiam că, încă din 1935 P.S. Galaction Cordun era arhiereu".*

După o sfătuire de câteva ore cu monahii mănăstirii, ieromonahul Glicherie însărcinează pe monahul Dionisie Hugeanu împreună cu alţi câţiva, pentru a merge la Bucureşti în căutarea autorului acelei

broşuri, arhiereul Galaction Cordun. Mai întâi, monahii din Slătioara iau legătura cu rudele arhiereului, află câteva amănunte personale la adresa lui, cât şi faptul că în acel timp se afla internat în Spitalul Militar din Bucureşti. Deplasându-se spre spital, ei obţin aprobarea pentru a-l vizita într-o zi de vineri, la orele amiezii. Din mărturisirile ulterioare ale părintelui Dionisie aflăm: *„Când am intrat în salon, am văzut întins pe pat un om robust, înaintat în zile, a cărui privire parcă ne lăsa fără grai. Ni se părea că citeşte totul din ochii noştri, mai ales că primele lui cuvinte au fost «De unde sunteţi»?”*

Monahul Dionisie rămâne aproape încremenit în faţa celui care, parcă le ştia gândurile, reuşind totuşi să pronunţe câteva cuvinte: *„Vă apar-ţine sau nu această broşură?”* Cu obrazul brăzdat de picătura unei lacrimi, preasfinţitul Galaction o ia din mâna monahului, o sărută ca pe o icoană, o strânge la piept şi exclamă: *„Da, este a mea! A mea este! Este a mea!”*

După treizeci şi unu de ani de luptă tăinuită împotriva calendarului gregorian, arhiereul Galaction Cordun află că Dumnezeu mai avea câţiva aleşi, care împărtăşeau aceleaşi simţăminte spirituale şi acelaşi crez! Monahii de la Slătioara îi prezintă amănunţit situaţia Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România. În urma discuţiilor cu poporul a delegaţiei întoarse de la Bucureşti, preasfinţitului Galaction Cordun i se va cere să devină întâistătător al Bisericii Ortodoxe Tradiţionale de Răsărit, după denumirea oficială de atunci, lucru pe care acesta îl va accepta, stabilindu-se ca primirea sa solemnă, după rânduială, să aibă loc în anul 1955, când lucrările de la Slătioara urmau a se finaliza şi se putea organiza în condiţii normale, o reşedinţă mitropolitană.

1.6 Întemeierea Mitropoliei Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România

După externarea din spital şi după restabilirea deplină a sănătăţii, arhiereul Galaction Cordun adresează telegrame Patriarhiei Moscovei şi celorlalte Patriarhii Ortodoxe, inclusiv Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române (de stil nou) prin care face cunoscut că, începând cu data expedierii telegramei, este proclamat de adunarea poporului drept „Şef Spiritual al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, înfiinţând astfel Mitropolia Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România cu sediul în Mănăstirea Slătioara, comuna Râşca, judeţul Suceava".

Reîntoarcea arhiereului Galaction Cordun la vechiul calendar a fost pe deplin întemeiată din punct de vedere canonic şi ecleziastic, fiind vorba despre mărturisirea adevăratei credinţe şi a calendarului neschimbat, care este parte a Sfintei Tradiţii. Spre întărirea afirmaţiilor făcute mai sus, vom adăuga şi declaraţia P.S. Galaction Cordun, prin care se certifică alegerea lui de către popor ca întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România din acele timpuri.

Precum altădată în Africa, tot astfel şi în cadrul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, prin prisma pogorământului iconomiei bisericeşti, din lipsa unui arhiereu dreptslăvitor, s-a acceptat drept validă hirotonia schismaticilor, cum a fost cazul preasfinţitului Galaction Cordun, care prin mărturisirea dreptei credinţe se întorcea în sânul Bisericii. Ţinând cont de criza prin care trecea Biserica noastră în acea vreme, cât şi de canonul I al Sfântului Vasilie cel Mare, care printre altele zice: „…dacă cei ce în vreo oarecare treaptă aflându-se (arhiereu preot, diacon etc - n.ed.) s-au dus împreună cu cei nesupuşi (schismatici), când se vor pocăi (întoarce) să se primească în aceeaşi rânduială (treaptă) în care au fost". În aceste condiţii, s-a acceptat drept validă hirotonia întru arhiereu a mitropolitului Galactin Cordun, care părăsea schisma şi se întorcea la dreapta credinţă. Trebuie ştiut că acest principiu al iconomiei funcţionează numai în împrejurări de mare nevoie.

1.7 Primirea, discursul şi activitatea pastorală a mitropolitului Galaction Cordun la Mănăstirea Slătioara

Din momentul în care a fost declarat întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, autorităţile Bisericii Ortodoxe Române (de stil nou) sprijinite de securitate nu au întârziat să riposteze. Au încercat mai întâi să îl înduplece pe mitropolitul Galaction Cordun prin diferite momeli. Mai întâi i-au promis imense venituri materiale, după care, pentru că nu le-a acceptat, a fost ameninţat cu moartea. Într-o scrisoare anonimă primită de mitropolitul Galaction scria: *„Răsplata pentru înşelăciunea care ai arătat-o faţă de noi, odată cu trecerea ta la Biserica Ortodoxă de Stil Vechi, va fi uciderea ta. Deci alege! Ori cu noi (Biserica de stil nou), ori ucis."*

Desele ameninţări la adresa mitropolitului Galaction Cordun au determinat pe monahii din Mănăstirea Slătioara, împreună cu un grup de credincioşi, delegaţi din partea mănăstirii, să-l ascundă într-o locuinţă din Bucureşti, străină de adresa personală la care era el cunoscut şi căutat. Un rol important în acest sens l-a avut şi ieromonahul Evloghie Oţa, stareţ al mănăstirii Râmeţi din Ardeal. Părintele Evloghie, un dârz apărător al tradiţiei strămoşeşti era cunoscut de mitropolitul Galaction Cordun în privinţa convingerilor sale ortodoxe, pentru care suferise un an de „închisoare corecţională" după ce hotărăşte revenirea la vechiul calendar. Odată deschisă calea către înfăptuirea unei vechi dorinţe, mitropolitul Galaction Cordun cheamă în Bucureşti pe ieromonahul Evloghie, prezentându-i situaţia de faţă şi aducându-i la cunoştinţă toate evenimentele legate de Mănăstirea Slătioara şi proclamarea sa, la cererea poporului, ca Mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România. Ieromonahul Evloghie se arată binevoitor faţă de situaţia momentului de faţă şi, pentru că drumurile către Mănăstirea Slătioara erau păzite de poliţie şi jandarmerie, mitropolitul Galaction Cordun acceptă cererea ieromonahului Evloghie de a primi să fie găzduit în ascuns la mănăstirea de la Râmeţi. În acest loc, mitropolitul Galaction Cordun va rămâne vreme

de 40 de zile, timp în care drumurile spre Slătioara erau păzite pentru a împiedica venirea sa la sediul mitropolitan.

Ieromonahul Evloghie Oţa (al treilea din stânga imaginii, înveşmântat în felon şi epitrahil) în perioada stăreţiei la Mănăstirea Râmeţi, jud. Alba

Ieromonahul Evloghie Oţa, alături de obştea Mănăstirii Râmeţi

După această perioadă, câţiva reprezentanţi din partea mănăstirii merg la Bucureşti, să anunţe că autorităţile statului au retras echipele de jandarmi şi poliţişti, însărcinate cu paza drumului către Slătioara. Astfel, se pregăteşte venirea mitropolitului Galaction Cordun la Mitropolia Slătioara.

Dar, pentru că autorităţile statului erau în căutarea mitropolitului Galaction pentru a-l aresta, plecarea lui din Bucureşti a avut loc după miezul nopţii, cu trenul accelerat Bucureşti – Iaşi.

Sosesc în gara de Nord din Bucureşti cu două minute înainte de plecarea trenului accelerat, mitropolitul Galaction fiind însoţit la clasa I a trenului, de către ieromonahul Evloghie. Ceilalţi monahi ai Mănăstirii Slătioara, îmbrăcaţi civil, împreună cu ceilalţi enoriaşi delegaţi din partea mănăstirii, merg cu acelaşi tren accelerat la clasa a II-a. Dumnezeu a binecuvântat plecarea lor din Bucureşti, cu atât mai mult cu cât monahii Silvestru, Macarie, Nifon şi alţii făceau rugăciuni către Maica Domnului şi toţi Sfinţii pentru a-i ajuta să ajungă cu bine la Slătioara.

După înţelegerea stabilită mai înainte de plecare, toţi trebuiau să coboare în gara Dolhasca, ceea ce s-a şi întâmplat. Însă luând măsuri de precauţie, nu au coborât pe partea peronului, ci de cealaltă parte. În Dolhasca au ajuns tot spre miezul nopţii. Se retrag în jurul unui copac aflat pe marginea căii ferate, timp în care părintele Dionisie bate în portiera unui camion staţionat în zona gării. Şoferul, un om ales de Dumnezeu, la auzul zgomotului se trezeşte şi deschide portiera. După câteva minute de discuţie, acesta acceptă să transporte până la Mănăstirea Slătioara pe monahii călători întorşi de la Bucureşti, în frunte cu mitropolitul Galaction. Obosit de osteneala drumului, mitropolitul Galaction şi ieromonahul Evloghie călătoresc în cabina maşinii, alături de şofer, iar ceilalţi monahi merg împreună cu membrii delegaţiei în remorca maşinii, vremea fiind favorabilă, spre sfârşitul lunii mai. Spre ziuă ajung la Slătioara, însă mitropolitul Galaction Cordun cere să i se acorde măcar o oră de odihnă. Camionul în care se aflau călătorii în frunte cu mitropolitul Galaction opreşte în faţa locuinţei credinciosului Gheorghe Ciocan, din preajma mănăstirii, la care mitropolitul împreună cu ieromonahul Evloghie se odihnesc aproape o oră. În acest timp, la Mănăstirea Slătioara, ieromonahul Glicherie pregăteşte întâmpinarea mitropolitului Galaction Cordun.

Mulţimea poporului s-a adunat la auzul glasului continuu al clopotelor, timp în care mitropolitul Galaction se îndrepta de la locuinţa lui Gheorghe Ciocan către Mănăstirea Slătioara. Poporul l-a primit cu multă căldură sufletească, iar ieromonahul Glicherie, va simţi o bucurie despre care el însuşi avea să mărturisească mai târziu, spunând: *„Când l-am zărit pe preasfinţitul mitropolit Galaction îndreptându-se către poarta mănăstirii, am văzut în el mâna cea dreaptă a lui Dumnezeu, omul fără de care Biserica noastră nu ar fi putut să propăşească.”*

În faţa mulţimii poporului adunat în Biserica Mănăstirii Slătioara, mitropolitul Galaction Cordun aduce la cunoştinţă împrejurările din a căror pricină a fost obligat să accepte în mod oficial schimbarea calendarului, după care mărturiseşte întoarcerea sa la strămoşeasca credinţă ortodoxă, făgăduind că va sluji până la moarte Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, ceea ce s-a şi adeverit.

Întâmpinarea Înalt Preasfinţitului Galaction Cordun, Mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, la Mitropolia Slătioara (21 mai 1955)

Iată şi o relatare a unui martor al evenimentului înscăunării sale: *„În ziua de 21 mai 1955, dimineaţa, în sunetul clopotelor, cel ce avea să devină primul mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, Galaction Cordun, a sosit în Mănăstirea Slătioara, fiind întâmpinat cu Sfânta Evanghelie de către ieroschimonahul Glicherie (stareţul mănăstirii) şi ierodiaconul David, , împreună cu obştea şi tot poporul. Mulţimea murmura strigăte cu lacrimi în ochi: «Vrednic este!» Erau clipe de bucurie imensă. Sosise în mijlocul acestora, care erau parcă neîncrezători de ceea ce vedeau, trimisul care trebuia să ridice în viaţa cultului noi ramuri ale clerului acestei Biserici prigonite şi mult-încercate de atâţia zeci de ani. După slujirea Sfintei Liturghii arhiereşti, ieroschimonahul Glicherie a fost ridicat la vrednicia de arhimandrit”.*

În cuvântul de învăţătură rostit după săvârşirea Sfintei Liturghii, mitropolitul Galaction a spus, printre altele: *„Nedreptate am văzut şi m-am scârbit; şi, temându-mă de judecata lui Dumnezeu cea dreaptă, am venit în Biserica cea adevărat sobornicească şi apostolească, în aceste timpuri grele pentru mărturisirea adevărată, chiar cu preţul vieţii mele”.* În timpul Sfintei Liturghii din biserica Mănăstirii Slătioara, preasfinţitul mitropolit Galaction hirotoneşte preot pe părintele Macarie. În perioada următoare, au fost hirotoniţi şi alţi preacuvioşi părinţi, având viaţă aleasă, dragoste de Dumnezeu şi de Biserica Sa cea Sfântă. Câteva zile mai târziu, la Mănăstirea Slătioara se prezintă delegaţi din partea Securităţii Statului Român, care îi fac cunoscut mitropolitului Galaction că i se interzice a mai locui în această mănăs-

tire. La aceasta, mitropolitul răspunde: *„sunt român şi am dreptul a locui în oricare colţ al României”.* Delegaţii securităţii se întorc fără rezultatul scontat. Mitropolitul Galaction Cordun rămâne în Mănăstirea Slătioara, cu toate că întreaga suită a Securităţii era pe urmele lui.

Avea să urmeze o perioadă de prigoană crâncenă, din partea autorităţilor statului, care acum erau ostile nu numai credincioşilor ce urmau calendarul iulian, ci şi Ortodoxiei, în general. Era perioada când mănăstirile erau închise şi transformate în azile de bătrâni, muzee, centre de reeducare sau penitenciare, iar monahii şi monahiile erau forţaţi să le părăsească şi să reînceapă o viaţă laică, fiind angajaţi cu forţa în fabricile, uzinele şi şantierele deschise de regimul comunist. Cu toate acestea, cu ajutorul lui Dumnezeu şi nebăgând în seamă primejdia unor şi mai mari persecuţii, părinţii Mănăstirii Slătioara ţineau neschimbată pravila monahală, săvârşind Sfânta Liturghie şi slujbele de care poporul cel mult încercat avea atâta nevoie.

În finalul acestui capitol, accentuăm ideea cu privire la întemeierea ierarhiei în Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România, şi anume că proclamarea şi revenirea arhiereului Galaction la Biserica Ortodoxă strămoşească, păstrătoare a vechilor predanii ale Sfinţilor Părinţi a fost înfăptuită la 5 aprilie 1955 şi se concretizează prin declaraţia publică (mărturisirea de credinţă) din aceeaşi dată. Însă condiţiile critice din acea vreme, faptul că drumul care leagă oraşul Fălticeni de localitatea Slătioara era supravegheat de jandarmerie cu scopul de a împiedica venirea la Slătioara a mitropolitului Galaction, toate acestea nu au permis înscăunarea lui la Mănăstirea Slătioara decât abia la data de 21 mai 1955. Însă la această dată, ierarhia Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România era deja instituită.

1.8 Patriarhia din Bucureşti ripostează

Patriarhul Iustinian Marina al B.O.R., purtând decoraţia comunistă «Steaua României»

Imediat după venirea mitropolitului Galaction Cordun la Slătioara, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române (de stil nou) ia măsuri împotriva acestuia, numindu-l „neascultător şi nesupus" faţă de autoritatea Bisericii oficiale din acea vreme. Răspunsul mitropolitului Galaction era ferm: *„Nu mă voi supune unor francmasoni îmbracaţi în redingotă neagră, care vânează câştigul fără muncă, ci mă voi supune canoanelor Sfinţilor Părinţi însuflaţi de Duhul Sfânt".*

Cu toate acestea, patriarhul Iustinian recurge la caterisirea mitropolitului Galaction Cordun, care la data de 5 aprilie 1955, prin scrisoarea notificată de Tribunalul Capitalei Republicii Populare Române adresată Patriarhiei Române, fusese proclamat „Mitropolit al Cultului Tradiţionalist din Republica Populară Română". Caterisirea arhiepiscopului şi mitropolitului Galaction Cordun de către patriarhul Iustinian la data de 14 aprilie 1955 nu este validă, din cel puţin patru motive, şi anume:

✣ caterisirea este nulă, deoarece ea s-a făcut la o dată ulterioară (14 aprilie) datei la care mitropolitul Galaction făcuse mărturisirea publică de credinţă, revenind la Biserica dreptslăvitoare (5 aprilie);

✣ caterisirea este nulă, deoarece cei caterisiţi de către sfintele canoane (vezi cap 3 - aşa cum este cazul patriarhului Iustinian şi a întregului sobor supus lui), nu au puterea de a caterisi pe un alt arhiepiscop şi mitropolit, cu atât mai mult că motivul caterisirii este unul neîntemeiat, şi anume acela al reîntoarcerii la calea adevărului;

✣ caterisirea este nulă, deoarece, la data pronunţării ei, mitropolitul Galaction făcea parte din structura Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România, o altă structură ecleziastică de sine stătătoare, distinctă faţă de cea a Bisericii de stil nou. În cadrul jurisdicţional al Bisericii

Ortodoxe de Stil Vechi, patriarhul Iustinian nu avea nici îndreptăţirea şi nici puterea de a lua vreo decizie, cu atât mai mult nu avea puterea de a caterisi pe vreun cleric din această Biserică. Amestecul patriarhului Iustinian în cadrul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi nu era posibilă din punct de vedere canonic şi al rânduielilor bisericeşti.

❖ Caterisirea este nulă deoarece pentru caterisirea unui cleric trebuie cercetate amănunţit motivele care conduc la aceasta. Motivul pentru care patriarhul Iustinian a declarat caterisirea mitropolitului Galaction era unul necanonic, care privea reîntoarcerea sa la dreapta credinţă, propovăduită de Sfinţii Apostoli şi întărită prin canoanele celor şapte Sfinte Sinoade ecumenice. Deşi Patriarhia a invocat vina neascultării Mitropolitului Galaction faţă de Biserica de stil nou, ea a uitat să precizeze un lucru foarte important, şi anume acela că ea însăşi se afla în neascultare faţă de Sfinţii Părinţi.

În concluzie, caterisirea din 14 aprilie 1955, dată asupra mitropolitului Galaction Cordun este necanonică şi nelucrătoare, iar în sprijinul acestei afirmaţii prezentăm tâlcuirea canonului al 15-lea de la întâiul şi cel de-al doilea Sinod din Constantinopol, la anul 861, care printre altele zice: *„… iar cei care se despart de împărtăşirea cu mai marii şezători ai lor din motive de erezie (sau schismă n.ed.) propovăduită de aceştia, şi care (schismă) sau erezie sunt oprite şi certate de Sfintele Sinoade şi de Sfinţii Părinţi, aceştia care se despart, nu numai că nu se osândesc, dar şi de cinste se învrednicesc pentru că au păzit Biserica de schismă, erezie sau învăţături greşite ale acelor minciuno-episcopi. Aceştia se pot despărţi chiar şi mai înainte de hotărârea Sinodului, căci nu greşesc”.*

În ceea ce priveşte caterisirea unui cleric, înşişi Sfinţii Apostoli poruncesc a se caterisi sau afurisi cei care încalcă rânduiala sfintelor canoane, însă acest lucru presupune ca cel învinuit să stea de faţă la judecată şi să se dovedească lămurit că a încălcat rânduiala sfintelor canoane, şi abia după aceasta să fie lipsit de Darul lucrător al preoţiei sau al arhieriei. Şi în cazul mirenilor, abia după judecata soborului sau a episcopului, şi după ce este dovedită învinuirea, se cade a li se aplica afurisenia (vezi tâlcuirea canonului 3 al Sfinţilor Apostoli). Canoanele poruncesc soborului episcopilor celor vii să caterisească pe preoţi, să

afurisească, ori să anatematisească pe mireni, când aceştia încalcă sfintele canoane. În cazul mitropolitului Galaction Cordun, prin întoarcerea lui la dreapta credinţă nu poate fi vorba despre nici o abatere canonică. Singura vină adusă asupra lui a fost nesupunerea faţă de patriarhul României, care prin acceptarea calendarului gregorian se afla de mult timp în schismă - atât în opoziţie faţă de adevărata Biserică, cât şi sub caterisirea canonică, prin încălcarea sfintelor canoane şi anatematisirea lui (deja aplicată) de soborul marilor patriarhi ai lumii (vezi cap. 3).

1.9 Arestarea mitropolitului Galaction Cordun

Prin întoarcerea arhiereului Galaction Cordun (în anul 1955), de la credinţa compromisă prin schimbarea calendarului, către Bisericia Ortodoxă de Răsărit, înşelăciunea rătăcirii nou-calendariste a fost dată pe faţă şi mărturisită întregului popor. Astfel, ierarhia Bisericii de stil nou înfăptuia cea dintâi lovitură dogmatică, ce izbea în conştiinţa întunecoasă a celor ce au îndrăznit să accepte schimbarea calendarului, prin aceasta acceptând de fapt modificarea structurii pascale păzită cu mare sfinţenie de-a lungul timpului, ceea ce a dus la schimbarea datei Paştelui (1926 şi 1929), cât şi a tuturor sărbătorilor bisericeşti cu dată fixă. Odată cu revenirea preasfinţitului Galaction Cordun la dreapta credinţă, mulţime mare de popor i-a urmat pilda. În această situaţie, Biserica de stil nou face pact de colaborare cu Securitatea şi cu Ministerul Cultelor din Bucureşti, întinzând diferite capcane slujitorilor Bisericii de Stil Vechi.

La trei luni de la venirea mitropolitului Galaction Cordun la Slătioara, Ministerul Cultelor din Bucureşti trimite pe adresa Mănăstirii Slătioara un anunţ, prin care se face cunoscută hotărârea ministerială de recunoaştere şi aprobare a Cultului Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România. Cu această ocazie, reprezentaţii Bisericii noastre, în frunte cu mitropolitul Galaction Cordun şi stareţul, arhimandritul Glicherie Tănase, erau obligaţi să se prezinte la Bucureşti pentru dezbaterea problemelor ce priveau elaborarea Statutului de Organizare şi Funcţionare a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din Ro-

mânia, promiţându-li-se că li se va înmâna pe această cale şi autorizaţia de funcţionare a cultului. Mitropolitul Galaction prevede în toate acestea o mare capcană aruncată Bisericii de Stil Vechi, lucru pentru care refuză a lua contact cu autorităţile ministeriale. După puţin timp, la Bucureşti este trimis ieromonahul Dionisie Hugeanu, ca reprezentant al Mitropoliei Slătioara, care, ajuns în Gara de Nord, este arestat, închis în temniţa securităţii şi supus unui regim de teroare.

La două zile după arestarea ieromonahului Dionisie, la Mănăstirea Slătioara se prezintă protoiereul Ioan Ţiu din Bucureşti, care înscenează inversul situaţiei de la Bucureşti. Cei de la Slătioara nu aveau cunoştinţă de arestarea delegatului lor, ieromonahul Dionisie. Drept urmare, protoiereul Ţiu s-a recomandat ca fiind un trimis din partea părintelui arestat. El etalează în faţa mitropolitului Galaction Cordun o serie de manuscrise, prin care vrea să convingă că este însărcinat de către părintele Dionisie spre a veni la Slătioara, pentru a face cunoscut faptul că la Bucureşti s-au clarificat lucrurile în favoarea Bisericii noastre. În această situaţie, mitropolitul Galaction Cordun, însoţit de stareţul Glicherie Tănase, şi de un alt reprezentant al Mitropoliei Slătioara, trebuiau să-l însoţească pe acesta la Bucureşti, la Ministerul Cultelor.

Totul era o înscenare necurată. La auzul acestora, arhiereul Galaction Cordun cere o dovadă a lucrurilor - un înscris din partea delegatului mănăstirii, un semn prin care acel protoiereu ar putea dovedi măcar întrevederea care pretindea că ar fi avut loc între ei. Neputând face dovada lucrurilor, protoiereul îngenunchează în faţa mitropolitului Galaction, lăcrimează şi rosteşte: *„Vă implor, Înalt Preasfinţite… vă implor, credeţi-mă!”*

Deşi recunoştea în aceasta o cursă, în care avea să cadă câteva ore mai târziu, mitropolitul Galaction lasă totul pe seama lui Dumnezeu: *„Facă-Se voia Ta, precum în Cer aşa şi pe Pământ”.*

Porunceşte a i se pregăti bagajul pentru plecarea la Bucureşti. Faţa protoiereului Ioan Ţiu se înseninează, se ridică în picioare şi mulţumeşte mitropolitului, după care se pierde în mulţimea poporului aflată în curtea mănăstirii, îndreptându-se către maşina cu care venise, aşteptând tacticos momentul plecării, alături de şofer.

Părintele ierodiacon Agatanghel Butnaru

În aceste condiţii, sunt numite zece persoane din partea comitetului parohial, care aveau să participe alături de reprezentanţii Bisericii noastre la discuţiile, ce urmau a avea loc peste două zile în sala de şedinţe a Ministerului Cultelor din Bucureşti. La ora 16.00, mitropolitul Galaction însoţit de stareţul mănăstirii, părintele Glicherie şi de părintele ierodiacon Agatanghel Butnaru coborau scările chiliilor, trecând liniştiţi prin mijlocul poporului agitat, îndreptându-se către maşina la care protoiereul Ţiu îi aştepta nerăbdător. Poporul îi reţinu câteva clipe, pentru a se învrednici de binecuvântarea mitropolitului care se opri în mijlocul mulţimii, înfăţişând, în doar câteva cuvinte, o trăsătură de căpătâi a creştinilor binecredincioşi. Prinzându-l de mână pe ierodiaconul Agatanghel, îi spune: *„Priveşte, Agatanghel: spiritualitate în simplitate şi simplitate în spiritualitate”,* înţelegând prin aceasta, că cea mai curată credinţă o poţi găsi numai în curăţia şi nevinovăţia inimii unui popor simplu, iar aceste două virtuţi nu se pot dobândi decât de către cei ce pornesc cu dreaptă credinţă în căutarea lui Dumnezeu.

Călătoria de la Slătioara spre Bucureşti a fost cumplită, căci din când în când şoferul autoturismului simula probleme tehnice, oprind maşina. Toate acestea făceau parte din scena piesei infernale, pe care tocmai o jucau în acel timp. A doua zi, în jur de ora 9.00, ajung în Ploieşti, unde sunt opriţi de un poliţist într-o intersecţie, probabil agent de circulaţie. Protoiereul Ioan Ţiu încearcă să convingă pe însoţitorii lui, mitropolitul Galaction şi ceilalţi clerici, că nu trebuie să-şi facă probleme în privinţa poliţistului. Printr-o mişcare rapidă deschide portiera maşinii, coboară şi dialoghează cu poliţistul, locotenent-major, vreme de 10 minute, după care revine la maşină şi,

deschizând portiera, exclamă: *„Părinţilor, din nou probleme! Şoferul nostru nu deţine buletin, acesta fiind spre schimbare la Bucureşti şi pentru aceasta domnul locotenent-major trebuie să meargă împreună cu noi până la primul post de control al Poliţiei”.* Urcă amândoi în bancheta din faţă, ţinându-se în braţe unul pe altul.

Maşina demarează cu o viteză surprinzătoare, traversează rapid câteva străzi ale oraşului, după care se îndreaptă spre o clădire înaltă, impunătoare, necunoscută nici mitropolitului şi nici celor doi însoţitori ai lui. Ajunşi în apropierea acelei clădirii, şoferul reduce din viteza maşinii şi două porţi largi se deschid mecanic. Acesta era actul final al scenariului piesei, al cărei protagonist era protoiereul Ţiu. Îşi jucase rolul cu o tenacitate şi o înţelepciune satanică.

După intrarea maşinii, porţile incintei se închid automat. Locotenentul-major coboară cu un zâmbet mulţumit şi cu o prefăcută amabilitate se adresează celor trei călători de pe bancheta din spate, zicând: „Domnilor părinţi, ne aflăm în curtea Securităţii din Ploieşti şi din acest moment sunteţi arestaţi. Nimeni nu are voie să mai vorbească. Veţi coborî pe rând, câte unul, şi veţi fi supuşi unui interogatoriu, în urma căruia va trebui să daţi o declaraţie”.

Din nou, mitropolitul Galaction se resemnează în faţa lui Dumnezeu, rugându-se în taină. Acum, ierodiaconul Agantaghel se gândea câtă dreptate avuseseră oamenii adunaţi în curtea Mănăstirii Slătioara, ce aclamau: *„Nu plecaţi Preasfinţite, căci vă vor aresta!”*

Cel dintâi este luat mitropolitul Galaction. În mod politicos, este invitat în clădirea Securităţii unde, după câteva ore de discuţii i se cere să prezinte motivul şi împrejurările care l-au determinat să accepte titlul de «Mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România», la care mitropolitul răspunde: *„Motivul întoarcerii mele la credinţa dreptslăvitoare a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi îl reprezintă schimbarea necanonică a calendarului şi a pascaliei, iar împrejurările vă sunt deja cunoscute”.*

Anchetatorul securităţii prezintă mitropolitului un act emis de Patriarhia Română, prin care autorităţile Bisericii de stil nou rugau autorităţile Securităţii din Ploieşti, ca prin constrângere sau alte mijloace de teroare, să determine pe mitropolitul Galaction să cateri-

sească pe toţi clericii hirotoniţi de el în Mănăstirea Slătioara. Anchetatorul securităţii se dovedeşte a fi respectuos faţă de înaltul prelat al Bisericii. Răspunsul mitropolitului s-a concretizat în câteva cuvinte: „Dacă va trebui vreodată să caterisesc, voi caterisi pe toţi cei hirotoniţi de mâinile mele din clipa în care am fost ridicat la treapta arhieriei", în rândul acestora numărându-se mulţi clerici ai Bisericii de stil nou, din care câţiva aveau să ajungă chiar în rândurile ierarhiei.

Părintele Glicherie, stareţul Mănăstirii Slătioara, este interogat într-o altă sală a securităţii, fiind învinuit de complot la adresa Bisericii de stil nou şi nesupunere faţă de aceasta. În acelaşi timp, într-o altă sală, ierodiaconul Agatanghel este şi el interogat, cerându-i-se să spună totul despre mitropolitul Galaction, despre stareţ şi activitatea Bisericii de Răsărit. Ierodiaconul Agatanghel refuză a da astfel de informaţii, pretextând că se află în necunoştinţă de cauză, fiind doar un simplu slujitor şi aflându-se împreună cu mitropolitul şi stareţul în simplă calitate de însoţitor.

Ancheta celor trei clerici a început în jurul orei 10.00, continuând până spre seară. După percheziţionarea bagajelor acuzaţilor, ierodiaconul Agatanghel este eliberat, poruncindu-i-se să se întoarcă la Slătioara. Mitropolitul Galaction Cordun este închis şi pus sub pază permanentă în Mănăstirea Căldăruşani, iar stareţul, părintele Glicherie este exilat la Răchitoasa, în Bărăgan, fiind supus unui regim neomenesc de muncă silnică. Toate s-au petrecut doar în câteva ore, iar la Mănăstirea Slătioara încă nu se aflase despre aceasta.

În Mănăstirea Căldăruşani, mitropolitul Galaction este supus unui regim de tortură de nedescris, nu din partea autorităţilor securităţii, ci din partea reprezentanţilor Bisericii de stil nou, cerându-i-se în repetate rânduri să caterisească pe cei hirotoniţi de el la Mănăstirea Slătioara. Răspunsul mitropolitului era unul şi acelaşi: „Dacă îi caterisesc pe ei, vă caterisesc şi pe voi, pe care eu v-am hirotonit".

Cei care odinioară erau fiii lui duhovniceşti ajunseseră în acest timp cei mai înverşunaţi adversari, lovind în el cu cruzime de fiară. Şi, dacă rânduiala legii bisericeşti afuriseşte cu neputrezirea mâna

Arhimandritul Glicherie Tănase în surghiun, la domiciliul forţat de la Răchitoasa, Bărăgan

celui care îndrăzneşte a lovi pe născătorii lui - mamă sau tată, cu atât mai mult s-au îmbrăcat cu blestemul „ca şi cu o haină" cei care au îndrăznit a-şi ridica braţele spre a izbi în acel, care odinioară le era părinte duhovnicesc şi sfinţitor, prin mâinile căruia primise Darul hirotoniei. Dar judecata este a lui Dumnezeu.

1.10 Domiciliul obligatoriu al mitropolitului Galaction Cordun la Mănăstirea Căldăruşani şi hirotoniile de arhierei din cadrul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România

După arestarea mitropolitului Galaction Cordun şi întemniţarea lui în Mănăstirea Căldăruşani, conducerea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România a revenit clericilor şi monahilor vieţuitori în Mănăstirea Slătioara. Aceştia continuau lucrarea duhovnicească a întâistătătorilor lor, neprimind nici rangurile ispititoare ce li se ofereau din partea statului în schimbul primirii calendarului gregorian, nici îngrozindu-se de chinurile ce li se pregăteau din partea agenţilor de securitate. Cu toată precauţia monahilor, Securitatea reuşeste să infiltreze în rândul vieţuitorilor din Slătioara un individ cu dublu rol, pe nume Mircea Ispir, ce se prezenta în faţa poporului ca membru al

Bisericii de Stil Vechi. Prin mijloace abil dirijate din umbră de către Securitate, acesta devine în 1956 preşedintele Cultului Tradiţional al credincioşilor de Stil Vechi din România. Prin promisiuni făţarnice, el reuşeste să cucerească inimile unor credincioşi, care vedeau în el un om capabil să îi sprijine la nevoie. Ei nu aveau însă cunoştinţă de activitatea diplomatică în plan politic a sus-numitului, considerându-l a fi om de bunăcuviinţă.

Aşa cum se va dovedi mai târziu, Mircea Ispir era un simpatizant al ideilor politice susţinute de partidul social democrat „Constantin Titel Petrescu". Astfel, Mircea Ispir devine instrumentul fidel al securităţii, care la rândul ei, va face demersuri către Ministerul Cultelor, pentru ca acesta să fie numit în funcţia de preşedinte al Cultului Tradiţional al credincioşilor de Stil Vechi din România. Păstorii Bisericii Ortodoxe de Răsărit, dar şi mulţimea poporului s-au văzut puşi în faţa faptului împlinit. Nu le rămânea decât să accepte hotărârea ministerială, bucurându-se că aparent reprezentantul cultului împărtăşeşte aceeaşi credinţă şi acelaşi ideal duhovnicesc.

Acest veritabil om politic, realmente lipsit de scrupule sau frică de Dumnezeu, îndeplinea rolul unui cal troian în cadrul mişcării de rezistenţă ortodoxă de la Slătioara. Misiunea lui era de a convinge reprezentanţii acestui cult să accepte calendarul gregorian, dar şi de a raporta către organele Securităţii toate evenimentele, ce se desfăşurau în cadrul Mănăstirii Slătioara. Cu multă abilitate, acest politician vândut comuniştilor avea grijă ca mulţimea poporului să nu-i cunoască activitatea politică, şi nici scopul alăturării sale la adevărata Biserica Ortodoxă. În calitate de preşedinte al Cultului Tradiţional de Stil Vechi din România, deseori el era cel care oprea cordoanele de jandarmi pregătiţi spre a-i tortura pe vieţuitorii Mănăstirii Slătioara.

Din relatările părintelui Agatanghel Butnariu aflăm că, în timp ce se săvârşea slujba de sfinţire a Bisericii din localitatea Balş, autorităţile jandarmeriei şi-au făcut prezenţa pe neaşteptate. În doar câteva clipe, echipele de jandarmi erau gata să împrăştie mulţimea credincioşilor aflaţi acolo. În această situaţie, a fost destul ca Mircea Ispir să scoată o legitimaţie din buzunarul de la piept, la vederea căreia superiorul jandarmilor a luat poziţie de drepţi, ordonând retragerea.

Prin astfel de strategii, abilul securist a ştiut să capete încrederea poporului. La un moment dat însă, interesele sale de ordin politic au început să primeze. Faptul că se afla în slujba Securităţii nu îl mulţumea deloc, ci vedea acest lucru mai mult ca pe un prilej de a recruta, din rândurile credincioşilor, cât mai mulţi simpatizanţi pentru organizaţia politică susţinută de el, adică „Partidul Social Democrat Constantin Titel Petrescu". Din triplul rol pe care îl avea de jucat – acela de părut-credincios; de agent al securităţii şi de om politic, se pare că acesta din urmă a fost de fapt motivul acceptării celorlalte două „misiuni" din sânul Bisericii.

Pentru îndeplinirea acestui scop, el s-a arătat gata de a face unele compromisuri la adresa Securităţii, pe care Dumnezeu a binevoit să le întoarcă sub formă de înlesniri pentru Biserica noastră. Deşi la început el fusese trimis către Mănăstirea Slătioara ca informator, având misiunea de a distruge, totuşi prin lucrarea lui Dumnezeu, acţiunile sale au avut ca urmare întărirea Bisericii. După arestarea de la Ploieşti a preasfinţitului Galaction Cordun, situaţia a fost învăluită de negura confuziei. Nimeni nu mai ştia nimic despre situaţia arhipăstorului Bisericii noastre.

Prin rânduială dumnezeiască, părintele Pavel Mogârzan - pe atunci simplu credincios, află din discuţia cu Nicolae, unul dintre nepoţii preasfinţitului Galaction Cordun, că acesta se află arestat în Mănăstirea Căldărăşani. Pavel Mogârzan era unul dintre absolvenţii studiilor Seminarului Teologic de la Mănăstirea Slatina, promoţia anului 1947. Pentru faptul că nu se sfia a mărturisi adevărul, denunţând minciuna şi necanonicitatea situaţiei în care se afla Biserica de stil nou, el este arestat în anul 1952, deşi se afla în timpul stagiului militar. În închisoarea din Galaţi, el va cunoaşte câţiva monahi de la Mănăstirea Slătioara, precum părintele Clement sau Onofrei (viitorul mitropolit Silvestru), cu care leagă o prietenie adevărată. După ieşirea din închisoare (în anul 1955), Pavel Mogârzan devine unul dintre membrii marcanţi ai mişcării de rezistenţă ortodoxă, cu nucleul la Mănăstirea Slătioara.

Vestea despre domiciliul obligatoriu al preasfinţitului mitropolit Galaction Cordun de la Mănăstirea Căldăruşani va ajunge foarte re-

pede la urechea credincioşilor de stil vechi. După o îndelungată discuţie privind viitorul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, membrii comitetului acestei Biserici (Ghe. Moşneagu, N. Nechifor, Iacobaş şi mulţi alţii), împreună cu clerul şi monahii Mănăstirii Slătioara, avându-l în frunte pe Mircea Ispir, încearcă să-l scoată pe preasfinţitului Galaction Cordun din Mănăstirea Căldăruşani, din motive de sănătate. Pentru o vreme, acest plan le reuşeşte. Astfel, reprezentanţii Cultului Tradiţional de Stil Vechi din România, obţin din partea autorităţilor Statului Român comutarea domiciliului forţat de la Căldăruşani la Bucureşti.

În acelaşi an 1956, văzând că nu reuşeşte să ia legătura cu vreun episcop din afara României, fiind în permanenţă supravegheat, cât şi în urma încercărilor nereuşite de a convinge vreun episcop din Sinodul Patriarhiei Române să se alăture mişcării de rezistenţă, mitropolitul Galaction Cordun ia decizia de a hirotoni singur un alt episcop, **lucru care era întrutotul întemeiat şi justificat de hotărârile canonice ale Sfinţilor Apostoli. În tâlcuirea celui dintâi canon, se spune că, aplicând principiul iconomiei, în vremuri de prigoană a credinţei ortodoxe, un singur episcop are puterea de a hirotoni pe un alt episcop, precum a fost cazul lui Sidirie, episcopul Palebiskei, care, după cum mărturiseşte Sinesie, a fost hirotonit numai de un episcop (Filon), fiindcă nu puteau a se aduna mai mulţi episcopi din pricina prigoanei.**

Acest fapt a rămas chiar şi peste decenii, o piatră de poticnire pentru cei necunoscători, dar şi un prilej de a defăima Biserica noastră, din partea celor răuvoitori. În canoanele Sfinţilor Apostoli, ce cuprind rânduiala hirotoniilor, chiar şi hirotonia unui episcop de către un singur episcop este considerată drept validă, în circumstanţe atenuante precum a fost cazul Bisericii de Stil Vechi în anul 1956.

Deşi canonul I apostolesc porunceşte: *„Episcopul hirotoniească-se de doi episcopi, sau de trei (…)”*, însă tâlcuirea canonului lămureşte nedumerirea: *„Zicerea episcop, mai întâiu adecă, (…) să numesc în Scriptura cea veche, atât luătorii aminte şi păzitorii ocârmuirilor şi a lucrurilor celor din lăuntru şi bisericeşti (…). Deci porunceşte canonul acesta, ca tot arhiereul (ori mitropolit de ar fi, ori arhiepiscop,*

ori episcop) să se hirotonisească de doi episcopi, ori de trei (...). Că trebuie cu adevărat, ori toţi episcopii eparhiei (...) să se adune şi să hirotonisească pe un alt episcop. Dar fiindcă aceasta este anevoie, cel mai puţin trebuie să-l hirotonisească trei şi ceilalţi să se facă împreună hotărâtori la hirotonia lui prin scrisorile lor. (...) Iară, dacă după întâmplare va rămânea întru o eparhie un singur episcop, carele chemându-se de mitropolitul, nici va merge, nici prin scrisori va împreună alege pre cel ce urmează a să hirotonisi arhiereu, atunci trebuie mitropolitul şi să împreună aleagă şi să-l hirotonisească pe el cu episcopii apropiaţi streini eparhiei (...). Iar rânduirile Apostolilor poruncesc cum că, cel ce se va hirotoni de un episcop să se cateri-seascâ, împreună cu cel ce l-au hirotonisit, afară numai, dacă după nevoie de goană, ori altă oare carea pricină nu pot mulţi a se aduna, şi cu alegerea acestora se va hirotonisi de unul. Precum Sidirie s-a hirotonit episcop Pavlevischi, dupre Sinesie, nu de trei ci de un episcop de Filon, pentru că nu putea episcopii a să înfăţişa în vremile acelea" („Pidalion", Mănăstirea Neamţu, 1844).

În Tradiţia Bisericii există de asemenea şi alte exemple de hirotonii de episcop, făcute prin iconomie. În viaţa Sfântului Ierarh Grigorie (Taumaturgul), episcop al Neochesariei (prăznuit la 17 noiembrie), citim: „Având Sfântul Grigorie Darul mai înainte vederii şi cunoscând că episcopul vrea să-l ia din pustie spre slujba Bisericii, se ascundea dinaintea lui judecându-se a fi nevrednic de o asemenea treaptă şi umbla din loc în loc prin pustie ca să nu-l poată afla. Dar fericitul Fedim îl căuta cu sârguinţă şi cu rugăciuni îl chema din pustie la dânsul. Însă, neputând despărţi de pustie pe iubitorul de osteneală şi a-l aduce în cetatea Amasiei pentru hirotonie, a făcut un lucru străin şi neobişnuit. Fiind îndemnat de Duhul lui Dumnezeu şi aprins cu râvnă pentru Sfânta Biserică, n-a ţinut seama că Grigorie nu a venit acolo la dânsul şi că nu puţină depărtare este între dânşii, fiindcă de la cetatea Amasiei până la pustia aceea unde vieţuia Sfântul Grigorie era cale de trei zile. Astfel episcopul Fedim a sfinţit pe Grigorie episcop al Bisericii Neocezareei, deşi nu venise el acolo de faţă. Căci, căutând către Dumnezeu a zis: «Tu, Cela ce toate le ştii, Dumnezeule şi toate le poţi, caută în ceasul acesta spre mine şi spre Grigorie şi

săvârşeşte cu Darul Tău hirotonisirea lui». Astfel l-a hirotonit pe fericitul, nefiind de faţă. Despre aceasta mărturiseşte Sfântul Grigorie de Nyssa, care a scris viaţa acestui sfânt, fapt ce se întăreşte şi în canonul din Minei, în pesna a cincea, adeverind astfel: *«Stătătorul înaintea lui Dumnezeu, Fedim, fiind aprins de râvnă, te-a uns pe tine, părinte, nefiind tu de faţă, bizuindu-se pe buna ta credinţă şi pe viata ta cea curată, grăitorule de Dumnezeu, Grigorie»*. În acest chip minunat, fericitul Fedim, de unul singur a săvârşit hirotonia lui Grigorie.

Tot o întâmplare mai presus de fire putem afla şi din viaţa Sfântului Amfilohie, episcopul Iconiei, prăznuit la 23 noiembrie, care a fost hirotonit de îngeri, despre care lucru aflând ceilalţi episcopi din jurul cetăţii Iconiei, nu au mai îndrăznit a hirotoni a doua oară pe plăcutul Domnului.

Situaţia dificilă în care se afla Biserica de Stil Vechi în preajma anului 1956, a îndreptăţit pe deplin aplicarea acestui principiu al iconomiei (pogorământului). Astfel, preasfinţitul Galaction Cordun părăseşte domiciliul obligatoriu, invocându-se motive de sănătate, şi este adus noaptea în secret la Mănăstirea Copăceni, din preajma Bucureştiului, unde săvârşeşte hirotonii - mai întâi de preoţi, iar mai târziu şi de episcopi.

Stareţ al acestei mănăstiri era arhimandritul Evloghie Oţa, deacum plecat de la Mănăstirea Râmeţi (judeţul Alba), din pricina introducerii calendarului nou, împreună cu o parte din obşte, care alesese să urmeze stareţului şi mărturisirii sale de credinţă. Dintre aceşti tineri ucenici iubitori de Dumnezeu, unul avea să fie episcop al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România: vrednicul întru pomenire episcop Pahomie Vrânceanul († 2006), iar restul aveau să fie la rândul lor întemeietori de schituri şi mănăstiri ce dăinuiesc până astăzi.

Preasfinţitul Galaction Cordun va hirotoni întru arhiereu pe arhimandritul Evloghie Oţa († 1979), împreună cu care, în acelaşi an, va ridica la treapta episcopiei pe arhimandritul Meftodie Marinache, mutat la Domnul în anul 1977.

Ultima hirotonie întru arhiereu, hotărâtă de preasfinţitul Galaction Cordun a fost cea a arhimandritului Glicherie, stareţul Mănăs-

tirii Slătioara, care atunci era exilat la Răchitoasa, în Bărăgan. De data aceasta însă, situaţia era mult mai complicată, fiindcă cel care urma să fie hirotonit se afla la o distanţă foarte mare de

Preasfinţitul Evloghie Oţa la Mănăstirea Copăceni, jud. Ilfov. În stânga imaginii se află ieromonahul Pahomie Morar († 2006)

Bucureşti. Din porunca preasfinţitului mitropolit Galaction, Mircea Ispir încredinţează părintelui ierodiacon Agatanghel, ucenicul stareţului Glicherie, misiunea de a-l răpi din exilul de la Răchitoasa şi a-l aduce în Bucureşti. Părintele Agatanghel merge la Răchitoasa, unde îi povesteşte stareţului Glicherie despre toate evenimentele ce au avut loc, dar şi de hotărârea presfinţitului mitropolit Galaction de a-l hirotoni întru arhiereu.

Nu era deloc uşor. Părintele Glicherie era acum ajuns la vârsta de 65 ani, slăbit de condiţiile inumane ale exilului, dar şi de ostenelile călugăriei, pe care Sfântul Mărturisitor şi le îndeplinea cu râvna şi dragostea de Dumnezeu pe care o avusese încă din prima zi de monahism, şi care îi dăduse puterea de a trece prin toate aceste încercări sufleteşti şi trupeşti.

Regimul la care erau supuşi deţinuţii închişi pentru motive religioase, era ticluit cu o aşa vrăjmăşie, încât ar fi istovit şi un trup aflat

în puterea vârstei. Era nevoie ca Dumnezeu să săvârşească o minune pentru ca, împreună cu ucenicul, să poată ajunge în câteva ore la Bucureşti. Însă puterea lui Dumnezeu întru cele neputincioase se săvârşeşte, iar minunea nu s-a lăsat mult aşteptată. Părintele Agatanghel a găsit o maşină-tir, care transporta în remorca sa o altă maşină defectă. Şoferul tirului acceptă să îi transporte până la Bucureşti. Părintele Glicherie este ascuns în cabina maşinii defecte, aflată în remorca maşinii-tir. Ajunşi în Bucureşti, cei doi părinţi plătesc un taxi pentru a-i duce la locuinţa personală a lui Mircea Ispir, unde ajung la orele 22.30. Aici au fost întâmpinaţi de preasfinţitul Galaction Cordun şi de preasfinţiţii Evloghie şi Metodie. Împreună, ei merg la Biserica din localitatea Moara Domnească, aflată în preajma Bucureştiului, unde, după miezul nopţii, are loc hirotonia întru arhiereu a părintelui Glicherie Tănase. Tot în cadrul acestei Sfinte Liturghii, ierodiaconul Agatanghel primeşte sfinţirea preoţiei din mâinile noului episcop, preasfinţitul Glicherie. Hirotonia întru arhiereu a părintelui Glicherie are loc tot în acelaşi an (1956), după care autorităţile civile află despre activitatea religioasă a preasfinţitului mitropolit Galaction Cordun şi hotărăsc din nou sechestrarea sa la Mănăstirea Căldăruşani.

Localitatea Moara Domnască, 17 noiembrie 1956 - după hirotonia întru episcop a P.S. Glicherie Tănase în capătul mesei, partea stîngă, alături de Mitropolitul Galaction

Însoţit de părintele ieromonah Agatanghel, preasfinţitul episcop Glicherie se întoarce la Slătioara, fiind întâmpinat de popor cu mare bucurie. Era un moment de mulţumire sufletească; o împlinire a unui vis pe care poporul îl nutrise de atâta vreme - acela de întărire şi sporire a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România. Acest lucru s-a înfăptuit prin acti-

vitatea duhovnicească şi misionară a vrednicului episcop Glicherie, care puţin mai târziu, avea să devină urmaş al scaunului mitropolitan, după trecerea la Domnul a preasfinţitului mitropolit Galaction Cordun.

Aceeaşi mulţumire sufletească domnea şi în inima preasfinţitului mitropolit Galaction Cordun, deşi acum era întemniţat pentru a doua oară în Mănăstirea Căldăruşani. El nu înceta a-L lăuda pe Dumnezeu, zicând: *„Slavă Ţie, Iisuse Hristoase, că ai întărit Biserica Ta cea dreptslăvitoare, pe care nici porţile iadului nu o vor putea birui”!*

1.10 Mutarea la cele veşnice a mitropolitului Galaction Cordun

Chinurile la care a fost supus preasfinţitul mitropolit Galaction Cordun s-au înmulţit, mai ales după ce s-a aflat că hirotonise şi arhierei pentru Biserica de Stil Vechi. Drept pedeapsă, a fost supus unui regim alimentar inuman, oferindu-i-se o dată pe zi puţină varză acră, un colţ de pâine uscată, uneori chiar şi mucegăită, urmate de bătăi crunte, aplicate dimineaţa şi seara. Credincioşii care l-au vizitat la domiciliul obligatoriu au spus că purta pe braţe semne ale unor împunsături, făcute cu nişte cuie ruginite, cu care era înţepat din dorinţa de a-l îmbolnăvi de septicemie şi de a muri, chipurile de „moarte naturală”. Un alt chin cumplit pe care preasfinţitul l-a avut de îndurat a fost bătaia cu prosopul ud, făcut funie, aplicată în zona ficatului. Acest tratament înfiorător, învăţat probabil pe la şcolile bolşevice, avea menirea de a distruge organele interne încetul cu încetul, nelăsând pe corp urme exterioare. Moartea celor astfel chinuiţi părea a fi naturală, dat fiind faptul că starea sănătăţii celor torturaţi se înrăutăţea treptat.

Starea şubredă de sănătate a mitropolitului Galaction Cordun a fost foarte mult înrăutăţită de acest regim. Uneori este scos din mănăstire cu ocazia vizitelor medicale programate în Bucureşti, tot timpul fiind supravegheat. În mănăstire, era supravegheat de monahul Teofan, iar în afara mănăstirii, cu ocazia vizitelor medicale - de către

angajaţii Securităţii. Aşa s-a derulat viaţa chinuită a preasfinţitului Galaction vreme de câţiva ani, timp în care monahii şi clerul de la Slătioara, în frunte cu preasfinţitul episcop Glicherie, aflând condiţiile de viaţă precară a întâistătătorului lor, se hotărăsc să mai facă un pas.

Situaţia era foarte grea, însă Dumnezeu a înlesnit-o prin serviciul anumitor persoane. Un avocat de profesie, pe nume Albu, om politic cu un înalt prestigiu, prieten apropiat al preşedintelui Cultului de Stil Vechi, Mircea Ispir, hotărăşte să-şi ispitească destinul. El acceptă colaborarea cu Mircea Ispir şi credinciosul Pavel Mogârzan, în vederea răpirii preasfinţitului mitropolit Galaction Cordun din Mănăstirea Căldăruşani şi aducerea sa la Slătioara. Credinciosul Pavel Mogârzan primise ascultare din partea preasfinţitului Glicherie, spre a-l vizita pe mitropolitul Galaction în fiecare săptămână, aducându-i bani şi alimente, iar monahii din Mănăstirea Căldăruşani îi permiteau accesul, crezând că Pavel Mogârzan este nepot al mitropolitului. După o vreme, Pavel devine prieten al călugărilor de acolo, fiind cunoscut sub numele de „Pavel din Moldova". În anul 1959, în Duminica Floriilor, în locuinţa personală a avocatului Albu se pun la cale etapele de răpire a mitropolitului Galaction Cordun din Mănăstirea Căldăruşani.

A doua zi, Pavel vizitează Mănăstirea Căldăruşani împreună cu avocatul Albu, rămânând acolo vreme de patru zile, fără a ridica vreo bănuială din partea conducerii mănăstirii, care îi credea a fi securişti trimişi pentru suplimentarea cadrelor de supraveghere.

În aceste zile, ei îl vizitează pe mitropolitul Galaction Cordun, întreţinând cu el discuţii îndelungate. Monahul Teofan continua să-şi facă ascultarea, şezând de strajă la uşa încăperii în care era închis mitropolitul. Spre miezul nopţii însă, el îşi părăsi postul pentru a merge la slujba Utreniei. În acest răstimp, avocatul Albu şi Pavel intră în încăperea mitropolitului, apucă o valiză, o haină veche şi o pălărie şi, însoţiţi de mitropolitul Galaction Cordun, ies din incinta mănăstirii fără a fi observaţi. Părintele Teofan s-a întors de la slujbă, dar nu a verificat dacă deţinutul se mai afla sau nu în încăpere, gândind să nu-l deranjeze. Dimineaţă, când un oarecare monah avea

să aducă „deţinutului" micul dejun, se observă lipsa şi se anunţă imediat vestea despre răpirea mitropolitului. Bănuiala a căzut imediat asupra celor doii. Uimirea a fost şi mai mare când stareţul mănăstirii află de la Centrul Securităţii din Bucureşti, că ei nu aveau cunoştinţă de prezenţa celor doi delegaţi în Mănăstirea Căldăruşani. În acest interval de timp, mitropolitul Galaction însoţit de avocatul Albu şi Pavel Mogârzan ajung în Bucureşti, unde se adăpostesc într-o locuinţă închiriată cu câteva zile mai devreme. De aici, preasfinţitul mitropolit Galaction a fost transportat la Mănăstirea Slătioara, unde a săvârşit Sfânta Liturghie la praznicul Învierii Domnului.

În a treia zi de Paşti, Pavel Mogârzan este trimis din nou la Bucureşti, pentru a ridica indemnizaţia preasfinţitului mitropolit Galaction Cordun. Ajuns aici, el este urmărit de Securitate, arestat şi condamnat la 15 ani de închisoare, conform articolului 2, alineatul 9, din motive de propagandă religioasă. Este supus unui regim de detenţie îngrozitor, cu interogatorii interminabile, ce durau câte o zi întreagă, urmate noaptea de bătăi crunte. I se cerea să mărturisească totul despre activitatea păstorilor Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi. Stârniţi de tăcerea şi răbdarea lui Pavel, călăii închisorii se înarmau cu bastoane şi funii ude, năpustindu-se câte patru asupra sa, şi bătându-l în aşa fel încât să nu-i rupă vreun os. După bătaie i se interzicea culcarea pe pat. Regimul acesta a durat vreme de câteva luni, când se zvoneşte în toate instituţiile Securităţii şi ale Patriarhiei Române că mitropolitul Galaction Cordun, aflat în Mănăstirea Slătioara, a trecut la cele veşnice, la data de 8 iulie 1959, lăsând în urma lui un renume clădit prin suferinţă, dragoste şi răbdare.

Mormântul Mitropolitului Galaction Cordun, aflat în latura nordică a bisericii Mănăstirii Slătioara

Cu acest prilej, slăbesc şi cercetările asupra deţinutului Pavel Mo-

gârzan. Este transferat la închisoarea Marmezon şi de aici la Văcăreşti, unde întâlneşte pe avocatul Albu, supus şi el aceluiaşi regim de detenţie.

Împreună cu preasfinţiţii Evloghie şi Meftodie, preasfinţitul episcop Glicherie va redacta o circulară, transmisă atât în ţară cât şi în străinătate, prin care informa despre trecerea la cele veşnice a mitropolitului Galaction Cordun, cât şi data la care va avea loc înmormântarea. În ajunul zilei de înmormantare, spre miezul nopţii, curtea mănăstirii era plină de gărzi ale Jandarmeriei şi ale Securităţii. Preasfinţitul episcop Glicherie este obligat să poruncească monahilor ca, în decurs de câteva ore, trupul neînsufleţit al mitropolitului Galaction Cordun să fie înhumat. Constrânşi de împrejurări, monahii în frunte cu preasfinţitul episcop Glicherie s-au supus deciziei Securităţii. Până la ziuă, trupul celui dintâi mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, Galaction Cordun, fusese îngropat.

Î.P.S. Mitropolit Glicherie (al doilea din stânga)

Puţin timp mai târziu, dosarul numitului Pavel Mogârzan este rătăcit, fiind repus în libertate. De asemenea, şi avocatul Albu este eliberat. În anul 1969, presa avea să anunţe decesul avocatului Albu, care în ultima parte a vieţii sale suferea de cancer la ficat. În scaunul mitropolitan al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România este ales preasfinţitul episcop Glicherie, ce este ridicat la vrednicia de arhiepiscop şi înscăunat ca mitropolit, la data de 18 septembrie/1 octombrie 1968.

CAPITOLUL 2

Atacurile comuniştilor împotriva Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi

2.1 Biserica Ortodoxă de Stil Vechi şi comuniştii atei

Desfăşurarea vieţii monahale era îngreunată de prigoana autorităţilor, care recurgeau la arestări masive, astfel că perioadele de înflorire alternau cu perioade mai dificile, în ciuda eforturilor credincioşilor care o străjuiau zi şi noapte. Începând cu anul 1975, au încetat arestările, însă persecuţiile au continuat pe ascuns. Cu toate acestea, sfântul lăcaş a cunoscut o perioadă de înflorire duhovnicească, obştea numărând peste o sută de vieţuitori.

Obştea Mănăstirii Slătioara. În centru - Mitropolitul Glicherie, avându-i alături pe părintele ieroschimonah David (în dreapta imaginii) şi pe părintele Silvestru Onofrei (în stânga imaginii), viitorul mitropolit al B.O.S.V.

Deoarece chiliile deveniseră insuficiente ca număr, s-a început construirea unui nou bloc de locuit şi a unei biserici mai încăpătoare, de vreme ce bisericuţa de lemn începuse să se degradeze. Această biserică (în care se slujeşte şi astăzi, trecând prin mai multe lucrări de reparaţii şi consolidare, dintre care ultima a avut loc în vara anului 2008), s-a sfinţit la 1 mai 1982, de către Î.P.S. Mitropolit Glicherie, alături de toţi arhiereii Sfântului Sinod al Bisericii, împreună cu un mare sobor de preoţi şi în prezenţa unui număr impresionant de credincioşi.

Înmormântarea părintelui ieroschimonah David Bidaşcu, stareţul Mănăstirii Slătioara (anul 1961)

După adormirea întru Domnul a părintelui David Bidaşcu, conducerea mănăstirii va fi preluată din nou de către Mitropolitul Glicherie, care va conduce mănăstirea până în 1984, ajutat de un econom. Din 1985 până din 1992, mănăstirea este condusă de preasfinţitul episcop Vlasie Mogârzan, cel care mai târziu avea să devină întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, al cărei arhipăstor este şi în prezent.

Până la evenimentele din decembrie 1989, călugării au avut mult de suferit din partea autorităţilor statului comunist. Deseori, Miliţia îşi trimitea reprezentanţii la Mănăstirea Slătioara. Şi, pentru că monahii fugeau prin pădure pentru a scăpa de bastoanele poliţiştilor, preasfinţitului Vlasie i s-a propus să îi alunge pe monahii din mănăstire, fiind ameninţat cu arestarea, în cazul în care ar fi refuzat. Răspunsul stareţului a fost acesta: *„Cine i-a adus la mănăstire, Acela să-i şi scoată”*. În mâinile vrăjmaşilor lui

Dumnezeu, credinţa devenise un instrument util şi o modalitate convingătoare de educaţie, căci ce are omul mai preţios decât idealurile credinţei sale? În înţelepciunea lor luciferică, ei ştiau că acest simţământ numit credinţă era şi va rămâne pentru veşnicie singurul sprijin şi scăpare a credincioşilor la vreme de suferinţă. Presiunile din partea Partidului Comunist Român, persecuţia din partea sistemului Poliţiei Comuniste (Direcţia Generală a Securităţii Statului) organizată după modelul sovietic, ispitele de la diavol, lipsurile de tot felul, sărăcia şi chiar foametea prin care au trecut călugării Mănăstirii Slătioara - toate acestea nu au putut să îi clatine ori să îi îndemne vreo clipă să părăsească mănăstirea în căutarea unui trai mai bun ori contrânşi de frica asupritorilor.

În acest proces politic, un rol important l-a jucat subordonarea cultelor religioase de către puterea atee, care le acuza fie de individualism burghez, fie de întreţinerea de legături secrete cu ţările vecine sau de activităţi păgubitoare statului comunist. Această subordonare a fost realizată printr-o legislaţie represivă generală, mascată prin prevederile Constituţiei, prin care numai teoretic se garanta libertatea religioasă. Însă aceste prevederi legale au rămas simple vorbe înşirate pe hârtie, întrucât după anul 1948 s-a instituit un regim de reprimare a cultelor religioase, ce consta în confiscarea bunurilor Bisericii, persecuţii împotriva creştinilor şi a clericilor, arestări, condamnări, etc. Din anul 1948, începe tragedia Bisericii, odată cu lepădarea de Dumnezeu a multora dintre cei ce Îl mărturiseau pe Dumnezeu numai cu buzele, având însă inima lipită de cele deşarte. Călugării din Mănăstirea Slătioara deveniseră prada cea mai vânată pentru guvernanţii atei.

Regimul comunist îşi dorea desfiinţarea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, la nivel de instituţie, şi transformarea ei într-o anexă a statului, golită de lucrarea Sfântului Duh şi subordonată lor. Dacă nu au reuşit să-i îndepărteze pe călugări prin persecuţii, comuniştii au adoptat altă stratagemă, prin propunerea de venituri, în schimbul cărora slujitorii Bisericii deveneau funcţionari ai Partidului Comunist, aflaţi în afara vreunei trăiri duhovniceşti. Însă nici aşa ateii comunişti nu şi-au putut atinge scopul, întrucât călugării din Biserica de Stil Vechi au ales încă

o dată Crucea lui Hristos, pribegia şi sărăcia, şi nu au vrut să fie iude desfătate în necurăţiile comuniştilor. Pentru aceasta, închisorile comuniste nu mai erau de acum rezervate tâlharilor şi criminalilor, ci fuseseră transformate în locuri de teroare şi pedeapsă pentru călugării ortodocşi.

În paralel cu încercările de înăbuşire a glasurilor păstorilor celor buni, aflaţi la cârma Bisericii lui Hristos, regimul comunist a scos din teacă sabia infamă a unui sistem legislativ represiv, adoptând o politică agresivă şi sângeroasă, ce şi-a dezlănţuit toată teroarea apocaliptică, luptând cu o ură întunecată împotriva lui Dumnezeu. Monahii au fost alungaţi din mănăstiri; locaşurile de închinare, ridicate prin sacrificii şi osteneli foarte greu de închipuit, au fost risipite şi făcute una cu pământul; slujitorii Bisericii au fost batjocoriţi, chinuiţi şi ucişi în închisorile şi coloniile de muncă forţată ale sistemului comunist. Mulţi călugări şi slujitori ai Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi au murit mucenicește, prin închisorile şi lagărele de muncă silnică, pentru faptul că s-au opus comunismului şi nu au acceptat să trădeze Biserica.

Istoria Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România în perioada postbelică a debutat sub negrele auspicii ale implantării comunismului. Activitatea cultural - educativă a Bisericii trebuia dirijată astfel încât să genereze o aversiune generală în rândul poporului, îndreptată împotriva lui Dumnezeu şi a slujitorilor Bisericii. Erau puse sub observaţie tipografiile bisericeşti, arhivele, conţinutul predicilor, al cântărilor, al educaţiei religioase, dar şi cel al slujbelor de înmormântare. Intrigată la orice fel de critică şi contestaţie, puterea comunistă de esenţă marxist-leninistă, subordonată în întregime Uniunii Sovietice, vedea în Biserică marea problemă care împiedica procesul de nimicire sau de control al organismelor societăţii civile. Pentru a-şi atinge scopul de a le supune controlului minuţios al statului şi a le transforma în instrumente ale politicii lor, comuniştii au combinat represiunea, tentativele de corupţie şi infiltrarea ierarhiei.

După o vreme îndelungată de persecuţie directă, regimul comunist a schimbat tactica sângeroasă. Astfel, călugării din închisorile comuniste din motive religioase trebuiau mai întâi compromişi moral şi apoi transformaţi în unelte de represiune, supuse comunismului.

Aceasta era metoda reeducării conştiinţelor - cea mai mârşavă armă întrebuinţată contra Bisericii. Ţelul antihristic era de a transforma Biserica lui Dumnezeu într-un complice la marile crime, comise împotriva omenirii. Dar, dacă nu au putut reuşi cu desăvârşire acest lucru, au încercat să înfiinţeze la umbra Bisericii lui Hristos o serie de servicii şi reţele de spionaj şi propagandă, în încercarea de a-i sfâşia acesteia veşmântul cel sfânt. A fost o vreme când, chiar şi între rândurile Bisericii noastre comuniştii şi-au infiltrat slugile, adevărate cozi de topor, adică anumiţi oameni ce au dobândit influenţă în Biserică, folosindu-se de încrederea oamenilor, pe care mai apoi i-au trădat fără scrupule. În cele din urmă, aceştia au părăsit mănăstirea de bună voie, lăsându-se momiţi de avantajele materiale, oferite de Biserica oficială de stil nou. Alţii au fost izgoniţi din mănăstire de mânia poporului, care nu iubea trădarea. Prin aceste activităţi, comuniştii voiau să îi transforme pe slujitorii Bisericii în nişte conştiinţe bolnave, oameni corupţi, cadavre vii, care nu mai slujeau lui Dumnezeu, ci pântecelui şi slavei deşarte.

Biserica Ortodoxă de Stil Vechi a respins, încă de la început, orice tendinţă de manifestare a sincretismului religios propovăduit la nivelul Bisericii Ortodoxe Române (de stil nou), cunoscut îndeobşte sub denumirea de ecumenism, precum şi alte relaţii cu heterodocşii. Faptul că slujitorii Bisericii noastre nu au putut fi cumpăraţi pentru a sluji intereselor politicii comuniste, verticalitatea lor ortodoxă şi morală, râvna şi zelotismul cu care au apărat sfinţenia dogmelor bisericeşti şi a canoanelor patristice, trăirea în Duhul lui Dumnezeu, fără a pretinde răsplată în lumea aceasta, toate acestea au întărit Biserica Ortodoxă de Stil Vechi, nelăsând-o să alunece către un tărâm al compromisului politic şi religios. În aceste împrejurări, comuniştii atei nu au reuşit niciodată să lase calul troian în Biserica dreptslăvitoare a lui Hristos, aşa după cum foarte uşor le-a fost să facă acest lucru în Biserica de stil nou.

Legea nr. 114 din 13 aprilie 1948 (Constituţia Republicii Populare Române), copiată în mare parte după cea sovietică, prin art. 27 garanta libertatea conştiinţei şi cea religioasă, permiţând totodată organizarea şi funcţionarea liberă a cultelor religioase în condiţii

legale, dar cu toate acestea, dintotdeauna comuniştii au urmărit oprimarea Bisericii de Stil Vechi, tocmai pentru că slujitorii ei nu acceptau să o vândă comuniştilor. Aceste condiţii au făcut, ca din cele mai vechi timpuri şi până în prezent (adică din anul 1947, când a fost întemeiată Mănăstirea Slătioara şi chiar până mai târziu, în anul când a fost instituită Mitropolia Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, în anul 1955), Biserica Ortodoxă de Stil Vechi să nu fie recunoscută în calitate de cult decât pentru puţină vreme (între anii 1945-1952). Până şi acest lucru s-a făcut tot pentru a-i înşela mai uşor pe slujitorii acestei Biserici, iar nu din raţiuni ale dreptăţii şi legislaţiei constituţionale.

În ciuda acestor situaţii concrete, regimul general al cultelor religioase din 4 august 1948, prin art. 3, stabilea: „Nimeni nu poate fi urmărit pentru credinţa sa religioasă sau pentru necredinţa sa. Credinţa religioasă nu poate împiedica pe nimeni de a dobândi şi exercita drepturi civile şi politice şi nici nu poate scuti pe nimeni de la obligaţiile impuse de lege". Cultele religioase urmau a fi recunoscute printr-un decret al Prezidiului Marii Adunări Naţionale (art. 13) şi conduse de o organizaţie centrală care să le reprezinte interesele pe lângă Ministerul Cultelor (art. 12), care aproba congresele şi adunările generale ţinute de acestea.

Mitropolitul Glicherie, alături de Preasfinţiţii Evloghie (stânga) şi Meftodie (dreapta)

Dar legea era şi suspicioasă în acelaşi timp. Despre asociaţiile religioase interzise se preciza: „Aceste asociaţii religioase interzise desfăşoară o intensă activitate propagând idei anarhice dăunătoare opiniei publice şi siguranţei statului. Toţi cei bănuiţi a fi adepţii acestor secte, vor fi continuu supravegheaţi, urmăriţi în întreaga lor activitate şi atunci când vor fi dovediţi cu certitudine vor fi deferiţi justiţiei”.

După cum se poate constata cu uşurinţă, legislaţia privind libertatea religioasă din România, în era comunistă a rămas literă moartă, ea având scopul de a masca o realitate dominată de teroarea instituită prin organele militare represive ale statului. În colaborare cu ierarhii Bisericii de stil nou, guvernanţii comunişti au privat pe slujitorii Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, de cele mai elementare drepturi, interzicând credincioşilor de stil vechi accesul la învăţământul teologic, construirea de biserici şi cimitire, precum şi desfăşurarea slujbelor religioase, astfel încât au răpit slujitorilor acesteia chiar şi dreptul la libertatea personală. Mulţi slujitori ai Bisericii noastre s-au trezit arestaţi peste noapte fără nici un motiv, şi condamnaţi la ani grei de muncă silnică fără a fi judecaţi.

Una din ultimele apariţii în public ale Mitropolitului Glicherie - Hramul Mănăstirii Slătioara, la 06 august 1983

2.2 Ispitirile credinţei

În aceste împrejurări de grele încercări, în 1984 o nouă ispită se abate asupra mănăstirii. Corpul de chilii, precum şi câteva clădiri anexe ce adăposteau bunuri materiale şi alimentare sunt mistuite de foc, însă vor fi refăcute în scurt timp, prin osteneala obştii.

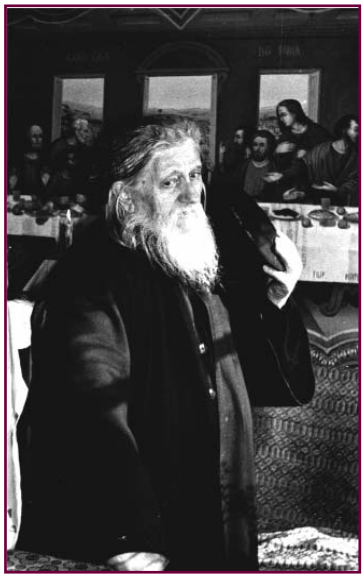

Corpul nou de chilii, în urma incendiului din anul 1984

Sfântul Glicherie la ascultare în livadă şi grădină

Sfântul Glicherie pe patul de suferinţă (anul 1984), cu puţină vreme înainte de trecerea la cele veşnice, primind vizita Î.P.S. Calist de Corint, Mitropolitul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi a Greciei

Înmormântarea Mitropolitului Glicherie

În anul 1985, la data de 15/28 iunie, ostenit de bătrâneţe, împodobit cu cinstitele cărunteţi şi înconjurat de tot soborul Mănăstirii Slătioara, precum şi de mulţime de credincioşi din ţară, cărora le dă ultima blagoslovenie, mitropolitul Glicherie se mută cu pace de la viaţa vremelnică la cea veşnică, în Biserica cea biruitoare din ceruri, lăsând ca testament duhovnicesc şi legământ de credinţă, peste veac şi veac, păstrarea neştirbită a sfintei noastre Ortodoxii, cu preţul oricărei jertfe.

Locul său la cârma Bisericii va fi luat de preasfinţitul mitropolit Silvestru Onofrei, care împreună cu ceilalţi arhierei va duce mai departe lucrarea de păstorire începută de sfântul său înaintaş, hirotonind încă doi episcopi. Este vorba de preasfinţiţii episcopi Vlasie Mogârzan şi

Ghenadie Gheorghe, precum şi noi preoţi şi diaconi pentru bisericile care sporeau ca număr, în ciuda persecuţiilor şi demolărilor, săvârşite în repetate rânduri de prigonitorii atei sau de către reprezentanţi ai Bisericii stilului nou.

Mitropolitul Silvestru Onofrei

După anul 1989, odată cu încetarea prigoanei comuniste, mitropolitul Silvestru va acţiona cu multă râvnă şi energie pentru recunoaşterea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi ca personalitate juridică legitimă, prin autorizaţia eliberată de Ministerul Cultelor. Situaţia nou creată are ca rezultat înflorirea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, prin construcţia de noi Biserici şi renovarea celor vechi. Rolul de căpătâi în această activitate l-a avut Mitropolia Slătioara, prin trimiterea preoţilor slujitori pentru aceste lăcaşuri şi desemnarea persoanelor însărcinate cu bunul mers al lucrărilor de construire - monahi sau mireni. Bucuria acestor realizări este umbrită de trecerea la Domnul, la data de 18 martie 1992 a mitropolitului Silvestru Onofrei, o nouă tristeţe revărsându-se asupra Bisericii şi implicit asupra Mănăstirii Slătioara.

După înscăunarea noului mitropolit, Vlasie Mogârzan (1992) în vreme de libertate religioasă, se trece la hirotonirea unui număr mare de preoţi şi diaconi, la finalizarea unor construcţii de biserici şi sfinţirea lor.

2.3 Canonizarea Sfântului Ierarh Glicherie Mărturisitorul de la Slătioara

În anul 1999, Mănăstirea Slătioara a găzduit un eveniment duhovnicesc de o însemnătate covârşitoare în viaţa oricărei Biserici dreptslăvitoare, şi anume trecerea mitropolitului Glicherie în rândul sfinţilor mărturisitori ai credinţei ortodoxe.

După o amănunţită cercetare a tuturor mărturiilor primite de la cei ce l-au cunoscut - atât despre viaţa îmbunătăţită, mărturisirea fără prihană a credinţei ortodoxe, a pătimirilor suferite, cât şi a minunilor săvârşite după fericita adormire a mitropolitului Glicherie, dar şi după consultările avute de Sfântul Sinod cu arhiereii din străinătate, şi în mod special cu mitropolitul Chiprian de Oropos şi Filli (Grecia), care l-a cunoscut în timpul vieţii, recunoscându-l ca pe un sfânt, înainte cu trei zile de săvârşirea pomenirii sale s-a deschis mormântul, iar sfintele moaşte găsite erau nestricate, galbene precum ceara şi frumos mirositoare, încât s-a împlinit cu aceasta graiul Sfintei Scripturi: *„Păzeşte Domnul toate oaselor lor; nici unul dintr-însele nu se va zdrobi”* (Ps. 33, 20). După rânduială, sfintele moaşte s-au spălat cu vin, s-au uscat şi s-au uns cu Sfântul şi Marele Mir, pregătite fiind astfel pentru marea zi a canonizării sale, săvârşită la data de 15/28 iunie 1999.

Cu adevărat, plăcut lucru este înaintea lui Dumnezeu să cinstim pomenirea celor ce s-au învrednicit să primească din mâna Domnului cununa vieţii veşnice. Acest ierarh binecinstitor, iubitor de Hristos şi de dumnezeiasca înţelepciune încă din fragedă pruncie, un următor al virtuţilor evanghelice şi povăţuitor cucernic al faptelor bune, a câştigat îndrăzneală înaintea Preasfintei Treimi prin viaţa sa împodobită cu nevoinţe şi presărată cu minuni. Lăudându-l şi cinstindu-l după cuviinţă, Biserica preamăreşte pe Însuşi Dumnezeu, aşa cum grăieşte psalmistul: *„Sfinţilor celor de pe pământul Lui, minunate a făcut toate voile Sale întru dânşii”* (Ps. 15, 3). Faptelor celor bune şi îmbunătăţitei râvne a cinstitului chip monahicesc, ale cărui făgăduinţe le-a păzit cu sfinţenie până la moarte, le-a adăugat încă şi nevoinţa mu-

ceniciei şi a mărturisirii. Pentru aceasta, Dumnezeu l-a învrednicit să primească treapta arhieriei, spre a se face pildă de urmat pentru mulţi, ca şi aceştia *„văzând faptele sale cele bune, să slăvească pe Tatăl Cel ceresc”.*

Iată ce s-a consemnat în tomosul sinodal de proclamare oficială a canonizării mitropolitului Glicherie: „Drept aceea, făcând după rânduială temeinică şi amănunţită cercetare asupra vieţii şi asupra pătimirii lui, dovedindu-se fără putinţă de împotrivire că el a strălucit prin curată şi statornică mărturisire a credinţei ortodoxe şi printr-o neînfricată apărare a ei până la jertfirea vieţii, bine ştiind apoi că *statornicia îi face pe mucenici* şi cunoscând evlavia cu care îl înconjoară obştea dreptcredincioşilor din Moldova şi din toată ţara, care l-au cunoscut ca pe un adevărat mărturisitor şi mucenic, păstrând pe trupul său una din rănile cele multe până la moarte şi chemând puterea Celui Preaînalt întru ajutorul nostru, plăcut-au Sfântului Duh şi nouă să hotărâm ca de acum înainte părintele nostru Ierarh Glicherie, care a îndurat chinurile mucenicilor şi a fost condamnat la moarte pentru mărturisirea dreptei credinţe, care a surpat cu virtutea şi cu pătimirea lui pe vrăjmaşii adevăratei Ortodoxii, să se numere cu sfinţii şi să se cinstească după toată pravila cu sfinţii mărturisitori, în tot cuprinsul Bisericii noastre. Drept zi de prăznuire a Sfântului Ierarh şi Mărturisitor al Ortodoxiei strămoşeşti, Glicherie, aşezăm ziua de 15 iunie şi orânduim ca numele lui să fie trecut în sinaxar şi în calendarul bisericesc la ziua arătată.

De asemenea orânduim ca viaţa, slujba şi icoanele Sfântului pomenit, care au fost întocmite şi aprobate din vreme de Sfântul nostru Sinod, să se tipărească aparte şi să fie primite cu toată evlavia de către drepcredincioşii creştini. Încă mai hotărâm, ca icoanele Sfântului pomenit să fie aşezate la loc potrivit, împreună cu ale celorlalţi sfinţi, în toate bisericile noastre care se vor zugrăvi de aici înainte. Iar ca evlavia, în sfintele lăcaşuri de închinare, să fie sporită şi prin chemarea şi lucrarea acestui nou sfânt, rânduim ca de aici înainte bisericile care ar voi, să-şi poată lua hramul Sfântului Ierarh Glicherie, şi totodată hotărâm ca la hramul „Schimbarea la Faţă a Domnului” al Mănăstirii Slătioara, să se adauge şi cel al Sfântului Mărturisitor

Glicherie, ce se va prăznui pe 15 iunie, ca al doilea hram.

Pentru deplina statornicie a celor, pe care le-am rânduit în chip sinodal şi canonic, am întocmit şi cu semnăturile noastre întărim în acelaşi timp actul de faţă, ca tomos de canonizare, adică de aşezare în rândul sfinţilor a celui mai sus însemnat cu numele lui şi spre slava lui Dumnezeu, îl aducem la cunoştinţa dreptmăritorilor creştini şi păstori din cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române păstrătoare a vechiului calendar."

Semnează:

Preşedintele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de Stil Vechi:

Vlasie, Arhiepiscop şi Mitropolit.

Membrii Sfântului Sinod:

† Demosten Nemţeanul

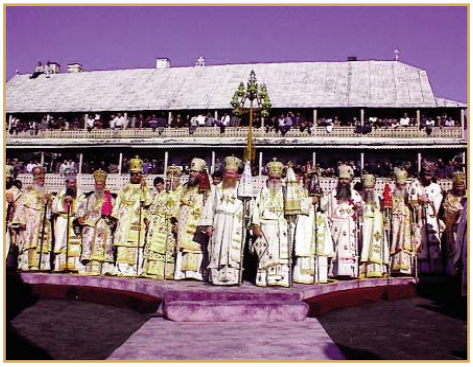
† Ghenadie Băcăuanul

† Pahomie Vrânceanul

† Sofronie Suceveanul

† Teodosie Braşoveanul

Testamentul mitropolitului Glicherie este dreptarul după care se conduce toată viaţa duhovnicească şi administrativă a Mănăstirii Slătioara, care a fost şi rămâne centrul duhovnicesc al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România, atrăgând an după an mulţimi de pelerini şi închinători.

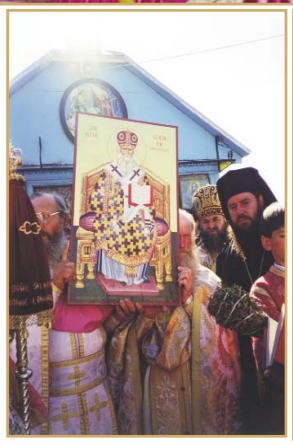

Imagini de la canonizarea Sfântului Ierarh Glicherie Mărturisitorul de la Slătioara, 15/28 iunie 1999

După înscăunarea mitropolitului Vlasie, în 1992, stareţ al Mănăstirii Slătioara devine ieromonahul Ghermano Miron, căruia îi urmează, între anii 1994-1996, arhimandritul Timotei Drăgănescu.

CAPITOLUL 3

Mănăstirea Slătioara astăzi

Actuala biserică a Mănăstirii Slătioara, construită în anul 1947, cu hramul „Schimbarea la Faţă a Domnului" este o construcţie în formă de cruce, având 52 m lungime, 9 m lăţime şi 17 m înălţime în zona absidelor. Spaţiul este compartimentat în altar, naos, pronaos şi pridvor închis. Biserica are şi un pridvor deschis, susţinut în faţă de un grup de câte trei coloane, pe dreapta şi stânga şi câte două coloane în spate, toate legate în arcade.

Biserica Mănăstirii Slătioara, cu hramul „Schimbarea la Faţă a Domnului"

Altarul, foarte spaţios, este luminat de două ferestre-vitralii, aşezate pe zidul din răsărit, la dreapta şi la stânga. Catapeteasma, din lemn de tei, este sculptată de meşteri din Răuceşti, judeţul Neamţ.

Pe direcţia naosului se înalţă o turlă mare, deschisă, octogonală, aşezată pe o bază pătrată, pătrunsă de patru ferestre, având acoperişul în formă de mitră arhierească.

În pronaos, lângă peretele din sud, se află o frumoasă raclă din lemn de stejar sculptat, încadrată de un baldachin, în care se află puse spre închinare, moaştele Sfântului Ierarh Glicherie Mărturisitorul.

Pictura este realizată între anii 1980-1981, în ulei, de către arhimandritul Ignatie Bârgăuanu, ajutat de ucenicii Atanasie şi Lavrentie.

Interiorul bisericii mănăstirii

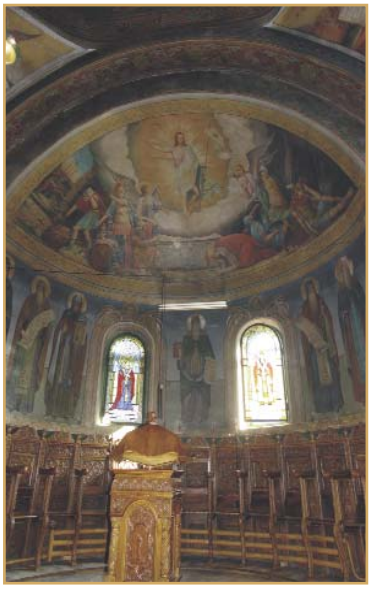

Uşile împărăteşti şi strana arhierească din partea dreaptă

Iconostasul - Icoana Maicii Domnului şi racla ce adăposteşte moaştele Sfântului Ierarh Glicherie Mărturisitorul

Strana dreaptă şi racla cu sfintele moaşte

Sfânta Masă

În exterior, pe peretele nordic al pridvorului închis avem zugrăvite hramurile mănăstirii, în două registre: sus - Schimbarea la Faţă a Domnului, la mijloc - biserica pictată în forma ei iniţială, mai jos - biserica actuală şi Sfântul Ierarh Glicherie Mărturisitorul.

Paraclisul din lemn cu hramul „Bunavestire” a fost construit în anul 1982, la 7 m nord de biserică, având 12 m lungime şi 6 m lăţime. Altarul este luminat de două ferestre, aşezate dreapta-stânga, la peretele din răsărit. Pe direcţia altarului se află un turnuleţ. Catapeteasma, din stejar sculptat, este lucrată de fraţii Ioan şi Vasile

Răzmeriţă din Grumăzeşti - Neamţ.

Pictura, în ulei, este realizată de arhimandritul Ignatie Bârgăuanu, ajutat de părinţii Atanasie şi Lavrentie. La exterior, biserica este căptuşită cu tablă peste care s-a suprapus draniţă.

Clopotniţa, construită între anii 1954-1956, la 10 m nord-vest de paraclis, este clădire din lemn, cu gang de intrare, având două etaje. La primul etaj sunt două camere (chilii), în care se cazează de obicei credincioşii în anumite situaţii. La etaj, este biroul şi chilia Î.P.S. Mitropolit Vlasie.

Agheazmatarul este o construcţie mică, din zid de cărămidă cu fântână, ridicat la câţiva metri vest de paraclis.

Curtea Mănăstirii Slătioara: agheazmatarul, paraclisul şi clopotniţa

Corpul vechi de chilii, ridicat la 10 m vest de biserică, orientat sud-nord, s-a construit în anul 1952, având parter, două etaje şi mansardă. La parter, în mijlocul clădirii, se află trapeza pentru obştea călugărilor, pe al cărui zid vestic s-au pictat, în 1970, opt medalioane

cu pilde scripturistice, de către ieromonahul Sofronie (Spiridon). Tot acolo, se află şi trapeza pentru mireni, bucătăria şi magazinul pentru vânzarea obiectelor bisericeşti. Etajele sunt prevăzute cu cerdac susţinut de stâlpi de lemn, mărginite de grilaje din scândură traforată, de 1 m înălţime. Clădirea este acoperită cu tablă.

Blocul vechi de chilii

Corpul nou de chilii, clădit la 30 m nord de biserică, este construcţie din cărămidă, orientată est-vest şi acoperită cu tablă. A fost ridicată după 1978, având peste 60 m lungime şi 12 m lăţime. Această parte de clădire a căzut pradă flăcărilor şi a fost reconstruită din zid de piatră în anul 1984. Tot aici, la parter, se află un salon de protocol.

Clădirea sediului administrativ este construită din zid de cărămidă, la est de biserică, în apropierea sfântului altar şi la sud de clopotniţă. Latura orientată nord-sud are 27 m lungime şi 11,5 m lăţime, iar latura est-vest are 11 m lungime şi 8 m lăţime. Construcţia este prevăzută cu parter şi două etaje cu mansardă, şi va fi acoperită cu tablă. Lucrările au continuat la această clădire şi în anul 2009.

Clădirea bibliotecii adăposteşte circa 8000 de volume de cărţi - atât duhovniceşti, cât şi tehnice şi ştiinţifice, fiind o adevărată casă cu hrană sufletească, ce oferă iubitorilor masa cea înţeleaptă a cărţilor. Toate aceste şase clădiri alcătuiesc un patrulater cu biserica.

Blocul nou de chilii (parţial)

Corpul de chilii lipit de biserică, în partea de sud a pridvoarelor, este construcţie din lemn, cu parter şi etaj, având cerdac susţinut de stâlpi din lemn. Lungimile laturilor sunt de 11, respectiv 9 m.

Intrarea în biserică şi blocul de chilii din partea de răsărit a bisericii

Clădirea pentru chilii (construcţie 2003-2004), se află la nord-vest de clădirea bibliotecii, la nord de corpul de chilii din faţa bisericii. Este o construcţie din zid de bolţari, orientată est-vest, de 35 m lungime şi 9 m lăţime, având parter şi etaj, cu acoperiş de tablă în două ape.

Clădirea sediului administrativ (în fundal), paraclisul şi agheazmatarul

Clădirea pentru chilii oaspeţi (construcţie 2003-2004)

Clădirea tip vilă, în afara incintei, la 30 m vest, este construcţie din zid de cărămidă. Are parter, etaj şi mansardă, lungă de 13 m, lată de 8 m, acoperită cu tablă. La parter sunt garaje, iar la etaj şi mansardă - chilii. Are o prelungire de un singur nivel, spre vest, lungă de 23 m, folosită numai pentru garaje.

Clădirea pentru depozitarea materialelor, ridicată la vest de clădirea garajelor, din zid de prefabricate, are numai parter, având lungime de 35 m şi lăţime de 13 m. Este acoperită cu plăci de azbociment.

În primăvara anului 2009, au început lucrările de construcţie a unui nou bloc de chilii, menit să înlocuiască vechea construcţie şi amplasat chiar în spatele ei. El va adăposti şi bucătăria, trapeza, o sală de mese de protocol, precum şi o magazie de alimente.

Se cuvine să amintim că la Mănăstirea Slătioara se află şi mormintele mitropoliţilor şi arhiereilor Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi. La sud de biserică, spre capătul de est al pronaosului, se află locul de veci al Mitropolitului Galaction Cordun, născut la 30 august 1883 şi adormit în Domnul la 8 iulie 1959.

La 3 m sud de absida sudică a naosului se află locul unde se odihneşte Mitropolitul Silvestru Onofrei, născut la data de 3 septembrie 1924 şi mutat la cele veşnice la 18 martie 1992. La 3 m sud de altar, se află înmormântat preasfinţitul episcop Meftodie Marinache Nemţeanul, născut în 1913 şi adormit la 25 august 1977.

Cimitirul, situat la 100 m nord-vest de biserică, are la intrare o poartă metalică, acoperită cu tablă şi prevăzută, în partea superioară, cu trei turnuleţe octogonale.

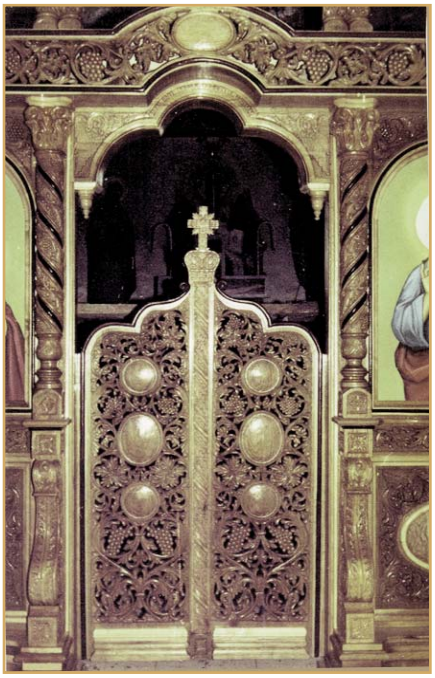
Aleea principală a cimitirului

În partea dreaptă este construit un mic paraclis din lemn, acoperit cu tablă, şi împodobit cu câte două turle mici, la fiecare capăt.

Ca în toate mănăstirile cu viaţă de obşte, timpul se împarte între participarea la slujbele bisericii, odihnă, studiu individual şi muncă (ascultare) - atât în sectorul zootehnic şi la câmp -, cât şi lucrul în atelierele de sculptură în lemn şi marmură, tâmplărie, croitorie, confecţii metalice, lăcătuşerie, pentru nevoile mănăstirii.

Lucrări realizate în atelierul de sculptură al Mănăstirii Slătioara

Catedrala. Construcţia Catedralei Mitropolitane a început în anul 1994, la iniţiativa Sfântului Sinod. Piatra de temelie a fost sfinţităşi pusă de Î.P.S. Mitropolit Vlasie, împreună cu toţi arhiereii şi cu participarea Î.P.S. Chiprian din Grecia.

În anul 2004, după multe eforturi materiale şi financiare, s-a ajuns la finisarea lucrărilor.

Punerea primei cărămizi la temelia catedralei Mănăstirii Slătioara. 30 aprilie 1995

Detalii arhitecturale: Este o construcţie monumentală, foarte masivă, din zid de cărămidă cu centuri de beton, pe fundaţie înaltă de be-

ton, lungă de 52 m şi lată de 16 m în zona pridvorului şi absidelor, în formă de cruce. Are spaţiul compartimentat în altar, naos, pronaos, pridvor închis şi pridvor deschis şi un demisol pe toată lungimea ei.

Catedrala mitropolitană într-un stadiu intermediar de construcţie

Altarul, foarte spaţios, este luminat de două ferestre, aşezate dreapta-stânga, pe zidul din răsărit. Aproape de boltă sunt alte două ferestre circulare. Proscomidia are o fereastră mare spre nord-est; veşmântăria, cu intrare prin est, are o fereastră mare la sud. Catapeteasma va fi lucrată în lemn de stejar.

Naosul, cu absidele foarte mari şi adânci, primeşte lumina de la câte două ferestre mari, aflate în conca fiecărei abside şi câte două ferestre circulare, aproape de boltă. Deasupra naosului se înalţă o turlă mare, deschisă, octogonală, aşezată pe o bază pătrată, pătrunsă de opt ferestre înalte. Turla are firide şi ocniţe. Naosul se delimitează de pronaos prin câte doi stâlpi masivi la sud, cu diametrul de 1,5 m şi alţi doi în partea de nord.

Catedrala în prezent (anul 2009)

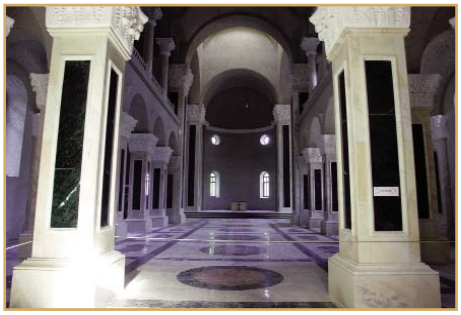
Vederi din interiorul catedralei

Pronaosul are câte trei ferestre pe fiecare parte (la sud şi nord); de asemenea, pe fiecare parte sunt câte cinci coloane pe baze pătrate, prinse în arcade. Aceste coloane susţin balcoanele laterale, care se află pe fiecare parte a pronaosului (sud şi nord).

Cafasul este susţinut de două coloane cilindrice, pe baze pătrate

şi cu capitelii sculptate, prinse sus în arcade. În pronaos, la limita cu pridvorul, se află câte o cameră în partea de sud şi în cea de nord. Camera din sud este luminată de o fereastră la sud, una la răsărit şi alta la sud-vest. Are o uşă mare, într-un canat, aşezată la răsărit, pe care se circulă la balconul exterior al pronaosului. Camera dinspre nord este luminată de o fereastră. Balcoanele laterale sunt luminate de câte patru ferestre.

La întâlnirea cu pridvorul deschis, pe pronaos este o turlă oarbă, octogonală, luminată de câte două ferestre perechi în fiecare punct cardinal. A doua turlă de pe pronaos se află în partea de nord la limita

cu pridvorul închis. Ambele turle de pe pronaos au şi la bază câte o fereastră în fiecare punct cardinal.

Intrarea din pridvorul închis în pronaos se face pe o uşă mare, înaltă şi lată, în două canate, sculptată pe ambele feţe, cu geam deasupra.

Pridvorul deschis, aflat în partea de sud a bisericii, este susţinut în faţă de două coloane cilindrice, aşezate pe baze pătrate şi cu capitelii ornamentate cu sculptură; în partea din spate, pridvorul este susţinut de alte două coloane. Din curte se intră în pridvor pe o scară largă de marmură, din mai multe trepte.

În sudul bisericii, la exterior (în zona pronaosului), se află un balcon (verandă) susţinut de şase coloane circulare, aşezate pe baze pătrate, cu capitelii ornamentate. Deasupra balconului de la parter este încă un balcon.

Demisolul catedralei este luminat de multe ferestre înguste, dreptunghiulare, aşezate orizontal. Acoperişul este realizat din tablă de cupru.

Pictura va fi realizată în tehnica frescă, iar lucrările vor începe în vara anului 2009.

Începând cu 1996 şi până în prezent, grija ocârmuirii obştii şi a treburilor mănăstirii a fost încredinţată preasfinţitului episcop Sofronie Oţel. Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, şi sub înţeleapta arhipăstorire a Î.P.S. Mitropolit Vlasie, ajutat de vieţuitorii sfântului lăcaş, Mănăstirea Slătioara trece acum printr-o etapă de înflorire. Într-un timp foarte scurt, s-au ridicat noi construcţii, printre care cea mai importantă este catedrala şi clădirea administrativă.

Pe plan duhovnicesc s-a înregistrat progrese deosebite. Între anii 2004-2007, au fost hirotoniţi noi episcopi pentru Biserica noastră. Este vorba despre pPreasfinţiţii episcopi Iosif Botoşăneanul, Antonie Ploieşteanul, Flavian Ilfoveanul, Glicherie Ieşeanul, Dionisie Gălăţeanul şi Evloghie Sibianul, care au plinit numărul celorlalţi arhierei ai Sfântului Sinod. Odată cu aceştia, au fost hirotoniţi mai mulţi

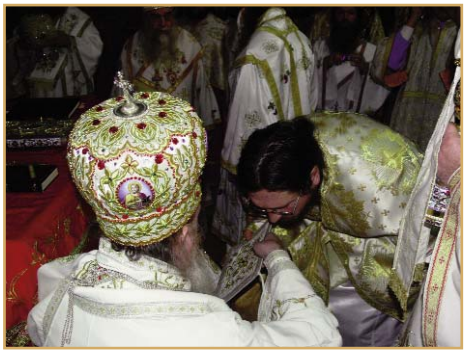
păstori de suflete - preoţi şi diaconi, spre slujirea Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi şi întru Slava lui Dumnezeu.

Imagini de la hirotonia întru episcop a preasfinţitului Flavian Ilfoveanul (octombrie 2004):

Imagini de la hirotoniile întru episcopi a preasfinţiţilor Glicherie Ieşeanul, Dionisie Gălăţeanul şi Evloghie Sibianul (noiembrie 2007)

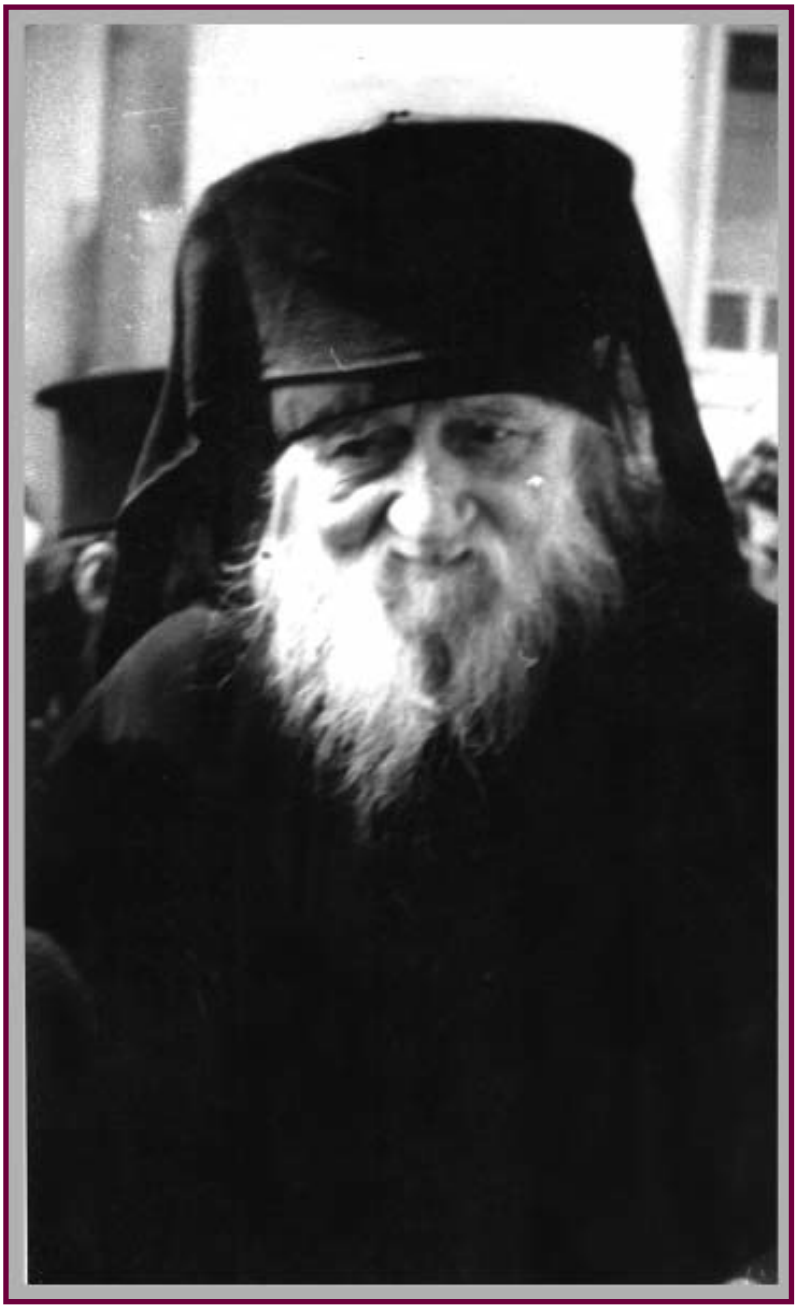

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România în anul 2007

PARTEA a III-a

Din minunile Sfântului Derarh Glicherie de la Slătioara

Sfântul Ierarh Glicherie Mărturisitorul

O tămăduire minunată

Se poate crede că sfinţenia este o trăsătură a unor vremuri de mult apuse, şi că Dumnezeu nu mai sloboade astăzi minuni în mijlocul poporului Său. Dar iată că până şi în aceste timpuri, în care credinţa noastră s-a răcit şi s-a împuţinat, suntem martorii unor întâmplări mai presus de firea cea înţelegătoare, menite să ne trezească sufletele adormite în somnul indiferenţei şi să ne întărească pe temeiul cel neclintit al dreptei credinţe, cea care a mântuit atâtea generaţii de sfinţi, pe ale căror urme călcăm. O astfel de minune a trăit şi credincioasa Eugenia Dominte, din comuna Târpeşti, judeţul Neamţ. Iată ce ne relatează:

„M-am născut în Biserica Ortodoxă de Stil Vechi, din părinţi foarte râvnitori şi evlavioşi. Credinţa lor am păstrat-o până când am devenit majoră şi a sosit vremea întemeierii unei familii. Viitorul meu soţ venea din Biserica de stil nou, şi în plus tatăl său era un înverşunat duşman al credinţei noastre. Părinţii mei au fost împotriva acestei căsătorii, spunând că nu vor participa la nunta noastră. Am trecut însă peste cuvântul lor şi ne-am cununat în biserica de stil nou, la preotul paroh din sat. Noua mea viaţă a fost marcată încă de la început de o îndoită neascultare, fiindcă am nesocotit poruncile Sfinţilor Părinţi ai Bisericii şi chiar sfaturile propriilor mei părinţi trupeşti.

Pentru început, am locuit împreună cu soţul meu în casa socrilor. Sărbătorile şi posturile le ţineam conform calendarului nou, mai ales că socrul meu spunea: „Dacă văd un stilist la uşa mea, îl tai cu toporul”! Însă în sufletul meu se dădea o luptă. Ştiam că mi-am trădat credinţa şi voiam cu orice preţ să mă întorc la ceea ce lăsasem. Anii s-au scurs pe nesimţite, iar lupta mea interioară se înteţise.

Într-o zi, mi-am luat inima în dinţi şi i-am spus soţului meu: *„Ştii… eu am fost la «biserica ta» şi la «preoţii tăi»… ce-ar fi să vii şi tu la noi?”* Slavă Domnului! Ioan a fost de acord. Am mers împreună la Slătioara, iar el a fost surprins în mod plăcut. După o nouă perioadă de gânduri şi îndoieli, mi-am pus în gând să mai fac o încercare… un mic pas înainte. Am chemat numele Domnului în ajutor şi i-am zis spus soţului meu: *„Totuşi, eu m-am şi mărturisit la*

preoţii tăi... hai, oare n-ai vrea să vii şi tu la noi, să te mărturiseşti?" Slavă Ţie, Doamne... din nou, ajutorul de sus fusese trimis.

Dai voinţă, iei putere... Am simţit din plin atunci, cum harul lui Dumnezeu a lucrat. Nu vă pot descrie pe deplin bucuria care m-a încercat, atunci când Ioan mi-a povestit despre trăirile sale lăuntrice şi pacea duhovnicească ce îi cuprinsese sufletul, în urma mărturisirii. A simţit, într-adevăr, cum se dezlegase de sarcina cea grea a păcatelor şi cum se îmbracă într-o haină nouă, curată. Pentru prima oară în atâţia ani de lacrimi şi mustrări de cuget, simţeam cum parcă o rază de lumină străpunge întunecimea tristeţii şi a tulburării. Aveam un nou imbold spre a mă lupta, spre a merge înainte...

Sufletul lui Ioan simţise, că ceva neciuntit şi nestricat vădeşte adevărul credinţei noastre ortodoxe, păstrată după cum a fost ea lăsată de Sfinţii Părinţi. Tina de pe ochii minţii sale începuse să se scuture, iar sufletul său începuse să caute ceea ce atâţia ani refuzase. În scurt timp, am hotărât împreună să ţinem rânduiala conform calendarului iulian. La început, făceam acest lucru în ascuns. Când postul pe stil nou se termina, luam mâncare de frupt (de dulce) şi o duceam în pod, iar noi mâncam nuci cu pâine. Mă mai întrista însă un lucru, şi anume acela că în casa socrilor mei se muncea chiar şi după miezul nopţii, în zilele de sâmbătă. Am făcut lui Dumnezeu făgăduinţa, că atunci când voi fi la casa mea, am să închei orice treabă până la ora şase seara, fiindcă de atunci începe ziua Duminicii.

Nu după multă vreme, am reuşit să ne ridicăm o casă numai a noastră. Ne aflam acum în sânul Bisericii Ortodoxe dreptslăvitoare, ţinând rânduiala după calendarul ortodox, iulian. În casa noastră domnea înţelegerea şi pacea. Părea că ispitele se sfârşiseră, dar mai aveam de aflat un lucru, şi anume acela că nu ne putem juca în privinţa făgăduinţelor făcute lui Dumnezeu. În una din sâmbete, pe când ne pregăteam de sărbătoarea Duminicii, am vrut să fac nişte prăjituri în ulei. Deşi aveam aragaz, am făcut focul într-o sobă frumoasă, pentru care toată lumea ne lăuda. Dar, pentru că nu mai era mult până la ora şase, am grăbit focul, punând mult lemn de brad uscat. Nici nu mi-am dat seama, când uleiul a început să ardă, din pricina focului puternic. Am încercat să scot ceaunul din plită, dar se dilatase. Atunci

am alergat afară după ajutor. Soţul meu şi fratele lui, văzând că flacăra se înălţase până la tavan, au spus că, dacă vor arunca cu apă, focul se poate împrăştia şi mai tare. Astfel au hotărât să scoată plita cu totul. Eu, de frică să nu se aprindă casa, m-am gândit să acopăr focul cu o haină mai mare şi îmbibată în apă. Am găsit un ţol foarte aspru şi scorţos. Dar, încercând să sting focul, am nimerit cu mâna tocmai în uleiul clocotit. Durerea a izbucnit din plin, doar după câteva secunde. Pielea şi carnea se jupiseră până la tendoane. Îmi rămăseseră doar o bucată de piele nearsă, pe care puteam să-mi ţin mâna sprijinită, pe timpul nopţii. Iar degetele cu care odinioară ţineam ţigara (fiindcă trebuie să spun că după ce m-am măritat începusem a fuma împreună cu soţul), erau afectate cel mai tare. Cineva mi-a spus să-mi ung mâna cu lut de la fântână, ceea ce am şi făcut. Acum mâna mea era un amestec de carne, sânge şi lut.

La spital nu m-am dus. Credeam că sâmbăta şi duminica este închis. Noaptea nu am mai putut dormi din cauza usturimii. Astfel am început să citesc acatiste către Sfântul Glicherie, spunând: „Sfinte Glicherie, ştiu că poţi, te rog, vindecă-mi mâna aceasta". În prima noapte am aţipit puţin şi am visat ceva. Eram lângă racla Sfântului Glicherie, iar el stătea drept, în picioare, lângă raclă. L-am rugat să îmi ajute şi atunci el m-a încredinţat că îmi va tămădui rana de la mână. Când m-am trezit, am crezut pentru o clipă că mă vindecasem, dar totul era la fel - un amestec de carne, sânge şi lut, şi durerea aceea care pur şi simplu mă paraliza.

Soţul meu s-a dus la farmacie şi a adus un spray şi alifii pentru mână. Deşi le foloseam, mâna mea se infecta şi mai tare. A patra zi, marţi, m-am dus eu însămi la farmacie. M-am speriat, când farmacista mi-a zis: „Nu poţi scăpa, fără numai prin amputarea (tăierea) mâinii". Rana se cangrenase. Deşi noaptea citeam în continuare acatiste, îmi cam pierdusem nădejdea în ajutorul Sfântului. Se împliniseră deja cinci zile, de când îl visam pe Sfântul. Mă aşezasem pe un scaun şi voiam să-mi schimb bandajul. Dar, când m-am uitat la mâna mea, am încremenit de uimire. Mâna mea devenise perfect sănătoasă. Atunci am înţeles că Sfântul Glicherie nu mă uitase!

Am arătat tuturor mâna mea sănătoasă şi toţi au fost miraţi, pentru că îmi văzuseră mâna cu câteva zile în urmă. Orice medic specialist în vindecarea arsurilor ar spune, invocând practica medicală, că o arsură de gradul trei cu greu se poate vindeca abia în câteva luni, lăsând în urma ei semne adânci. La mine nu a rămas decât o pată mică, la încheietura mâinii, şi aceea cred prin rânduială de sus, pentru ca să fie spre aducerea-aminte a acestei minuni. O, nemăsurată înţelepciune a lui Dumnezeu, şi cum toate pălesc în faţa nemărginitei Sale puteri! Ştiinţa lumii este nimic, pe lângă milostivirea Ta! Doctorul doctorilor şi vindecătorul sărmanilor! *Tu eşti Dumnezeu, Carele faci minuni!*

Dar minunile nu s-au oprit aici. Tămăduirea trupească a fost doar partea văzută. Mai departe, aveam să fim martorii unei alt fel de tămăduiri, şi anume a întoarcerii socrului meu la dreapta credinţă, al cărei apărător plin de râvnă este până astăzi, prin darul şi cu ajutorul lui Dumnezeu.

De atunci, m-am gândit de multe ori la ceea ce se întâmplase, cugetând la felul mai presus de puterea mea de înţelegere, în care Domnul, pentru rugăciunile plăcutului Său, Sfântul Ierarh Glicherie Mărturisitorul, îmi tămăduise mâna pe care doctorii mei o considerau moartă şi numai bună spre a fi tăiată. Se prea poate ca Dumnezeu să mă fi mustrat prin acea arsură pentru zilele de sâmbătă, în care lucram până după miezul nopţii.

Sfântul Ierarh Glicherie Mărturisitorul

O altă minune

Îndrăznesc şi eu - „un boţ de humă însufleţită”, zidită după chipul Celui din Cer, să fac cunoscută una dintre multele minuni ale Sfântului de la Slătioara. Deşi ne mişcăm aproape continuu în această *lume mică, ce se măsură cu cotul*, rareori ne oprim din mersul vieţii pentru a contempla iubirea lui Dumnezeu, pe care o răspândeşte asupra lumii pe care El a alcătuit-o. De-aproape un deceniu, sufletul meu luptă cu două lumi – una, în care m-am născut şi am crescut; unde sufletul meu se simte ca la el acasă, cum zicem noi românii, şi alta – a străinătăţii, în care trebuie să lupţi continuu pentru a-ţi câştiga existenţa. Deşi mă aflu departe de hotarele ţării mele, printre oameni atât de străini de Dumnezeu încât te sfieşti să le vorbeşti despre o zi de post sau o sărbătoare, fiindcă te întreabă „Da’ tu de unde ai mai ieşit?”, am cunoscut totuşi că dragostea lui Dumnezeu nu are nici limite şi nu este nici părtinitoare. Cu cât oferi mai mult, cu atât primeşti mai mult din harul, care niciodată nu se sfârşeşte.

Răpită de mrejele acestei lumi mai mult atee decât credincioasă, îmi saltă inima de bucurie când mai văd printre trecătorii grăbiţi ai străzii, câte unul oprindu-se şi făcând semnul sfintei cruci trecând pe lângă vreo Biserică. Am întâlnit români credincioşi - oameni care de-a lungul vieţii nu au uitat vreo clipă că sunt creştini, fiind o pildă şi pentru cei din jurul lor. Am întânit însă şi alt fel de oameni, care voiau „să adune de unde nu risipise”, şi care–şi doreau tot binele material, dar Îl izgoniseră pe Dumnezeu din sufletele lor.

Îmi amintesc ziua în care am părăsit România pentru a merge în Italia, cu toate că nu ştiam că voi rămâne aici pentru atâta vreme. Totul este ca o frescă, în care personajele sunt vii, se mişcă, vorbesc sau te avertizează. Da, te avertizează… şi aceasta ar fi cel mai important, să ştii că cineva îţi poartă de grijă şi nu te lasă să greşeşti. Şi cel mai frumos e, când acel cineva te însoţeşte şi la bucurii şi la suferinţă. Poate că mulţi, citind rândurile mele, se vor gândi la Mântuitorul sau la Preacurata Maica Sa. Da, aşa este, dar mai este ceva de spus. Pentru mine, mai este cineva. Este Sfântul de la Slătioara, acela care

totdeauna mă întâmpina cu dulceaţă, spunându-mi: „Domnul Dumnezeu să te binecuvânteze”. Aşa îl aud adesea, mai ales atunci când din întâmplare ochii mi se opresc asupra icoanei lui. Aşa l-am auzit şi în noaptea cu pricina. Era data de 17 iunie după calendarul iulian, adică două zile mai târziu după ziua Sfântului de la Slătioara, iar eu eram departe de acel colţ binecuvântat de Dumnezeu, spunându-mi în sinea mea: „anul acesta am pierdut binecuvântarea Sfântului… poate o fi măcar ca la anul să ajung pe-acolo”. Uitasem oare că sfinţii lui Dumnezeu sunt pretutindeni?

Era după-amiază şi parcă nu mă simţeam prea bine. Abia venită de la serviciu, simţeam o stare de agitaţie, dar mi-am zis: „sigur e din cauza oboselii şi a stresului din ultima vreme”. Cu puţin timp înainte, trecusem prin nişte necazuri îngrozitoare. M-am gândit că dacă voi lua câteva pastile, după cum obişnuiam de obicei, totul va fi în regulă. Am luat pastilele, dar neliniştea parcă se înteţea şi mai mult. N-am ştiut cât de repede trecuse timpul… era deja seară. Cred că am aţipit puţin pe canapeaua, pe care mă aşezasem să mă liniştesc. Neliniştea s-a transformat într-o criză de dureri de stomac, deşi cu astfel de dureri mă obişnuisem de multă vreme. De data aceasta, erau îngrozitor de cumplite. L-am rugat pe soţul meu să aştearnă patul, ceea ce a şi făcut într-o clipă. Ghem de durere, m-am ridicat de pe canapea şi m-am aşezat pe pat. Nu a durat mult şi cred că am adormit, fiindcă de aici încolo nu îmi mai amintesc nimic. Pentru un timp, adică până pe la ora 4.00 dimineaţa, eram conştientă că trăiesc un calvar al vieţii. Nu puteam nici măcar să deschid buzele, pentru a striga după ajutor. Simţeam înlăuntrul meu ceva ca un ghem de foc, care parcă îmi ardea măruntaiele pe unde trecea. Era o durere, pe care n-am trăit-o nici în vremea naşterii copiilor mei, mi se părea că mă frământ în durerile iadului. Fiecare picătură de transpiraţie, care se cobora de pe frunte parcă îmi îneca sufletul. Voiam să strig din adâncul puterilor mele, poate m-ar auzi soţul meu, gândeam eu, dar la fiecare încercare un nod îmi tăia respiraţia.

Voiam să pot să mişc măcar braţul, să pot să ating mâna soţului meu să-l trezesc, dar eram parcă încătuşată. Nu puteam face nici o mişcare, nu puteam scoate nici un sunet… numai mintea îmi era

liberă. Stăpânită de grozăvia morţii, mă întrebam: „Doamne, oare m-ai trimis în iad pentru păcatele mele, Tu Cel care ai zis nouă să iertăm păcatele semenilor noştri de şaptezeci de ori câte şapte, oare n-ai putut să le ierţi şi pe ale mele?" Dar tocmai în acea zi mă certasem cu cineva, fără a-mi mai cere iertare. Şi mă gândeam: „dacă eu n-am iertat, Dumnezeu cum îmi va ierta mie?"

În acel întuneric în care nu puteam zări nimic, deşi nu ştiu cu care ochi vedeam atunci, cu cei sufleteşti sau cu cei trupeşti, am putut vedea totuşi, departe-departe, un punct luminos. Mă gândeam, cum aş putea face să ajung acolo, fiindcă mă îngrozea acel întuneric. Şi într-o clipă, cineva parcă mi-a şoptit: „ai uitat că şi peste iad stăpâneşte tot Dumnezeu?" Şi atunci, cu mintea în chingi, am început a zice în sinea mea: „Dumnezeule Milostiv fii mie, păcătoasei" şi „Sfinte Glicherie, ajută-mă şi acum".

Deodată, acel punct de lumină a început să se facă din ce în ce mai mare, iar întunericul să se ridice, precum un nor de fum. Pe măsură ce acel punct de lumină se apropia de mine, el începuse să prindă un contur… Era conturul unui trup omenesc, ce răspândea lumină; lumina de care sufletul meu avea atâta nevoie. Şi, cititorule, cred că ai şi ghicit cine era acel contur de bătrân, senin la faţă, cu ochii blânzi şi pătrunzători, îmbrăcat în rasă de călugăr cu omofor arhieresc peste grumazii lui… Când a ajuns aproape de mine, m-a binecuvântat cu amândouă mâinile şi s-a făcut nevăzut. În clipa aceea m-am deşteptat ca dintr-un somn, deşi nu dormisem. Soţul meu era lângă mine, treaz, pipăindu-mi mâinile. Probabil încerca să vadă, dacă sângele din trupul meu mai pulsa încă. Când a văzut că-mi revin puţin, a pus mâna pe telefon. Voia să anunţe salvarea. Am priceput într-o clipă intenţia lui, pentru care am ridicat mâna şi am schiţat un gest rugându-l să n-o facă. Mă gândeam în cugetul meu: „de ce vrei să mai chemi doctorul, dacă doctorul meu tocmai a plecat… şi doctorul de care aveam eu nevoie nu-l poţi chema de la aparatul telefonic, ci de la aparatul inimii şi a minţii". Foarte speriat, el mă întrebă, ce se întâmplă cu mine, căci de un sfert de oră privesc ţintă în plafonul camerei şi nu scot nici o vorbă. N-am putut să-i spun nimic, deşi ştiam că ultima dată când privisem către plafonul camerei

a fost atunci când m-am trezit în acele dureri cumplite, spre ora 4.00 dimineaţa. De atunci şi până când mi-am revenit, nu am mai văzut nimic din cele ce erau în cameră.

Peste câteva minute, l-am asigurat pe soţul meu că totul este în regulă. I-am zis: „a fost o criză de stomac şi cred că am leşinat pentru câteva momente". Din nou, m-am aşezat să mă culc, iar doctorul meu, Sfântul Glicherie mi s-a arătat iarăşi ca prin vis, spunându-mi: „Vezi, te-am scăpat şi de data aceasta, după cum m-ai rugat, dar peste câteva zile va veni la voi mitropolitul. Spune-i să facă o carte, în care să scrie toate minunile mele, iar tu să o scrii şi tu pe cea din noaptea aceasta".

Peste câteva zile, am auzit vestea venirii Înalt Preasfinţitului Mitropolit Vlasie în Italia şi am încercat, pe cât mi-a fost posibil, să-i transmit mesajul de la Sfântul Glicherie. Împlinind şi eu porunca Sfântului de la Slătioara, m-am străduit să aştern pe hârtie minunea, pe care a făcut-o Sfântul cu mine. Poate unii o vor crede, sau poate alţii se vor îndoi. Pentru cei care nu vor crede, voi ruga pe Sfântul Glicherie să-i încredinţeze el, după cum va şti.

Sfântul Ierarh Glicherie Mărturisitorul

PARTEA a IV-a

Documente oficiale ale Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România

ECLESIOLOGIA BISERICII ORTODOXE DE STIL VECHI DIN ROMÂNIA

Începând cu anul 1924, odată cu schisma din Biserica Ortodoxă Română, datorată introducerii de inovaţii în materie de credinţă, venite din Apus, sunt controversate două mari Taine din cadrul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi. Pentru aceasta, sun-tem datori cu o serie de explicaţii şi argumente canonice, prin care combatem învinuirile nejustificate aduse la adresa Bisericii noastre.

❖ Despre hirotonie

Din cele mai vechi timpuri, Biserica Ortodoxă se conduce după două principii - **cel al scumpătăţii** (acriviei), în virtutea căruia canoanele au putere şi devin literă de lege şi **cel al pogorământului** (iconomiei), care presupune o toleranţă canonică, aplicată doar în situaţii critice şi numai pentru o vreme.

În anul 1955, Biserica Ortodoxă de Răsărit din România, recunoscută prin actul Ministerului Cultelor nr. 38955 din 03 august 1945 şi funcţionând sub denumirea de Cult Creştin Tradiţionalist, în conformitate cu canonul I al Sfântului Vasilie cel Mare, şi urmând principiul iconomiei bisericeşti, acceptă ca validă hirotonia episcopului Galaction Cordun, cel care în acel an (1955) va reveni la Biserica Ortodoxă de Răsărit. În această vreme, un alt episcop din cadrul Bisericii Ortodoxe de stil nou (B.O.R.) manifestă şi el simpatie faţă de Biserica Tradiţională, ocârmuită de ieromonahul Glicherie Tănase. Este vorba de episcopul Atanasie Dincă Bârlădeanul, hirotonit în 1945 şi exclus din B.O.R. de către patriarhul Justinian Marina şi sinodul său, în anul 1948, din motive politice.

Revenirea arhiereului Galaction la Biserica Ortodoxă strămoşească, păstrătoare a vechilor predanii ale Sfinţilor Părinţi, a fost înfăptuită la 05 aprilie 1955 şi se concretizează prin declaraţia publică

(mărturisirea de credinţă) din aceeaşi dată. Personalitatea sa, de o verticalitate fără cusur, nu admitea ascunzişuri, iar poziţia sa fermă, cu privire la păstrarea Sfintei Tradiţii şi păzirea sfintelor canoane, era deja foarte bine cunoscută, atât în mediile înalte bisericeşti, cât şi în rândul poporului ortodox.

Iată cuprinsul declaraţiei de revenire în cadrul Bisericii strămoşeştiei: *„Subsemnatul arhiereu Galaction Cordun, cu domiciliul în Bucureşti, raionul Nicolae Bălcescu, str. Cuza Vodă nr. 2, şeful spiritual al Bisericii Pravoslavnice Tradiţionale de Răsărit (Biserica Ortodoxă de Răsărit), declar prin prezenta, în faţa clerului şi poporului din toate parohiile şi mănăstirile de pe teritoriul R.P.R. că: Eu, arhiereul Galaction Cordun, de bunăvoia mea şi nesilit de nimeni, am acceptat propunerea şi alegerea pe care poporul a făcut-o în persoana mea, de a fi şeful spiritual al acestei Biserici, aşa cum am declarat Sfântului Sinod în scrisoarea pe care am trimis-o prin Tribunalul Capitalei R.P.R. la 05 aprilie 1955, scrisoare menţionată în revista Bisericii Ortodoxe Române, Buletinul oficial al Sf. Sinod, nr. 34. Asupra acestei declaraţii publice n-am renunţat niciodată. Declar în faţa poporului dreptcredincios, că sunt şi rămân Arhiereul şi Şeful spiritual al Bisericii Pravoslavnice Tradiţionale de Răsărit, mărturisire pe care o fac odată pentru totdeauna”.*

Prin această declaraţie publică a episcopului Galaction Cordun, din data de 05 aprilie 1955, adresată atât Tribunalului Capitalei Republicii Socialiste România, cât şi Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, condus de Justinian Marina, el devine „Şeful spiritual al Bisericii Pravoslavnice Tradiţionaliste de Răsărit” (Buletinul oficial, nr.3-4/1956), actualmente recunoscută sub titulatura de Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România. Primirea sa oficială ca Mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Răsărit a avut loc la data de 21 mai 1955, însă mărturisirea de revenire la Biserica Dreptslăvitoare de Răsărit (Cultul Creştin Tradiţionalist) fusese deja elaborată la o dată anterioară (05 aprilie 1955).

Conform canonului mai sus amintit, preasfinţitul Galaction Cordun a fost primit tot ca arhiereu, prin mărturisirea credinţei apostolice. Este ştiut că în secolul al IV-lea, Sfinţii Părinţi din Africa,

prin iconomie, au primit hirotoniile schismaticilor donatişti (tâlcuirea can. 66, 61 din Cartagina, nota 346) iar cei hirotoniţi ai donatiştilor au fost primiţi în aceleaşi ranguri clericale, prin întoarcerea lor la Biserica Dreptslăvitoare. Asemenea şi noi, într-o conglăsuire cu acei de atunci Sfinţi Părinţi, şi tot prin principiul iconomiei bisericeşti, l-am primit pe episcopul Galaction Cordun în acelaşi rang clerical.

Deci, acest lucru a fost făcut prin iconomie (pogorământ) şi numai pentru acea vreme (1955). Astăzi, când prin mila şi cu ajutorul lui Dumnezeu, Biserica noastră şi-a întărit ierarhia, nu mai poate fi aplicat principiul iconomiei, ci cel al scumpătăţii (acriviei), prin care au tărie canoanele Sfinţilor Părinţi. În virtutea acestui principiu, hirotoniile schismaticilor nu mai sunt acceptate ca valide. În conglăsuire cu Sfântul Vasilie cel Mare, care, în primul său canon, prin iconomie primeşte botezul şi hirotonia schismaticilor engratişti şi novatieni, deşi îi numeşte „lipsiţi de har şi ca nişte botezaţi şi hirotoniţi de mireni”, iar în can. 47, acelaşi Sfânt, prin scumpătatea Bisericii, leapădă şi botezul şi hirotonia acestor schismatici, pentru că la acea vreme nu mai era nevoie de folosirea iconomiei, aşa şi noi împreună cu Sfântul Chiprian al Cartaginei şi sinodul său, împreună cu Sfântul Firmilian al Iconiei şi patriarhul Dositei al Ierusalimului (la Dodecavivlios, fila 221) spunem că „ceea ce s-a făcut prin iconomie într-o oarecare vreme (adică primirea hirotoniei episcopului Galaction Cordun în 1955) nu se face ca o lege în Biserică”. Şi, pentru că Biserica Ortodoxă de Răsărit a depăşit perioada de prigoană şi lipsă de slujitori, renunţăm la principiul iconomiei şi adoptăm principiul scumpătăţii, în virtutea căruia astăzi nu mai primim hirotoniile schismaticilor.

✣ Despre botez

Cu toate acestea, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România, după cuvântul Sfântului Vasilie cel Mare, din cel dintâi canon al său, a hotărât să fie primit, prin iconomie, botezul schismaticilor din Biserica Ortodoxă Română (de stil nou), adică numai cele trei afundări săvârşite în numele Sfintei Treimi. Însă,

pentru a nu împiedica mântuirea multora, Sinodul Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România a aplicat principiul iconomiei, aşa cum au făcut-o şi Sfinţii Părinţi de la Sinodul I ecumenic, can. 8 şi de la Sinodul al-II-lea ecumenic, can. 7, precum şi Sfântul Vasilie în can. I. Pe baza acestor canoane, primim numai botezul schismaticilor (cele trei afundări), dar numai dacă acest botez este săvârşit după rânduiala Bisericii Ortodoxe (cele trei afundări complete şi în numele Sfintei Treimi).

Deşi Sfântul Vasilie îi numeşte pe schismatici ca nişte „mireni şi lipsiţi de Dar", totuşi primim cele trei afundări ale lor, atât pe temelia canoanelor mai sus numite, dar şi ţinând seama de multe minuni din Sfintele Scripturi, când afundările fiind făcute numai de mireni s-au dovedit a fi valide. În general, Biserica acceptă botezul făcut de mireni numai atunci când cel ce urmează a fi botezat se află în primejdie.

Iar pentru că mărturisim împreună cu Sfântul Apostol Pavel „Un Domn, o Credinţă şi un Botez", ca să nu ne facem călcători ai legii lui Dumnezeu, pe schismaticii botezaţi prin cele trei afundări şi în numele Sfintei Treimi, care se întorc la Biserica Dreptslăvitoare de Răsărit îi ungem cu Sfântul şi Marele Mir, după cum spune Sfântul Vasilie în can. I, sau Sfinţii Părinţi de la Sinodul al II-lea ecumenic, în can.7. Şi, pentru că prin iconomie Sfinţii Părinţi au primit botezul schismaticilor şi pe al nabatienilor (can 7 Sinod al II-lea) care urmau iudaiceştilor obiceiuri, serbând Paştele şi celelalte sărbători odată cu iudeii, dar se botezau cu botezul cel adevărat, tot prin iconomie şi prin tăria canoanelor de mai sus primim şi noi botezul schismaticilor.

Dacă cei care vin la dreapta credinţă nu au botezul săvârşit prin cele trei afundări şi în numele Sfintei Treimi - fie ei schismatici, fie eretici - îi primim ca pe nişte nebotezaţi şi îi botezăm cu botezul cel adevărat al Bisericii Apostolice Ortodoxe, după care îi ungem cu Sfântul şi Marele Mir şi îi împărtăşim cu Sfintele Taine (tâlcuirea can. 46 şi 47 ale Sfinţilor Apostoli, notele 83 şi 84).

La aceste reguli canonice ale Bisericii Ortodoxe trebuie să mai adăugăm can. 7 al Sinodului al II-lea ecumenic şi canonul 95 al Sinodului Trulan, care arată cum trebuie primiţi ereticii (implicit schis-

maticii n.ed) în Biserică. „Pe aceia dintre eretici care se adaugă la Ortodoxie şi părţii celor ce se mântuiesc, îi primim după următoarea rânduială şi obicei: pe arieni şi pe macedoneni şi pe novaţieni care-şi zic loruşi catari şi stângaci şi pe quartodecimali (patruzecimişti), adică pe tetradiţi şi pe apolinarişti, îi primim dând zapise (scrisori) şi dând anatemei toată erezia, care nu cugetă (învaţă) cum cugetă sfânta sobornicească şi apostolească a lui Dumnezeu Biserică, pecetluindu-i, adică ungându-le mai întâi cu sfântul Mir, fruntea, ochii, nările, gura, urechile, şi pecetluindu-i pe ei zicem: *„Pecetea Darului Duhului Sfânt…”.* Despre aceste grupări de eretici în tâlcuirea can. 7 al Sinodului al II-lea ecumenic, spune Zonara „pe toţi aceştia îi primim nebotezându-i fiindcă întru Sfântul Botez cu nimic nu se deosebesc de noi, ci întocmai cu dreptslăvitorii se botează.”

❖ Hotărâri sinodale

Prin can. 3 al Soborului al-II-lea ecumenic, can. 7 al Sinodului al III-lea ecumenic, can. 1 al Sinodului al IV-lea ecumenic, can. 1 al Sinodului al VI-lea ecumenic, can. 1 al Sinodului al VII-lea ecumenic etc, Sfinţii Părinţi îi caterisesc pe cei ce „introduc sau numai acceptă scornituri în materie de credinţă” precum a fost introducerea calendarului gregorian în uzul Bisericii, schimbarea datei Paştelui din 1926 şi 1929 şi prăznuirea acestuia odată cu catolicii şi mai înaintea iudeilor, reducerea sau chiar anularea postului Sfinţilor Apostoli, prăznuirea marilor sărbători ale Bisericii la aceeaşi dată cu catolicii, protestanţii şi neo-protestanţii etc.

La aceste canoane ale Sfinţilor Părinţi, se adaugă anatemele patriarhilor celor patru Patriarhii Ortodoxe (Alexandria, Constantinopol, Antiohia şi Ierusalimul), recunoscute şi publicate sub denumirea de Enciclice Sinodale (Sigilioanele patriarhale) din 1583, 1756, 1848, prin care cei ce au introdus sau numai au acceptat inovaţii în materie de credinţă (precum cele de mai sus), sunt caterisiţi de Sinoadele Patriarhiilor Ortodoxe şi numiţi „lipsiţi de Dar”.

În conglăsuire cu Sfinţii Părinţi, care (prin ale lor canoane) şi cu Sinoadele Patriarhiilor Ortodoxe (prin anatemele enciclicelor

sinodale) îi numesc pe aceştia „caterisiţi şi lipsiţi de Dar”, aşa şi noi, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România numim „caterisiţi şi lipsiţi de Dar” pe toţi cei care au primit inovaţii în materie de credinţă. Conform can. 15 al celui dintâi şi celui de al doilea Sobor de la Constantinopol din anul 861, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România se îngrădeşte pe sineşi, şi nu acceptă comuniunea liturgică sau alte relaţii confesionale cu cei, care din 1924 (în România) au primit schimbarea calendarului. În acest sens, pe baza canoanelor Sfinţilor Părinţi şi a deciziilor sinodale (de mai sus) ale marilor patriarhi ai lumii, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România nu recunoaşte nici una dintre tainele Bisericilor aflate în schisma calendaristică, cu excepţia botezului. Nu recunoaştem nici hirotonie, nici jertfă euharistică, nici maslu, nici mirungere, nici cununie, nici spovedanie şi nici botez (dacă acesta din urmă nu este făcut după rânduiala Ortodoxiei). Acest lucru îl întărim prin faptul că Sfinţii Părinţi de la Sinodul al VI-lea ecumenic, în tâlcuirea can. 6, nota 204, prin puterea pricipiului scumpătăţii, precizează că „toţi prezbiterii, ca şi episcopii ce se vor caterisi pentru arătate învinuiri (inovaţii în materie de credinţă n.ed), unii ca aceştia nu pot nici a blagoslovi, nici a sfinţi, nici vreo altă sfinţită lucrare a face, nici a cumineca pe cineva (…) findcă în toate aceste sfinte lucrări se face împărtăşire de binecuvântare şi de sfinţenie, pe care ei nu o au”. Deci unii ca aceştia nu mai au putere de a mai săvârşi nici taine ale Bisericii, nici ierurgii şi nici altă lucrare de sfinţenie. Cu atât mai mult, nu acceptăm nici o taină săvârştă de ereticii apuseni sau alte confesiuni care îşi au originea în schisma din 1054.

Dar, pentru că noi, împreună cu Sfinţii Părinţi, îi numim pe schismatici drept „caterisiţi şi lipsiţi de Dar”, prin urmare nu recunoaştem nici una din tainele săvârşite de aceştia, cu excepţia botezului ortodox (cele trei afundări) - şi acesta prin pogorământ, cu atât mai mult nu recunoaştem şi chiar le numim nule şi lipsite de lucrarea Sfântului Duh, toate acţiunile şi hotărârile acestora asupra Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, aşa cum a fost caterisirea arhiereului Galaction Cordun, de la 14 aprilie 1955. Respingem această caterisire şi o numim nulă şi fără lucrarea Sfântului Duh, deoarece nu a fost

săvârşită după canoanele Bisericii, ci numai ca o expresie de răzbunare a sinodului schismatic asupra arhiereului care, conform can. 15 al celui dintâi şi celui de al doilea Sobor de la Constantinopol din 861 şi al can. 31 apostolic, s-a despărţit de gruparea schismatică din motiv de credinţă. Nici un canon al Bisericii Ortodoxe nu cateriseşte pentru întoarcerea la dreapta credinţă, ci pentru îndepărtarea de la aceasta.

Caterisirea episcopului Galaction Cordun de către Sinodul Bisericii Ortodoxe Române (de stil nou) a fost necanonică. Întâi de toate, trebuie ştiut că în acea vreme episcopul Galaction Cordun nu mai făcea parte din structura Bisericii de stil nou, ci din Biserica Ortodoxă de Răsărit. Imixtiunea Bisericii de stil nou în ocârmuirea Bisericii Ortodoxe de Răsărit a fost necanonică şi fără nici o putere. În acea vreme (14 aprilie 1955), episcopul Galaction Cordun făcea deja parte din Biserica Ortodoxă de Răsărit. Caterisirea sa, din anul 1955, a fost dictată de raţiuni politice.

Cu mai multă vreme înainte de anul 1955, Petru Groza (prim-ministru în primul guvern comunist al României, între 1945 şi 1952, şi ulterior Preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române) ceruse patriarhului Justinian Marina *„să termine cât mai repede cu regalistul de Galaction”*, motiv pentru care episcopul Galaction Cordun, alături de alţi arhierei din B.O.R. precum Chesarie Păunescu al Dunării de Jos şi Atanasie Dincă Bârlădeanul au fost înlăturaţi din Sinodul B.O.R., pe motivul de „pensionare la cerere”. Odată cu trecerea episcopului Galaction Cordun la Biserica Ortodoxă de Răsărit, patriarhul Justinian Marina avea un motiv în plus de a scăpa de un păstor adevărat, devenit deja „incomod” pentru politica ulterioară a Bisericii de stil nou, ce avea să devină, sub chiar păstorirea „patriarhului roşu”, un instrument de propagandă al regimului comunist şi o anexă a statului totalitar.

În cadrul unei întrevederi dintre episcopul Gherasim Cucoşel de Rădăuţi (B.O.R.) şi actualul Mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi, Vlasie Mogârzan, preasfinţitul Gherasim a declarat că: „În anul 1990, patriarhul Teoctist Arăpaşu a ridicat toate caterisirile politice”, printre care se număra şi caterisirea episcopului Galaction

Cordun.

În acelaşi cuget cu Sfinţii Părinţi ai Bisericii, şi noi îi respingem pe eretici ca pe nişte vrăjmaşi ai dogmelor mântuitoare ale credinţei Ortodoxe.

❖ Respingem erezia ecumenismului

Sfintele canoane ale Bisericii Ortodoxe opresc rugăciunea în comun cu ereticii şi schismaticii (prin can. 10, 11, 45, 65 ale Sfinţilor Apostoli, can. 6, 9, 32 din Laodiceea). Pentru aceasta, nici noi, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România, nu primim nici un fel de împreună-slujire; nu săvârşim nici una din cele şapte Taine ale Bisericii, nici ierurgii şi nici o altă lucrare duhovnicească cu adepţii şi reprezentanţii ecumenismului contemporan. Nu acceptăm nici un fel de rugăciune în comun cu aceşti eretici ecumenişti (papistaşi, monofiziţi, luterani, calvini, protestanţi, neoprotestanţi etc), sectanţi, păgâni sau schismatici nou-calendarişti, ce au nesocotit horărârile Sfinţilor Părinţi purtători de Duh de la Soborul I de la Niceea, fiind anatematisiţi prin enciclicele Patriarhilor Răsăritului din anii 1582, 1756, 1848. Ne alăturăm marelui dascăl al Bisericii, Sfântului Ioan Gură de Aur, care, în tâlcuirea Epistolei către Evrei, cuvântul 34, zice: *„Dacă episcopul sau clericul este viclean în chestiunile credinţei, atunci fugi şi leapădă-te de el, nu numai ca de un om, ci chiar şi înger din cer de-ar fi”.*

Ecumenismul contemporan are drept scop relativizarea, minimalizarea şi anularea adevărului Ortodoxiei mântuitoare. Cine se alătură acestei erezii care sapă la temelia Bisericii, unul ca acesta se aseamănă lui Iuda, care L-a vândut pe Hristos. Unii ca aceştia cad sub anatemele Sfinţilor Părinţi, îndreptate împotriva ereticilor care falsificau dogmele Bisericii şi necinsteau rânduiala cea dreaptă a sfintelor canoane. Mărturisim împreună cu Sfântul Marcu Eugenicul, mitropolitul Efesului (1444), singurul apărător al Ortodoxiei la Sinodul „unionist” de la Ferrara-Florenţa (1438-1439) şi zicem împreună cu el: *„Credinţa noastră este dreapta mărturisire a Sfinţilor Părinţi ai noştri. Cu ea, noi nădăjduim să ne înfăţişăm înaintea Dom-*

nului şi să primim iertarea păcatelor; iar fără de ea, nu ştiu ce fel de cuvioşenie ne-ar putea izbăvi de chinul cel veşnic. În materie de credinţă nu există concesie. Chestiunile credinţei nu admit iconomia".

Mai mărturisim şi împreună cu Sfântul Paisie de la Neamţ, care zice: *„Au doară nu eretici sunt râmlenii* (romano-catolicii, n.ed) *cu al lor papă? Bine ştiu că vei zice că sunt eretici. Şi de vreme ce sunt eretici, precum şi cu adevărat sunt, atunci Sfânta noastră Biserică îi afuriseşte pe dânşii. Şi, pe care Sfânta Biserică îi afuriseşte şi eu, împreună cu Biserica, fiul ei fiind, îi afurisesc.* („Cuvinte şi scrisori duhovniceşti" - vol.II, Ed. Tipogr. Centrală, Chişinău, 1999, p.49).

Ca fii ai Bisericii lui Hristos, respingem orice manifestare a ecumenismului actual, deoarece avem datoria de a lupta pentru adevăr, până la ultima suflare. Ne îndreptăţesc şi cuvintele Sfântului Ioan Evanghelistul, ce spune: *„Mai mare bucurie decât aceasta nu am, când aud că fiii mei umblă întru adevăr"* (III Ioan 1, 4).

†ARHIEPISCOP ŞI MITROPOLIT
VLASIE MOGÂRZAN

MĂRTURISIREA DE CREDINŢĂ A BISERICII ORTODOXE DE STIL VECHI DIN ROMÂNIA

1. Creştinii **Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România** preaslăvesc un singur Dumnezeu în trei ipostase: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Unitatea fiinţei lui Dumnezeu face ca acolo unde se găseşte una din ipostasele Sfintei Treimi să fie întreaga Dumnezeire. Însuşirile Dumnezeirii sunt şi ale fiecărui ipostas în parte. Singurele caracteristici proprii ipostaselor Sfintei Treimi în parte sunt următoarele: Tatăl este nenăscut, naşte din veci pe Fiul şi purcede din veci pe Duhul Sfânt. Fiul este născut din veci din Tatăl, iar Duhul Sfânt este purces din veci din Tatăl. Dumnezeu a adus din nefiinţă la fiinţă toată lumea, pe cea văzută, cât şi pe cea nevăzută (lumea îngerilor).
2. Omul a fost creat de Dumnezeu după chipul şi asemănarea Sa. Din coasta primului om, Dumnezeu i-a făcut ajutor de viaţă pe femeie.
3. Adam şi Eva, primii oameni, au încălcat porunca dumnezeiască şi astfel a intrat păcatul în lume şi prin păcat, moartea.
4. În bunătatea şi iubirea Sa faţă de neamul omenesc, Dumnezeu a dat pe Fiul Său, care S-a întrupat din Sfântul Duh şi Sfânta Fecioară Maria şi a sălăşluit printre oameni, învăţându-i calea cea adevărată. Ca să mântuiască omul din robia păcatului strămoşesc, Iisus Hristos a pătimit, S-a îngropat, a înviat a treia zi şi S-a înălţat la cer, şezând de-a dreapta Tatălui. Prin ascultarea care a mers până la primirea de bună voie a morţii de pe cruce, Iisus Hristos apropie iarăşi lumea de Dumnezeu, deschizându-i din nou porţile Împărăţiei cerurilor.
5. Avem credinţa că Mântuitorul va veni iarăşi la sfârşitul lumii pentru a judeca pe fiecare după faptele sale: cei drepţi vor merge la fericirea veşnică, iar cei păcătoşi la osânda veşnică.
6. Credem că Biserica este un trup mistic, al cărui Cap suprem, înţelept şi fără de moarte este Domnul Iisus Hristos. Este întemeiată de El şi o conduce în chip nevăzut prin lucrarea Duhului Sfânt, iar în chip văzut prin ierarhia bisericească cu scopul de a asigura oamenilor

mântuirea.
7. Credem că în Biserică se păstrează Harul Dumnezeirii fără de care nimeni nu se poate mântui şi că El se împărtăşeşte credincioşilor prin mijloacele sfinţitoare (Sfintele Taine), în număr de şapte: Sfântul Botez, Ungerea cu Sfântul Mir, Sfânta Cuminecătură (Împărtăşania), Sfânta Pocăinţă (Mărturisirea), Preoţia (Hirotonia), Cununia şi Sfântul Maslu.
8. Credem în neschimbabilitatea Darului Haric, că Duhul Sfânt a lucrat numai în adevăr: *„ieri, astăzi, acelaşi şi în veci”.*
9. Credem în Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament, precum şi în Sfânta Tradiţie, pe care le socotim ca cele două izvoare de revelaţie dumnezeiască şi izvoare nesecate ale învăţăturii pentru Biserică.
10. Credem în canoanele Sfinţilor Apostoli, a celor şapte Sinoade ecumenice ale Sfinţilor Părinţi, a celor locale şi parţiale, care sunt insuflate de Duhul Sfânt şi ele nu pot fi modificate în nici un fel.
11. Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România slăveşte pe Dumnezeu slăvit şi închinat în Sfânta Treime, preacinsteşte pe Maica Domnului, Pururea Fecioara Maria; cinsteşte toate Cetele Puterilor Cereşti şi Îngereşti, pe Sfântul Prooroc Înaintemergătorul şi Botezătorul Domnului, Ioan, pe toţi proorocii, Sfânta Cruce, pe Sfinţii Apostoli şi pe toţi Sfinţii recunoscuţi de Biserica Ortodoxă Sobornicească.
12. Credem în cultul icoanelor şi le considerăm sfinte pe temeiul minunilor, ce s-au săvârşit şi se săvârşesc prin ele. Drept pilde, putem aduce vindecarea din boală a lui Avgar al Edessei prin Mahrama Mântuitorului Hristos (vezi pe larg istoria acestei minuni în Vieţile Sfinţilor la 16 august); întipărirea chipului Mântuitorului pe mahrama Sfintei Muceniţe Veronica etc. Sinodul al VII-lea ecumenic întăreşte cinstirea icoanelor (Pidalion, pag. 213).
13. Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România primeşte minunile adevărate ca semn al credinţei spre adeverirea adevărului. „Şi cuvântul adeverindu-l prin semnele ce urmau. Amin.” Credem în minunile săvârşite de moaştele sfinţilor. Exemplu: moaştele Sfintei Cuvioase Parascheva, ale Sfântului Ioan cel Nou şi altele din ţara

noastră. Nu admite falsele minuni care se deosebesc de minunile adevărate, iar cataclismele, fenomenele neobişnuite, le considerăm trimise de Dumnezeu pentru păcatele noastre, ca semn de pocăinţă.
14. Primim şi respectăm cele patru posturi de peste an: Postul Mare dinaintea Sfintelor Paşti, Postul Naşterii Domnului, Postul Sfinţilor Apostoli şi Postul Adormirii Maicii Domnului, precum şi postul de miercuri şi vineri de peste an, afară de cele în care este dezlegare.
15. Ţinem cu desăvârşire pascalia aşezată de Sfinţii Părinţi la Sinodul I de la Niceea (325) şi din Antiohia (345) după care s-au fixat sărbătorile Sfintelor Paşti în Biserica dreptslăvitoare sobornicească până la sfârşitul lumii, niciodată mai devreme de 22 martie şi nici mai târziu de 25 aprilie, după calendarul iulian.
16. Nu primim reforma calendaristică şi o socotim ca pe o inovaţie străină de mărturisirea, cugetul şi trăirea ortodoxă, iar sărbătorile le ţinem după calendarul iulian.
17. Ţinem calendarul oficial în ceea ce priveşte zilele, lunile şi anii ca măsurătoare de timp. În ceea ce priveşte însă sărbătorile aşezate de Sfinţii Părinţi, în fiecare dintre cele 365 de spaţii de timp ale calendarului, în amintirea minunilor care s-au săvârşit la fiecare dată în parte, le socotim ca aşezare dumnezeiască şi nu le putem schimba sau sărbători nici mai înainte, nici mai târziu de datele fixate, fiindcă la aceste date şi în ceruri se sărbătoresc.
18. Credem în minunea de la Învierea Domnului când, în fiecare an, după pascalia veche a calendarului iulian vine Sfânta Lumină la Sfântul Mormânt din Ierusalim, ceea ce dovedeşte că la această dată se sărbătoreşte şi în ceruri. Deci Sfinţii Părinţi au aşezat toate sărbătorile, în chip desăvârşit şi nu doar cele ale pascaliei.
19. Credem că prin respectarea sărbătorilor după aşezământul vechi al Sfinţilor Părinţi, postul Sfinţilor Apostoli nu poate fi mai mic de 8 zile şi nici mai mare de 42 de zile.
20. Credem că prin aşezarea sărbătorilor de către Sfinţii Părinţi s-a statornicit pentru totdeauna, calendarul bisericesc şi că această aşezare este lucrarea Sfântului Duh, care nu se contrazice şi fiind El desăvârşit, nu are nevoie de aparate născocite de minte omenească, pentru că mintea omenească mărginită nu poate cuprinde pe

Dumnezeu Cel nemărginit.
21. În ceea ce priveşte practicile religioase, Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România nu admite incinerarea morţilor (crematoriu) şi nu va săvârşi vreo slujbă bisericească pentru cei incineraţi.
22. Sunt opriţi cu desăvârşire clericii de a face politică (canonul 81 al Sfinţilor Apostoli).
23. Se recomandă portul mustăţii pentru credincioşi, iar la clerici mustaţa, barba şi părul sunt obligatorii.
24. Credincioşii Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România înţeleg să se supună întru totul poruncilor Bisericii, practicându-le în viaţa lor şi considerând că, fără de fapte bune, numai credinţa drept-slăvitoare nu este mântuitoare.

CONTROVERSE BISERICEŞTI

1.1 Schisma din Biserica Ortodoxă Română din 1924

Schisma reprezintă o ruptură în cadrul Bisericii, provocată de o deosebire de păreri, o dezbinare sau o neînţelegere pe chestiuni de principiu în cadrul unei grupări religioase, o neînţelegere ce duce până la separarea definitivă. De-a lungul istoriei, Biserica Sobornicească şi Apostolească a cunoscut mai multe schisme, ceea ce mai târziu a condus la instituirea unui mare număr de aşa-numite „biserici", însă, în ciuda acestui fapt, Biserica a fost, este şi va fi pentru veşnicie Una şi numai Una, pentru că Mântuitorul, Iisus Hristos nu a întemeiat mai multe Biserici, care să existe paralel, ci Una singură, despre care a zis că *„porţile iadului nu o vor birui pre dânsa"* (Matei 16, 18). Tot despre aceasta, Sfântul Apostol Pavel învaţă că Biserica este Trupul lui Hristos, iar Hristos este Capul ei.

După cum ne spune Sfântul Vasilie cel Mare, schismaticii sunt cei care „se osebesc (despart) de Biserica Sobornicească nu pentru dogme de credinţă, ci pentru oarecare întrebări bisericeşti, care sunt lesne de îndreptat". Dicţionarul enciclopedic denumeşte schisma bisericească ca fiind „o abatere în chestiuni mai mici sau nesupunere manifestată faţă de conducerea legitimă bisericească; este deci o dezbinare conştientă în cele bisericeşti", şi o împarte în două categorii:

- ✣ confesională, adică despărţirea de Biserică din cauza înţelegerii deosebite a unor puncte, mai mult sau mai putin importante ale învăţăturii bisericesti;
- ✣ bisericească, adică neascultarea faţă de autoritatea bisericească legală.

Deşi schisma dintre Biserica de Apus şi cea de Răsărit a avut loc încă din anul 1054, este ştiut că în Roma anului 1583, papa Grigorie al XIII-lea şi sinodul lui au săvârşit o lucrare anticanonică şi antibisericească, cunoscută sub denumirea reforma calendaristică,

prin care calendarul gregorian, de sorginte catolică, a fost propus spre adoptare către toate Bisericile. Noul calendar suferea de mai multe lipsuri, raportate la hotărârile canonice ale I Sinod ecumenic de la Niceea, privitoare la data Paştelui creştinesc. Fără a putea îndeplini condiţiile canonice din horosul dogmatic niceean, şi dat fiind faptul că papa Grigorie al XIII-lea impune acest calendar în uzul Bisericii Apusene, acest lucru o împinge pe aceasta într-o poziţie de schismă faţă de Biserica Sobornicească, de al cărei cuget ea se lepădase deja, îndepărtându-se de dogmatismul şi canonicitatea ei. Înstrăinarea Bisericii din Apus de toată moştenirea sfântă a Răsăritului a culminat cu schisma efectivă, iar aceasta nu a fost numai o urmare directă a anatemelor date împotriva ei de către Sinodul marilor Patriarhii Ortodoxe din lume, ci ea se datorează nemijlocit şi introducerii inovaţiilor în materie de credinţă, potrivnice caracterului sobornicesc şi Tradiţiei Bisericii Sobornicești şi Apostoleşti, întărită prin cele şapte sfinte Sinoade ecumenice. Astfel, cei care se alătură schismei Bisericii Romei devin la rândul lor vinovaţi de schismă, deci schismatici.

Cea dintâi prevedere a Enciclicei Sinodale din 1920, de la Constantinopol, prevedea acceptarea unui calendar uniform (comun) pentru prăznuirea marilor sărbători creştine în acelaşi timp de către toate Bisericile, lucru care era în contradicţie flagrantă cu hotărârile canonice ale Bisericii Ortodoxe. Consecinţele negative ale acestui calendar uniform se răsfrângeau asupra datei Paştelui, care trebuia prăznuit în mod obligatoriu la aceeaşi dată în toate Bisericile, şi de cele mai multe ori la o dată necanonică, adică neţinând seama de hotărârile celor 318 Sfinţi Părinţi de la Soborul din Niceea, din anul 325. Încălcarea conştientă şi premeditată a acestor legi ale Bisericii a avut ca urmare imediată prăznuirea Paştelui ortodox în Biserica Română la o dată anticanonică (anii 1926 şi 1929), iar relaţia cu Paştele iudaic să fie complet încălcată.

Introducerea calendarului gregorian avea ca scop aducerea Bisericilor la acelaşi numitor comun, în privinţa prăznuirii marilor sărbători ale Bisericii, acest lucru era primul pas spre catolicizarea Bisericii Ortodoxe, care prin acceptarea calendarului gregorian a

devenit schismatică, adică ruptă de adevărata Biserică, care este Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească.

Hristos a poruncit ucenicilor Lui: *„Mergând, învăţati toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-i să păzească toate, câte v-am poruncit vouă”* (Matei 28, 19-20); de aceea, tot tezaurul legilor şi canoanelor Bisericii Apostoleşti trebuie propovăduite tuturor neamurilor deopotrivă, în toată plinătatea lor, şi păstrate fără de schimbare.

După Dreptul Canonic Bisericesc, împletit cu rânduiala canonică a Sfinţilor Părinţi, orice abatere de la datoria impusă prin legea Bisericii şi canoanele bisericeşti (cu atât mai mult, orice încălcare a acestora) are drept rezultat imediat pierderea succesiunii apostolice, cât şi pierderea harului lucrător (Darul) în Biserică, prin puterea sfintelor canoane. Orice adaos ori sustragere din dogmele credinţei, din rânduielile canonice, din tradiţia şi practica Bisericii, fără încuviinţarea întregii Biserici Apostoleşti şi Sobornicesti, a fost suspectată totdeauna ca erezie sau schismă, fiind combătute de hotărârile Sinoadelor ecumenice sau locale. În Dreptul Canonic Bisericesc se menţionează că „prin delicte bisericeşti se înţeleg încălcările legii, care se pot săvârşi fie făcând ceea ce este oprit, fie omiţând ceea ce este impus ca îndatorire”, cele mai grave abateri fiind apostazia, erezia şi schisma.

La 1 octombrie 1924, Biserica Ortodoxă Română, sub oblăduirea patriarhului Miron Elie Cristea, se alătura schismei Bisericii din Apus, prin înlocuirea calendarului iulian cu cel papist (gregorian). Prin acceptarea acestei inovaţii în materie de credinţă, Biserica Ortodoxă Română deschide larg uşa compromisului dogmatic, pierzând comuniunea cu sobornicitatea Bisericii Apostolice, ce are ca expresie de credinţă hotărârile celor şapte Sinoade ecumenice. Tot la fel de grav este şi faptul că această Biserică rupe comuniunea cu Sfinţii Bisericii, care s-au sfinţit tocmai prin apărarea credinţei. Ea cade astfel sub anatemele şi blestemele patriarhilor ortodocşi emise împotriva Bisericii care a instituit calendarul gregorian (Biserica Romei), cât şi asupra celor care se vor alătura acesteia.

Prin introducerea calendarului gregorian, alături de Biserica

păstrătoare a vechiului calendar şi a Tradiţiei neschimbate (Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România), s-a creat încă o grupare, ce a adoptat stilul nou calendaristic, căzând sub anatemele patriarhilor răsăriteni. Astfel, s-a creat o situaţie similară cu schisma din 1054, când amândouă grupările se acuzau de schismă, însă schisma aparţine numai Bisericii care se desparte de sobornicitatea, canonicitatea, dogmatismul şi tradiţia Bisericii apostoleşti, precum este cazul Bisericii neo-calendariste, care prin introducerea calendarului gregorian denaturează postul Sfinţilor Apostoli (vezi cap. 4.3); înregistrează o serie de dezacorduri cu privire la slujbele sărbătorilor cu dată fixă prescrise de Tipiconul bisericesc (vezi cap. 4.4) sau cad în compromisul de a prăznui Paştele mai înainte de paştele iudaic (vezi cap. 3.3). Necanonicitatea calendarului gregorian este dovedită prin încălcarea mai multor canoane ale Sfinţilor Părinţi de la Sinoadele ecumenice şi locale (vezi cap. 3.5) lucru care atrage după sine caterisirea de ordin canonic, poruncită de Sfinţii Părinţi prin ale lor sfinte canoane. Împotriva acestei mişcări calendaristice au luat atitudine celelalte patru Patriarhii Ortodoxe, prin Enciclicele universale (Sigilioane), prin care au anatematizat atât pe cei care au instituit calendarul gregorian, cât şi pe cei care l-au acceptat. Deci, toate aceste atitudini anticanonice şi antitradiţionale la care se adaugă şi anateleme marilor patriarhi ai lumii ortodoxe, dovedesc clar că Bisericile care au adoptat inovaţii ce contravin deciziilor sfintelor soboare, au intrat în schismă faţă de Una, Sobornicească şi Apostolească Biserică a lui Hristos.

Despre aceste Biserici schismatice zice Sfântul Vasilie, în tâlcuirea celui dintâi canon, că „după ce s-au dezbinat de la trupul Bisericii… au pierdut Darul şi nu mai pot pe alţii a-i boteza, ori a-i hirotoni, sau a da Darul de care prin dezbinare s-au lipsit". Când vorbeşte de schismă, Sfântul Vasilie cel Mare face referire la cei care s-au dezbinat de la trupul Bisericii primare, adică acea Una, Sfântă şi Sobornicească", iar nu la cei care s-au despărţit de cei schismatici, caterisiţi canonic şi daţi anatemei de Sfinţii Părinţi.

În Biserica Ortodoxă de Stil Vechi (de Răsărit) din România – recunoscută mai întâi prin denumirea de Cult Creştin Tradiţionalist, aprobat de Ministerului Cultelor prin decizia nr. 38955/ 3 august

1945, calendarul gregorian a fost respins din motive canonice, iar calendarul iulian a fost păstrat în uzul Bisericii. În aceste condiţii, Biserica Ortodoxă de Răsărit îşi păstrează verticalitatea canonică, dogmatică şi tradiţională, ceea ce o face a fi o continuatoare în materie de credinţă a Bisericii Una, Sobornicească şi Apostolească, lucru pentru care nu poate fi învinuită de schismă. Despărţirea Bisericii Ortodoxe de Răsărit după calendarul iulian de Biserica Ortodoxă după calendarul gregorian este întărită şi binecuvântată de canonul al 15-lea al celui dintâi şi celui de al doilea Sobor de la Constantinopol din 861, care zice: „Cei care se despart de împărtăşirea cu mai marii şezători ai lor, din motiv de erezie (sau schismă n.ed) propovăduită de aceştia şi care erezie (sau schismă n.ed) sunt oprite şi certate de Sfintele Sinoade şi de către Sfinţii Părinţi, aceştia nu numai că nu se osândesc, dar şi de cinste se învrednicesc, pentru că au păzit Biserica de erezie sau învăţături greşite (schisme). Aceştia se pot despărţi chiar şi mai înainte de hotărârea Sinodului, căci nimic nu greşesc”.

Schisma nu constă în separarea administrativ-teritorială a Bisericii, ci într-o deviere de la învăţătura de credinţă apostolică; într-o abatere de la canoanele de credinţă apostolică, iar prin această abatere cei aflaţi în schismă pierd „harul lucrător (Darul) în Biserică” (Sfântul Vasilie cel Mare, can. I). Deci, toate Bisericilor care au primit inovaţia calendaristică s-au văzut puse într-o situaţie necanonică faţă de Biserica Sobornicească şi Apostolească a celor şapte Sfinte Sinoade ecumenice şi a tuturor celorlalte locale. În această situaţie, în anul 1924, Biserica Ortodoxă de Răsărit s-a desprins de aceste grupări schismatice, continuând învăţătura de credinţă apostolică şi păstrând acelaşi har lucrător în Biserică (Darul) prin propovăduirea credinţei celei adevărate şi respingerea oricăror inovaţii în materie de credinţă.

Noi, Biserica Ortodoxă de Răsărit din România suntem şi mai mult îndreptăţiţi pentru a ne îngrădi faţă de toate Bisericile schismatice, mai ales în vremurile actuale când aceste Biserici schismatice s-au angajat într-o colaborare liturgică cu Bisericile eretice din Apus. Prăznuirea Paştelui odată cu catolicii şi înaintea evreilor (vezi cap. 3.3);

nerespectarea regulilor Bisericii Ortodoxe despre post şi aplicarea regulilor Bisericii din Apus (vezi cap. 4.3); compromisul dogmatic adoptat de Bisericile schismatice „în virtutea unităţii depline între toate confesiunile creştine" (schismatice şi eretice); încălcarea sfintelor canoane ale Bisericii Sobornicești, înţelese şi practicate într-un alt fel decât le-au înţeles şi practicat Sfinţii Părinţi; săvârşirea slujbelor liturgice împreună cu heterodocşii (cazul mitropolitului Nicolae Corneanu al Banatului şi al episcopului Sofronie Drincec al Oradiei), cât şi nesancţionarea acestora - toate acestea constituie trădarea Ortodoxiei şi lepădarea celor legiuite de către Sfinţii Părinţi, ce are drept urmare pieirea sufletească a fiilor Bisericii Ortodoxe.

Începând cu secolul al XIX-lea şi până în zilele noastre, în teologia ortodoxă se observă o anumită influenţă a scolasticismului occidental şi a modului de gîndire, ce sunt străine duhului Sfinţilor Părinţi, ceea ce a dus la unele confuzii doctrinare, liturgice şi canonice. Într-o asemenea situaţie de defăimare a tradiţiei Bisericii şi încălcare a canoanelor Sfinţilor Părinţi, la care se adaugă stîrbirea premeditată a dogmelor bisericeşti, imperativul vremurilor noastre este întoarcerea la izvoarele teologiei din primul mileniu al creştinătăţii, întoarcerea la Sfinţii Părinţi a căror învăţătură este formulată în tradiţie, dogme, canoane şi practica de veacuri a Bisericii Ortodoxe.

În concluzie, schisma din Biserica Ortodoxă Română din 1924 constituie despărţirea (ruperea) Bisericii Ortodoxe de stil nou de adevăratul trup al Bisericii Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească, din motivul acceptării inovaţiei calendarului gregorian. Această schismă din România din 1924, nu priveşte Biserica Ortodoxă de Răsărit după calendarul iulian, care de-a lungul vremii a păstrat tradiţia, dogmatismul, canonicitatea şi legile Bisericii Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească.

1.2 Succesiunea apostolică în Biserica Ortodoxă de Răsărit din România

Succesiunea apostolică „se arată pe de o parte în mărturisirea aceleiaşi credinţe pe care a mărturisit-o şi Biserica primară (apostolică), iar pe de alta, în seria episcopilor ca urmaşi ai Sfinţilor Apostoli, când sunt instituiţi canonic. Ambele stau în legatură internă, presupunându-se reciproc. Precum învăţătura apostolică este baza succesiunii apostolice, tot astfel succesiunea apostolică consti-tuie indiciul extern că o Biserică este adevărată şi în armonie cu Bise-rica primară, în doctrină şi conducere" (Hristu Andrutsos, Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene, traducere de Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1930, p. 301).

În ciuda lipsei unui arhiereu în Biserica Ortodoxă de Răsărit din România între anii 1924-1955, succesiunea apostolică în această Bise-rică s-a menţinut prin mărturisirea de credinţă - aceeaşi cu cea a Sfinţilor Apostoli, iar Darul era lucrător, chiar dacă vorbim numai de harul preoţiei, precum era cazul ieromonahului Glicherie, hirotonit valid, mai înainte de 1924 de către arhierei dreptslăvitori.

Din mărturia Sfântului Irineu de Lyon putem deduce că autoritatea şi succesiunea Bisericii se sprijină pe credinţa mărturisită de aceasta: Când, prin urmare, avem astfel de dovezi, nu este necesar să căutăm la alţii adevărul care se obţine cu uşurinţă din Biserică. Căci Apostolii (…) au investit în Biserică toate ale adevărului; şi oricine voieşte îşi poate extrage de acolo apa vieţii. Căci ea este intrarea vieţii, în vreme ce toţi ceilalţi nu sunt decât hoţi şi prădă-tori…Dacă ar fi vreo dispută asupra vreunei chestiuni, nu se cuvine oare să recurgem la cele mai vechi Biserici cu care Apostolii erau familiari, şi să extragem din ele ce e clar şi sigur cu privire la acea chestiune? Dar dacă Apostolii nu ne-ar fi lăsat scrieri, nu ar fi fost

necesar să urmăm rânduiala tradiţiei, care s-a transmis celor cărora li s-au încredinţat Bisericile?" (Sf. Irineu - Împotriva ereziilor, ref. 213, pp. 90-91).

Succesiunea apostolică presupune înainte de toate succesiunea în adevărul de credinţă, pentru care Sfântul Apostol Pavel sfătuieşte: *„Dreptarul învăţăturilor sănă-toase, pe care le-ai auzit de la mine, ţine-l cu credinţa şi dragostea care este în Hristos Iisus. Lucrul acela bun care ţi s-a încredinţat, păzeşte-l prin Duhul Sfânt, care locuieşte în noi"* (II Timotei 1, 13-14). Dreptarul învăţăturilor sănătoase în Biserica Ortodoxă cuprinde întreg dogmatismul Bisericii, canonicitatea neştirbită a celor şapte sfinte Sinoade ecumenice, întreaga tradiţie bisericească şi practica de veacuri a Bisericii. Succesiunea apostolică presupune transmiterea adevărului curat, pentru care acelaşi apostol sfătuieşte: *„Tu dar, copilul meu, întăreşte-te în harul care este în Hristos Iisus. Şi ce-ai auzit de la mine, în faţa multor martori, încredinţează la oameni de încredere, care să fie în stare să înveţe şi pe alţii"* (II Timotei 2, 1-2). Şi tot în acest sens Sfântul Apostol Pavel grăieşte: *„Ci măcar noi, sau înger din Cer de vă va binevesti vouă afară de ceea ce am binevestit vouă, anatema să fie. Precum am zis mai înainte, şi acum iarăşi zic: Oricine de vă va binevesti vouă, afară de ceea ce aţi luat, anatema să fie"* (Galateni 1, 8-9).

Cu toate că Biserica Ortodoxă de Răsărit din România a fost dintotdeauna supusă unui regim aspru de persecuţie, la care se adăuga şi lipsa unui ierarh simpatizant al vechiului calendar în perioada anilor 1924-1955, succesiune apostolică în această Biserică s-a men-ţinut prin mărturisirea dreptei credinţe. În anul 1924, situaţia critică în care se afla Biserica Ortodoxă de Răsărit din România, îndreptăţea aplicarea principiului iconomiei bisericeşti. Slujbele bisericeşti erau săvârşite de către preoţii care nu primiseră schimbarea calendarului, în fruntea cărora se afla ieromonahul Glicherie Tănase, ieroschi-monahul Pamvu Hoisa, ierodiaconul David Bidaşcu şi numeroşi mo-nahi, dar şi preoţi misionari, veniţi în ţară de la chiliile marilor lavre din Sfântul Munte Athos.

Binecuvântarea dată de către patriarhul Damian al Ierusalimului (în anul 1931) grupării de rezistenţă ortodoxă condusă de ieromonahul Glicherie, a fost ca părintele Glicherie să se întoarcă în România, spre a continua lupta pentru adevărul de credinţă, pentru a sfinţi biserici şi a sprijini poporul rămas credincios vechilor tradiţii. Totodată, părintele Glicherie primeşte de la patriarhul Ierusalimului câteva sfinte antimise şi sfântul şi marele Mir.

Din anul 1955, odată cu numirea arhiereului Galaction Cordun ca mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România, situaţia înclină în favoarea Bisericii noastre. Numirea arhiereului Galaction Cordun drept şef spiritual al Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România a fost realizată în conformitate cu rânduielile sfintelor canoane. Deşi arhiereul Galaction Cordun a fost hirotonit la data de 31 martie 1935 de către alţi trei arhierei (Bartolomeu al Râmnicului Noului Severin, Gherontie Constănţeanul şi Policarp Craioveanul), toţi aparţinând Bisericii schismatice (care a primit schimbarea calendarului) şi chiar însuşi arhiereul Galaction Cordun a slujit o vreme după calendarul gregorian, ţinând cont de situaţia de mare nevoie din acea vreme a Bisericii Ortodoxe de Răsărit, cât şi de lipsa vreunui ierarh în fruntea acestei Biserici, conform canoanelor, suntem îndreptăţiţi să declarăm că, noi, clericii reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România avem succesiune apostolică obţinută prin păstrarea şi mărturisirea credinţei apostolice, dar şi prin întoarcerea arhiereului Galaction Cordun la vechiul calendar şi numirea lui ca şef spiritual al Bisericii noastre.

În acest sens, aducem drept argument o situaţie asemănătoare, petrecută în Biserica Ortodoxă din Africa în a doua jumătate a sec. al IV-lea, în vremea Împăraţilor Onorie (Roma) şi Teodosie cel Mic (Constantinopol). În tâlcuirea canonului 66, 61 elaborat şi dezbătut în Cartagina, cât şi din practicalele lui aflăm că în această perioadă, „atât de mare lipsă de clerici era în Africa, încât nici un diacon măcar, chiar şi necărturar fiind el, nu se afla la unele Biserici, cu atât mai mult prezbiteri sau episcopi, pentru care lipsă plângeau şi se tânguiau în toate zilele creştinii. Şi, după urmare, pentru plângerea lor

iconomiseşte a făcut pogorământ Sinodul din Cartagina şi a primit hirotoniile donatiştilor" (o grupare schismatică din Africa, ce s-a separat de trupul Bisericii vreme de aproape un secol).

Situaţia din Biserica Ortodoxă de Răsărit din România (în perioada 1924-1955) era identică cu situaţia din Africa (cu 16 veacuri mai înainte). În Africa, în acea vreme era o mare lipsă de clerici, datorită faptului că era perioada imediat următoare marilor persecuţii religioase. Acestei stări de fapt se adăuga şi primejdia venită din partea ereziilor, mai ales cea a lui Arie, care izbeau în dogmele Bisericii. De aceea, în această perioadă, pentru ca Biserica drept-slăvitoare să poată avea biruinţă asupra ereziilor, dar şi pentru a putea trece peste situaţia de mare nevoie, Sfinţii Părinţi adunaţi la Sinodul din Cartagina au acceptat ca valide hirotoniile schismaticilor donatişti, conform principiului iconomiei bisericeşti.

Într-acelaşi chip au stat lucrurile şi în privinţa Bisericii Ortodoxe de Răsărit din România. Dat fiind faptul că această Biserică trecea printr-un moment de mare nevoie, neavând nici un ierarh, singurul chip de continuare a luptei cele plăcute Domnului era aplicarea principiului iconomiei bisericeşti, conform căruia a fost acceptată drept validă hirotonia schismaticilor din cadrul Bisericii Ortodoxe Române (de stil nou). Ca şi în Biserica din Africa, şi în România în anul 1955, conform principiului iconomiei bisericeşti, s-a acceptat drept validă hirotonia arhiereului Galaction Cordun, care prin mărturisirea adevăratei credinţe şi întoarcerea la adevărul propovăduit de Sfinţii Apos-toli şi Sfinţii Părinţi, devine cel dintâi mitropolit al Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România.

Tot în sprijinul şi întărirea acestui caz de iconomie bisericească, similară cu cea din Africa, adăugăm şi hotărârea Sfântului Vasilie cel Mare, care în primul său canon spune: *„…Deci s-a părut celor din început Părinţi că acelea (cele şapte Sfinte Taine n.ed.) ale ereticilor cu totul să le surpe, iar cele ale celor ce s-au dezbinat prin schismă ca ale unora ce sunt în Biserică să se primească . Iar cei ce-n dezbinare (schismă) sunt cu pocăinţă de cuvânt şi cu întoarcere făcându-se mai buni, să se împreuneze iarăşi cu Biserica, încât de*

multe ori (dar nu întotdeauna n.ed.) şi cei ce într-o treaptă aflându-se s-au dus împreună cu cei nesupuşi (schismatici) când se vor căi, să se primească în aceeaşi rânduială"

Iar în tâlcuirea aceluiaşi canon, zice Sfântul Vasilie: *„schismaticii se unesc iarăşi cu Biserica prin pocăinţa cea binecuvântată şi prin întoarcere. Iar cei ce dintr-înşii, care au fost preoţi şi clerici întru aceeaşi rânduială se primesc a căreia au fost".*

Prin decizia sa de a reveni la vechiul calendar şi prin mărturisirea adevăratei credinţe, la care se adaugă pogorământul bisericesc aplicat numai pentru acea vreme de constrângere, arhiereul Galaction Cordun trebuia primit tot în calitate de arhiereu, recunoscându-i-se hirotonia.

Aşa se face că, din anul 1955, Biserica Ortodoxă de Răsărit din România şi-a desăvârşit succesiunea apostolică, atât prin mărturisirea credinţei apostolice a Bisericii primare, cât şi prin întărirea ierarhiei autorităţii episcopului, prin mitropolitul Galaction Cordun.

1.3 Sfântul Botez

Conform doctrinei ortodoxe, Tainele săvârşite în afară de Biserică nu sunt valide. Această învăţătură are un puternic şi nezdruncinat temei, căci harul sfinţitor, care se împărtăşeşte prin Sfintele Taine, nu se dăruieşte decât în şi prin Biserică, Darul lucrător al mântuirii fiind numai în Biserica Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească.

Suntem învinuiţi că botezăm a doua oară, ceea ce nu este adevărat. Ţinem rânduiala sfintelor canoane şi împreună cu Sfântul Apostol Pavel mărturisim „un botez", dar un botez întru dreapta credinţă, săvârşit prin cele trei afundări, şi de către un cleric dreptslăvitor. Canonul 50 al Sfinţilor Apostoli cateriseşte pe episcopul sau preotul care nu va săvârşi cele trei afundări la Taina sfântului botez, după porunca dată de Mântuitorul Sfinţilor Apostoli: *„Mergând,*

învăţaţi toate neamurile botezându-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh" (Matei 28, 19).

Însăşi denumirea de botez derivă din latinescul „baptizare" care se traduce prin afundare. Deci botezul presupune noţiunea de afundare, în Biserica Ortodoxă ele fiind trei la număr, după cele trei feţe ale Sfintei Treimi. Din tâlcuirea Canonului 50 al Sfinţilor Apostoli se poate deduce că patru lucruri sunt absolut necesare la săvârşirea tainei sfântului botez: materia (apa sfinţită), forma de săvârşire a Tainei (afundarea în apă şi scoaterea, amândouă întreite) şi chemarea (adică invocarea celor trei ipostasuri ale Dumnezeirii: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh).

Îngroparea şi Învierea lui Iisus Hristos a deschis Raiul mântuirii neamului omenesc. Fără de acestea, era cu neputinţă a se împăca omul cu Dumnezeu. Şi aceasta însemnând-o Pavel, zicea: *„Vrăjmaşi fiind noi, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său"* (Rom 5, 10). Drept aceea şi pentru a se lucra totdeauna pomenirea negrăitei acestei faceri de bine a lui Dumnezeu către om, dar şi pentru a se lucra de aici înainte totdeauna mântuirea oamenilor prin moartea Acestuia, atât însuşi Cel ce cu trupul a suferit moartea, Iisus Hristos, cât şi dumnezeieştii săi ucenici şi toţi purtătorii de Dumnezeu Părinţi, au rânduit ca în mod obligatoriu la taina sfântului Botez să se facă închipuirea morţii lui Hristos. Dar închipuirea stăpâneştii morţi la taina botezului se lucrează prin cele trei afundări, ce întru dânsa se săvârşesc. La toate celelalte din afară de om se face închipuirea stăpâneştii morţi, iar la sfântul botez însuşi omul întru sine-şi lucrează moartea Domnului, adică însuşi cel ce se botează cu închipuire moare şi împreună se îngroapă cu Iisus în apa botezului. Şi martor la aceasta este Sfântul Apostol Pavel zicând: *„Câţi în Hristos ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat, aşadar împreună ne-am îngropat cu Dânsul întru moarte"* (Rom. 6, 4). Deci pentru ca să se facă întru noi asemănarea îngropării celei de trei zile şi a Învierii Sale celei de a treia zi, Botezul trebuie neapărat să se săvârşească prin cele trei afundări, altminteri fiind lipsit de valabilitate. Deci cel ce cu sfinţenie se botează prin cele trei afundări în apă, pe dumnezeiasca şi începătoare moarte şi îngropare cea de trei zile şi trei nopţi a lui Hristos dătătorul de viaţă o urmează.

Sfântul Ioan Damaschin zice că „prin cele trei afundări, botezul însemnează pe cele trei zile ale îngropării Domnului”. De aceea, aduce spre mărturie pe Părinţii noştri cei vechi către întărirea mărturisirii celor trei afundări ale adevăratului botez. Însuşi Corderie, teologul latinilor, în cuvântul lui „Despre Botez” surpă ipoteza greşită a lui Toma Achinatul, care zice că ar fi lucru indiferent, dacă se face botezul ori în trei afundări, ori nu. Şi chiar Corderie povăţuieşte a se păzi cu neschimbare cele trei afundări în trei ieşiri, după rânduiala botezului Bisericii noastre de Răsărit. Din acest motiv, în Biserica Sfântului Marcu din Veneţia se afla într-o vreme o colimvitră (cristelniţă) din marmură spre ruşinarea papistaşilor, care săvârşeau botezul prin stropire. Încă şi papa Pelaghie într-un glas cu Corderie afirmă: „Neapărat trebuie ca cele trei afundări să se facă la Sfântul Botez”.

Întrucât cele trei afundări şi ieşirile sunt obligatorii într-un botez, pentru a se închipui prin ele moartea cea de trei zile şi de trei nopţi, îngroparea şi Învierea Mântuitorului, prin care se dă de la Dumnezeu oamenilor mântuirea, lăsarea păcatelor şi împăcarea cu Dumnezeu, în aceste condiţii botezul prin stropire a celor din Apus (catolicii), lipsit fiind de afundări şi scoateri, prin urmare este lipsit şi de închipuirea morţii celei de trei zile şi trei nopţi, cât şi de închipuirea îngropării şi a Învierii Domnului. Iar, dacă botezul prin stropire este lipsit de acestea, atunci este lipsit de tot Darul şi sfinţenia, cât şi de lăsarea păcatelor. Şi, dacă se împotrivesc latinii (catolicii) zicând că botezul lor prin stropire, la care se adaugă cele trei chemări ale Sfintei Treimi, este dătător de sfinţenie şi de Dar, învaţă-se ei că botezul nu se săvârşeşte prin singurele chemări ale Sfintei Treimi, ci are trebuinţă neapărat de închipuirea morţii, a îngropării şi a Învierii Domnului. Că nici singură credinţa cea în Sfânta Treime nu mântuieşte pe cel ce se botează, ci împreună cu dânsa de nevoie este şi credinţa cea întru moartea lui Hristos. Că zice marele Vasilie: „În trei afundări şi în trei chemări se săvârşeşte taina botezului, pentru ca şi chipul morţii Domnului să se închipuiască, iar cu predanisirea cunoştinţei de Dumnezeu să ne luminăm la suflet cei ce ne botezăm”. Deci, dacă botezul apusenilor este eretic şi neprimit pentru cele ce s-

au zis mai sus, se cade ca şi noi dreptslăvitorii să luăm aminte la al nostru, şi să nu săvârşim această sfântă taină în ligheane sau covăţele, întru care abia se afundă partea picioarelor copiilor ce se boteză. Urmând rânduielilor sfintelor canoane, şi noi împreună cu Sfinţii Apostoli, conform celui de-al 46 canon al lor, mărturisim: „Episcopul sau clericul care va primi ereticescul botez să se caterisească, căci ce conglăsuire este lui Hristos cu Veliar sau credinciosului cu necredinciosul.

În nota 83 din tâlcuirea acestui canon aflăm despre Sfântul Sfinţit Mucenic Chiprian, episcop al Calcedonului şi întreg soborul cel împreună cu el, 84 de episcopi care leapădă botezul ereticilor, urmând apostolescului canon de mai sus, cât şi canonului 68 apostolesc, care zice că cei de eretici botezaţi este cu neputinţă a fi creştini sau clerici. Urmând ei aceste canoane, la rândul lor, Sfântul Sfinţit Mucenic Chiprian şi cei 84 de episcopi au întărit canon prin care leapădă atât botezul ereticilor, cât şi pe cel al schismaticilor, dovedind acest lucru din scrierile Sfintei Scripturi, mai ales din cele ale Sfântului Apostol Pavel, care zice: *„Un Domn, o Credinţă şi un Botez”* (Efeseni 4, 5). Căci dacă, zic ei, una este Sobornicească Biserică şi unul este Botezul adevărat, cum poate fi adevărat botezul ereticilor şi al schismaticilor, de vreme ce ei nu sunt înlăuntru în Biserica cea Sobornicească, ci s-au rupt prin eres sau schismă? Iar de este adevărat Botezul ereticilor şi al schismaticilor şi este adevărat şi cel al dreptslăvitoarei şi sobornicestii Biserici, atunci nu este un botez, precum strigă Pavel, ci două, ceea ce este prea cu necuviinţă. Adaugă ei încă şi aceasta, că socoteala aceasta de a nu primi botezul ereticilor, nu ne este nouă proaspătă, adică a lor, ci este veche şi de cei mai dinainte de ei cercată şi pecetluită de canonul al 2-lea al sfântului şi a toată lumea al VI-lea Sobor. Şi, de unde mai înainte era canon localnic (al Sfântului Chiprian şi Sinodul său), acum este canon al Soborului a toată lumea. Într-un glas cu Sfântul Chiprian şi cu Soborul cel de pe lângă el, şi Sfântul Firmilian, cel ce a stătut exarh al Soborului celui din Iconia, strică şi leapădă mai ales botezul ereticilor. Căci scriind către Sfântul Chiprian, zice acesta: „Dar cine, măcar să fi ajuns la vârful desăvârşirii şi al înţelepciunii, poate a se

întări şi a crede că singură suprachemarea celor trei nume ale Sfintei Treimi, este destulă spre iertarea păcatelor şi sfinţenia botezului, dacă nu este dreptslăvitor şi cel care botează?"

Se uneşte la aceasta şi marele Vasilie, pe ale cărui canoane aşijderea le-a pecetluit cel de-al VI-lea Sobor a toată lumea. Căci în întâiul său canon, Sfântul Vasilie arată care botezuri sunt primite şi care neprimite, şi în două le împarte pe acestea, zicând că:

✣ botezul ereticilor, adică a celor cu totul despărţiţi de Biserică şi care după însăşi credinţa lor, sunt despărţiţi de cei dreptslăvitori, şi a căror credinţă priveşte de-a dreptul credinţa cea întru Dumnezeu, s-a părut binecuvântată pricină celor din început ca acest botez al lor cu totul a se lepăda.

✣ botezul schismaticilor s-a socotit a fi de cuviinţă, de către Soborul cel de pe lângă Chiprian şi Firmilian, să se lepede şi acesta. Fiindcă schismaticii s-au despărţit de Biserică şi despărţindu-se nu mai au în sine Darul Sfântului Duh, fiindcă darea Acestuia s-a tăiat prin despărţirea lor de Biserică. Pentru aceasta ca nişte mireni s-au făcut, nici Dar duhovnicesc nu mai au şi nici stăpânire (putere) de a mai boteza sau hirotonisi. Şi după urmare, cei care s-au botezat de dânşii, ca de nişte mireni s-au botezat; şi au poruncit aceştia (Sfinţii Chiprian şi Firmilian) să se boteze cu botezul cel adevărat al Bisericii Sobornicesti. Dar pentru că s-a socotit de cuviinţă de către oarecare Sfinţi Părinţi ai Asiei (din motivul că nu erau destui clerici în vremea persecuţiilor contra creştinilor) să fie primit botezul schismaticilor, pentru oarecare iconomie a multora, fie primit.

Dar, pentru ca să se facă mai lesne înţeleasă dezlegarea acestei nedumeriri este de trebuinţă a şti că două feluri de chivernisire şi îndreptare se păzesc în Biserica lui Hristos. Unul se numeşte scumpătate (sau acrivie), iar celălalt iconomie (sau pogorământ). Deci Sfinţii Apostoli şi mulţi alţi sfinţi în canoanele lor au întrebuinţat scumpătatea şi pentru aceasta cu desăvârşire leapădă botezul ereticilor şi al schismaticilor. Iar unele Soboare au întrebuinţat iconomia şi pentru aceasta, botezul schismaticilor l-au primit. (…) şi au iconomisit aşa Sfinţii Părinţi şi s-au pogorât a primi botezul lor. Dar

pe lângă cuvântul iconomie au stătut şi o a doua pricină, pentru care au făcut aşa. Iar acea pricină este că botezul schismaticilor (ori ereticilor) pe care l-au primit aceste Soboare păzeau neschimbat felul şi materia botezului ortodox şi se botezau după forma sobornicesştii Biserici, iar ereticii, al căror botez nu l-au primit, au schimbat săvârşirea botezului şi o a stricat, adică chipul felului, chemarea şi întrebuinţarea materiei, adică a afundărilor şi a ieşirii din apă.

Canonul 47 apostolic prevede: *„Episcopul sau preotul de va boteza din nou pe cel botezat după adevăr, sau de nu va boteza pe cel spurcat de către necinstitorii de Dumnezeu să se caterisească, că unul care-şi bate joc de crucea şi de moartea Domnului şi nu deosebeşte pe preoţi dintre preoţii mincinoşi”*. Din aceste motive canonice, şi noi, reprezentanţii Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România respingem botezul ereticilor, iar în ceea ce priveşte botezul schismaticilor (a celor care au primit schimbarea calendarului), de va fi săvârşit după rânduiala canonică a celor trei afundări şi în numele Sfintei Treimi, îl primim şi nu îl repetăm, ci îl desăvârşim prin Mirungere, conform canoanelor Sfinţilor Părinţi.

1.4 Mirungerea

Taina mirungerii este una dintre cele şapte sfinte taine instituite de Sfinţii Apostoli şi predate omenirii spre mântuire. Ea reprezintă pecetluirea trupului şi a sufletului noului botezat cu pecetea Darului Sfântului Duh. Mirul se face numai în sfânta şi marea Miercuri, spre pomenirea zilei în care femeia păcătoasă a uns pe Mântuitorul cu mirul cel de mult preţ. A doua zi, în Joia cea Mare, se toarnă mirul într-un vas nou, închipuind alabastrul din care a vărsat femeia desfrânată mirul peste capul Domnului. Când începe Sfânta Liturghie a Sfântului Vasilie cel Mare, mirul se aduce în Sfânta Proscomidie, iar în vremea vohodului, preotul-protos, după rânduiala vohodului, îl aduce până în faţa Sfintelor Uşi, de unde îl primeşte patriarhul sau mitropolitul, care îl aşează pe Sfânta Masă. După obişnuitele rugă-

ciuni, prin care se săvârşesc Sfintele Taine, patriarhul sau mitropolitul, descoperind vasul în care se află mirul, îl binecuvintează de trei ori, după care citeşte rugăciunea de sfinţire a acestuia, invocând pogorârea Sfântului Duh. Ungerea cu Sfântul Mir reprezintă „semn săvârşitor a celor însemnaţi cu spălarea dumnezeiască", prin aceasta devenim „adevăraţi sfinţiţi cetăţeni, mântuiţi de tot păcatul, depărtaţi de toată răutatea şi îmbrăcaţi în veşmântul Slavei lui Dumnezeu", arătându-ne „cunoscuţi de sfinţii îngeri şi arhangheli şi de toată puterea cerească", şi „înfricoşători tuturor duhurilor celor necurate şi rele".

Am făcut aceste precizări pentru documentarea cititorilor asupra acestei sfinte taine. Taina mirungerii reprezintă o condiţie necesară, pe care trebuie să o îndeplinească cel care se întoarce la dreapta credinţă, fie el eretic sau schismatic. Sfinţii Părinţi adunaţi la cel de-al II-lea Sinod ecumenic, prin cel de-al 7-lea canon au hotărât ca: „pe cei ce dintre eretici se adaugă la Ortodoxie şi la partea celor ce se mântuiesc, îi primim după spusa urmare şi obicei astfel, pe arieni, pe macedonieni, pe savatieni, şi navatieni, pe cei ce se zic pe sineşi curaţi şi mai buni şi pe cei patrusprezecelnici, adică tetradiţi, mercurieni şi apolinarişti (aceştia aveau botezul adevărat, n.ed.) îi primim dându-şi mărturisirea credinţei şi anatematisind tot eresul, care nu cugetă precum cugetă Sfânta Sobornicească şi Apostolească Biserică a lui Dumnezeu, pecetluindu-i mai înainte cu sfântul şi marele Mir pe frunte, pe ochi, pe nări, pe gură şi pe urechi, zicând pecetea Darului Sfântului Duh. Iar pe evnomieni, care botează într-o afundare, pe montanişti, pe savelieni, care zic că Tatăl şi Fiul este o faţă şi toate celelalte eresuri, pe toţi cei ce dintre aceştia, care vor voi a se adăuga la Ortodoxie ca pe elini îi primim (adică îi botezăm din nou), în ziua cea dintâi îi facem creştini, în a doua catehumeni, iar în a treia îi jurăm pentru mărturisirea adevărului şi după aceasta îi botezăm".

Deci dacă am acceptat botezul schismaticilor după calendarul gregorian, săvârşit prin cele trei afundări în numele Sfintei Treimi, în cazul credincioşilor care se întorc la adevărata credinţă, noi, slujitorii Bisericii Ortodoxe de Răsărit, conform canonului de mai sus le administrăm doar taina mirungerii.

Sfântul Vasilie cel Mare vorbeşte despre alte două categorii de schismatici, unii care au forma şi materia botezului ortodox, adică în numele Sfintei Treimi şi prin cele trei afundări, iar alţii care nu respectă nici forma, nici materia, ori numai o parte din acestea, şi care „şi-au izvodit loruşi botez". Dar pentru că oarecare dintre episcopi din Asia din primele secole ale Ortodoxiei au primit şi botezul schismaticilor, săvârşit în numele Sfintei Treimi şi prin cele trei afundări, prin iconomie şi Sfântul Vasilie cel Mare zice: „şi prin urmare pentru a nu-i face leneşi spre a se boteza, ruşinându-se poate că se botează ca nişte desăvârşiţi necredincioşi (…) în scurt zicem, câţi se botează în botezul (în numele Sfintei Treimi şi prin cele trei afundări n.ed.) acelora (schismatici), aceştia întorcându-se la dreapta slăvire, negreşit trebuie să se ungă cu sfântul şi marele Mir, şi aşa să se împărtăşească cu Dumnezeieştile Taine".

Partea a V-a

Mănăstirea Slătioara

Album foto

Fotografii din interiorul chiliei Sfântului Glicherie, păstrată intactă până astăzi. În fotografia din centru-stânga se poate vedea veşmântul arhieresc al Sfântului

Hramul Mănăstirii Slătioara de-a lungul anilor

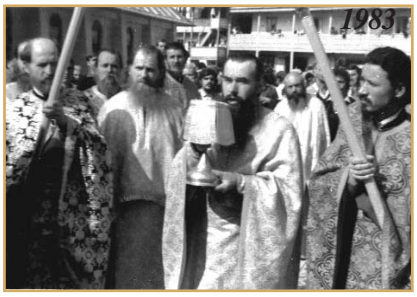

Imagini din arhiva Mănăstirii Slătioara

Înalt Preasfinţitul Mitropolit Vlasie Mogârzan - Praznicul Sfântului Ierarh Glicherie, anul 2009

2008

2008

2008

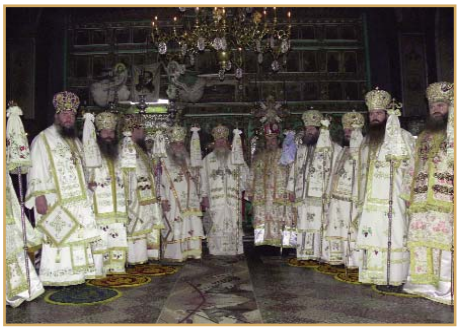

2009

2009

2009

2009

2009

Alte imagini cu Mănăstirea Slătioara

În preajma anului 1970

Iarna anului 2008

CUPRINS

PARTEA I

Predoslovie 3
Introducere - Cuvânt al Sfântului Cuvios Ioan Iacob Românul 7
Capitolul I - Biserica
1.1 Ce este Biserica şi cum ne putem mântui în sânul ei 10
1.2 Care este Biserica lui Hristos 12
1.3 Darul şi adevărul 13
1.4 Anul 1054 în istoria Bisericii 16

Capitolul 2 - Chestiunea calendaristică
2.1 Calendarul 20
2.2 Timpul şi măsurarea lui 21
2.3 Simbolistica Paştelui în Noul Testament 24
2.5 Dispute legate de data Paştelui în Noul Testament 25
2.4 Stabilirea datei Paştelui în cadrul Sinodului din Niceea (325) 28
2.5 Calendarul bisericesc iulian de la Niceea 30
2.6 Corelarea calendarului iulian cu canonicitatea Bisericii Ortodoxe 34
2.7 Calendarul gregorian 36
2.8 Pascalia 39
2.9 Legătura dintre pascalia alexandrină şi calendarul iulian 41

Capitolul 3 - Schimbarea Calendarului
3.1 Influenţa scolasticismului din Apus 44
3.2 Anul 1582 pe plan bisericesc 45
3.3 Compromisul calendarului gregorian pentru anii 1926 şi 1929 47
3.4 Biserica Ortodoxă de Răsărit respinge calendarul gregorian 49
3.5 Necanonicitatea schimbării calendarului 60
3.6 Schimbarea calendarului – act al masoneriei 65
3.7 Statul şi intensificarea luptei împotriva Bisericii în sec. al XIX-lea 69
3.7 Biserica românească sub principele Carol 74
3.8 Prima încercare de introducere a calendarului gregorian în B.O.R. 77

Capitolul 4 - Introducerea calendarului gregorian în folosinţa Bisericii
4.1 Conferinţa Pan-ortodoxă de la Constantinopol, din anul 1923 87
4.2 Biserica Ortodoxă Română şi calendarul gregorian. Anul 1924 95
4.3 Calendarul gregorian denaturează postul Sfinţilor Apostoli 98
4.4 Dezacorduri între calendarului gregorian şi Tipiconul Bisericii 101
4.5 Sinoade Ortodoxe care au condamnat calendarul gregorian 103

PARTEA a II-a
Istoricul Mănăstirii Slătioara

Capitolul 1 - Mitropolia Slătioara
1.1 Mănăstirea Slătioara – simbol al luptei sfinte 106
1.2 Incursiune în istoria plină de sfinţenie a Mănăstirii Slătioara 107
1.3 Icoane vii din ale luptei de rezistenţă ortodoxă 115
1.4 Hirotonia întru arhiereu a arhimandritului Galaction Cordun 121
1.5 Reîntoarcerea arhiereului Galaction Cordun la vechiul calendar 124
1.6 Întemeierea Mitropoliei B.O.S.V. din România 127
1.7 Primirea mitropolitului Galaction Cordun la Mănăstirea Slătioara 128
1.8 Patriarhia din Bucureşti ripostează 133
1.9 Arestarea mitropolitului Galaction Cordun 135
1.10 Domiciliul obligatoriu al mitropolitului Galaction Cordun la Mănăstirea Căldăruşani şi hirotoniile de arhierei din cadrul Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România 140
1.11 Mutarea la cele veşnice a mitropolitului Galaction Cordun 148

Capitolul 2 - Atacurile comuniştilor împotriva Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi
2.1 Biserica Ortodoxă de Stil Vechi şi comuniştii atei 152
2.2 Ispitirile credinţei 160
2.3 Canonizarea Sfântului Ierarh Glicherie Mărturisitorul de la Slătioara 163

Capitolul 3 - Mănăstirea Slătioara astăzi 167

PARTEA a III-a

Din minunile Sfântului Ierarh Glicherie de la Slătioara

O tămăduire minunată 189
O altă minune 194

PARTEA a IV-a

Documente oficiale ale Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România

Eclesiologia Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România 200
Mărturisirea de credinţă a Bisericii Ortodoxe de Stil Vechi din România 209

Controverse bisericeşti

1.1 Schisma din Biserica Ortodoxă Română din 1924 213
1.2 Succesiunea apostolică în Biserica Ortodoxă de Răsărit din România 219
1.3 Sfântul Botez 223
1.4 Mirungerea 228

PARTEA a V-a

Mănăstirea Slătioara - Album foto 231

BISERICA ORTODOXĂ DE RĂSĂRIT DIN ROMÂNIA - 240 p.

FORMAT 16/61 X 86, CD. nr. 7
ISBN 973-98656-0-7

Editura „Schimbarea la Faţă”
- Slătioara -
comuna Râşca, jud. Suceava
E-mail: secretariat@mitropoliaslatioara.ro
- 2009 -

Tipar executat la Tipografia

„Adormirea Maicii Domnului”

Str. Televiziunii, nr. 13
Sector 6, Bucureşti
Tel. 021/434 23 36
E-mail: amdmamd@yahoo.com